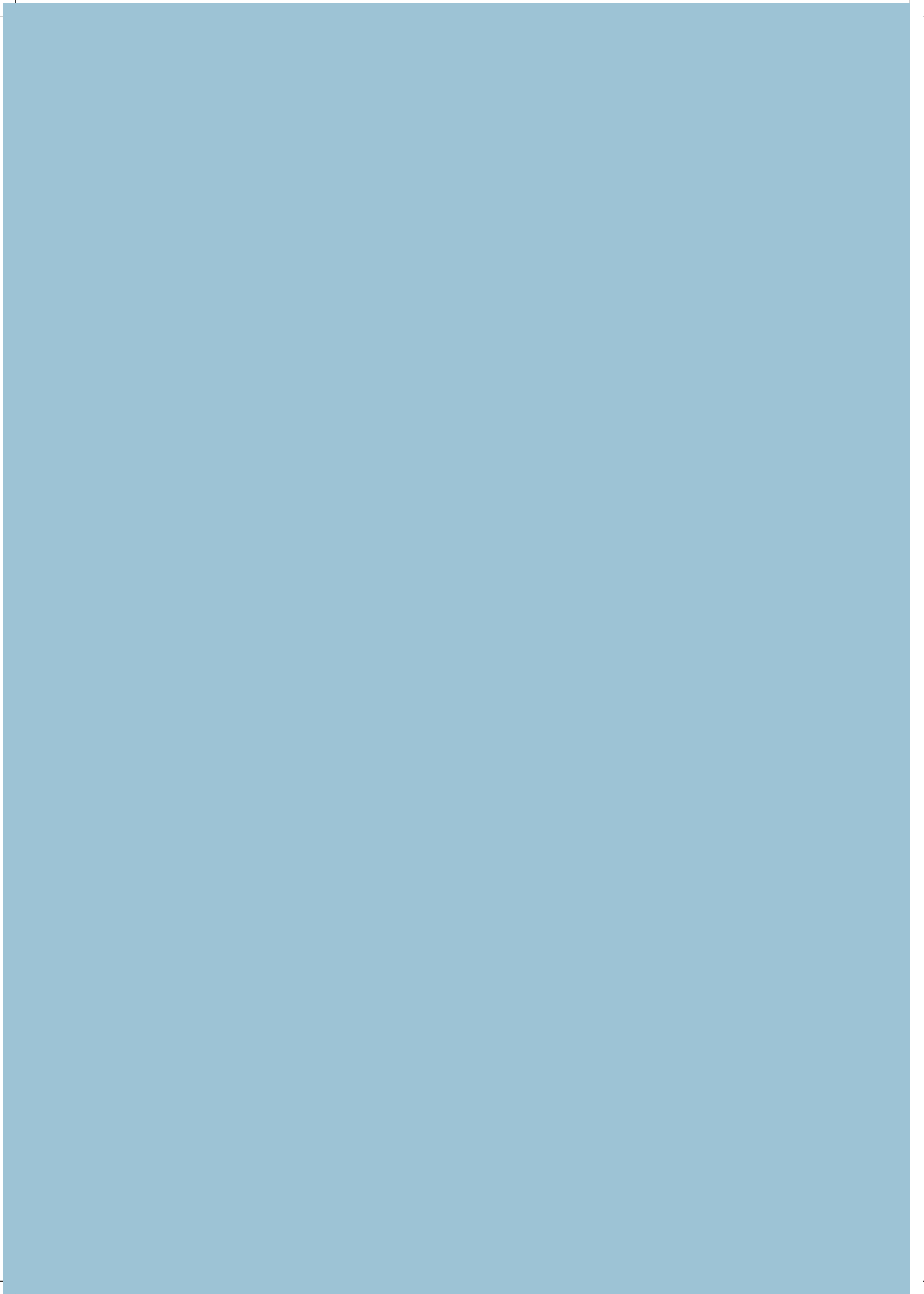

West-Vlaanderen Ontcijferd

Sociaal-economisch profiel van de provincie

Editie 2020

West-Vlaanderen Ontcijferd

Sociaal-economisch profiel van de provincie

Editie 2020

In de publicatie "West-Vlaanderen Ontcijferd – Sociaal-economisch profiel van de provincie" wordt de recente sociaal-economische toestand van West-Vlaanderen in kaart gebracht aan de hand van kaarten, figuren en tabellen. In dit naslagwerk komen diverse thema's aan bod zoals demografie, huisvesting en ruimtelijke ordening, welvaart, arbeidsmarkt en opleiding en indicatoren van economische activiteit.

INHOUDSTAFEL

DEEL 1

1 Demografie	7
1. Totale bevolking	8
2. Beroepsbevolking	14
2 Huisvesting en ruimtelijke ordening	19
1. Woningen	20
2. Ruimte voor bedrijven	23
3 Welvaart	27
1. Geproduceerde welvaart	28
2. Verdiende welvaart	32
4 Arbeidsmarkt en opleiding	37
1. Tewerkstelling	38
A. Bezoldigden	38
B. Grensarbeid	44
C. Zelfstandigen	46
D. Gedetacheerden	52
2. Werkloosheid	54
A. Algemeen	54
B. Kansengroepen	58
3. Vacatures	62
4. Opleiding	65
A. Algemeen	65
B. Secundair onderwijs	67
C. Hoger onderwijs	70
D. Levenslang leren	74
5 Indicatoren van economische activiteit	79
1. Conjunctuur	80
2. Omzet en investeringen	82
3. Verloop van de ondernemingen	83
A. Actieve, opgerichte en verdwenen ondernemingen	83
B. Overlevingspercentage starters	86
C. Faillissementen	88
D. Verhuisbewegingen	92
E. Collectieve ontslagen	93
4. Onderzoek en ontwikkeling	94

6	Blik op sectoren	99
1.	Land- en tuinbouw	100
2.	Zeevisserij	103
3.	Fabrieken voor de toekomst	105
4.	Grootste sectoren	107
	A. Inleiding	107
	B. Metaalsector	108
	C. Textielsector	109
	D. Voedingssector	110
	E. Bouwsector	111
	F. Groothandel	112
	G. Kleinhandel	113
	H. Horeca	115
	I. Transport, logistiek en post	116
	J. Zakelijke dienstverlening	117
	K. Openbaar bestuur	118
	L. Onderwijs	119
	M. Gezondheidszorg	120
5.	Relatieve aanwezigheid en groei	121
	Afkortingen	124
	Andere publicaties	126

DEEL 2 (apart boekdeel)

Coördinatie en eindredactie

Afdeling Data, Studie en Advies, POM West-Vlaanderen
T 050 14 01 79 | E sabine.traen@pomwvl.be

Ontwerp

POM West-Vlaanderen

Grafische vormgeving

BOA, Menen

POM West-Vlaanderen

Koning Leopold III-laan 66 | 8200 Brugge
T 050 14 01 50 | E info@pomwvl.be | www.pomwvl.be

Gegevens uit deze publicatie mogen gebruikt worden mits uitdrukkelijke vermelding van de bron.

1

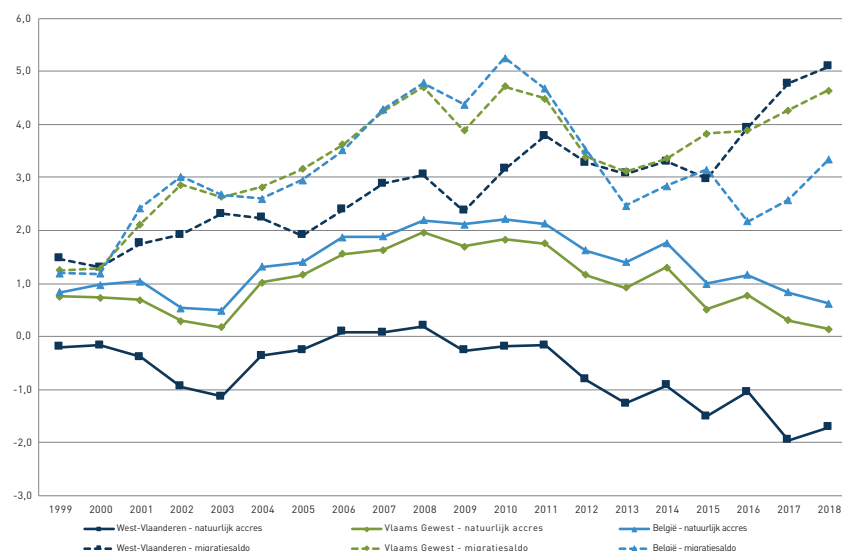
Demografie

1. Totale bevolking
2. Beroepsbevolking

1. TOTALE BEVOLKING

De voorbije 20 jaar groeide de West-Vlaamse bevolking met 6,1% tot 1.195.796 inwoners. Dankzij aanzienlijke inwijkingsoverschotten was de bevolkingsgroei het grootst in de arrondissementen Oostende en Veurne. De West-Vlaamse bevolking vergrijsde de afgelopen tien jaar sneller dan gemiddeld in het Vlaamse Gewest. Begin 2019 telde West-Vlaanderen 65.552 inwoners (of 5,5%) met een niet-Belgische nationaliteit; bijna de helft van deze niet-Belgen woonde in Kortrijk (26,9%) en Brugge (22%). Het aantal private huishoudens stijgt sterker dan de totale bevolking, waardoor de gemiddelde grootte van een huishouden daalt.

Figuur 1.1.1: Evolutie van het natuurlijk accres en het migratiesaldo per 1.000 inwoners in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 1999-2018.

In de periode 1999-2018 groeide de bevolking in West-Vlaanderen (+6,1%) trager dan in het Vlaamse Gewest (+11,2%) en België (+11,9%).

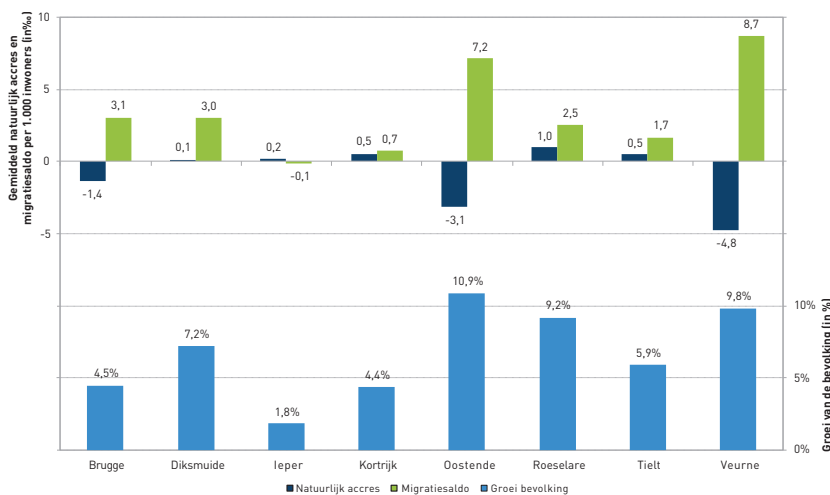
Het verschil tussen West-Vlaanderen enerzijds en Vlaanderen en België anderzijds kan vooral worden toegeschreven aan het natuurlijk accres, dat in West-Vlaanderen sinds 2009 onafgebroken negatief is maar in het Vlaamse Gewest en België nog altijd positief is. Van 2001 tot 2012 was het het migratiesaldo in West-Vlaanderen kleiner dan in Vlaanderen en België. Tussen 2012 en 2015 lag het migratiesaldo in West-Vlaanderen rond dat van Vlaanderen België. Sinds 2016 is het inwijkingsoverschot in West-Vlaanderen duidelijk groter dan in België en sinds 2017 ligt het cijfer voor West-Vlaanderen ook boven dat van Vlaanderen.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In Oostende en Veurne was de bevolkingsgroei in de periode 1999-2018 het grootst, en dit uitsluitend door de aanzienlijke inwijkingsoverschotten, want ook de sterfteoverschotten waren er het grootst. Ook in Roeselare en Diksmuide groeide de bevolking sneller dan gemiddeld in West-Vlaanderen. In Roeselare was het geboorteoverschot - het grootste binnen West-Vlaanderen - kleiner dan het inwijkingsoverschot. Ook in Tielt, waar de bevolkingsgroei iets kleiner was dan gemiddeld in West-Vlaanderen, was dit het geval. In Diksmuide was het migratiesaldo duidelijk de belangrijkste groeifactor.

Brugge en Kortrijk kenden een eerder beperkte bevolkingsgroei. Brugge kende een sterfteoverschot en een eerder beperkt inwijkingsoverschot; in Kortrijk waren zowel het natuurlijk accres als het migratiesaldo licht positief. Ieper was het enige West-Vlaamse arrondissement met een negatief migratiesaldo; in combinatie met een klein geboorteoverschot zorgde dit voor een zeer beperkte bevolkingsgroei.

Figuur 1.1.2: Evolutie van de bevolking en de bevolkingscomponenten, arrondissementen van West-Vlaanderen, 1999-2018.

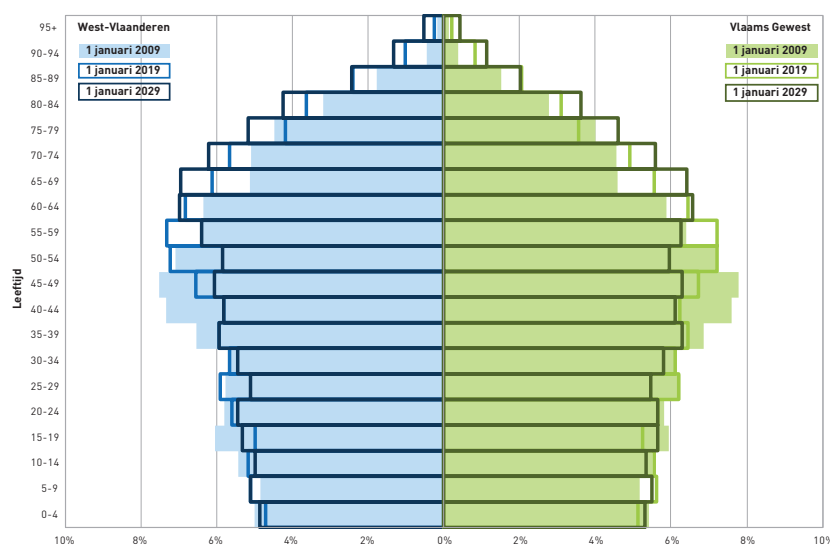
Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Uit de figuren 1.1.3 en 1.1.4 blijkt dat de West-Vlaamse bevolking sneller vergrijsde dan in Vlaanderen.

In West-Vlaanderen daalde het aandeel -20-jarigen van 21,3% in 2009 tot 20% in 2019; in Vlaanderen was de afname in dezelfde periode kleiner (van 22,1% naar 21,5%). Volgens prognoses zal het aandeel jongeren in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen een minieme toename kennen tegen 2029.

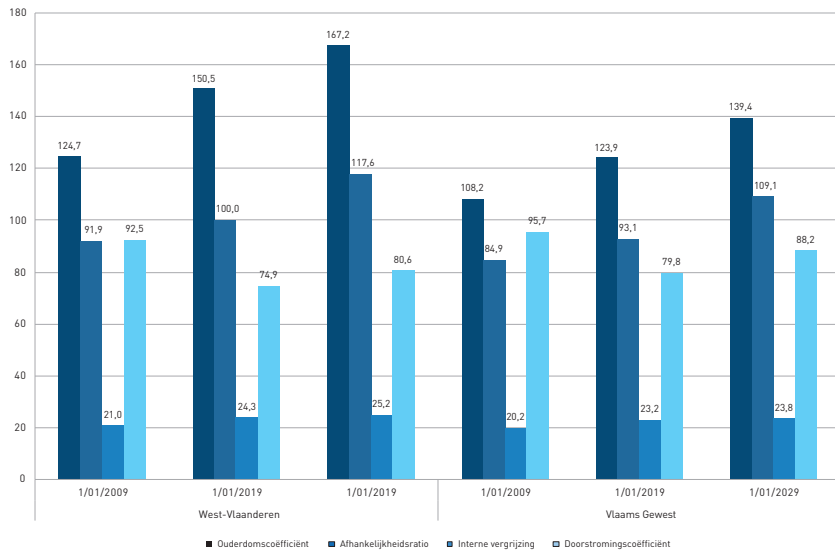
Het aandeel 50-plussers steeg in de periode 2009-2019 sneller in West-Vlaanderen (van 40,1% naar 44,6%) dan in Vlaanderen (van 37,5% naar 41,1%). Volgens prognoses zal het aandeel ouderen de volgende tien jaar in West-Vlaanderen toenemen met 1,4%punt en in Vlaanderen met 1,5%punt.

Figuur 1.1.3: Bevolking naar leeftijd, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2009, 1 januari 2019 en 1 januari 2029.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister (1 januari 2009 en 1 januari 2019), Bevolkingsprognoses SVR (1 januari 2029), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 1.1.4: Bevolkingsmaatstaven (in %), West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2009, 1 januari 2019 en 1 januari 2029.

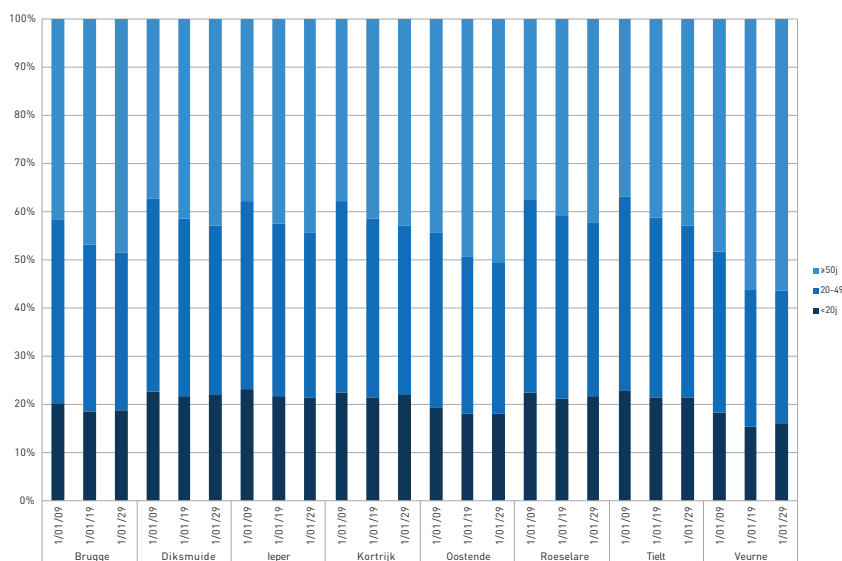

Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister (1 januari 2009 en 1 januari 2019), Bevolkingsprognoses SVR (1 januari 2029), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Ook indicatoren zoals de ouderdomscoëfficiënt, de afhankelijkheidsratio en de doorstromingscoëfficiënt tonen aan dat de bevolking in West-Vlaanderen sneller vergrijsst dan in Vlaanderen.

Verwacht wordt dat de toename van de ouderdomscoëfficiënt in West-Vlaanderen kleiner zal zijn dan de voorbije tien jaar; in Vlaanderen wordt een nagenoeg even grote toename verwacht. In de periode 2009-2019 was de toename van de afhankelijkheidsratio in West-Vlaanderen nagenoeg even groot als in Vlaanderen; volgens prognoses zal de afhankelijkheidsratio in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen een veel sterkere toename kennen. Verwacht wordt dat de interne vergrijzing de komende tien jaar minder sterk stijgen dan de voorbije tien jaar, en dit in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen. De voorbije tien jaar kende de doorstromingscoëfficiënt in West-Vlaanderen een sterkere afname dan in Vlaanderen. Volgens voorspellingen voor de komende tien jaar zal de doorstromingscoëfficiënt in West-Vlaanderen minder sterk stijgen dan in Vlaanderen.

Figuur 1.1.5: Bevolking naar leeftijd, arrondissementen van West-Vlaanderen, 1 januari 2009, 1 januari 2019 en 1 januari 2029.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister (1 januari 2009 en 1 januari 2019), Bevolkingsprognoses SVR (1 januari 2029), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

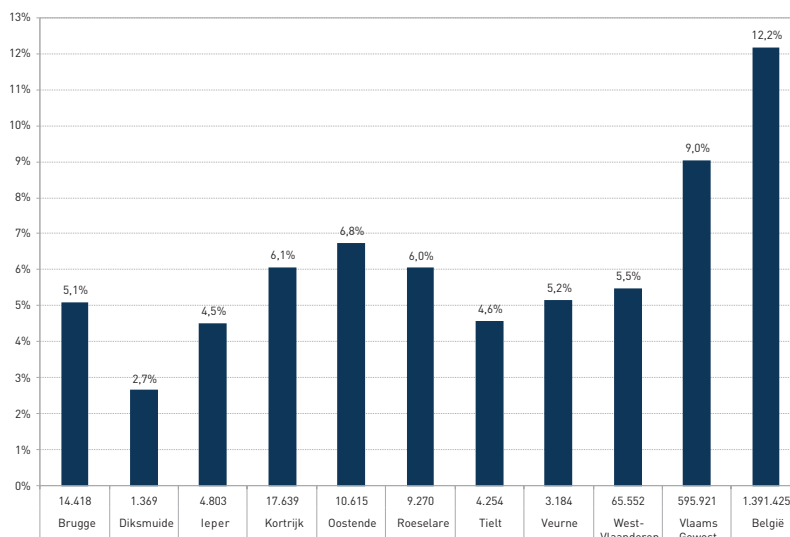
In alle West-Vlaamse arrondissementen vergrijsde de bevolking de voorbije tien jaar en volgens prognoses zal dit in de periode 2019-2029 niet anders zijn.

Inzake het aandeel 50-plussers, de ouderdomscoëfficiënt en de afhankelijkheidsratio staan Oostende en vooral Veurne op kop. Op 1 januari 2019 was ruim de helft van de bevolking in Veurne ouder dan 50 jaar; volgens prognoses zal dat begin 2029 ook in Oostende het geval zijn. Ook de ouderdomscoëfficiënt en de afhankelijkheidsratio zijn duidelijk het grootst in Veurne en Oostende, terwijl de doorstromingscoëfficiënt in beide arrondissementen veruit het kleinst is. Opmerkelijk is dat Veurne en Oostende onderaan de rangschikking staan inzake interne vergrijzing.

Op 1 januari 2019 telden Kortrijk (26,9%) en Brugge (22%) bijna de helft van alle niet-Belgen in West-Vlaanderen.

De inwoners met een niet-Belgische nationaliteit maken in West-Vlaanderen slechts 5,5% uit van de totale bevolking tegenover 9% in Vlaanderen en 12,2% in België. Binnen West-Vlaanderen is het aandeel niet-Belgen het grootst in Oostende en het kleinst in Diksmuide.

Figuur 1.1.6: Aandeel niet-Belgen in de totale bevolking, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 1 januari 2019.

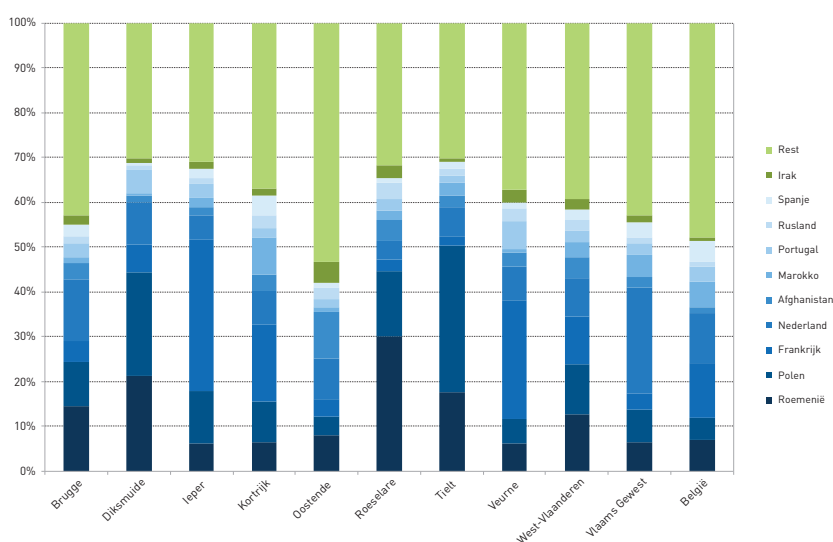

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

De grootste groepen inwoners van West-Vlaanderen met een niet-Belgische nationaliteit zijn de Roemenen (12,8%), de Polen (11,1%) en de Fransen (10,6%). In het Vlaamse Gewest bestaat de top drie uit de Nederlanders (23,8%), de Polen (7,2%) en de Roemenen (6,6%).

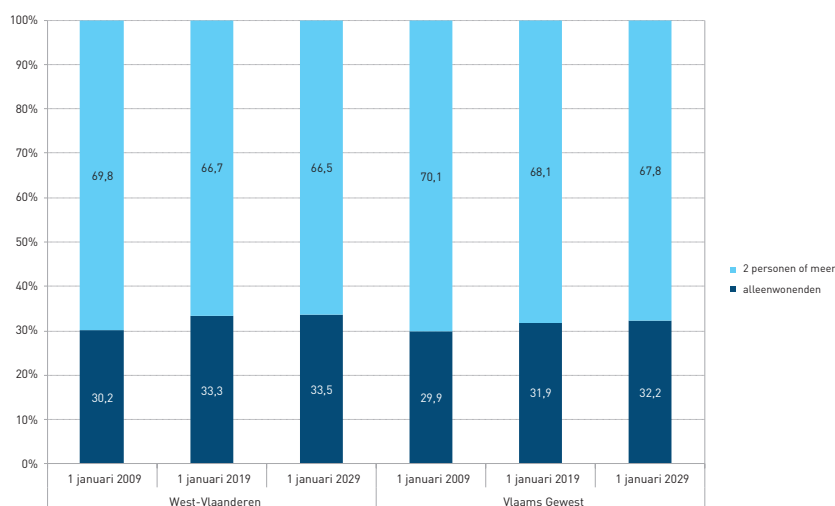
In elk arrondissement komen andere nationaliteiten sterker naar voor: in Ieper, Veurne en Kortrijk zijn de Fransen het sterkst vertegenwoordigd, in Roeselare en Brugge zijn dat de Roemenen, in Tielt en Diksmuide de Polen en in Oostende de Afghanen. In Brugge zijn de Nederlanders veel sterker vertegenwoordigd dan gemiddeld in West-Vlaanderen, in Kortrijk geldt hetzelfde voor de Marokkanen.

Figuur 1.1.7: Niet-Belgen naar voornaamste nationaliteiten, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 1 januari 2019.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 1.1.8: Evolutie van het aantal private huishoudens in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 1 januari 2009, 1 januari 2019 en 1 januari 2029.

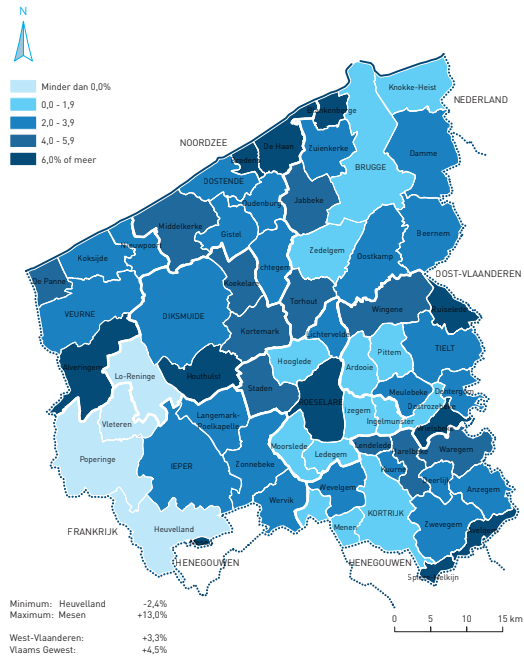

Het aantal private huishoudens steeg in de periode 2009-2019 zowel in West-Vlaanderen als in Vlaanderen sterker dan de totale bevolking en volgens prognoses zal dit ook de volgende tien jaar het geval zijn. Bijgevolg zal de gemiddelde grootte van huishoudens verder dalen, namelijk van 2,35 in 2009 naar 2,23 in 2029 in West-Vlaanderen en van 2,39 naar 2,32 in dezelfde periode in Vlaanderen.

In West-Vlaanderen steeg het aandeel alleenwonenden van 30,2% in 2009 tot 33,3% in 2019; in Vlaanderen groeide het aandeel alleenwonenden in dezelfde periode minder sterk (van 29,9% tot 31,9%). Volgens prognoses zal het aandeel alleenwonenden de volgende tien jaar in West-Vlaanderen toenemen met 0,2%punt en in Vlaanderen met 0,3%punt.

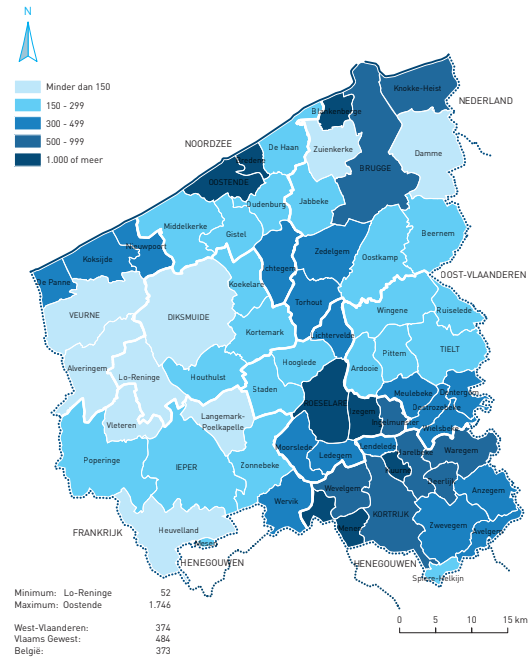
Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister (1 januari 2009 en 1 januari 2019), Bevolkingsprognoses SVR (1 januari 2029), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 1.1.1: Verwachte bevolkingsgroei, gemeenten van West-Vlaanderen, 1 januari 2019 - 1 januari 2029.

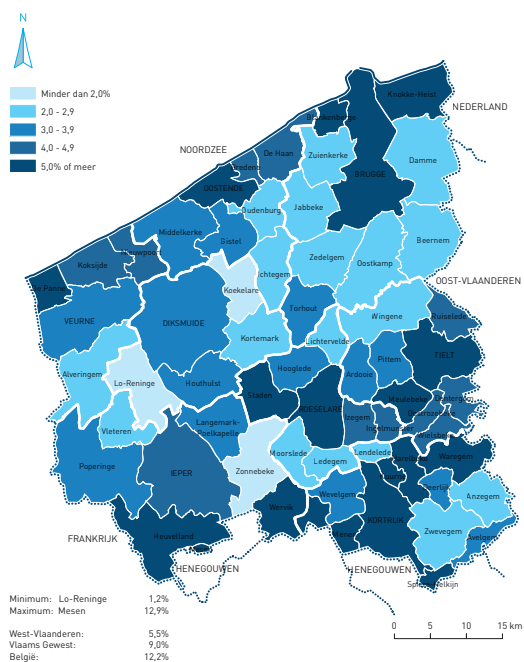
Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister (1 januari 2019), Bevolkingsprognoses SVR (1 januari 2029), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 1.1.2: Bevolkingsdichtheid, gemeenten van West-Vlaanderen, 1 januari 2019.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 1.1.3: Aandeel niet-Belgen in de totale bevolking, gemeenten van West-Vlaanderen, 1 januari 2019.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

2. BEROEPSBEVOLKING

In de periode 2013-2018 groeide de beroepsbevolking van 18 tot 64 jaar in West-Vlaanderen met 2,3% tot 548.860 personen. In 2018 waren zowel de activiteitsgraad als de werkzaamheidsgraad bij 18- tot 64-jarigen duidelijk groter in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen en België. De beroepsbevolking van 50 jaar en ouder groeide in de periode 2013-2018 in West-Vlaanderen met maar liefst 16,7% tot 177.124 personen. Bij 50-plussers lag de activiteitsgraad in West-Vlaanderen in 2018 net onder en de werkzaamheidsgraad net boven het Vlaamse gemiddelde.

Tabel 1.2.1: Evolutie van de beroepsbevolking (18-64 jaar) naar socio-economische positie, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2013-2018.

	2013	2018	Evolutie 2013-2018
West-Vlaanderen	536.528	548.860	+2,3%
- Werkenden	504.387	521.834	+3,5%
- Niet-werkende werkzoekenden	32.140	27.026	-15,9%
Vlaams Gewest	2.952.428	3.060.667	+3,7%
- Werkenden	2.733.162	2.867.853	+4,9%
- Niet-werkende werkzoekenden	219.266	192.815	-12,1%
België	4.999.692	5.175.088	+3,5%
- Werkenden	4.418.401	4.683.593	+6,0%
- Niet-werkende werkzoekenden	581.291	491.495	-15,4%

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Beroepsbevolking 18-64 jaar

In de periode 2013-2018 groeide de beroepsbevolking van 18 tot 64 jaar minder sterk in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen waardoor het West-Vlaamse aandeel daalde van 18,2% naar 17,9%.

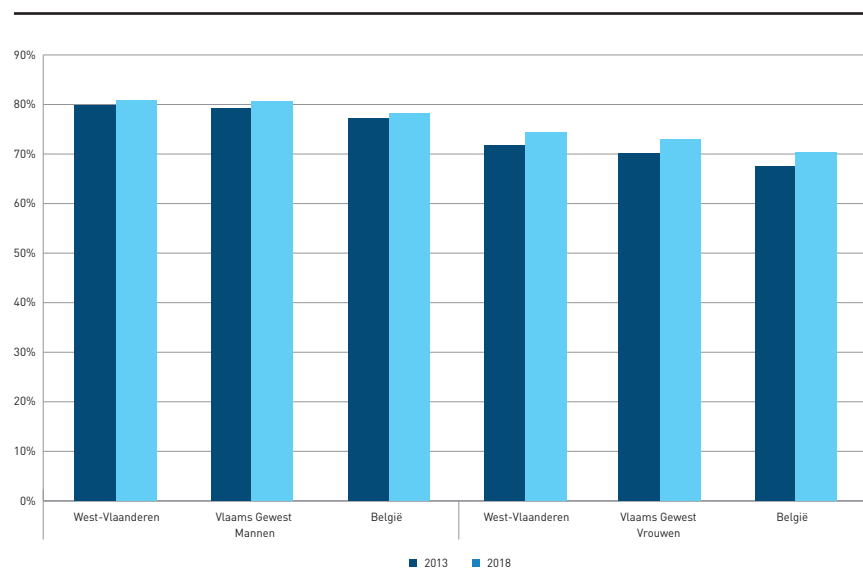
In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België was de absolute toename van het aantal werkenden duidelijk groter dan de absolute afname van het aantal niet-werkende werkzoekenden (nwwz) wat resulteerde in een netto toename van de beroepsbevolking.

In de periode 2013-2018 steeg het aantal werkenden in Vlaanderen sterker dan in West-Vlaanderen, waardoor het West-Vlaamse aandeel daalde van 18,5% naar 18,2%. Het aantal nwwz daalde in West-Vlaanderen sterker dan in Vlaanderen, waardoor het West-Vlaamse aandeel daalde van 14,7% naar 14%.

In 2018 was de activiteitsgraad in West-Vlaanderen (77,9%) groter dan in Vlaanderen (77%) en België (74,4%). In de periode 2013-2018 steeg de activiteitsgraad in West-Vlaanderen (+1,9%punt) en Vlaanderen (+2%punt) iets sterker dan in België (+1,8%punt).

Binnen West-Vlaanderen was de activiteitsgraad in 2018 het grootst in Tielt (80,8%) en het kleinst in Veurne (73,9%). Tussen 2013 en 2018 steeg de activiteitsgraad wel veruit het sterkst in Veurne (+2,5%punt).

Figuur 1.2.1: Evolutie van de activiteitsgraad (18-64 jaar) naar geslacht, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2013-2018.

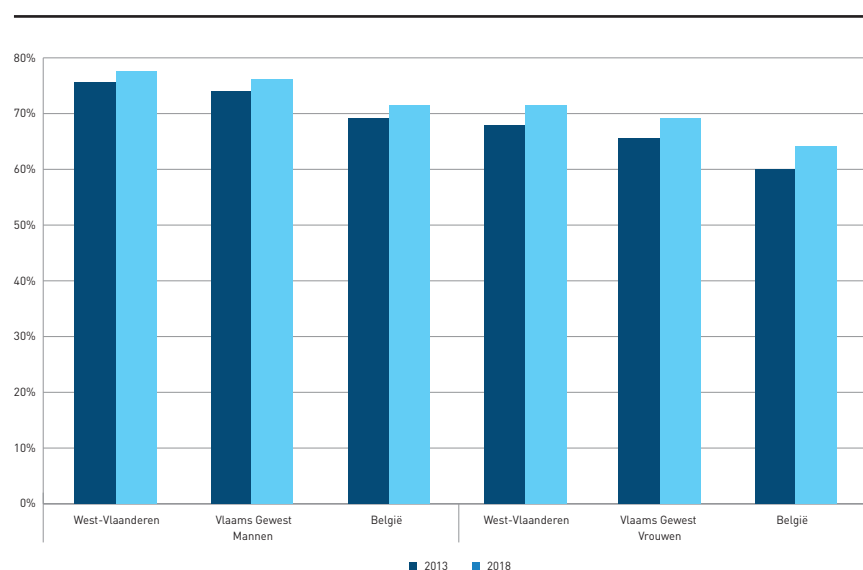
Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In 2018 was de werkzaamheidsgraad in West-Vlaanderen (74,1%) duidelijk hoger dan gemiddeld in Vlaanderen (72,1%) en België (67,4%). Tussen 2013 en 2018 steeg de werkzaamheidsgraad het sterkst in België (+3,2%punt).

Net als bij de activiteitsgraad is de werkzaamheidsgraad bij zowel mannen als vrouwen in West-Vlaanderen groter dan in Vlaanderen en België. Zowel de activiteits- als werkzaamheidsgraad zijn groter bij mannen dan bij vrouwen. Tussen 2013 en 2018 stegen zowel de activiteits- als werkzaamheidsgraad sterker bij vrouwen dan bij mannen.

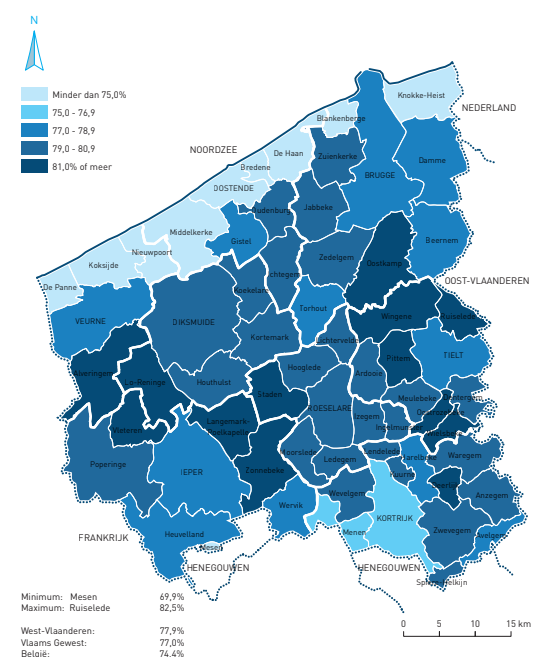
Op arrondissementeel niveau was de werkzaamheidsgraad in 2018 het grootst in Tielt (78,1%) en het kleinst in Oostende (68,3%). In de periode 2013-2018 groeide de werkzaamheidsgraad het sterkst in Ieper (+3%punt).

Figuur 1.2.2: Evolutie van de werkzaamheidsgraad (18-64 jaar) naar geslacht, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2013-2018.

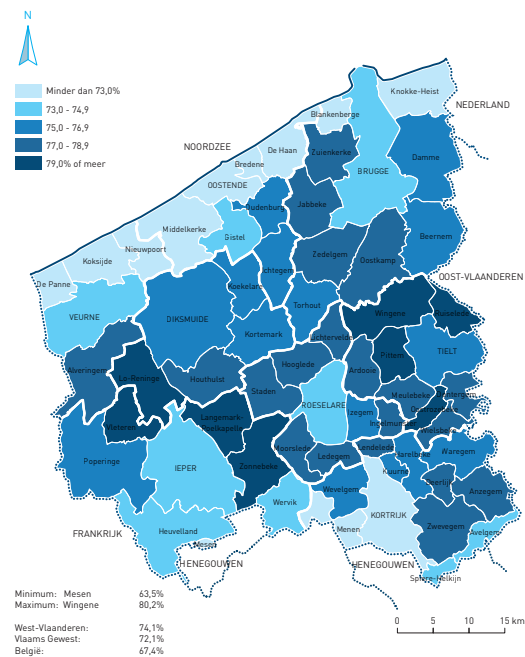
Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 1.2.1: Activiteitsgraad [18-64 jaar], gemeenten van West-Vlaanderen, 2018.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 1.2.2: Werkzaamheidsgraad [18-64 jaar], gemeenten van West-Vlaanderen, 2018.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 1.2.2: Evolutie van de beroepsbevolking [50-64 jaar] naar socio-economische positie, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2013-2018.

	2013	2018	Evolutie 2013-2018
West-Vlaanderen	151.809	177.124	+16,7%
- Werkenden	143.269	168.941	+17,9%
- Niet-werkende werkzoekenden	8.541	8.184	-4,2%
Vlaams Gewest	816.864	960.904	+17,6%
- Werkenden	764.011	902.716	+18,2%
- Niet-werkende werkzoekenden	52.853	58.188	+10,1%
België	1.348.955	1.568.401	+16,3%
- Werkenden	1.217.109	1.432.900	+17,7%
- Niet-werkende werkzoekenden	131.846	135.502	+2,8%

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In tegenstelling tot de situatie in West-Vlaanderen was er in Vlaanderen en België ook een toename van het aantal nwwz, al was deze in absolute termen wel duidelijk kleiner dan de toename bij de werkenden.

Het West-Vlaamse aandeel inzake werkenden kende in de periode 2013-2018 een minieme afname van 18,8% naar 18,7%; het aandeel nwwz kende een veel sterkere afname van 16,2% tot 14,1%.

Beroepsbevolking 50-64 jaar

De beroepsbevolking van 50 jaar en ouder groeide tussen 2013 en 2018 veel sneller dan de beroepsbevolking van 18 tot 64 jaar. In West-Vlaanderen was de toename iets kleiner dan in Vlaanderen waardoor het West-Vlaamse aandeel een minieme afname kende van 18,6% naar 18,4%.

In West-Vlaanderen kan de toename van de beroepsbevolking uitsluitend worden toegeschreven aan een toename van het aantal werkenden; bij de nwwz was er in dezelfde periode een kleine afname. In Vlaanderen en België kan de toename van de beroepsbevolking van 50 jaar en ouder hoofdzakelijk worden toegeschreven aan de toename van het aantal werkenden.

De activiteitsgraad bij 50-plussers lag in 2018 een eind onder die bij 18- tot 64-jarigen, maar steeg in de periode 2013-2018 in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België duidelijk sterker. In tegenstelling tot bij de 18- tot 64-jarigen is de activiteitsgraad bij de 50-plussers in West-Vlaanderen (69,5%) iets kleiner dan in Vlaanderen (70,1%). Tussen 2013 en 2018 steeg de activiteitsgraad bij 50-plussers in West-Vlaanderen (+6,8%punt) iets minder sterk dan in Vlaanderen (+7,1%punt).

Het verschil tussen mannen en vrouwen is bij 50-plussers nog meer uitgesproken dan bij 18- tot 64-jarigen. Tussen 2013 en 2018 steeg de activiteitsgraad bij vrouwen van 50 jaar en ouder wel een stuk sterker dan bij de mannen.

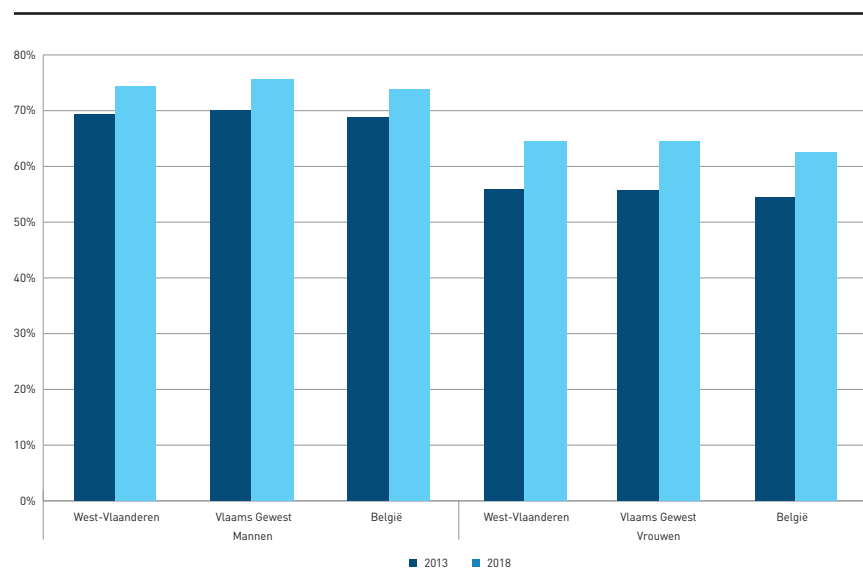
Binnen West-Vlaanderen was de activiteitsgraad bij 50-plussers het grootst in Tielt (72,5%) en het kleinst in Oostende (64,5%). In Tielt en Veurne was de toename tussen 2013 en 2018 het grootst (beiden +7,2%punt).

De werkzaamheidsgraad bij 50-plussers lag in 2018 een eind onder die bij 18- tot 64-jarigen, maar tussen 2013 en 2018 was de toename wel duidelijk groter. In West-Vlaanderen is de werkzaamheidsgraad bij 50-plussers (66,3%) groter dan in Vlaanderen (65,8%) en België (62,4%).

Ook inzake de werkzaamheidsgraad bij 50- tot 64-jarigen is de kloof tussen mannen en vrouwen groter dan bij de 18- tot 64-jarigen. In de periode 2013-2018 steeg de werkzaamheidsgraad bij de vrouwelijke 50-plussers een stuk sterker dan bij de mannen.

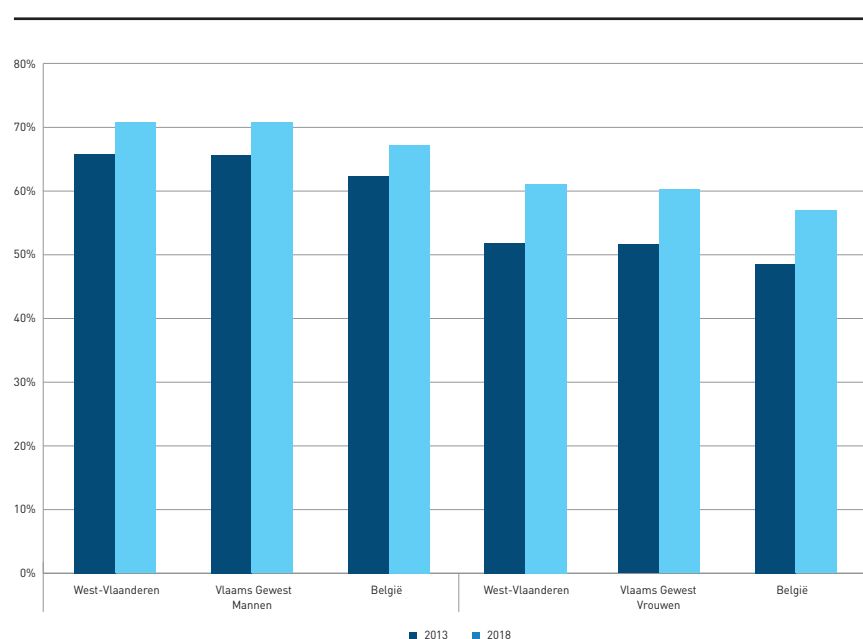
Op arrondissementeel niveau is de werkzaamheidsgraad bij 50-plussers het grootst in Tielt (70,1%) en het kleinst in Oostende (59,7%). In de periode 2013-2018 steeg de werkzaamheidsgraad bij 50-plussers het sterkst in Kortrijk (+8,1%punt).

Figuur 1.2.3: Evolutie van de activiteitsgraad (50-64 jaar) naar geslacht, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2013-2018.

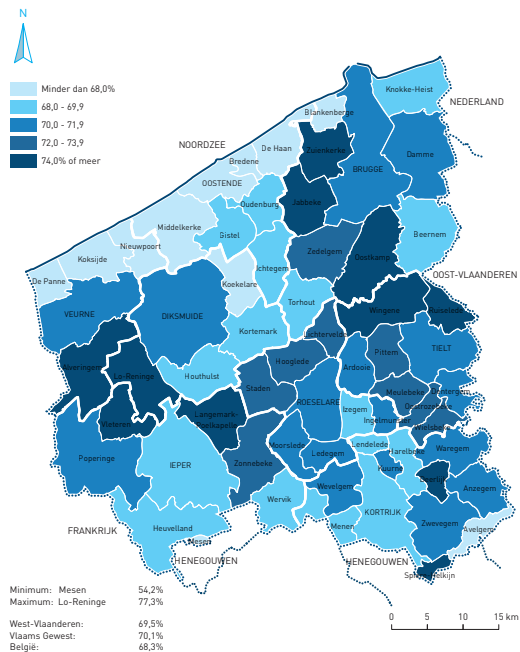
Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 1.2.4: Evolutie van de werkzaamheidsgraad (50-64 jaar) naar geslacht, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2013-2018.

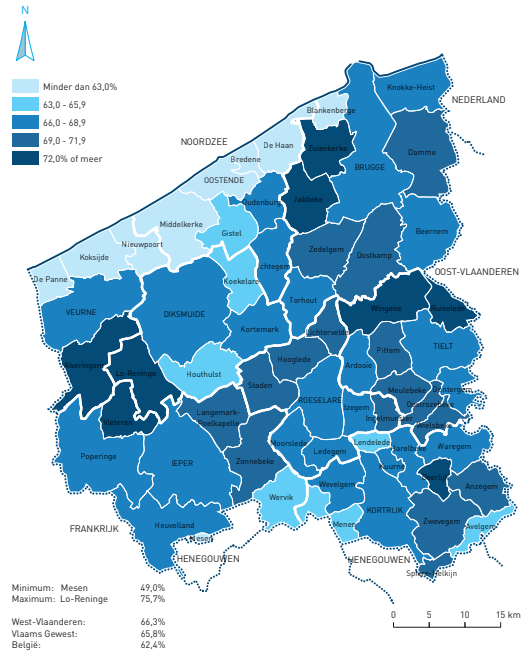
Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 1.2.3: Activiteitsgraad (50-64 jaar), gemeenten van West-Vlaanderen, 2018.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 1.2.4: Werkzaamheidsgraad (50-64 jaar), gemeenten van West-Vlaanderen, 2018.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Definities en methodologie

Activiteitsgraad

Verhouding van de beroepsbevolking in een bepaalde leeftijdsklasse ten opzichte van de totale bevolking (werkenden, niet-werkende werkzoekenden en niet-beroepsactieven) in die leeftijdsklasse.

Afhankelijkheidsratio

Bevolking van 60 jaar en ouder en bevolking jonger dan 20 jaar ten opzichte van de bevolking van 20 tot 60 jaar. Deze ratio is een benadering voor het percentage niet-actieven ten opzichte van het aantal actieven.

Beroepsbevolking

Werkenden en niet-werkende werkzoekenden.

Bevolkingsdichtheid

Aantal inwoners per km².

Doorstromingscoëfficiënt

Bevolking van 15 tot 24 jaar ten opzichte van de bevolking van 55 tot 64 jaar. Deze ratio is een

indicatie voor de mate waarin - vanuit demografisch oogpunt - de potentiële uitstroom uit de arbeidsmarkt kan worden opgevangen door de potentiële instroom.

Interne vergrijzing

Bevolking van 80 jaar en ouder ten opzichte van de bevolking van 60 jaar en ouder. Dit is een maat voor het aandeel hoogbejaarden in de oudere bevolking.

Ouderdomscoëfficiënt

Bevolking van 60 jaar en ouder ten opzichte van de bevolking jonger dan 20 jaar.

Werkzaamheidsgraad

Aantal werkenden in een bepaalde leeftijdsklasse naar woonplaats in verhouding tot de bevolking (werkenden, niet-werkende werkzoekenden en niet-beroepsactieven) in die leeftijdsklasse.

2

Huisvesting en ruimtelijke ordening

1. Woningen
2. Ruimte voor bedrijven

1. WONINGEN

In 2019 werden in West-Vlaanderen 9.866 nieuwbouwwoningen en 3.932 renovatiewoningen vergund. Het aantal vergunde nieuwbouwwoningen daalde in de periode 2018-2019 met 19,9% in West-Vlaanderen; bij de vergunde renovatiewoningen was er in dezelfde periode een toename met 8,4%. In 2019 was 71,5% van alle vergunde woningen in West-Vlaanderen een nieuwbouwwoning. Zowel de nieuwbouw- als de renovatie-intensiteit liggen in West-Vlaanderen hoger dan gemiddeld in Vlaanderen en België.

Tabel 2.1.1: Evolutie van het aantal vergunde nieuwbouw- en renovatiewoningen in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 2018-2019.

	2018	2019	Evolutie 2018-2019
West-Vlaanderen			
- Nieuwbouw	12.321	9.866	-19,9%
- Renovatie	3.626	3.932	+8,4%
Vlaams Gewest			
- Nieuwbouw	49.490	42.887	-13,3%
- Renovatie	17.177	17.396	+1,3%
België			
- Nieuwbouw	62.672	56.148	-10,4%
- Renovatie	31.308	30.974	-1,1%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Van alle vergunde nieuwbouwwoningen in 2019 in Vlaanderen ligt 23% in West-Vlaanderen. Bij de vergunde renovatiewoningen is het West-Vlaamse aandeel iets kleiner (22,6%).

In 2019 was 71,5% van alle vergunde woningen in West-Vlaanderen een nieuwbouwwoning; in Vlaanderen (71,1%) en vooral België (64,4%) lag dit percentage lager.

Uitgedrukt per 1.000 huishoudens telde West-Vlaanderen in 2019 meer vergunde nieuwbouwwoningen (18,6) dan Vlaanderen (15,2) en België (11,3). Bij de renovatie-intensiteit is het verschil tussen West-Vlaanderen (7,4) enerzijds en België (6,3) en Vlaanderen (6,2) anderzijds minder groot.

In de periode 2018-2019 daalde het aantal vergunde nieuwbouwwoningen duidelijk het sterkst in West-Vlaanderen. Bij de vergunde renovatiewoningen was de toename in West-Vlaanderen groter dan in Vlaanderen; in België was er daarentegen een lichte afname.

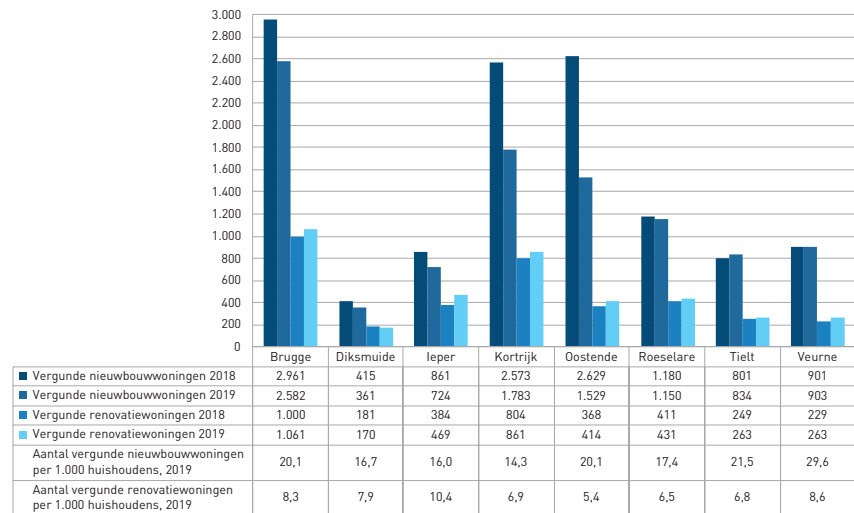
Respectievelijk 26,2%, 18,1% en 15,5% van alle in 2019 vergunde nieuwbouwwoningen in West-Vlaanderen situeert zich in Brugge, Kortrijk en Oostende. Ook bij de vergunde renovatiewoningen staan Brugge (27%) en Kortrijk (21,9%) op kop, gevolgd door Ieper (11,9%).

Het aandeel van de nieuwbouwwoningen in het totale aantal vergunde woningen was in 2019 het grootst in de arrondissementen Oostende (78,7%), Veurne (77,4%) en Tielt (76%) en het kleinst in Kortrijk (67,4%) en Ieper (60,7%).

De nieuwbouwintensiteit was in 2019 het grootst in Veurne (29,6) en het kleinst in Kortrijk (14,3). Per 1.000 huishoudens telde Ieper (10,4) in 2019 het grootste aantal vergunde renovatiewoningen; in Oostende was de renovatieintensiteit het kleinst (5,4).

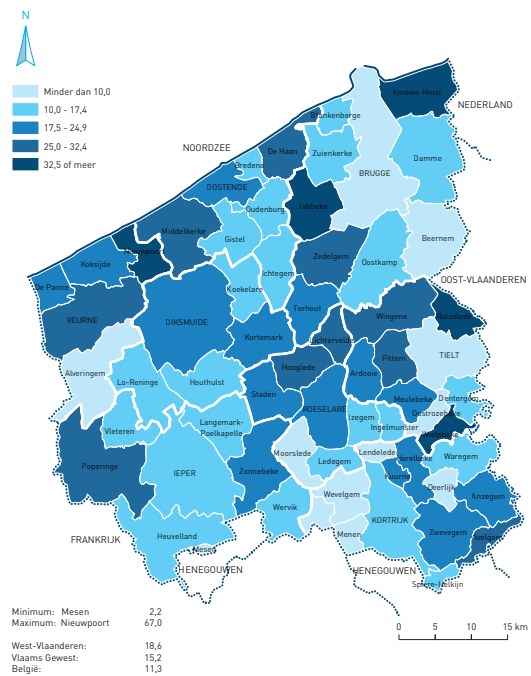
Met uitzondering van Tielt (+4,1% of +33 woningen) en Veurne (+0,2% of +2 woningen) was er in de periode 2018-2019 in elk West-Vlaams arrondissement een afname van het aantal vergunde nieuwbouwwoningen. In Oostende was de afname in procentuele en absolute termen het grootst (-41,8% of -1.100 woningen). Bij de vergunde renovatiewoningen was er in dezelfde periode overal een toename, behalve in Diksmuide (-6,1% of -11 woningen). In absolute en relatieve termen steeg het aantal vergunde renovatiewoningen het sterkst in Ieper (+22,1% of +85 woningen).

Figuur 2.1.1: Evolutie van het aantal vergunde nieuwbouw- en renovatiewoningen in de arrondissementen van West-Vlaanderen, 2018-2019.

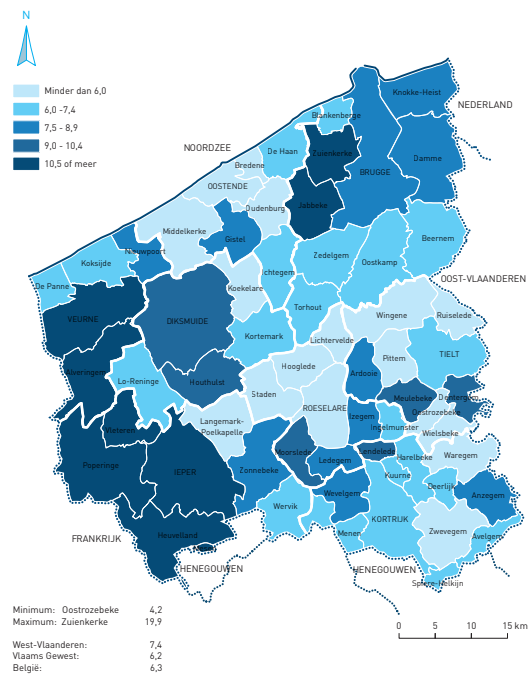
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 2.1.1: Vergunde nieuwbouwwoningen per 1.000 huishoudens, gemeenten van West-Vlaanderen, 2019.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 2.1.2: Vergunde renovatiewoningen per 1.000 huishoudens, gemeenten van West-Vlaanderen, 2019.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

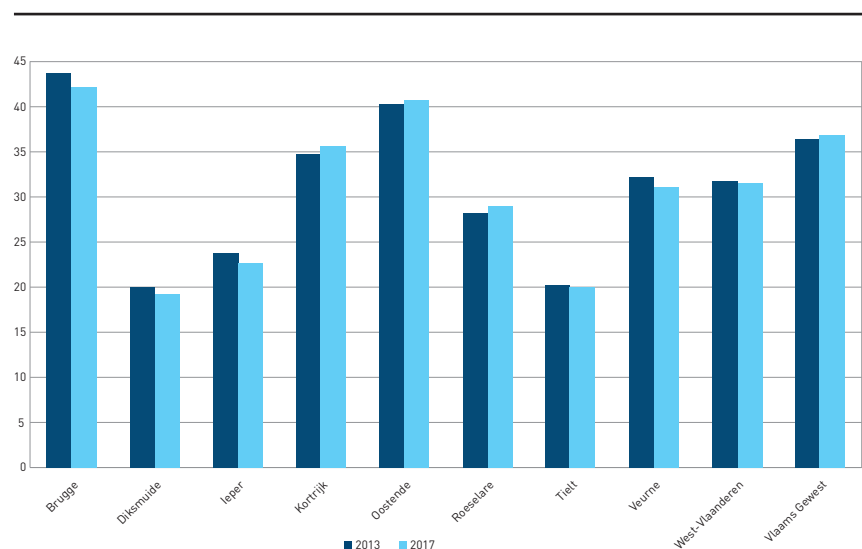
2. RUIMTE VOOR BEDRIJVEN

Met 31,7 werkenden per hectare economisch bezette bodem was de ruimteproductiviteit in West-Vlaanderen in 2017 kleiner dan gemiddeld in Vlaanderen (37,1). Van de 365,1 hectare aan beschikbare bedrijventerreinen in West-Vlaanderen op 1 januari 2019 is 55,9% niet-bouwrijp, 27,6% bouwrijp en 16,5% leegstaand. Respectievelijk 24,9%, 19,9% en 12,5% van het aanbod situeert zich in Roeselare, Kortrijk en Torhout.

In 2017 telde West-Vlaanderen 31,7 werkenden per hectare economisch bezette bodem. Brugge (42,4) en Oostende (41) waren de enige West-Vlaamse arrondissementen waar de ruimteproductiviteit groter was dan gemiddeld in Vlaanderen (37,1).

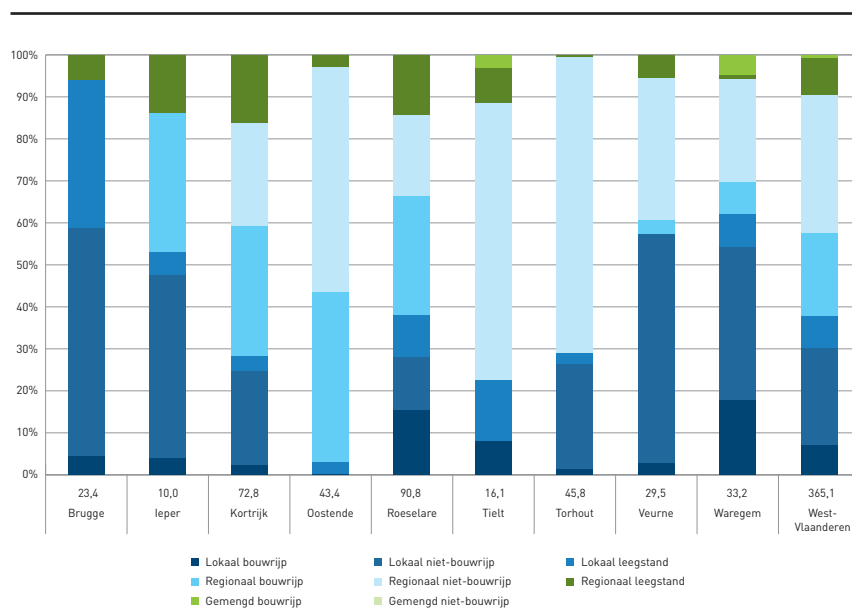
In de periode 2013-2017 kende de ruimteproductiviteit in West-Vlaanderen een minieme afname (-0,9%) terwijl er in Vlaanderen een minieme toename was (+1%). In vijf West-Vlaamse arrondissementen - Brugge, Diksmuide, Ieper, Tielt en Veurne - was de ruimteproductiviteit in 2017 kleiner dan in 2013. In Ieper was de afname het grootst (-4,6%). In Roeselare was de toename het grootst (+2,7%). In West-Vlaanderen en de vijf West-Vlaamse arrondissementen die de ruimteproductiviteit zagen afnemen, was deze afname het resultaat van een toename van het aantal werkenden en een nog sterkere relatieve toename van het aantal hectare economisch bezette bodem. Een groeiende ruimtelijke spreiding van wonen en werken en een extensiever ruimtegebruik liggen aan de basis van een dalende ruimteproductiviteit.

Figuur 2.2.1: Evolutie van de ruimteproductiviteit, arrondissementen van West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2013-2017.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 2.2.2: Beschikbaar aanbod bedrijventerreinen (ha) naar type en bebouwbaarheid, subregio's van West-Vlaanderen, 1 januari 2019.

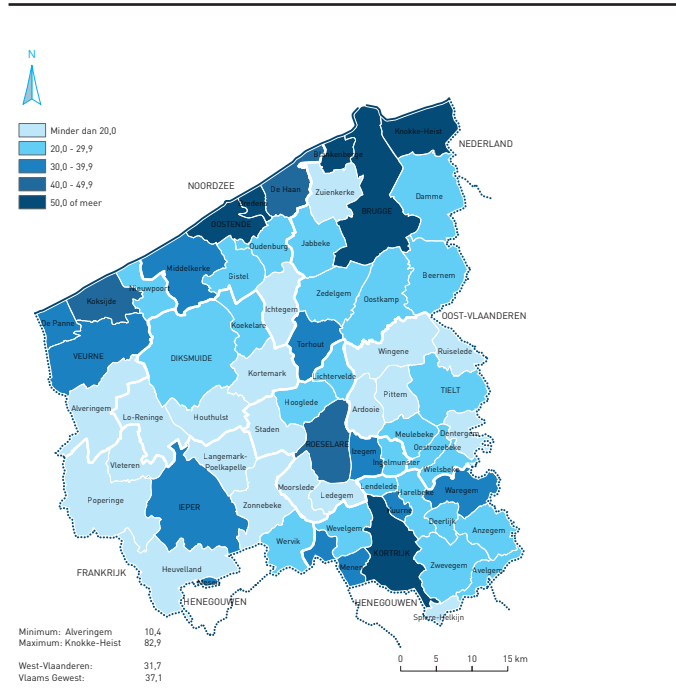

Bron: Ruimtemonitor POM West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Van de 365,1 hectare aan beschikbare bedrijventerreinen in West-Vlaanderen op 1 januari 2019 is ruim de helft in de subregio's Roeselare (24,9%), Kortrijk (19,9%) en Torhout (12,5%) gesitueerd. Van het totale aanbod is 61,5% een regionaal, 37,9% een lokaal en 0,6% een gemengd lokaal-regionaal bedrijventerrein. Het grootste deel (55,9%) van het aanbod is niet-bouwrijp; 27,6% is bouwrijp en 16,5% is leegstaand.

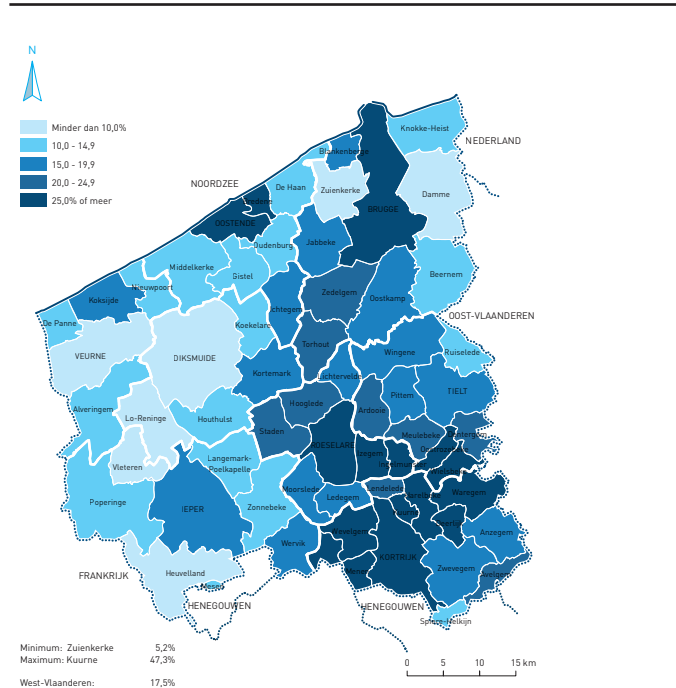
Binnen West-Vlaanderen is het aanbod aan regionale bedrijventerreinen het grootst in Roeselare (25,1%), Kortrijk (23,2%) en Oostende (18,7%). Bijna een kwart van het aanbod aan lokale bedrijventerreinen situeert zich in Roeselare (24,9%); Brugge (15,9%), Kortrijk en Waregem (beiden 14,9%) vervolledigen op geruime afstand de top drie. Het aanbod aan gemengde bedrijventerreinen situeert zich uitsluitend in Waregem (76,2%) en Tielt (23,8%). Ruim de helft van het bouwrijpe aanbod ligt in Roeselare (39,4%) en Kortrijk (24,2%). Wat het niet-bouwrijpe aanbod betreft staan Torhout (21,5%) en Kortrijk (16,7%) op kop. Ruim drie kwart van het aanbod aan leegstaande bedrijventerreinen ligt in Roeselare (36,8%), Kortrijk (23,8%) en Brugge (16%).

Kaart 2.2.1: Ruimteproductiviteit, gemeenten van West-Vlaanderen, 2017.

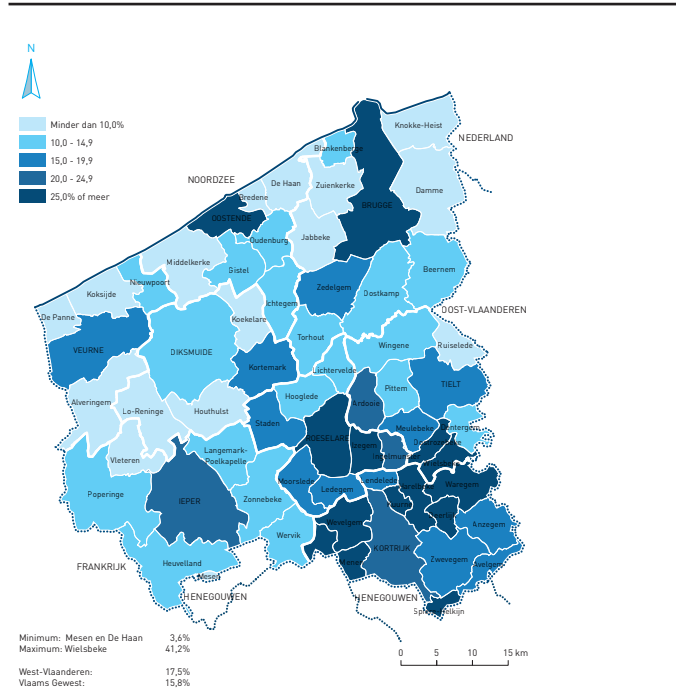
Bron: FOD Economie (ADSEI), Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 2.2.2: Aandeel bebouwde oppervlakte in totale oppervlakte, gemeenten van West-Vlaanderen, 1 januari 2019.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 2.2.3: Aandeel oppervlakte voor bedrijvigheid in bebouwde oppervlakte, gemeenten van West-Vlaanderen, 1 januari 2019.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Definities en methodologie

Bebouwde oppervlakte

Oppervlakte van percelen met gebouwen.

Economisch bezette bodem

Oppervlakte van percelen met bijgebouwen (incl. serres), ambachts- en industriegebouwen, opslagruimten, kantoorgebouwen, gebouwen met handelsbestemming, openbare gebouwen, gebouwen voor nutsvoorzieningen, gebouwen voor sociale zorg en ziekenzorg en gebouwen voor onderwijs, onderzoek en cultuur.

Oppervlakte voor bedrijvigheid

Oppervlakte van percelen met ambachts- en industriegebouwen, opslagruimten, kantoorgebouwen en gebouwen met handelsbestemming.

Ruimtemonitor

De ruimtemonitor bestaat uit een kwantitatieve inventaris van het beschikbare aanbod aan bedrijventerreinen in de provincie West-Vlaanderen en werd ontwikkeld om de evolutie in de ontwikkeling en het gebruik van bedrijventerreinen correct in te kunnen schatten. Overheden krijgen op die manier een duidelijk beeld van de nog beschikbare bouwrijpe bedrijventerreinen en de niet ontwikkelde bestemde terreinen. Daarnaast wordt ook duidelijk waar er knelpunten zitten en kunnen de cijfers gebruikt worden als onderbouwing voor nieuwe planinitiatieven.

De inventarisatie baseert zich op een grondige screening van de beschikbare ruimtelijke gegevens van de POM West-Vlaanderen en de diensten Economie en Ruimtelijke Planning van de Provincie West-Vlaanderen. De gegevens werden daarnaast afgetoetst aan de realiteit via terreinwaarneming en overleg met de betrokken gemeenten.

Vanaf 1 januari 2017 wordt West-Vlaanderen in de ruimtemonitor ingedeeld in negen subregio's: Brugge (Beernem, Blankenberge, Brugge, Damme, Jabbeke, Knokke-Heist, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke), Ieper (Heuvelland, Ieper, Langemark-Poelkapelle, Lo-Reninge, Mesen, Poperinge, Vleteren, Zonnebeke), Kortrijk (Avelgem, Harelbeke, Kortrijk, Kuurne, Menen, Spiere-Helkijn, Wervik, Wevelgem, Zwevegem), Oostende (Bredene, De Haan, Gistel, Middelkerke, Oostende, Oudenburg), Roeselare (Ardoie, Hooglede, Ingelmunster, Izegem, Ledegem, Lendeledede, Moorslede, Roeselare, Staden), Tielt

(Meulebeke, Pittem, Ruiselede, Tielt, Wingene), Torhout (Ichtegem, Koekelare, Kortemark, Lichtervelde, Torhout), Veurne (Alveringem, De Panne, Diksmuide, Houthulst, Koksijde, Nieuwpoort, Veurne), Waregem (Anzegem, Deerlijk, Dentergem, Oostrozebeke, Waregem, Wielsbeke).

Ruimteproductiviteit

De verhouding van het aantal werkenden ten opzichte van het aantal hectare economisch bezette bodem. Algemeen beschouwd kan een hoge ruimteproductiviteit of een toename daarvan beschouwd worden als een duurzame ontwikkeling, met name het zuiniger of intensiever omgaan met de economische ruimte, zeker als die al bebouwd is.

Werkenden

Alle personen tussen 15 en 64 jaar met een hoofdjob als loontrekkende, zelfstandige of helper in een bepaalde regio.

3

Welvaart

1. Geproduceerde welvaart
2. Verdiende welvaart

1. GEPRODUCEERDE WELVAART

In de periode 2009-2018 groeide de toegevoegde waarde in West-Vlaanderen met 32,4% tot 41,8 miljard euro. Ruim de helft van deze toegevoegde waarde werd gerealiseerd in Kortrijk (27,2%) en Brugge (24,2%). Het grootste deel van de toegevoegde waarde werd in 2018 gerealiseerd door de handel, en dit in zowel West-Vlaanderen (49%), Vlaanderen (54,3%) als België (54,5%). Tussen 2009 en 2018 groeide in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België de toegevoegde waarde per werknemer sterker dan de beloning per werknemer, waardoor het loonaandeel in de toegevoegde waarde afnam. De gemiddelde jaarlijkse economische groei was in de periode 2009-2018 in West-Vlaanderen en België (beiden 1,4%) kleiner dan in Vlaanderen (1,6%). Tussen 2009 en 2018 groeide het BBP per inwoner in West-Vlaanderen (+29,1%) sterker dan in Vlaanderen (+27,2%) en België (+24,8%) zodat West-Vlaanderen de kloof wat kon verkleinen.

Tabel 3.1.1: Bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen (miljoen euro), West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2009-2018.

	2009	2018	Evolutie 2009-2018
West-Vlaanderen	31.591	41.818	+32,4%
Vlaams Gewest	180.343	240.561	+33,4%
België	312.596	409.856	+31,1%

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

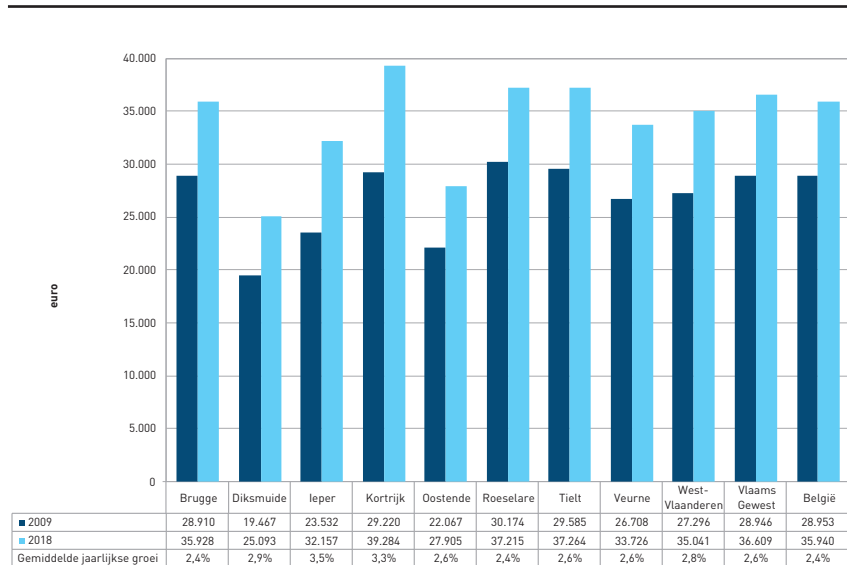
Tussen 2009 en 2018 groeide de toegevoegde waarde in West-Vlaanderen sterker dan in België, maar iets minder sterk dan in Vlaanderen. Hierdoor daalde het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal van 17,5% tot 17,4%.

Binnen West-Vlaanderen werd in 2018 ruim de helft van de toegevoegde waarde gerealiseerd in Kortrijk (27,2%) en Brugge (24,2%). Roeselare volgt op geruime afstand op de derde plaats (13,6%). Onderaan de rangschikking vinden we Diksmuide (3,1%) en Veurne (5%). In de periode 2009-2018 steeg de bruto toegevoegde waarde het sterkst in Kortrijk (+38,9%); in Brugge (+26,9%) was de toename het kleinst.

In de periode 2009-2018 groeide de toegevoegde waarde per inwoner in West-Vlaanderen (+28,4%) sterker dan in Vlaanderen (+26,5%) en België (+24,1%), waardoor West-Vlaanderen de kloof met Vlaanderen en België ietwat kon dichten.

Op arrondissementeel niveau was de toegevoegde waarde per inwoner in 2009 het grootst in Roeselare, gevolgd door Tielt en Kortrijk. In de periode 2009-2018 groeide de toegevoegde waarde per inwoner het traagst in Roeselare (+23,3%) en Brugge (+24,3%). Dankzij een sterke groei (+34,4%) klom Kortrijk in 2018 naar de eerste plaats. Alleen in Ieper (+36,7%) steeg de toegevoegde waarde per inwoner tussen 2009 en 2018 nog sterker dan in Kortrijk.

Figuur 3.1.1: Evolutie van de bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen per inwoner, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2009-2018.

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

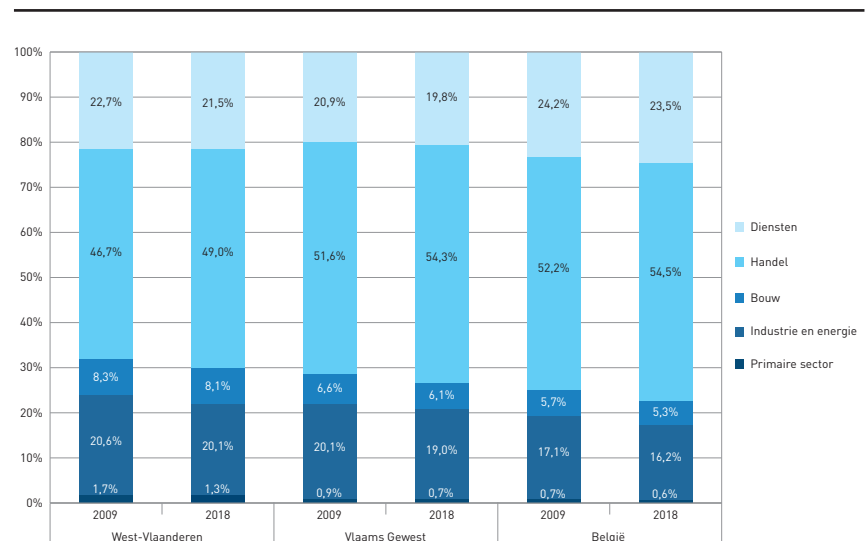
In 2018 werd het grootste deel van de toegevoegde waarde in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België gerealiseerd door de handel, gevolgd door de diensten, de industrie, de bouwsector en de primaire sector.

Het verschil tussen West-Vlaanderen enerzijds en Vlaanderen en België anderzijds is het grootst bij de handel; het aandeel van deze sector in de totale toegevoegde waarde is in West-Vlaanderen een stuk kleiner dan in Vlaanderen en België.

Tussen 2009 en 2018 daalden op elk geografisch niveau de aandelen van de primaire sector, de industrie, de bouw en de diensten ten voordele van het aandeel van de handel.

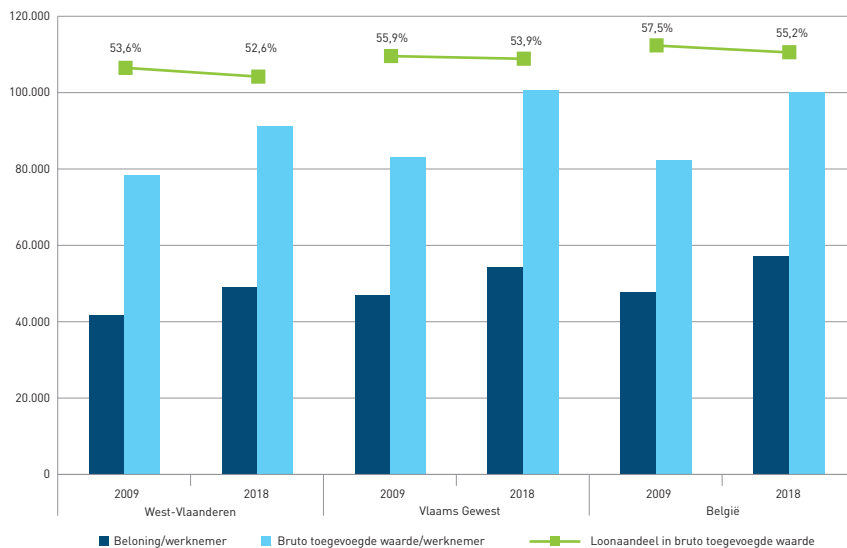
In elk West-Vlaams arrondissement werd in 2018 het grootste deel van de toegevoegde waarde gerealiseerd door de handel. In Ieper, Kortrijk, Roeselare en Tielt realiseert de industrie een merkelijk groter deel van de toegevoegde waarde dan de diensten; in de andere arrondissementen staan de diensten op de tweede plaats, gevolgd door de industrie.

Figuur 3.1.2: Evolutie van de bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen naar sector, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2009-2018.

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.1.3: Evolutie van de loonkost en de arbeidsproductiviteit, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2009-2018.

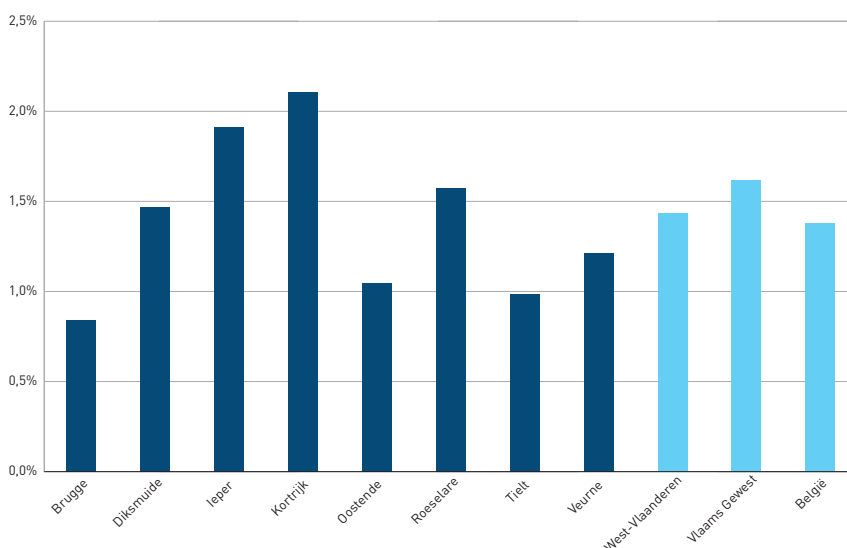
Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In 2018 lag de toegevoegde waarde per werknemer (arbeidsproductiviteit) in West-Vlaanderen onder het Vlaamse en Belgische cijfer. Het feit dat West-Vlaanderen relatief meer kmo's - met een lagere arbeidsproductiviteit - telt dan gemiddeld in Vlaanderen speelt hierbij een rol. Ook bij de beloning per werknemer (loonkost) was dit het geval, en nog in grotere mate, waardoor het loonaandeel in de toegevoegde waarde in West-Vlaanderen onder het Vlaamse en Belgische gemiddelde ligt.

Tussen 2009 en 2018 groeide de arbeidsproductiviteit in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België sterker dan de loonkost, waardoor het loonaandeel in de toegevoegde waarde daalde.

Binnen West-Vlaanderen was het loonaandeel in de bruto toegevoegde waarde in 2018 het grootst in Roeselare (56,4%) en Brugge (55,1%); in Veurne was de verhouding het kleinst (42,7%). Met uitzondering van Roeselare en Tielt daalde het loonaandeel in de toegevoegde waarde in de periode 2009-2018 in elk West-Vlaams arrondissement.

Figuur 3.1.4: Gemiddelde jaarlijkse economische groei aan de hand van de bruto toegevoegde waarde tegen vaste prijzen, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2009-2018 (a).

(a) De reeks in vaste prijzen wordt uitgedrukt in kettingeuro's (referentiejaar 2017).

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

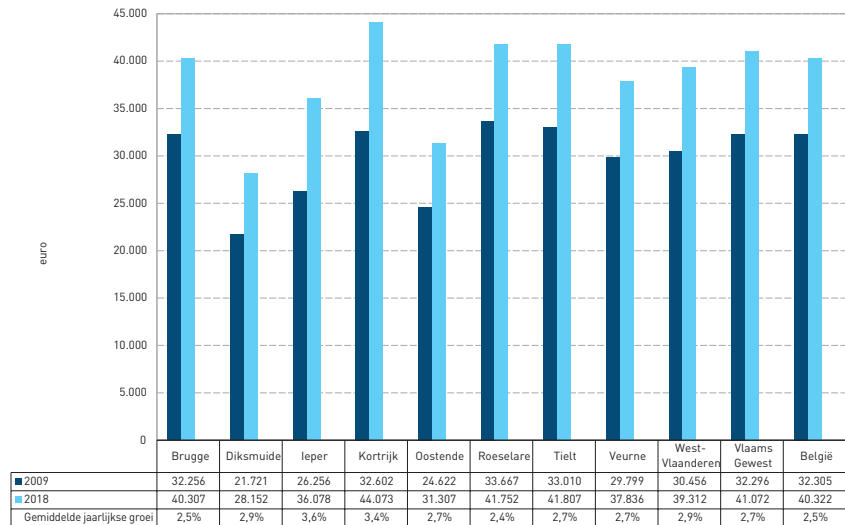
De gemiddelde jaarlijkse economische groei - gemeten aan de hand van de bruto toegevoegde waarde tegen vaste prijzen - was in de periode 2009-2018 in België en West-Vlaanderen (beiden 1,4%) kleiner dan in Vlaanderen (1,6%).

In Kortrijk (2,1%) en Ieper (1,9%) was de economische groei in de periode 2009-2018 groter dan gemiddeld in Vlaanderen. In Brugge (0,8%) was de economische groei het kleinst.

In de periode 2009-2018 groeide het BBP per inwoner in West-Vlaanderen (+29,1%) sterker dan in Vlaanderen (+27,2%) en België (+24,8%) waardoor West-Vlaanderen de kloof wat kon verkleinen.

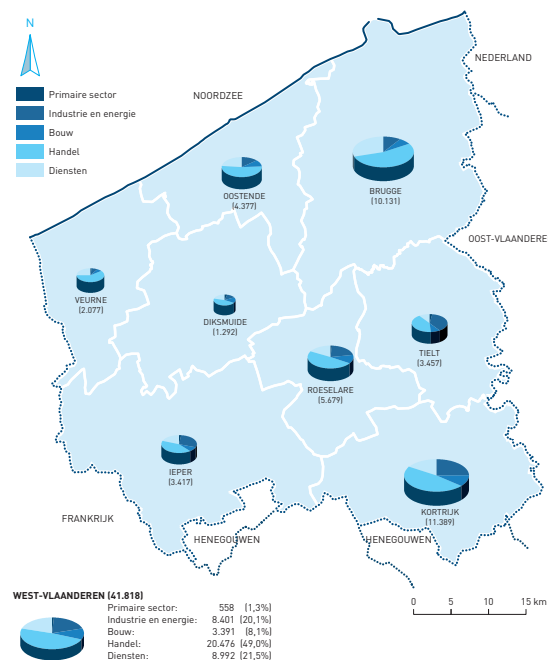
In 2009 stonden Roeselare, Tielt en Kortrijk op kop wat betreft het BBP per inwoner. Doordat de toename van het BBP per inwoner in de periode 2009-2018 in Kortrijk (+35,2%) duidelijk groter was dan in Tielt (+26,6%) en Roeselare (+24%), sprong Kortrijk in 2018 over Tielt en Roeselare naar de eerste plaats. Ieper (+37,4%) was het enige West-Vlaamse arrondissement waar het BBP per inwoner nog sterker steeg dan in Kortrijk.

Figuur 3.1.5: Evolutie van het BBP per inwoner, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2009-2018.

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 3.1.1: Bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen (miljoen euro) naar sector, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2018.

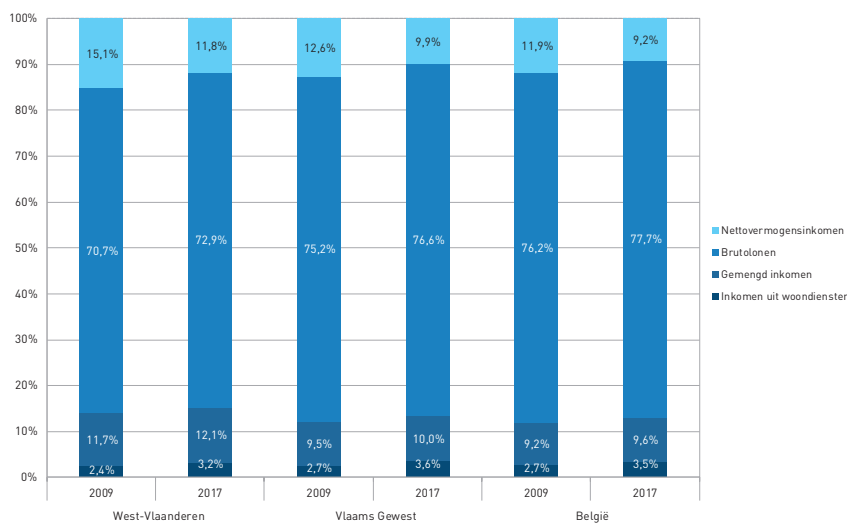

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

2. VERDIENDE WELVAART

Na correctie voor belastingen, netto sociale uitkeringen en netto overige inkomensoverdrachten bleef in 2017 in West-Vlaanderen 82,5% van het primaire inkomen beschikbaar, wat meer is dan in België (80,6%) en Vlaanderen (78,8%). In de periode 2009-2017 groeide het beschikbaar inkomen per inwoner in West-Vlaanderen (+15,3%) duidelijk sterker dan in Vlaanderen (+13,3%) en België (+13,2%).

Figuur 3.2.1: Primair inkomen tegen lopende prijzen (miljoen euro) naar bron, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2009-2017.

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

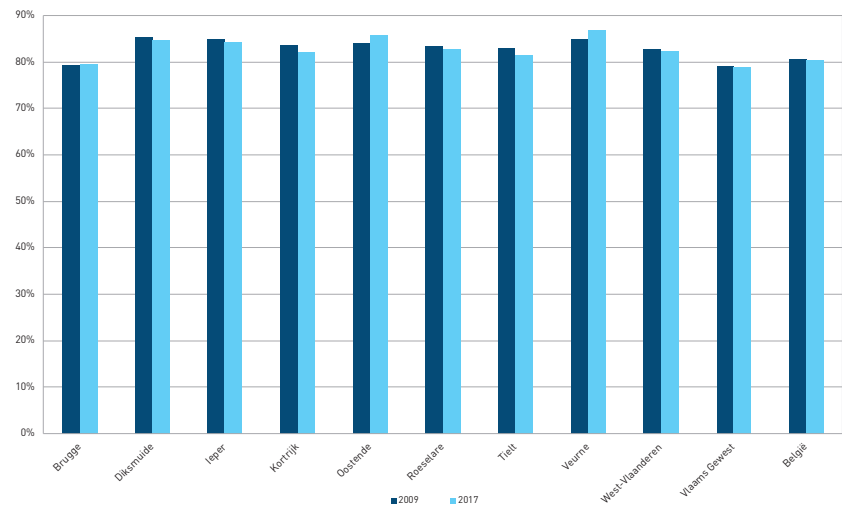
In 2017 vertegenwoordigden de brutolonen in West-Vlaanderen 72,9% van het primaire inkomen. In Vlaanderen (76,6%) en België (77,7%) is het belang van de brutolonen in het primaire inkomen nog een stuk groter. Het gemengd inkomen was in 2017 in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België iets groter dan het nettovermogensinkomen. In West-Vlaanderen is het belang van het nettovermogensinkomen duidelijk groter dan in Vlaanderen en België. Hetzelfde geldt voor het gemengd inkomen; het feit dat West-Vlaanderen merkelijk meer zelfstandigen en helpers telt per 1.000 inwoners dan Vlaanderen en België speelt hierbij een rol.

In de periode 2009-2017 nam het belang van het nettovermogensinkomen in het primaire inkomen in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België sterk af en dit ten voordele van de andere inkomenscategorieën, met de brutolonen op kop.

In 2017 bleef in West-Vlaanderen 82,5% van het primaire inkomen beschikbaar, wat meer is dan in België (80,6%) en Vlaanderen (78,8%). In vergelijking met 2009 lag het beschikbare aandeel van het primaire inkomen in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België in 2017 iets lager.

In Veurne was de secundaire inkomensverdeling in 2017 het kleinst en bleef 87% van het primaire inkomen beschikbaar; in Brugge was de secundaire inkomensverdeling het grootst en bleef slechts 79,5% van het primaire inkomen beschikbaar. In Veurne, Oostende en Brugge was het aandeel van het primaire inkomen dat na inkomensverdeling beschikbaar was in 2017 hoger dan in 2009.

Figuur 3.2.2: Aandeel beschikbaar inkomen in het primair inkomen, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2009-2017.

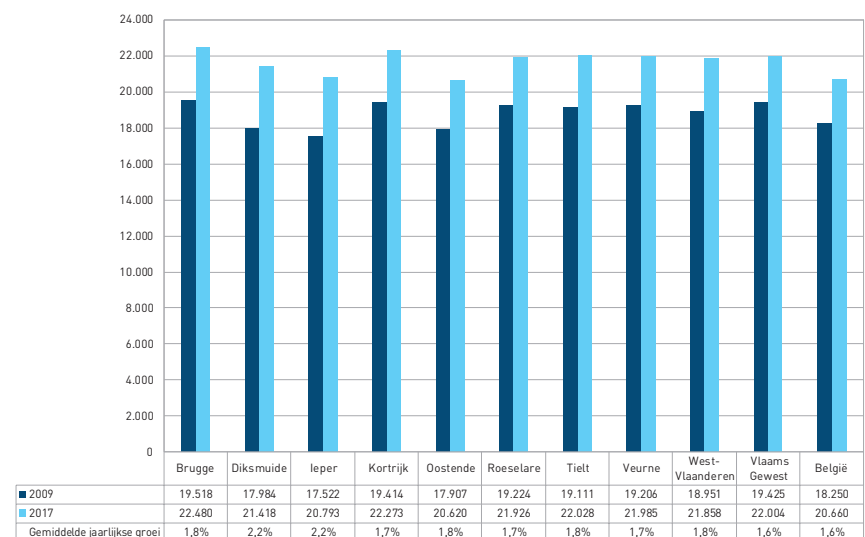
Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In de periode 2009-2017 groeide het beschikbaar inkomen per inwoner in West-Vlaanderen (+15,3%) duidelijk sterker dan in Vlaanderen (+13,3%) en België (+13,2%). Hierdoor kon West-Vlaanderen de kloof met Vlaanderen aanzienlijk verkleinen en het verschil met België vergroten.

Door herverdelingseffecten zijn de verschillen tussen de West-Vlaamse arrondissementen bij het beschikbaar inkomen per inwoner minder groot dan bij het BBP per inwoner.

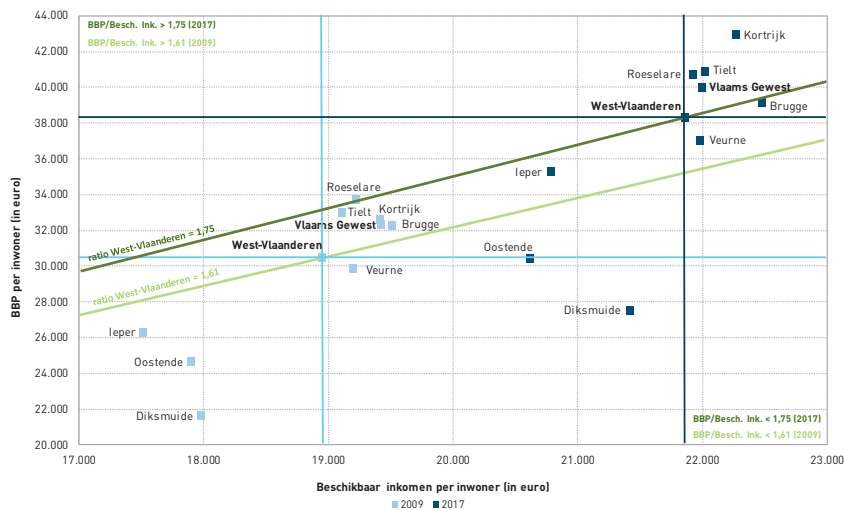
In 2009 en 2017 was het beschikbaar inkomen per inwoner het grootst in Brugge en Kortrijk. Na Diksmuide (+19,1%) was de groei van het beschikbaar inkomen per inwoner tussen 2009 en 2017 het grootst in Ieper (+18,7%); hierdoor staat Ieper in 2017 niet langer op de laatste plaats. De laatste plaats is anno 2017 voor Oostende dat het beschikbaar inkomen per inwoner in de periode 2009-2017 met slechts 15,1% zag groeien. In Roeselare (+14,1%), Veurne (+14,5%) en Kortrijk (+14,7%) was de groei van het beschikbaar inkomen per inwoner nog iets kleiner dan in Oostende.

Figuur 3.2.3: Evolutie van het beschikbaar inkomen per inwoner, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2009-2017.

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.2.4: Relatie tussen de geproduceerde en verdiende welvaart, arrondissementen van West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2009 en 2017.

De verhouding tussen het BBP per inwoner en het beschikbaar inkomen per inwoner evolueerde in West-Vlaanderen van 1,61 in 2009 naar 1,75 in 2017. De geproduceerde welvaart steeg bijgevolg sneller dan de verdiende welvaart.

In Tielt, Roeselare en Kortrijk was zowel in 2009 als 2017 de kloof tussen de geproduceerde en de verdiende welvaart groter dan gemiddeld in West-Vlaanderen. Voor Brugge was dit ook het geval in 2009, maar niet meer in 2017.

Op vlak van het beschikbaar inkomen per inwoner konden alle West-Vlaamse arrondissementen in de periode 2009-2017 hun positie ten opzichte van het Vlaamse Gewest verbeteren. In vijf West-Vlaamse arrondissementen - Diksmuide, Ieper, Kortrijk, Tielt en Veurne - ging ook het BBP per inwoner er op vooruit ten opzichte van het Vlaamse Gewest.

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Beschikbaar inkomen per inwoner

Een maatstaf voor het meten van de verdiende welvaart van een regio of de welvaart van de inwoners van een regio. Het beschikbaar inkomen is het primaire inkomen verminderd met de belastingen op inkomen en vermeerderd met de netto sociale uitkeringen en netto inkomensoverdrachten.

Bruto Binnenlands Product (BBP) per inwoner

Een maatstaf voor het meten van de geproduceerde of voortgebrachte economische welvaart in een land of een regio. Het BBP wordt samengesteld door bij de bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen de productgebonden belastingen op productie en invoer op te tellen en de productgebonden subsidies op productie en invoer af te trekken.

Bruto toegevoegde waarde

Dit is het bedrag dat de productiefactoren aan de waarde van de verbruikte goederen en diensten toevoegen en is gelijk aan het verschil tussen de waarde van de geproduceerde goederen en diensten en de waarde van de in het productieproces verbruikte goederen en diensten. De bruto toegevoegde waarde kan ook beschouwd worden als de som van de vergoedingen voor de primaire productiefactoren die ingeschakeld zijn in het productieproces (lonen, wedden, kapitaalinkomen, winst enz.).

De waardering van de bruto toegevoegde waarde gebeurt tegen basisprijzen. Dat wil zeggen dat de productie niet de door de producent in rekening gebrachte belasting over de toegevoegde waarde omvat en ook niet mogelijke andere productgebonden belastingen zoals accijnzen. Wel zijn productgebonden subsidies inbegrepen.

Voor de geografische subindelingen in bedrijfstakken worden de gegevens in lopende prijzen opgemaakt. Enkel voor de totale bruto toegevoegde waarde is er een berekening in vaste prijzen. De reeks in vaste prijzen - die gebruikt wordt om de economische groei te berekenen - wordt uitgedrukt in kettingeuro's met als referentiejaar 2017. Via deze nieuwe berekeningsmethode wordt de recente economische groei juist berekend. Voor meer informatie verwijzen we naar: http://www.nbb.be/DOC/DQ/N/ME-THOD/B_OVERHN05.pdf

Primair inkomen

Het primair inkomen is de som van de brutolonen, het nettovermogensinkomen, het gemengd inkomen en het inkomen uit woondiensten.

Het nettovermogensinkomen is het verschil tussen ontvangen interesten en dividenden en betaalde interesten op kredieten en pachtgelden. Het gemengd inkomen bestaat uit de verdiensten van zelfstandigen (inclusief winst) en het inkomen dat gezinnen halen uit de verhuur van woningen. Het inkomen uit woondiensten is de toegerekende huur uit woningen die de gezinnen voor eigen gebruik betrekken.

Door het primaire inkomen te verminderen met de secundaire inkomensverdelingen, namelijk de netto sociale uitkeringen, netto overige inkomensoverdrachten en belastingen, komen we tot het beschikbaar inkomen.

Definities en methodologie

4

Arbeidsmarkt en opleiding

1. Tewerkstelling
2. Werkloosheid
3. Vacatures
4. Opleiding

1. TEWERKSTELLING

A. BEZOLDIGDEN

Kortrijk (27,5%) en Brugge (24,8%) stelden op 31 december 2018 ruim de helft van de 433.385 werknemers in West-Vlaanderen tewerk. De tertiaire (38,7%) en quataire (34,7%) sector vertegenwoordigden bijna drie kwart van alle werknemers in West-Vlaanderen. Van alle loontrekkende jobs in West-Vlaanderen werd 54,1% ingevuld door bedienden en 45,9% door arbeiders. In de periode 2014-2018 daalde het aandeel werknemers jonger dan 30 jaar van 21,4% naar 21,2% en steeg het aandeel 50-plussers van 27,2% naar 30,1%. In West-Vlaanderen was 45,4% van alle werknemers actief in een vestiging met minder dan 50 werknemers. Van alle werknemers in West-Vlaanderen in 2017 woonden er 54.468 (of 13,1%) niet in West-Vlaanderen. Omgekeerd hadden 62.990 West-Vlamingen (of 14,9%) een job als loontrekkende buiten West-Vlaanderen.

Tabel 4.1.1: Evolutie van de bezoldigde tewerkstelling in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 31 december 2017 en 31 december 2018.

	31/12/2017	31/12/2018	Evolutie 2017-2018
West-Vlaanderen	425.462	433.385	+1,9%
Vlaams Gewest	2.296.340	2.342.097	+2,0%
België	3.972.943	4.037.512	+1,6%

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

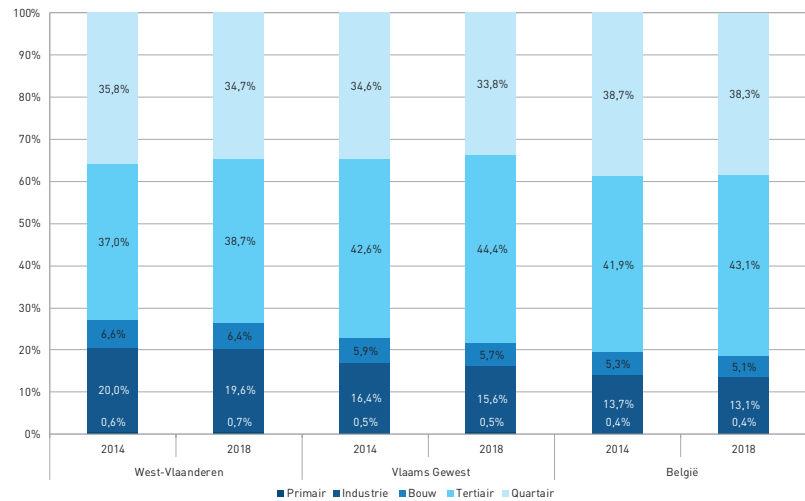
In West-Vlaanderen was de toename van het aantal werknemers in de periode 2017-2018 groter dan gemiddeld in België, maar iets kleiner dan in Vlaanderen. Het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal bleef evenwel status quo op 18,5%.

Kortrijk (27,5%) en Brugge (24,8%) vertegenwoordigden in 2018 ruim de helft van alle werknemers in West-Vlaanderen; Diksmuide (2,9%) en Veurne (4,3%) telden het minst loontrekkenden. Alle West-Vlaamse arrondissementen telden eind 2018 meer loontrekkenden dan eind 2017; in Kortrijk (+2.416 of +2,1%) was de toename in absolute termen het grootst, in Ieper (+833 of +2,4%) en Oostende (+991 of +2,4%) was de relatieve toename het grootst.

Met 38,7% van de bezoldigden was de tertiaire sector in West-Vlaanderen eind 2018 wel de grootste sector, maar duidelijk minder sterk vertegenwoordigd dan in Vlaanderen (44,4%) en België (43,1%). Het aandeel werknemers in de quartaire sector was in West-Vlaanderen (34,7%) wel groter dan in Vlaanderen (33,8%), maar kleiner dan in België (38,3%). De loontrekkenden in de industrie zijn in West-Vlaanderen (19,6%) dan weer veel sterker vertegenwoordigd dan in Vlaanderen (15,6%) en België (13,1%). In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België zijn de bouw en de primaire sector de kleinste sectoren.

In de periode 2014-2018 zagen West-Vlaanderen, Vlaanderen en België het aandeel werknemers in de tertiaire sector toenemen ten koste van de industrie, de bouw en de quartaire sector. In Vlaanderen en België bleef het aandeel werknemers in de primaire sector ongewijzigd; in West-Vlaanderen was er een minieme toename.

Figuur 4.1.1: Evolutie van de bezoldigde tewerkstelling naar sector in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 31 december 2014 – 31 december 2018.

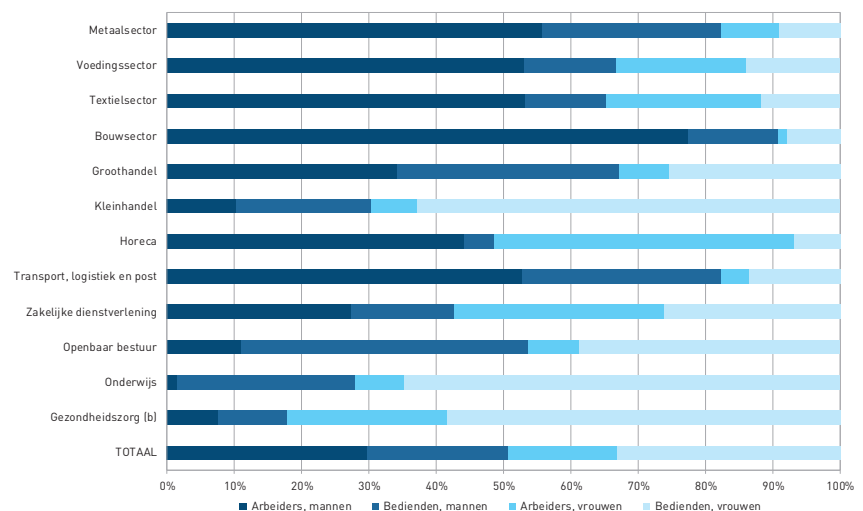

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Eind 2018 telde West-Vlaanderen iets meer mannelijke dan vrouwelijke werknemers (50,8% ten opzichte van 49,2%). In de sectoren bouw (90,8%), transport (82,5%) en metaal (82,4%) zijn mannelijke werknemers het sterkst vertegenwoordigd. De sectoren gezondheidszorg (82,1%), onderwijs (71,9%) en kleinhandel (69,6%) tellen vooral vrouwelijke loontrekkenden.

Van alle loontrekkende jobs in West-Vlaanderen eind 2018 werd 54,1% ingevuld door bedienden en 45,9% door arbeiders. In de sectoren horeca (88,7%), bouw (78,9%), textiel (76,4%) en voeding (72,5%) heeft de overgrote meerderheid van alle werknemers een arbeidersstatuut; in de sectoren onderwijs (91,3%), kleinhandel (82,8%) en openbaar bestuur (81,3%) daarentegen zijn de werknemers met een bediendenstatuut het sterkst vertegenwoordigd.

Figuur 4.1.2: Verdeling van de bezoldigde tewerkstelling naar geslacht, arbeiders en bedienden (a), in de grootste sectoren in West-Vlaanderen, 31 december 2018.

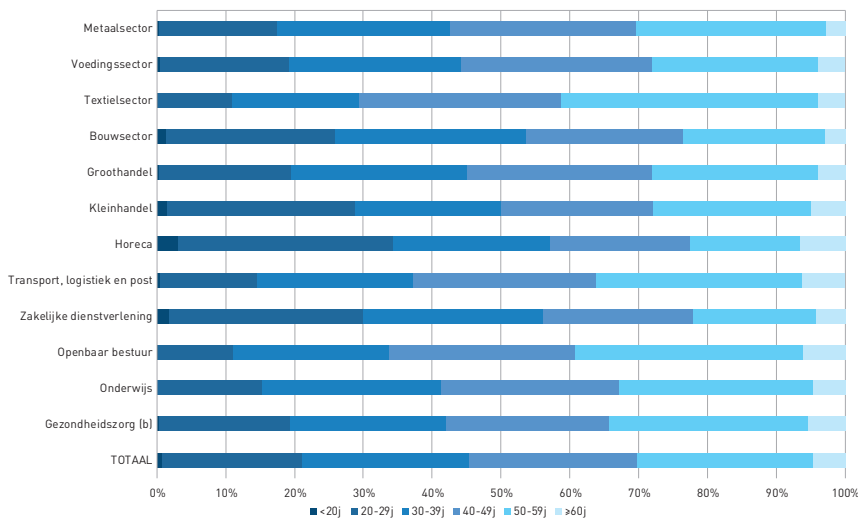

(a) Inclusief ambtenaren.

(b) Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.1.3: Verdeling van de bezoldigde tewerkstelling naar leeftijd in de grootste sectoren in West-Vlaanderen, 31 december 2018.

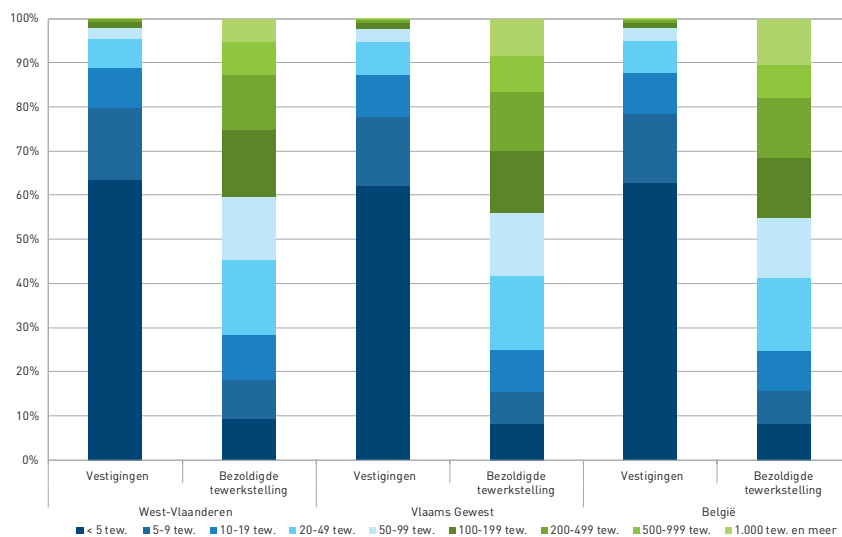
(a) Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening.
Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Eind 2018 was 21,2% van de werknemers in West-Vlaanderen jonger dan 30 jaar, wat iets minder is dan eind 2014 (21,4%). De werknemers van 50 jaar en ouder waren in 2018 duidelijk sterker vertegenwoordigd dan in 2014 (30,1% ten opzichte van 27,2%).

In de sectoren horeca (34,4%), zakelijke dienstverlening (30,1%) en kleinhandel (28,8%) ligt het percentage werknemers jonger dan 30 jaar een stuk hoger dan gemiddeld. In deze sectoren is ook het aandeel min 20-jarigen het grootst. In de sectoren textiel (11%), openbaar bestuur (11,1%) en transport (14,6%) is het aandeel werknemers jonger dan 30 jaar het kleinst.

Ruim een derde van de werknemers in de sectoren textiel (41,3%), openbaar bestuur (39,2%), transport (36,2%) en gezondheidszorg (34,3%) is ouder dan 50 jaar. De sectoren zakelijke dienstverlening (22,1%), horeca (22,5%) en bouw (23,5%) tellen het minst 50-plussers in hun personeelsbestand.

Figuur 4.1.4: Verdeling van het aantal vestigingen en de bezoldigde tewerkstelling naar grootteklasse in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 31 december 2018.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Eind 2018 telde 95,5% van alle vestigingen in West-Vlaanderen minder dan 50 werknemers. In deze kleine vestigingen was 45,4% van alle werknemers actief. Vlaanderen en België tellen relatief iets minder kleine vestigingen (respectievelijk 94,9% en 95,1%) en duidelijk minder werknemers (respectievelijk 41,7% en 41,3%) in kleine vestigingen.

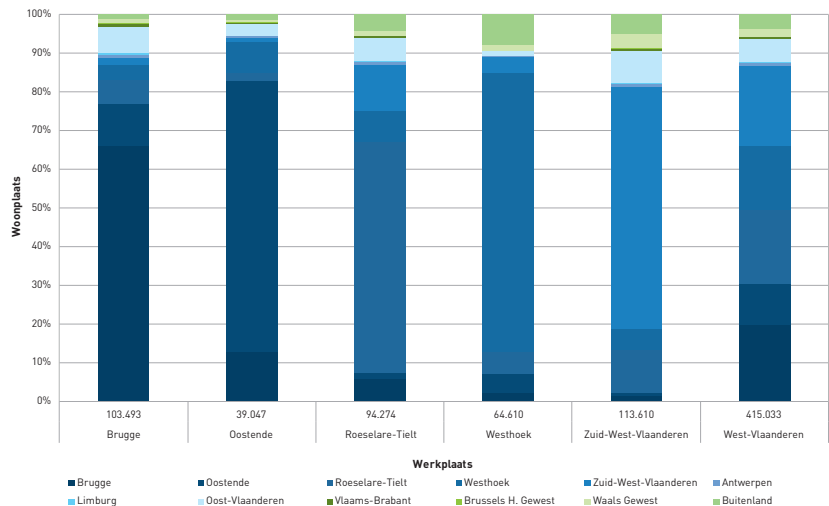
De vestigingen met 50 tot 200 werknemers vertegenwoordigden in West-Vlaanderen 3,8% van alle vestigingen, wat iets minder is dan in Vlaanderen (4,3%) en België (4%). Toch telde West-Vlaanderen (29,3%) relatief meer werknemers in middelgrote vestigingen dan Vlaanderen (28,5%) en België (27,3%).

Het aandeel vestigingen met meer dan 200 werknemers is in West-Vlaanderen (0,7%) nagenoeg even groot als in Vlaanderen en België (beiden 0,8%), maar het aandeel werknemers in deze grote vestigingen is in West-Vlaanderen (25,3%) wel duidelijk kleiner (respectievelijk 29,8% en 31,4%).

Van alle werknemers in West-Vlaanderen in 2017 woonden er 54.468 (of 13,1%) niet in West-Vlaanderen. De meerderheid hiervan was afkomstig uit Oost-Vlaanderen (44,5%) en het buitenland (29,9%). Iets meer dan drie kwart (75,8%) van de werknemers uit het buitenland woont in Frankrijk.

Voor de overgrote meerderheid van de loontrekkenden in West-Vlaanderen geldt dat de werkregio dezelfde is als de woonregio. De grensregio's Zuid-West-Vlaanderen (8,4%), Brugge (7%) en Roeselare-Tielt (5,9%) trekken relatief meer Oost-Vlaamse werknemers aan dan gemiddeld in West-Vlaanderen (5,8%). Van alle werknemers in Zuid-West-Vlaanderen was 3,7% woonachtig in het Waalse Gewest. De pendel vanuit het buitenland, voornamelijk Frankrijk, is het grootst naar de Westhoek (7,8%), Zuid-West-Vlaanderen (4,9%) en Roeselare-Tielt (4,3%).

Figuur 4.1.5: Inkomende pendel bij loontrekkenden, regio's van West-Vlaanderen, 2017.

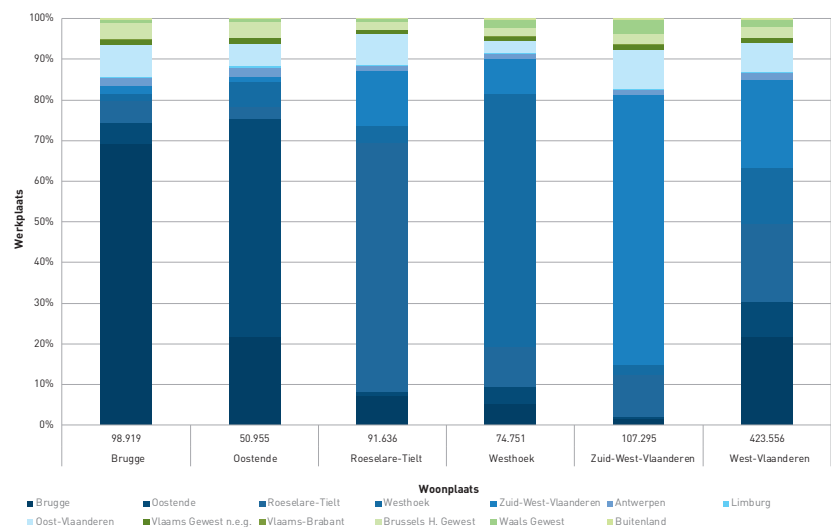

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In 2017 waren er 62.990 West-Vlamingen (of 14,9%) aan de slag als loontrekkende buiten West-Vlaanderen. Hiervan pendelde 48,2% naar Oost-Vlaanderen en 19,3% naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

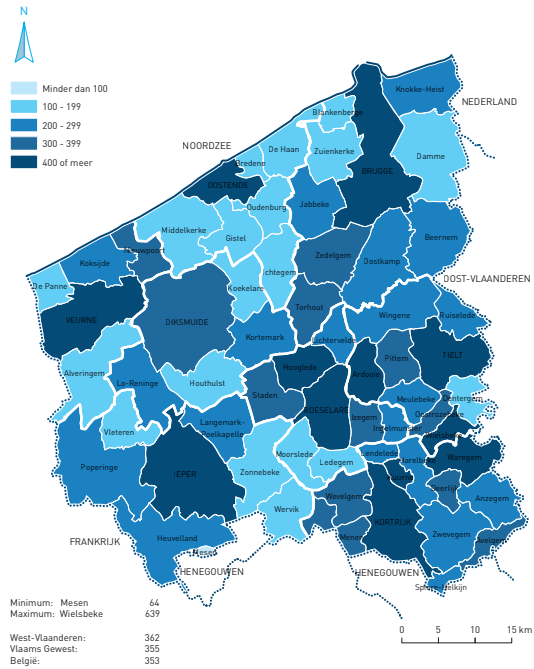
In alle West-Vlaamse regio's geldt voor de meerderheid van alle werknemers dat de woonregio dezelfde is als de werkregio. Vanuit de grensregio's Zuid-West-Vlaanderen (9,8%), Brugge (7,9%) en Roeselare-Tielt (7,8%) pendelden relatief meer werknemers richting Oost-Vlaanderen dan gemiddeld in West-Vlaanderen (7,2%). In Zuid-West-Vlaanderen (3,1%) en de Westhoek (1,9%) ligt het aandeel werknemers dat in het Waalse Gewest aan de slag gaat duidelijk boven het West-Vlaamse gemiddelde (1,5%). Het aantal werknemers dat respectievelijk naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Antwerpen pendelt is het grootst in Brugge (4% en 2,1%) en Oostende (3,9% en 2,2%).

Figuur 4.1.6: Uitgaande pendel bij loontrekkenden, regio's van West-Vlaanderen, 2017.

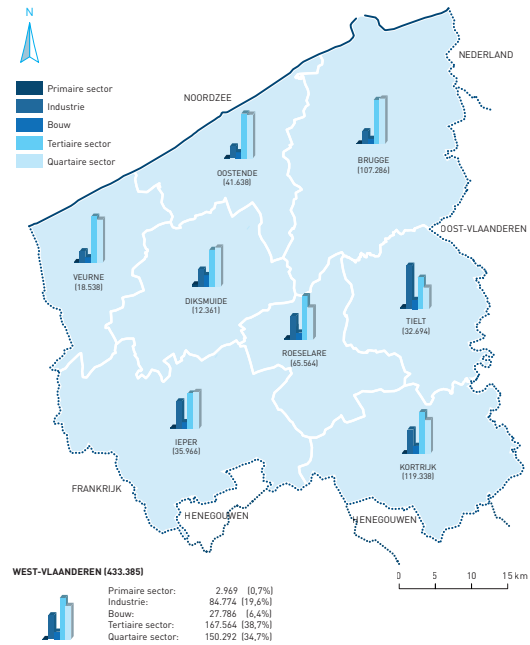
Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.1.1: Bezoldigden per 1.000 inwoners, gemeenten van West-Vlaanderen, 31 december 2018.

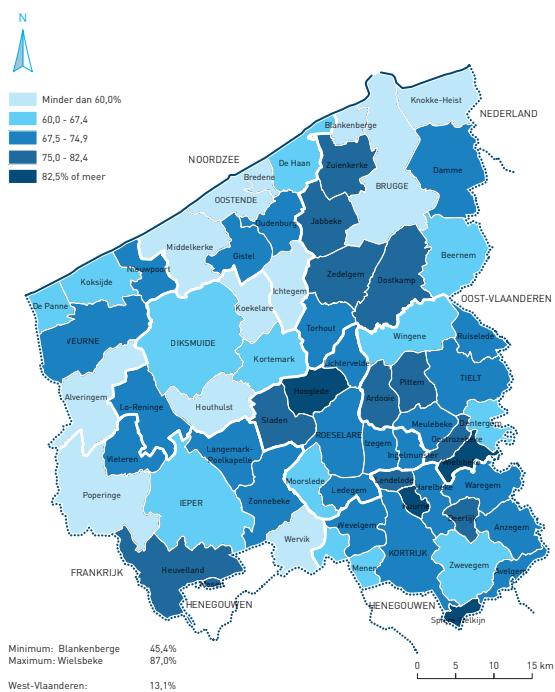
Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.1.2: Verdeling van bezoldigden naar sector, arrondissementen van West-Vlaanderen, 31 december 2018.

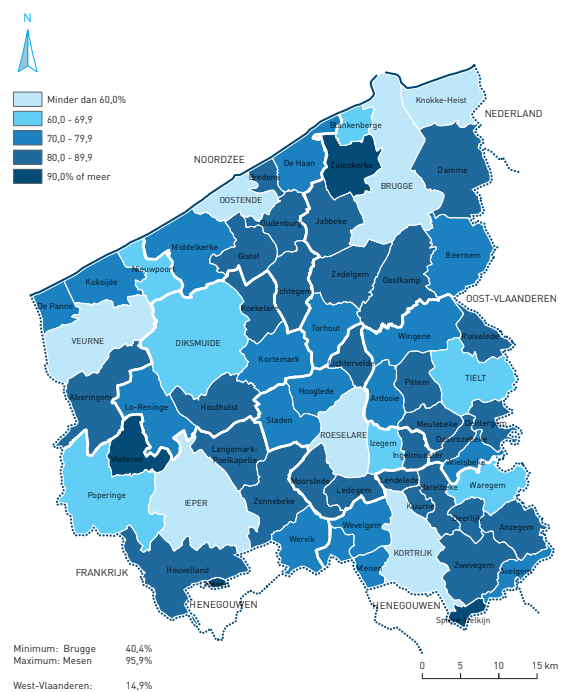
Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.1.3: Inkomende pendelintensiteit bij loontrekkenden, gemeenten van West-Vlaanderen, 2017.

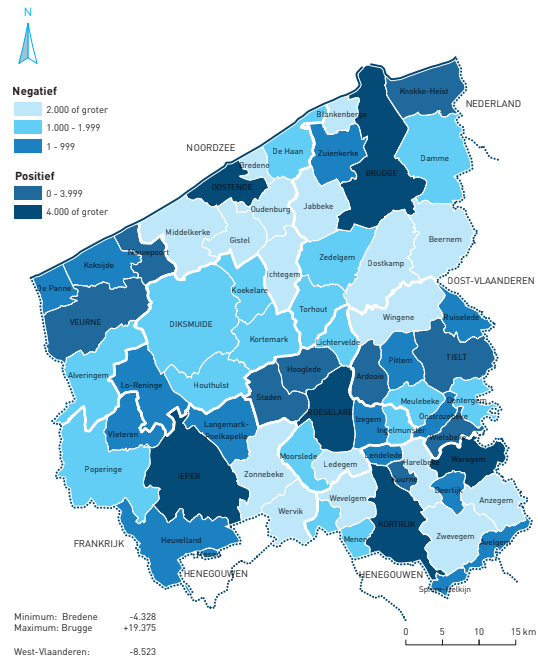
Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.1.4: Uitgaande pendelintensiteit bij loontrekkenden, gemeenten van West-Vlaanderen, 2017.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.1.5: Pendelsaldo bij loontrekkenden, gemeenten van West-Vlaanderen, 2017.

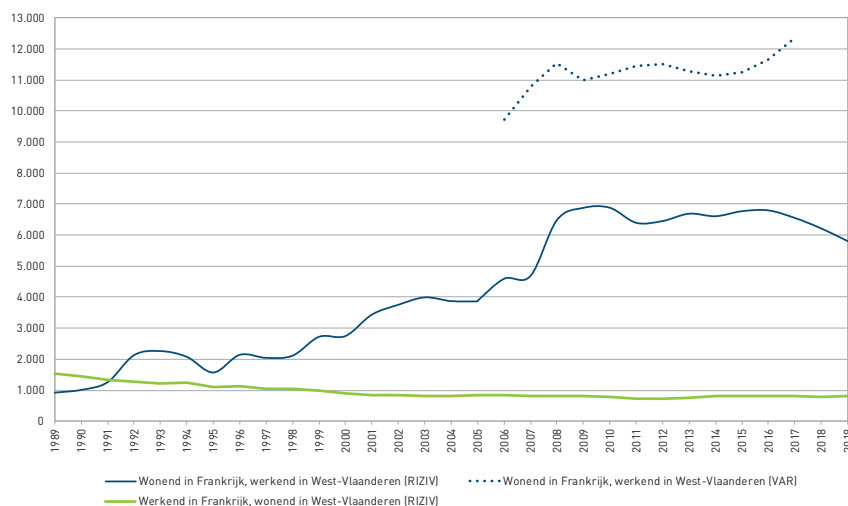

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

B. GRENSARBEID

Eind juni 2019 werkten 5.806 Franse grensarbeiders in West-Vlaanderen en gingen 825 West-Vlaamse grensarbeiders werken in Frankrijk. De grensarbeidersstroom tussen Frankrijk en West-Vlaanderen is in beide richtingen het grootst in Kortrijk. Op 30 juni 2019 telde West-Vlaanderen 804 Nederlandse grensarbeiders. Omgekeerd gingen 412 West-Vlaamse grensarbeiders werken in Nederland. Tussen Nederland en West-Vlaanderen is de grensarbeidersstroom in beide richtingen het grootst in Brugge.

Figuur 4.1.7: Evolutie van de grensarbeid tussen Frankrijk en West-Vlaanderen, 1989-2019 [a].

[a] Vanaf 2005: inclusief zelfstandigen.

Bron: RIZIV, Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Net als in juni 2018 kende het aantal Franse grensarbeiders dat in West-Vlaanderen komt werken ook in juni 2019 een afname (-409 personen of -6,6%) in vergelijking met een jaar eerder. Van de in totaal 5.806 Franse grensarbeiders die op 30 juni 2019 in West-Vlaanderen werkten, was maar liefst 80,4% actief in het arrondissement Kortrijk. Volgens cijfers van de Vlaamse Arbeidsrekening (VAR) ligt het aantal Fransen dat in West-Vlaanderen komt werken nog een stuk hoger dan volgens de RIZIV-cijfers.

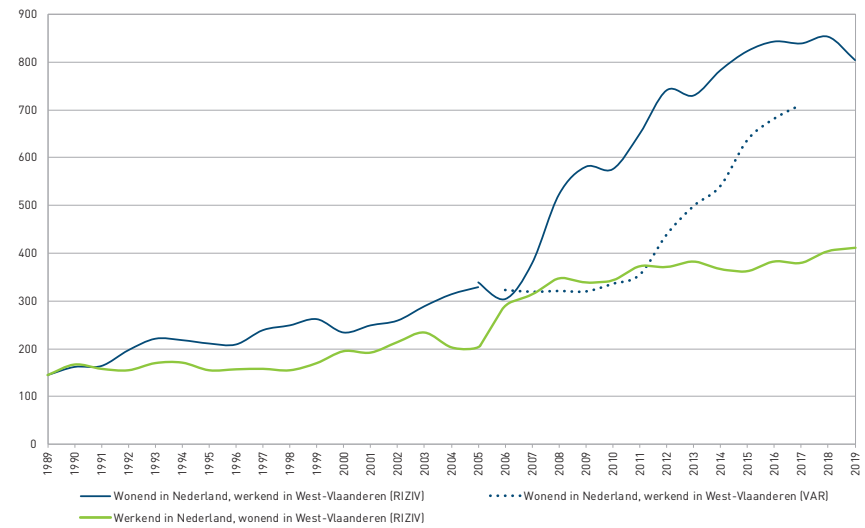
Op 30 juni 2019 gingen 825 West-Vlamingen werken in Frankrijk; dit zijn er 38 of 4,8% meer dan eind juni 2018. Van de West-Vlaamse grensarbeiders die in Frankrijk werken, woont 54,1% in het arrondissement Kortrijk en 30,1% in het arrondissement Ieper.

De grensarbeidersstroom tussen Nederland en West-Vlaanderen is veel beperkter in omvang dan deze tussen Frankrijk en West-Vlaanderen.

In juni 2019 telde West-Vlaanderen 49 Nederlandse grensarbeiders (of -5,7%) minder dan in juni 2018. Van de in totaal 804 Nederlanders die in West-Vlaanderen werkten was 46,6% actief in het arrondissement Brugge en 41,7% in het arrondissement Kortrijk. Volgens de VAR-cijfers ligt het aantal Nederlanders dat in West-Vlaanderen komt werken lager dan volgens de RIZIV-cijfers.

Omgekeerd gingen in 2019 iets meer West-Vlaamingen in Nederland werken dan in juni 2018 (+7 personen of +1,7%). Van de 412 West-Vlaamse grensarbeiders die in Nederland aan de slag zijn, woont 62,9% in het arrondissement Brugge, 12,4% in het arrondissement Oostende en 8,5% in het arrondissement Kortrijk.

Figuur 4.1.8: Evolutie van de grensarbeid tussen Nederland en West-Vlaanderen, 1989-2019 (a).

(a) Vanaf 2005: inclusief zelfstandigen.

Bron: RIZIV, Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

C. ZELFSTANDIGEN

Op 31 december 2018 telde West-Vlaanderen 110.823 zelfstandigen en helpers; dit is 21,3% van het Vlaamse totaal. Brugge (24,8%) en Kortrijk (22%) telden samen bijna de helft van alle West-Vlaamse zelfstandigen en helpers. In West-Vlaanderen was het aandeel zelfstandigen en helpers in de tertiaire sector (62%) kleiner dan in België (63,3%) en Vlaanderen (64,7%). In de periode 2008-2018 steeg het aandeel West-Vlaamse zelfstandigen en helpers van 50 jaar en ouder van 39,6% tot 49,2%. In de loop van 2018 startten in West-Vlaanderen 11.349 personen een zelfstandige activiteit terwijl 5.597 personen hun activiteiten als zelfstandige of helper stop zetten. Van alle Vlaamse jobs in 2017 konden er 567.769 of 19,1% in West-Vlaanderen worden gesitueerd. Met 76,7 jobs per 100 inwoners lag de jobratio in West-Vlaanderen hoger dan in Vlaanderen (71,1) en België (69,1).

Tabel 4.1.2: Evolutie van het aantal zelfstandigen en helpers (a) in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 31 december 2017 en 31 december 2018 (a).

	31/12/2017	31/12/2018	Evolutie 2017-2018
West-Vlaanderen	109.871	110.823	+0,9%
Vlaams Gewest	511.194	519.516	+1,6%
België	837.500	852.402	+1,8%

(a) Exclusief de zelfstandigen in bijberoep.

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

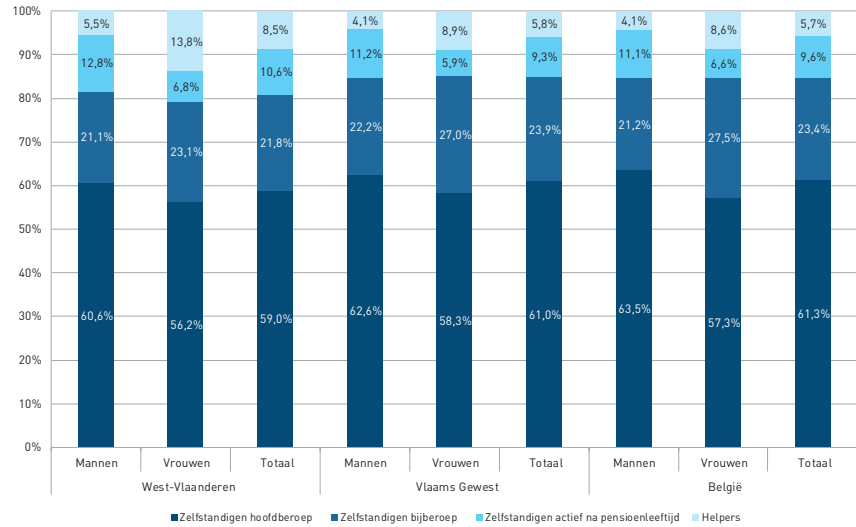
In de periode 2017-2018 steeg het aantal zelfstandigen en helpers in Vlaanderen sterker dan in West-Vlaanderen, waardoor het West-Vlaamse aandeel daalde van 21,5% tot 21,3%. In België was de toename van het aantal zelfstandigen en helpers nog iets groter dan in Vlaanderen. Sowieso is het West-Vlaamse aandeel zelfstandigen en helpers in het Vlaamse cijfer groter dan voor veel andere sociaal-economische indicatoren.

Op 31 december 2018 telden Brugge (24,8%) en Kortrijk (22%) samen 46,8% van alle zelfstandigen en helpers in West-Vlaanderen; in Veurne (5,9%) en Diksmuide (5,2%) was het percentage zelfstandigen en helpers het kleinst. Met uitzondering van Veurne (-40 personen of -0,6%) telde elk West-Vlaams arrondissement eind 2018 meer zelfstandigen en helpers dan eind 2017. In Kortrijk was de toename in absolute en relatieve termen het grootst (+317 personen of +1,3%).

Eind 2018 telde West-Vlaanderen procentueel meer vrouwelijke zelfstandigen en helpers (36,7%) dan Vlaanderen (35,6%) en België (35%).

In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België vertegenwoordigen de zelfstandigen in hoofd- en bijberoep de grootste groepen, gevolgd door de zelfstandigen actief na pensioenleeftijd en de helpers. In West-Vlaanderen is het aandeel zelfstandigen in hoofd- en bijberoep kleiner en het aandeel zelfstandigen actief na pensioenleeftijd en vooral het aandeel helpers groter dan in Vlaanderen en België. Uit de verdeling naar geslacht blijkt dat dit vooral kan worden toegeschreven aan de vrouwelijke helpsters die in West-Vlaanderen duidelijk sterker vertegenwoordigd zijn dan in Vlaanderen en België. Op sectorniveau blijkt dat de vrouwelijke helpers in de primaire sector in West-Vlaanderen (33,9%) duidelijk sterker vertegenwoordigd zijn dan in Vlaanderen (26,8%) en België (24,3%).

Figuur 4.1.9: Aantal zelfstandigen en helpers naar aard van de activiteit en geslacht in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 31 december 2018.

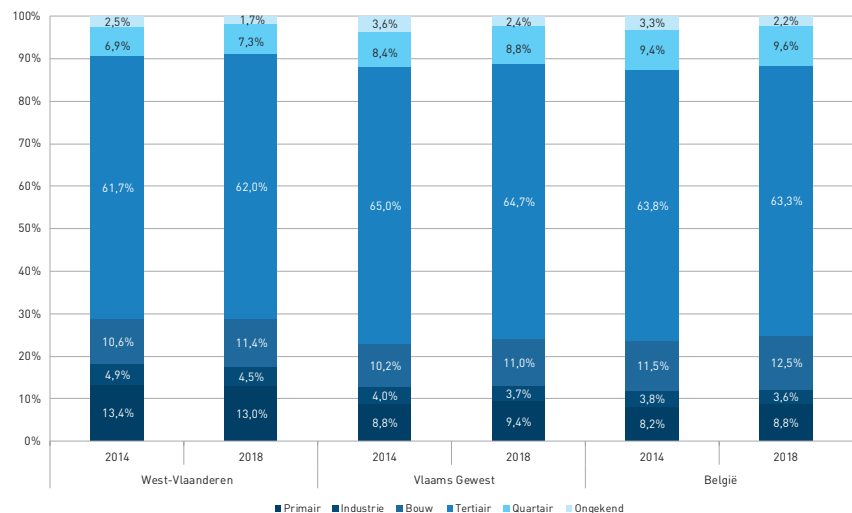

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Eind 2018 vonden we de meeste zelfstandigen en helpers in de tertiaire sector en dit in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België. In West-Vlaanderen was het aandeel van de tertiaire sector (62%) kleiner dan in België (63,3%) en Vlaanderen (64,7%). In West-Vlaanderen is de primaire sector de op één na grootste sector, gevolgd door de bouw en de quataire sector. In Vlaanderen en België staat de bouwsector op de tweede plaats. In Vlaanderen vervolledigt de primaire sector de top drie; in België is dat de quataire sector. In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België is de industrie de kleinste sector.

West-Vlaanderen, Vlaanderen en België zagen in de periode 2014-2018 het aandeel zelfstandigen en helpers in de industrie afnemen en het aandeel in de bouwsector en de quataire sector toenemen. In tegenstelling tot in Vlaanderen en België zag West-Vlaanderen het aandeel zelfstandigen en helpers afnemen in de primaire sector en toenemen in de tertiaire sector.

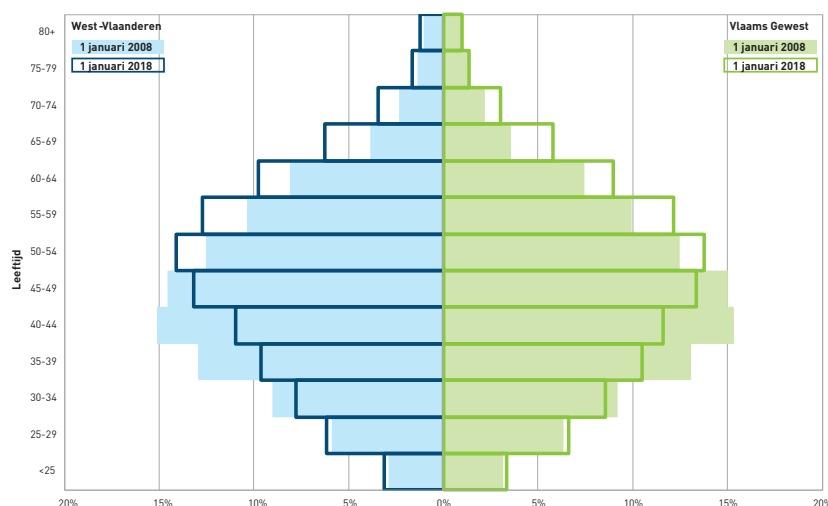
Figuur 4.1.10: Evolutie van de zelfstandigen en helpers (a) naar sector in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 31 december 2014 – 31 december 2018.

(a) Exclusief de zelfstandigen in bijberoep.

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.1.11: Zelfstandigen en helpers (a) naar leeftijd, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2008 en 31 december 2018.

(a) Exclusief de zelfstandigen in bijberoep.

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

De zelfstandigen en helpers in West-Vlaanderen en Vlaanderen worden ouder. Eind 2018 vertegenwoordigden de 50- tot 54-jarige zelfstandigen en helpers in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen de grootste groep; tien jaar eerder vormden de 40- tot 44-jarige zelfstandigen en helpers de grootste groep.

Op 31 december 2008 was 39,6% van alle zelfstandigen en helpers in West-Vlaanderen een 50-plusser; tien jaar later is dit percentage opgelopen tot 49,2%. In Vlaanderen steeg het aandeel 50-plussers in dezelfde periode iets minder sterk van 37,9% tot 46%. Ook bij de zelfstandigen en helpers van 65 jaar en ouder was er in de periode 2008-2018 een duidelijke toename in zowel West-Vlaanderen (van 8,6% naar 12,6%) als Vlaanderen (van 8% naar 11,1%).

Tabel 4.1.3: Evolutie van het aantal starters en het aantal stopzettingen in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 2017 en 2018.

	2017	2018	Evolutie 2017-2018
West-Vlaanderen			
- Starters	11.007	11.349	+3,1%
- Stopzettingen	5.779	5.597	-3,1%
Vlaams Gewest			
- Starters	63.028	66.249	+5,1%
- Stopzettingen	32.439	31.362	-3,3%
België			
- Starters	114.601	119.000	+3,8%
- Stopzettingen	57.751	59.306	+2,7%

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

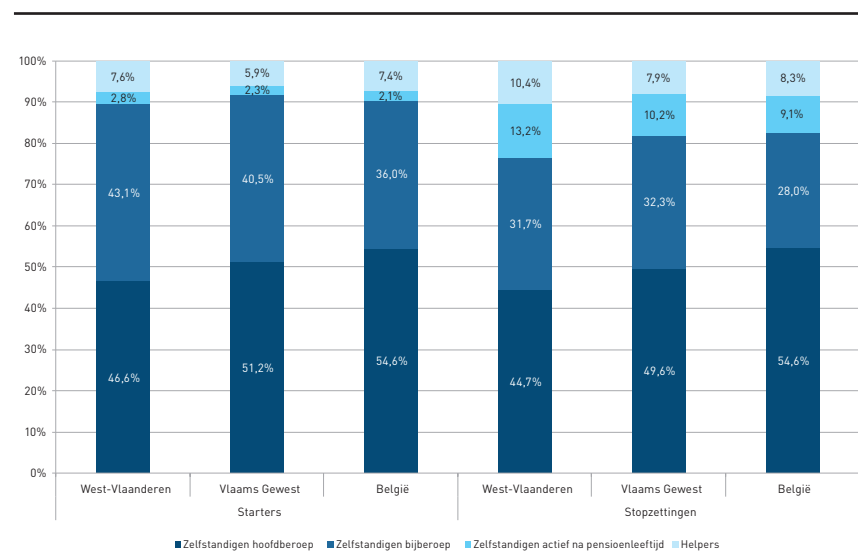
In de periode 2017-2018 steeg het aantal starters in Vlaanderen sterker dan in België en West-Vlaanderen. Hierdoor daalde het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal van 17,5% naar 17,1%. De startersratio in West-Vlaanderen (8,0) lag in 2018 onder het Vlaamse (9,7) en Belgische (10,7) cijfer. In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België was de startersratio in 2018 iets groter dan in 2017.

Doordat het aantal stopzettingen in West-Vlaanderen in de periode 2017-2018 nagenoeg even sterk daalde als in Vlaanderen, bleef het West-Vlaamse aandeel status quo (17,8%). De stopzettingsratio in West-Vlaanderen (3,9) was in 2018 aanzienlijk kleiner dan gemiddeld in Vlaanderen (4,6) en België (5,3). De stopzettingsratio lag in West-Vlaanderen en Vlaanderen in 2018 iets lager dan in 2017; in België bleef deze op hetzelfde niveau.

In West-Vlaanderen begon 46,6% van alle starters in 2018 een activiteit als zelfstandige in hoofdberoep; in Vlaanderen en België was dit ruim de helft. In West-Vlaanderen werd relatief meer gestart met een activiteit in bijberoep, na pensioenleeftijd of als helper dan in Vlaanderen en België. In zowel West-Vlaanderen (15,8), Vlaanderen (16,5) als België (16,4) was de startersratio duidelijk het grootst bij de zelfstandigen in bijberoep.

De verdeling van de stopzettingen volgt de verdeling van de starters, met dat verschil dat – niet onlogisch – er een groter aandeel stopzettingen is bij de zelfstandigen actief na pensioenleeftijd. In West-Vlaanderen was de stopzettingsratio (5,7) het grootst bij de zelfstandigen in bijberoep; in Vlaanderen (6,3) en België (7,8) was de stopzettingsratio het grootst bij de helpers.

Figuur 4.1.12: Starters en stopzettingen naar aard van de activiteit in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 2018.

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Doordat de toename van het aantal jobs in West-Vlaanderen in de periode 2016-2017 in West-Vlaanderen iets kleiner was dan in Vlaanderen, kende het aandeel van West-Vlaanderen in het aantal Vlaamse jobs een minieme afname van 19,2% naar 19,1%. Het West-Vlaamse aandeel inzake jobs voor zelfstandigen en helpers (20,9%) is groter dan inzake jobs voor loontrekkenden (18,6%).

Het aandeel jobs voor loontrekkenden lag in West-Vlaanderen (76,4%) onder het Vlaamse (78,4%) en Belgische (79,6%) gemiddelde. Het aandeel jobs voor zelfstandigen en helpers was daarentegen in West-Vlaanderen (23,6%) groter dan in Vlaanderen (21,6%) en België (20,4%).

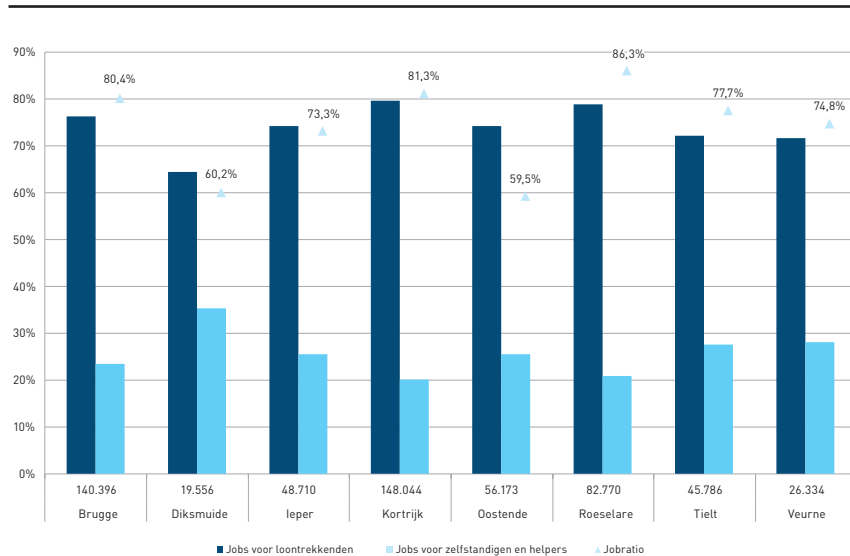
Per 100 inwoners telde West-Vlaanderen in 2017 meer jobs (76,7) dan Vlaanderen (71,1) en België (69,1).

Tabel 4.1.4: Evolutie van het aantal jobs in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 2016 en 2017.

	2016	2017	Evolutie 2016-2017
West-Vlaanderen	555.292	567.769	+2,2%
Vlaams Gewest	2.899.629	2.966.737	+2,3%
België	4.947.140	5.049.279	+2,1%

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.1.13: Verdeling van het aantal jobs naar statuut en jobratio in de arrondissementen van West-Vlaanderen, 2017.

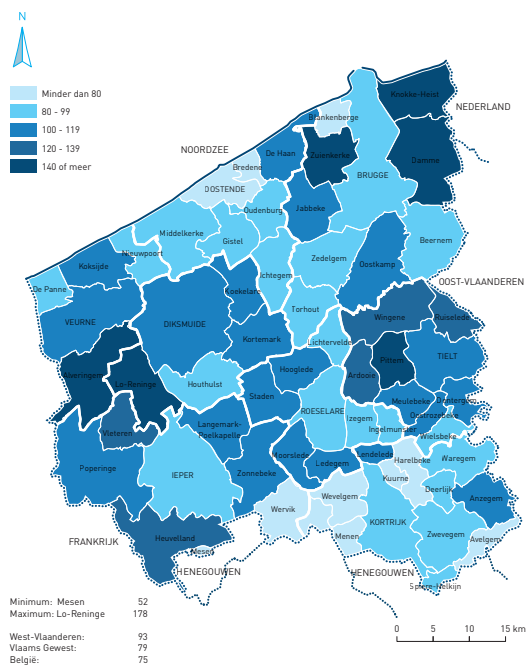
Ruim de helft van alle jobs in West-Vlaanderen situeerde zich in 2017 in de arrondissementen Kortrijk (26,1%) en Brugge (24,7%). In Veurne (4,6%) en Diksmuide (3,4%) was het aantal jobs het kleinst.

Het aandeel jobs voor loontrekkenden was het grootst in Kortrijk (79,9%) en veruit het kleinst in Diksmuide (64,5%).

De jobratio ligt in Roeselare (86,3%) het verst boven het West-Vlaamse gemiddelde; in Oostende (59,5%) is die het kleinst.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

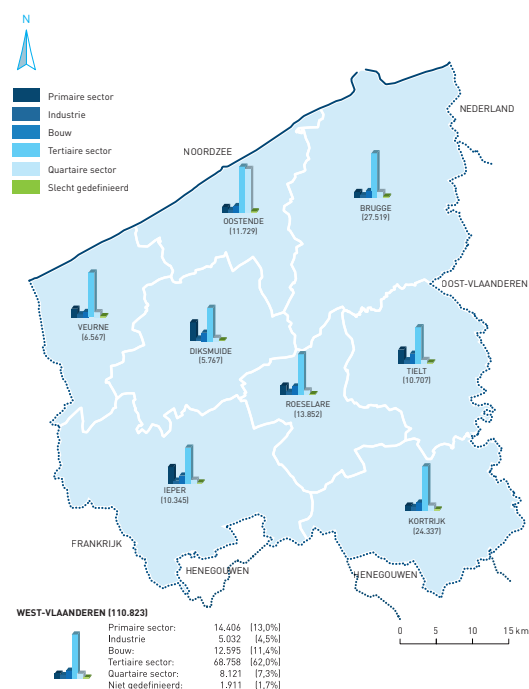
Kaart 4.1.6: Zelfstandigen en helpers (a) per 1.000 inwoners, gemeenten van West-Vlaanderen, 31 december 2018.

(a) Exclusief de zelfstandigen in bijberoep.

Bron: RSVZ, FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

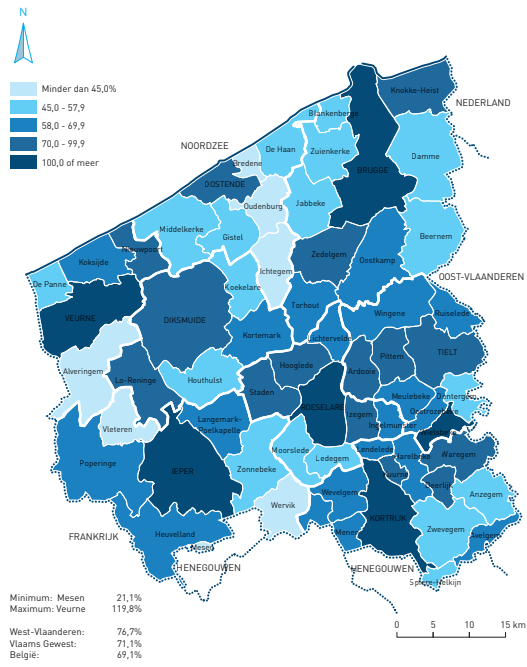
Kaart 4.1.7: Verdeling van zelfstandigen en helpers (a) naar sector, arrondissementen van West-Vlaanderen, 31 december 2018.

(a) Exclusief de zelfstandigen in bijberoep.

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.1.8: Jobratio, gemeenten van West-Vlaanderen, 2017.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

D. GEDETACHEERDEN

In 2018 werden 36.293 personen gedetacheerd naar West-Vlaanderen om er te werken als loontrekkende of zelfstandige. Hiervan had 21,3% de Poolse, 15,1% de Nederlandse en 10,3% de Roemeense nationaliteit.

Tabel 4.1.5: Evolutie van gedetacheerde werknemers en zelfstandigen in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 2017 en 2018.

	2017	2018	Evolutie 2017-2018
West-Vlaanderen	32.289	36.293	+12,4%
- Werknemers	27.292	30.042	+10,1%
- Zelfstandigen	4.997	6.251	+25,1%
Vlaams Gewest	102.188	101.714	-0,5%
- Werknemers	86.143	83.763	-2,8%
- Zelfstandigen	16.045	17.951	+11,9%
België	248.215	250.241	+0,8%
- Werknemers	215.660	214.614	-0,5%
- Zelfstandigen	32.555	35.627	+9,4%

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

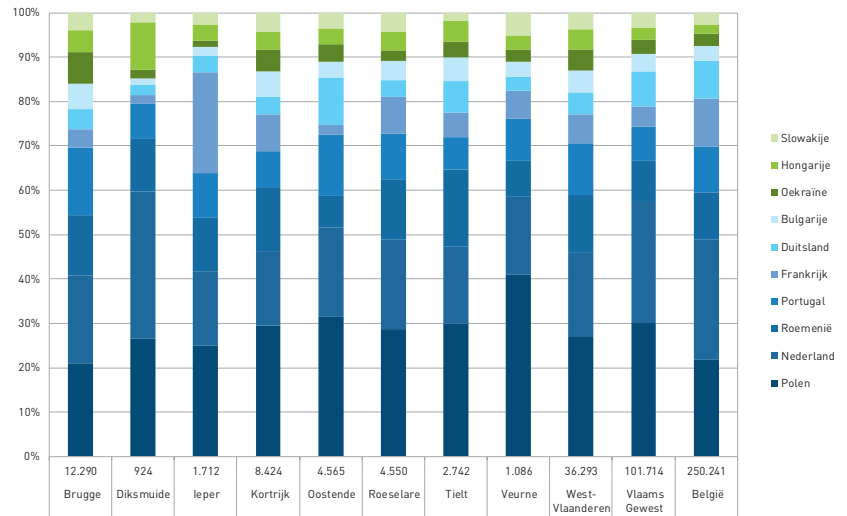
In 2018 werden 36.293 personen voor minstens één dag gedetacheerd naar West-Vlaanderen om er te werken als loontrekkende of zelfstandige. Wellicht ligt dit cijfer in realiteit nog hoger omdat meldingen waarin enkel Vlaanderen of België werden vermeld als regio van tewerkstelling, ook betrekking kunnen hebben op opdrachten in West-Vlaanderen. Om diezelfde reden ligt het aantal gedetacheerden in Vlaanderen wellicht ook hoger dan aangegeven in de tabel.

In vergelijking met 2017 lag het aantal gedetacheerden in 2018 in West-Vlaanderen 12,4% hoger. In dezelfde periode was er in België een minieme toename van het aantal gedetacheerden met 0,8% terwijl er in Vlaanderen zelfs een minieme afname met 0,5% was. Het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal steeg hierdoor van 31,6% in 2017 naar 35,7% in 2018. In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België evolueerde het aantal gedetacheerde zelfstandigen gunstiger dan het aantal gedetacheerde loontrekkenden. In West-Vlaanderen was de toename bij de gedetacheerde zelfstandigen groter dan die bij de gedetacheerde werknemers; in Vlaanderen en België steeg het aantal gedetacheerde zelfstandigen terwijl het aantal gedetacheerde werknemers daalde.

Van alle in 2018 naar West-Vlaanderen gedetacheerde werknemers en zelfstandigen had 21,3% de Poolse nationaliteit. De gedetacheerden met een Nederlandse (15,1%) en Roemeense nationaliteit (10,3%) vervolledigen de top drie in West-Vlaanderen. Ook in Vlaanderen vormen de Poolse (24,2%), Nederlandse (22%) en Roemeense (7,6%) gedetacheerden de top drie. In België staan de Nederlandse gedetacheerden op kop (21%), gevolgd door de gedetacheerden met een Poolse (16,9%) en Franse (8,4%) nationaliteit.

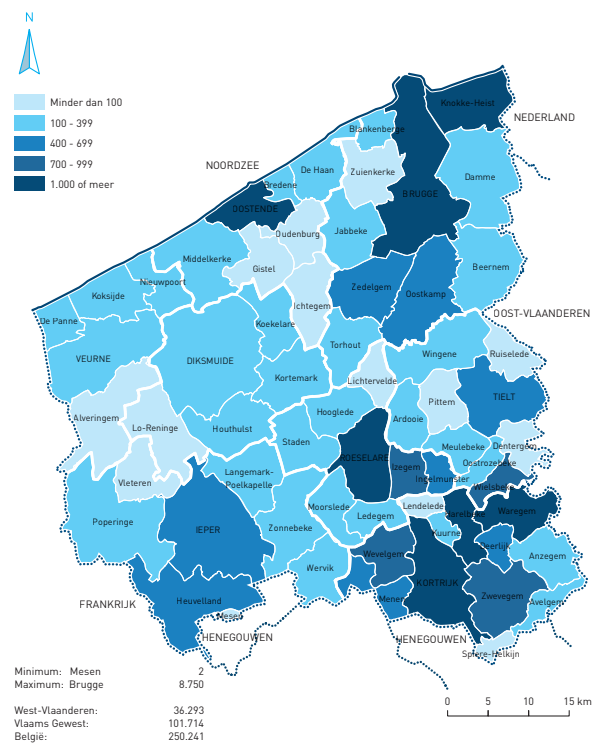
Binnen West-Vlaanderen zien we een aantal opvallende verschillen. Zo is het percentage gedetacheerden met een Nederlandse (25,4%) en Hongaarse (8,2%) nationaliteit in Diksmuide merklijk hoger dan gemiddeld in West-Vlaanderen. In Ieper heeft maar liefst 18,8% van de gedetacheerden de Franse nationaliteit. In Veurne is het percentage gedetacheerden met een Poolse (34,5%) nationaliteit duidelijk hoger dan gemiddeld; in Oostende is dat het geval voor de gedetacheerden met een Duitse (7,8%) nationaliteit en in Tielt voor de gedetacheerden met een Roemeense (14,2%) nationaliteit.

Figuur 4.1.14: Gedetacheerde werknemers en zelfstandigen naar voornaamste nationaliteiten, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2018.

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.1.9: Gedetacheerde werknemers en zelfstandigen, gemeenten van West-Vlaanderen, 2018.

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

2. WERKLOOSHEID

A. ALGEMEEN

In 2019 telde West-Vlaanderen 27.432 werklozen of 14,4% van het Vlaamse totaal. In de periode 2018-2019 daalde het aantal werklozen in West-Vlaanderen minder sterk dan in Vlaanderen, maar sterker dan in België. De werkloosheidsdruk in West-Vlaanderen (3,9%) lag in 2019 onder het Vlaamse (4,8%) en ver onder het Belgische (7%) cijfer. Met 3,1 niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature was de arbeidsmarktkrapte in West-Vlaanderen in 2019 groter dan in Vlaanderen (4,0).

Tabel 4.2.1: Evolutie van het aantal werklozen naar geslacht in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 2018-2019 (a).

	2018	2019	Evolutie 2018-2019
West-Vlaanderen	29.297	27.432	-6,4%
- Mannen	15.999	15.323	-4,2%
- Vrouwen	13.298	12.109	-8,9%
Vlaams Gewest	205.379	189.852	-7,6%
- Mannen	109.729	102.951	-6,2%
- Vrouwen	95.650	86.901	-9,1%
België	515.356	486.273	-5,6%
- Mannen	270.728	257.515	-4,9%
- Vrouwen	244.628	228.758	-6,5%

(a) Niet-werkende werkzoekenden inclusief oudere werklozen.

Bron: VDAB, RVA, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In de periode 2018-2019 kende het West-Vlaamse aandeel in het totale aantal werklozen in Vlaanderen een minieme toename van 14,3% tot 14,4%. In vergelijking met andere indicatoren zoals bevolking, tewerkstelling, enz. is het West-Vlaamse aandeel inzake werkloosheid merkbaar lager.

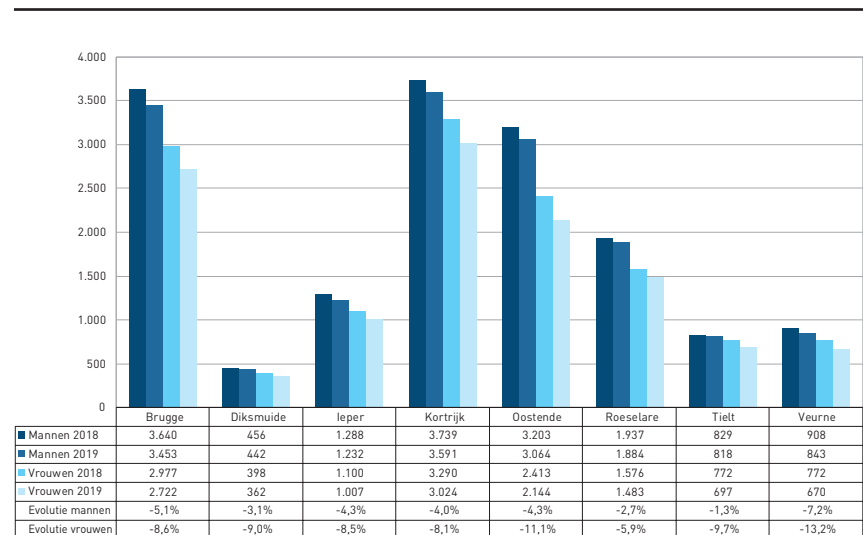
Het aantal werklozen daalde in de periode 2018-2019 in West-Vlaanderen minder sterk dan in Vlaanderen, en dit zowel bij mannen als vrouwen. Als gevolg van een duidelijk sterkere afname bij de vrouwen, daalde het totale aantal werklozen in West-Vlaanderen tussen 2018 en 2019 sterker dan in België. In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België daalde het aantal vrouwelijke werklozen in deze periode sterker dan het aantal mannelijke werklozen.

Elk West-Vlaams arrondissement telde in 2019 meer mannelijke dan vrouwelijke werklozen. In Oostende was het aandeel mannen het grootst (58,8%); in Tielt (54%) lag het aandeel mannen het verst onder het West-Vlaamse gemiddelde (55,9%).

In 2019 telde elk West-Vlaams arrondissement minder werklozen dan in 2018. In absolute termen was de afname in deze periode het grootst in Brugge (-442 werklozen of -6,7%); in relatieve termen was de afname het grootst in Veurne (-167 werklozen of -9,9%).

Het aantal vrouwelijke werklozen daalde in elk arrondissement relatief sterker dan het aantal mannelijke werklozen.

Figuur 4.2.1: Evolutie van het aantal werklozen naar geslacht, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2018-2019 (a).

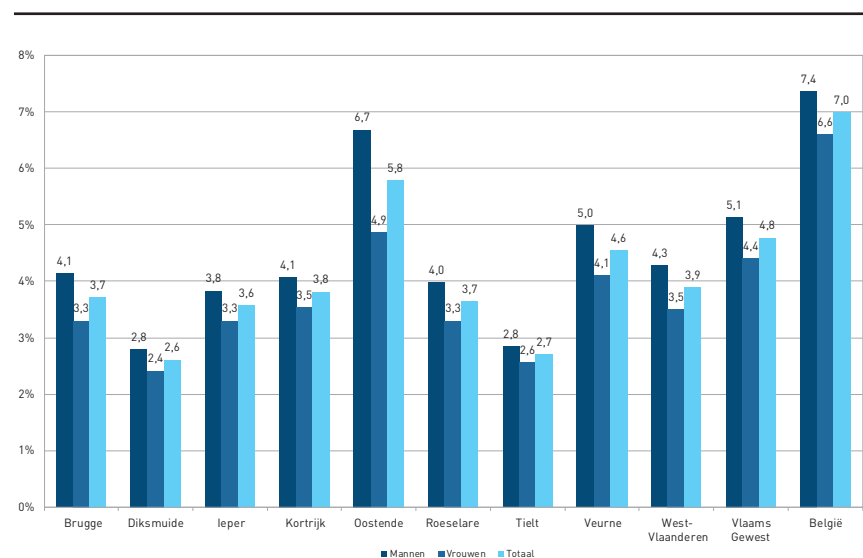
(a) Niet-werkende werkzoekenden inclusief oudere werklozen.

Bron: VDAB, RVA, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Het aantal werklozen per 100 inwoners op beroepsactieve leeftijd ligt in West-Vlaanderen in 2019 onder het Vlaamse en ver onder het Belgische cijfer. De hoge werkloosheidsdruk in België kan worden toegeschreven aan het Waalse Gewest (9,4%) en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (11,6%). Binnen West-Vlaanderen was de werkloosheidsdruk in 2019 het hoogst in Oostende en het laagst in Diksmuide.

In alle West-Vlaamse arrondissementen, Vlaanderen en België is de werkloosheidsdruk in 2019 groter bij mannen dan bij vrouwen. In 2019 lag de werkloosheidsdruk in alle West-Vlaamse arrondissementen, Vlaanderen en België zowel bij mannen als vrouwen lager dan in 2018.

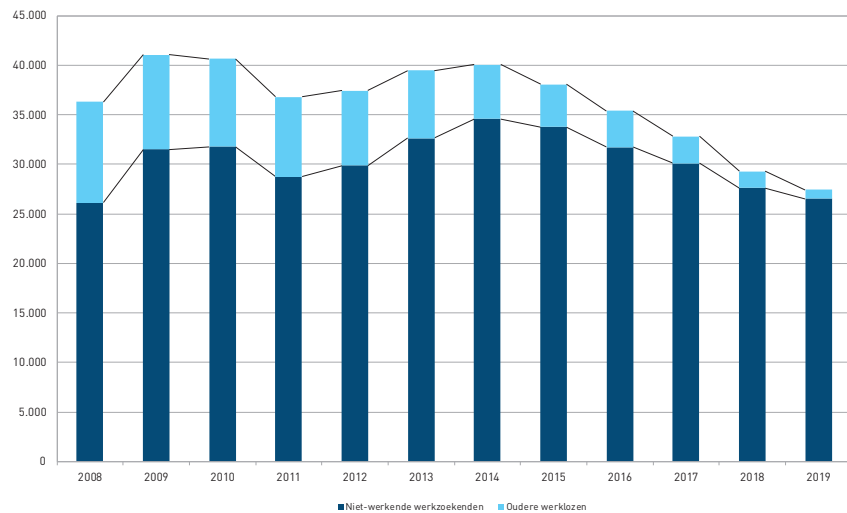
Figuur 4.2.2: Werkloosheidsdruk naar geslacht, arrondissementen van West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 2019 (a).

(a) Niet-werkende werkzoekenden inclusief oudere werklozen.

Bron: VDAB, RVA, FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.2.3: Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden en het aantal oudere werklozen in West-Vlaanderen, 2008-2019 (a).

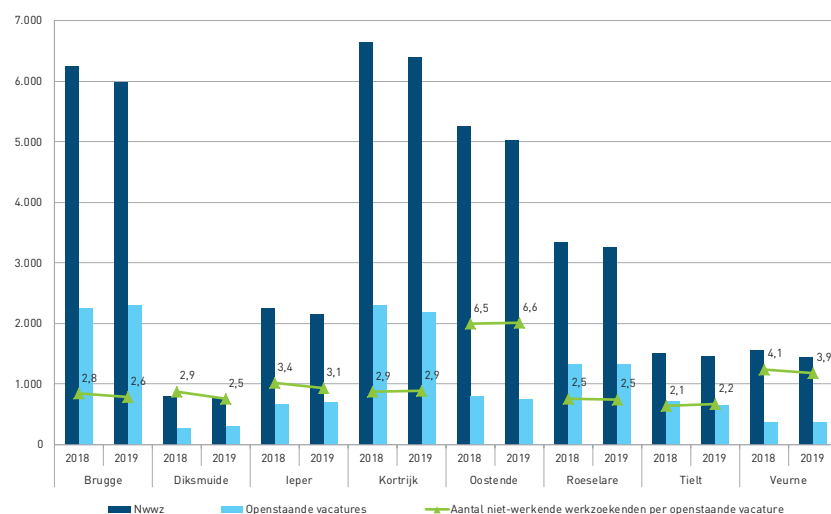

(a) De evolutie van de werkloosheid wordt beïnvloed door administratieve wijzigingen.
Bron: VDAB, RVA, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

De voorwaarden voor oudere werklozen om zich uit te laten schrijven als niet-werkende werkzoekende werden de voorbije jaren steeds strenger. Hierdoor werd de instroom bij de 'oudere werklozen' kleiner en werd de instroom bij de 'niet-werkende werkzoekenden', voornamelijk bij de oudste leeftijdsgroepen, groter. Door de beperktere instroom en pensionering daalde het aantal oudere werklozen in de periode 2008-2019 met 91,1%. Bij de niet-werkende werkzoekende 50-plussers zagen we in dezelfde periode een toename met 4,4%.

In de periode 2008-2019 evolueerde het aantal oudere werklozen bijna telkens gunstiger dan het aantal niet-werkende werkzoekenden, waardoor het aandeel oudere werklozen sterk terugliep van 28,1% naar 3,3%. In 2011 (conjunctureel) daalde het aantal niet-werkende werkzoekenden sterker dan het aantal oudere werklozen waardoor de dalende trend van het aandeel oudere werklozen even werd onderbroken.

Figuur 4.2.4: Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature in de arrondissementen van West-Vlaanderen, 2018-2019.

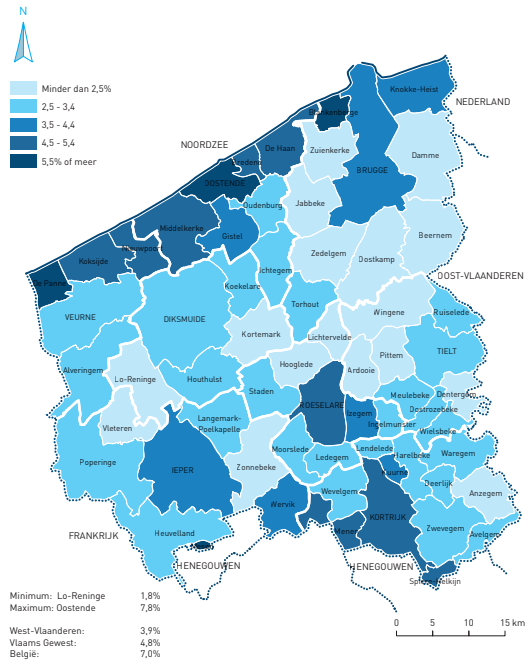

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Met 3,1 niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature was de arbeidsmarkt-krapte in West-Vlaanderen in 2019 groter dan in Vlaanderen (4,0). Binnen West-Vlaanderen was de arbeidsmarkt-krapte het grootst in Tielt (2,2) en veruit het kleinst in Oostende (6,6).

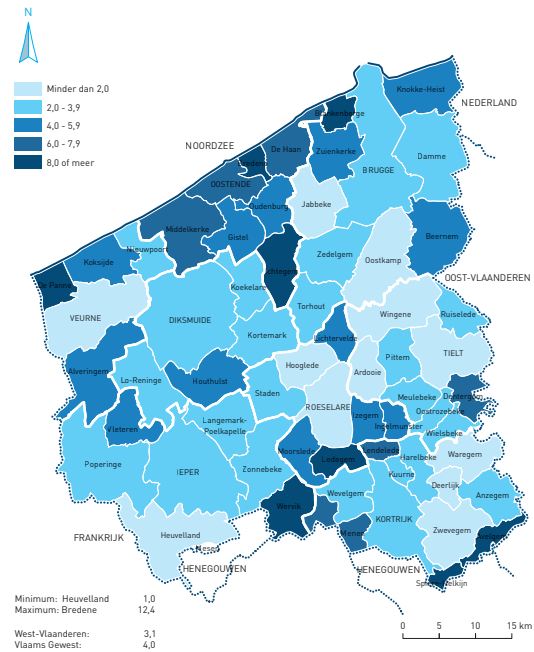
In Kortrijk en Roeselare bleef de arbeidsmarkt-krapte in 2019 op hetzelfde niveau als in 2018. Brugge, Diksmuide en Ieper combineerden een afname van het aantal niet-werkende werkzoekenden met een toename van het aantal openstaande vacatures en zagen bijgevolg de arbeidsmarkt-krapte licht toenemen. Net als in West-Vlaanderen en Vlaanderen was de minieme toename van de arbeidsmarkt-krapte in Veurne het gevolg van een afname van het aantal openstaande vacatures en een nog sterkere afname van het aantal niet-werkende werkzoekenden. In Oostende en Tielt daalde het aantal openstaande vacatures procentueel sterker dan het aantal niet-werkende werkzoekenden, met een minieme afname van de arbeidsmarkt-krapte tot gevolg.

Kaart 4.2.1: Werkloosheidsdruk, gemeenten van West-Vlaanderen, 2019.

Bron: VDAB, RVA, FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.2.2: Aantal niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature, gemeenten van West-Vlaanderen, 2019.

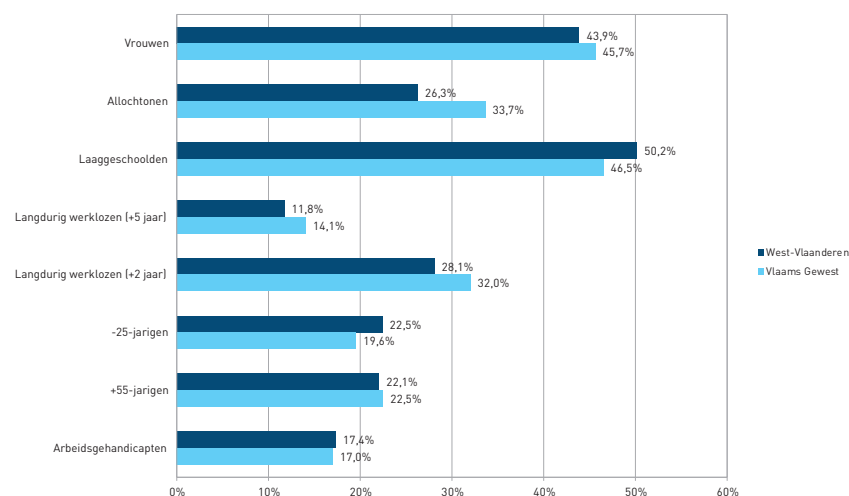

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

B. KANSENGROEPEN

De laaggeschoolden, min 25-jarigen en arbeidsgehandicapten waren in 2019 oververtegenwoordigd in de West-Vlaamse niet-werkende werkzoekenden in vergelijking met het Vlaamse Gewest.

Figuur 4.2.5: Aandeel van de kansengroepen in het totale aantal niet-werkende werkzoekenden, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2019.

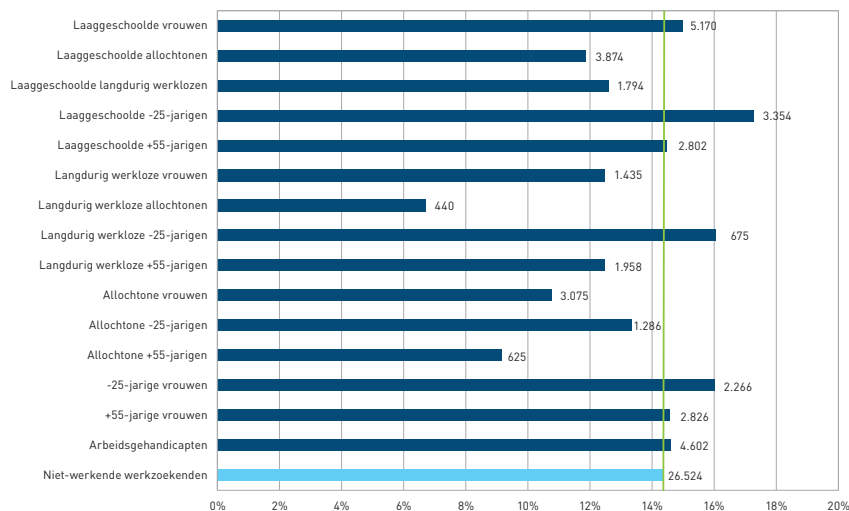
Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Van de acht potentiële kansengroepen telde West-Vlaanderen er in 2019 drie, namelijk laaggeschoolden, min 25-jarigen en arbeidsgehandicapten. Het aandeel van deze groepen in het totale aantal niet-werkende werkzoekenden was in West-Vlaanderen groter dan in het Vlaamse Gewest.

Het aandeel allochtone niet-werkende werkzoekenden is in West-Vlaanderen opvallend kleiner dan in Vlaanderen. Dit verklaren we door de geringere aanwezigheid van allochtonen in de West-Vlaamse bevolking in vergelijking met Vlaanderen.

Bij zeven combinaties van kansengroepen is het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal groter dan het West-Vlaamse aandeel in het totale aantal niet-werkende werkzoekenden in Vlaanderen (14,3%). Voor alle combinaties van allochtone niet-werkende werkzoekenden ligt het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal onder dit percentage.

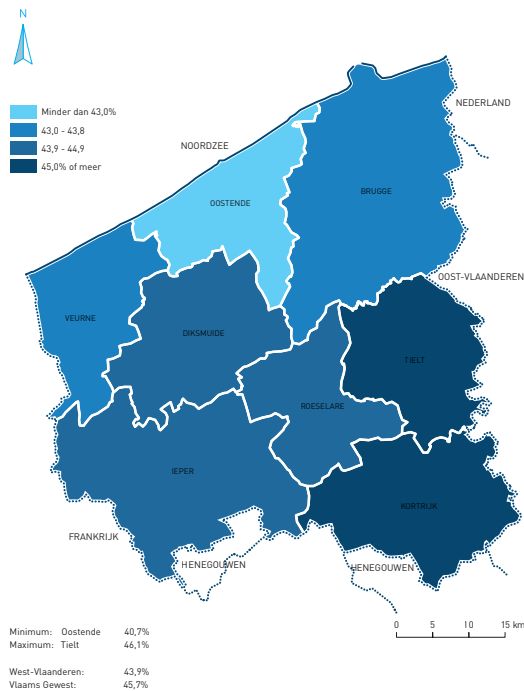
Figuur 4.2.6: Aantal niet-werkende werkzoekenden volgens combinatie van kansengroepen (a), aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse Gewest, 2019.

(a) Langdurig werklozen: ten minste vijf jaar werkloos, behalve bij de jongeren: ten minste twee jaar werkloos.

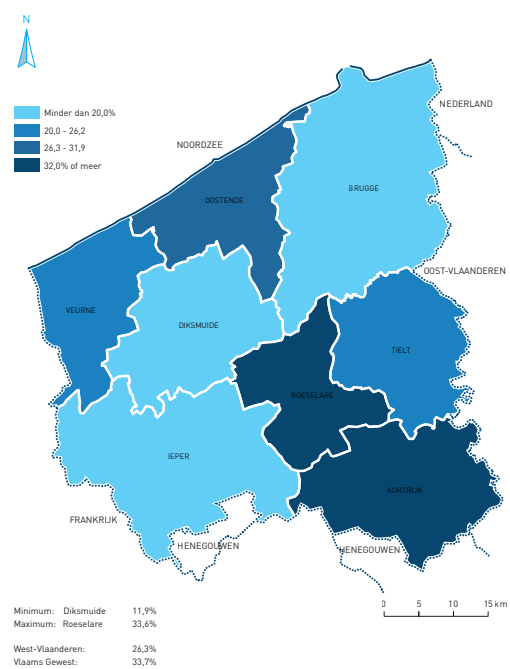
Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.2.3 A: Aandeel vrouwen in het totale aantal niet-werkende werkzoekenden, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2019.

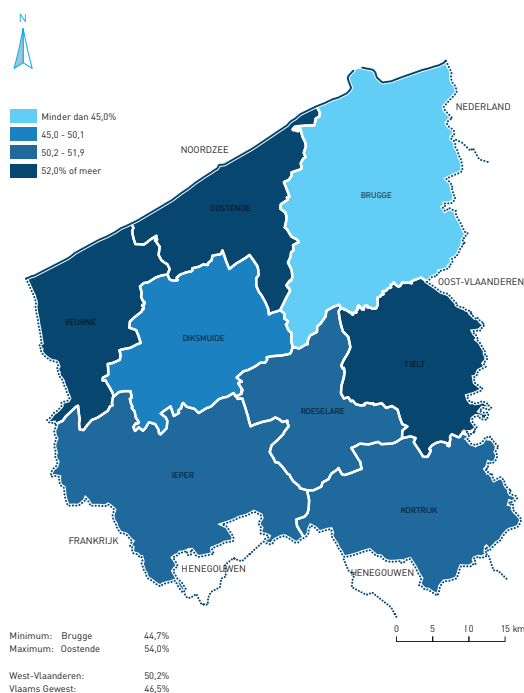
Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.2.3 B: Aandeel allochtonen in het totale aantal niet-werkende werkzoekenden, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2019.

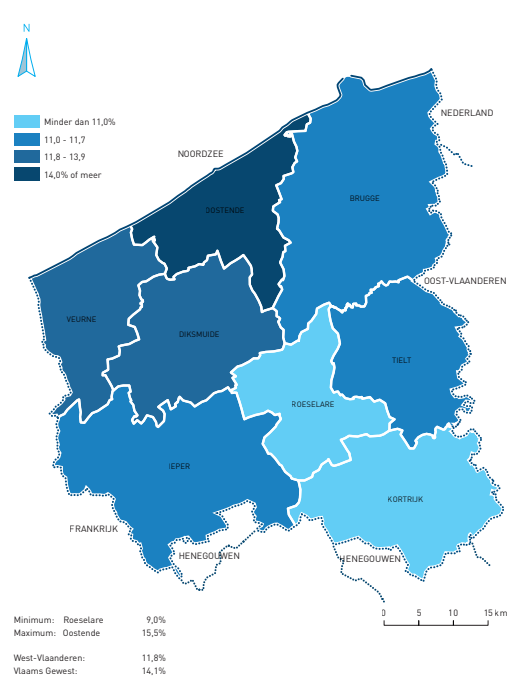
Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.2.3 C: Aandeel laaggeschoolden in het totale aantal niet-werkende werkzoekenden, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2019.

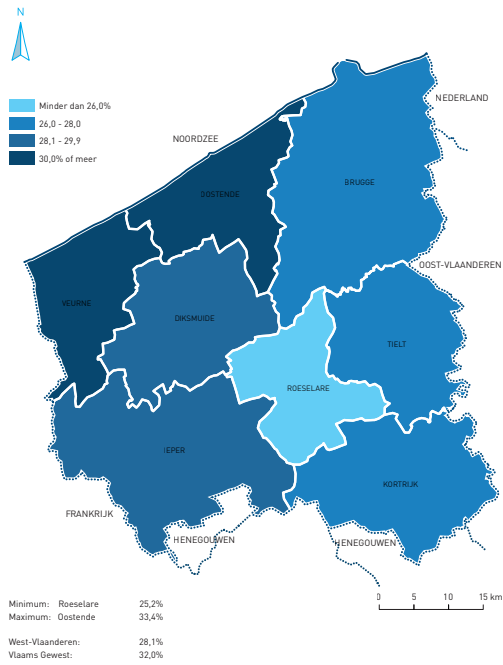
Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.2.3 D: Aandeel langdurig werklozen (meer dan 5 jaar) in het totale aantal niet-werkende werkzoekenden, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2019.

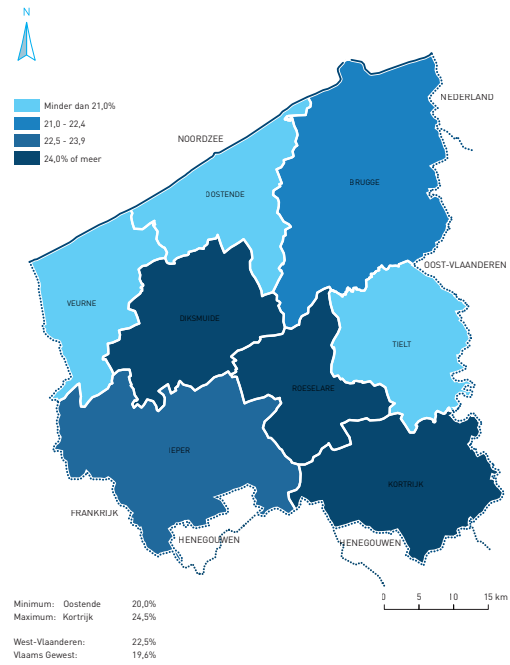
Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.2.3 E: Aandeel langdurig werklozen (meer dan 2 jaar) in het totale aantal niet-werkende werkzoekenden, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2019.

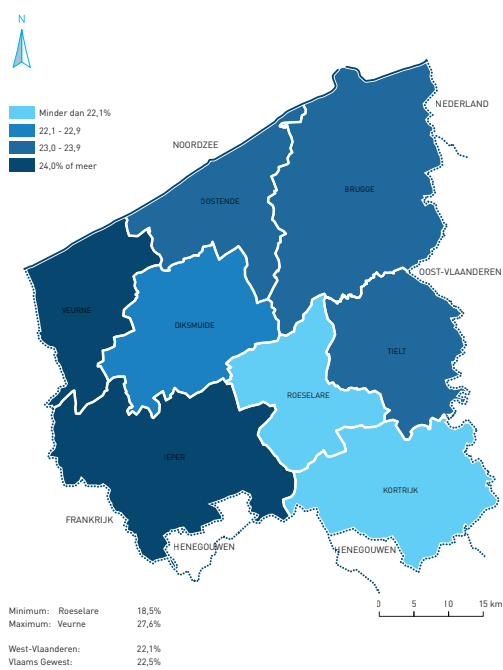
Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.2.3 F: Aandeel jongeren (-25-jarigen) in het totale aantal niet-werkende werkzoekenden, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2019.

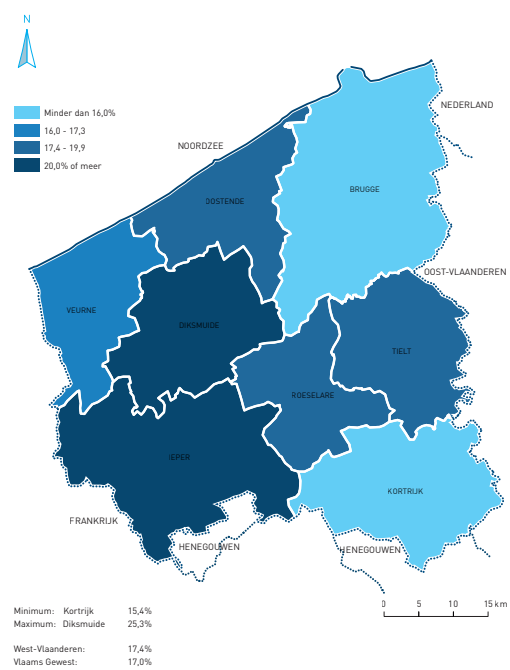
Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.2.3 G: Aandeel ouderen (+55-jarigen) in het totale aantal niet-werkende werkzoekenden, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2019.

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.2.3 H: Aandeel arbeidsgehandicapten in het totale aantal niet-werkende werkzoekenden, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2019.

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

3. VACATURES

In 2019 ontving de VDAB voor West-Vlaanderen 51.594 vacatures in het Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten (NECzU); dit is een afname met 1,1% in vergelijking met 2018. Ruim de helft van alle in 2019 ontvangen vacatures in het NECzU kwam uit Kortrijk (30,2%) en Brugge (26,4%). Bij 42,4% van alle West-Vlaamse vacatures in het NECzU werd geen specifieke studievereiste vermeld. Bij 56,1% van de vacatures was (enige) ervaring vereist.

Tabel 4.3.1: volutie van het aantal ontvangen vacatures in het NECzU (a) in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 2018-2019.

	2018	2019	Evolutie 2018-2019
West-Vlaanderen	52.150	51.594	-1,1%
Vlaams Gewest	287.188	292.233	+1,8%

(a) Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten.

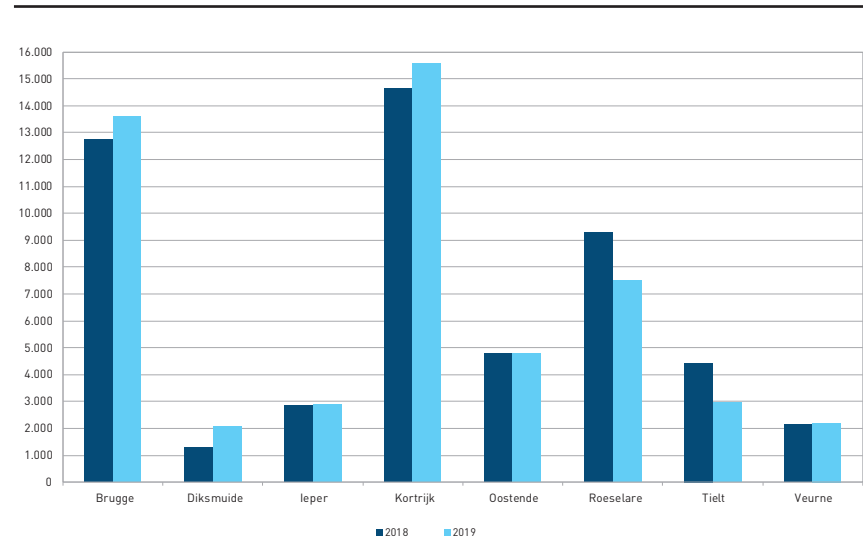
Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In 2019 ontving de VDAB voor West-Vlaanderen 1,1% minder vacatures in het Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten (NECzU) dan in 2018. Aangezien het Vlaamse Gewest het aantal vacatures in dezelfde periode zag toenemen met 1,8%, daalde het West-Vlaamse aandeel van 18,2% tot 17,7%.

Van alle vacatures in het NECzU die de VDAB in 2019 ontving voor West-Vlaanderen kwam 30,2% van werkgevers uit Kortrijk en 26,4% van werkgevers uit Brugge. Roeselare vervulde de top drie met 14,6%.

Voor zes West-Vlaamse arrondissementen ontving de VDAB in 2019 meer vacatures dan in 2018. In absolute termen nam het aantal vacatures het sterkst toe in Kortrijk (+947 of +6,5%); in relatieve termen was de toename het grootst in Diksmuide (+751 of +57,5%). De sterke afnames in Roeselare (-1.766 of -19%) en Tielt (-1.450 of -32,8%) deden de toenames in de andere West-Vlaamse arrondissementen echter volledig teniet.

Figuur 4.3.1: Evolutie van het aantal ontvangen vacatures in het NECzU (a), arrondissementen van West-Vlaanderen, 2018-2019.

(a) Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten.

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

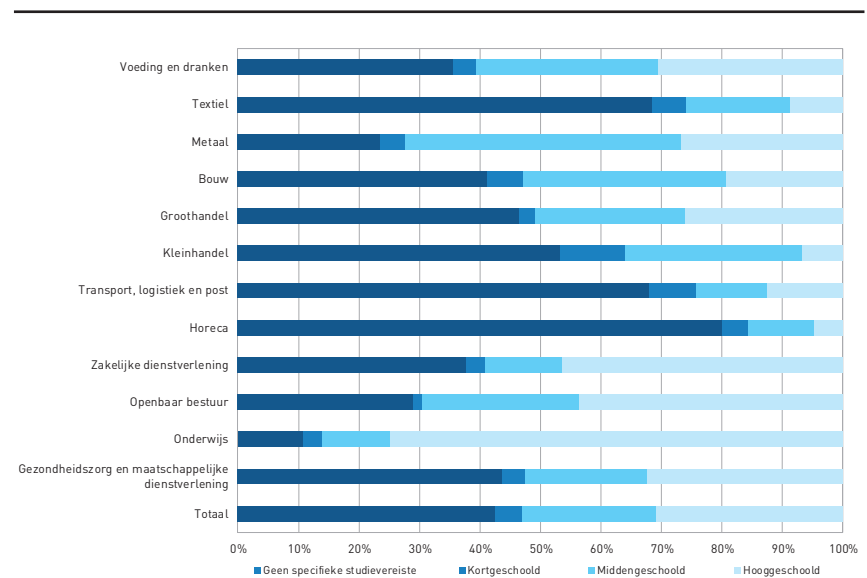
Voor 42,4% van alle vacatures die de VDAB in 2019 ontving voor West-Vlaanderen in het NECzU was geen specifieke studievereiste geformuleerd. In de sectoren horeca (80,2%), textiel (68,4%) en transport, logistiek en post (67,9%) was het aandeel vacatures zonder specifieke studievereiste merklijk groter.

Voor 4,5% van alle ontvangen vacatures was hooguit een getuigschrift voor de tweede graad secundair onderwijs vereist. Op sectorniveau was het aandeel vacatures voor kortgeschoolden het grootst in de kleinhandel (10,7%).

Bij 22,1% van alle werkaanbiedingen in West-Vlaanderen moest een diploma hoger secundair onderwijs worden voorgelegd. Uitschieter hier is de metaalsector (45,4%). Ook in de bouwsector was ruim een derde (33,8%) van de vacatures voor middengeschoolden.

In het onderwijs (74,9%) was het aandeel vacatures waarvoor minstens een diploma hoger (beroeps)onderwijs was vereist een stuk hoger dan gemiddeld (30,9%). Ook in de sectoren zakelijke dienstverlening (46,4%) en openbaar bestuur (43,6%) was het aandeel vacatures voor hogeschoolden veel hoger dan gemiddeld.

Figuur 4.3.2: Ontvangen vacatures (a) in de grootste sectoren (b) naar studieniveau in West-Vlaanderen, 2019.

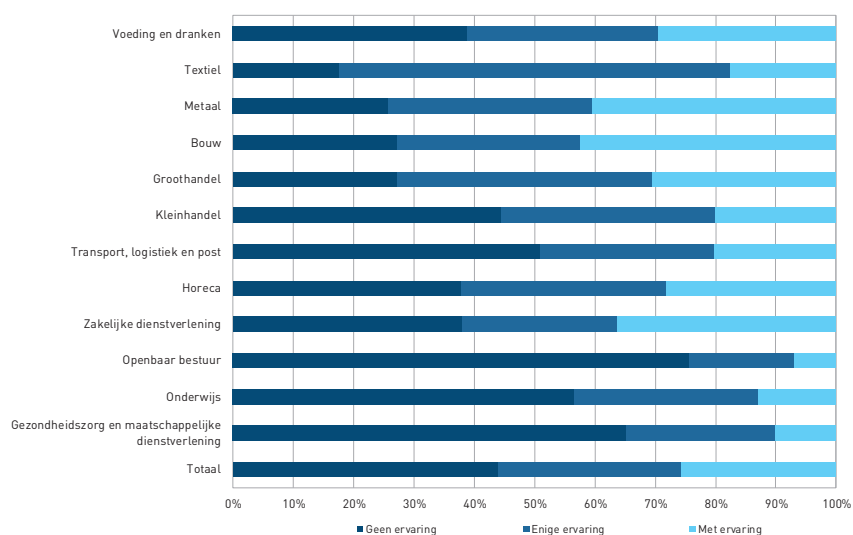

(a) In het Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten.

(b) Sectorindeling op basis van de Nace-Belnoemenclatuur 2003.

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.3.3: Ontvangen vacatures (a) in de grootste sectoren (b) naar vereiste ervaring in West-Vlaanderen, 2019.

Bij 43,9% van de vacatures die de VDAB in 2019 ontving voor West-Vlaanderen was geen ervaring vereist. In de sectoren openbaar bestuur (75,7%), gezondheidszorg (65,1%), onderwijs (56,5%) en transport, logistiek en post (51%) geldt dit voor ruim de helft van alle vacatures.

In de textielsector werd bij 64,8% van de werk-aanbiedingen enige ervaring gevraagd, wat merkbaar meer is dan gemiddeld voor alle sectoren samen (30,4%).

In de zakelijke dienstverlening is naast een diploma ook ervaring van belang; 36,3% van de vacatures in de sector kreeg de stempel 'met ervaring', wat merkbaar meer is dan gemiddeld voor alle sectoren (25,7%). Ook in de sectoren bouw (42,4%) en metaal (40,4%) is ervaring van relatief groot belang.

(a) In het Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten.

(b) Sectorindeling op basis van de Nace-Belnoemenclatuur 2003.

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

4. OPLEIDING

A. ALGEMEEN

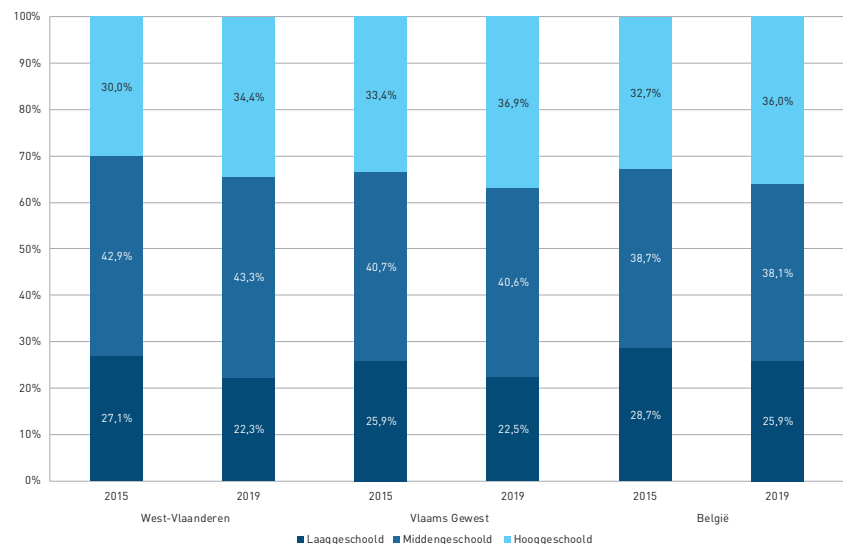
In 2019 was 43,3% van de 15- tot 64-jarige West-Vlamingen middengeskoold, 34,4% was hooggeschoold en 22,3% was laaggeschoold.

In 2019 was het aandeel laaggeschoolden in West-Vlaanderen (22,3%) nagenoeg even groot als in Vlaanderen (22,5%), maar een stuk kleiner dan in België (25,9%). Het percentage middengeschoolden was in West-Vlaanderen (43,3%) groter dan in Vlaanderen (40,6%) en België (38,1%), terwijl het aandeel hooggeschoolden (34,4%) kleiner was dan in België (36%) en Vlaanderen (36,9%).

West-Vlaanderen telde 17,6% van de Vlaamse bevolking tussen 15 en 64 jaar in 2019. In vergelijking met dit cijfer waren de middengeschoolden in West-Vlaanderen sterker (18,8%), de laaggeschoolden nagenoeg even sterk (17,5%) en de hooggeschoolden minder sterk vertegenwoordigd (16,4%).

In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België lag het aandeel laaggeschoolden in 2019 lager dan in 2015. In België en Vlaanderen was ook het aandeel middengeschoolden in 2019 kleiner dan in 2015; in West-Vlaanderen waren er procentueel meer middengeschoolden. Het aandeel hooggeschoolden lag in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België in 2019 hoger dan in 2015.

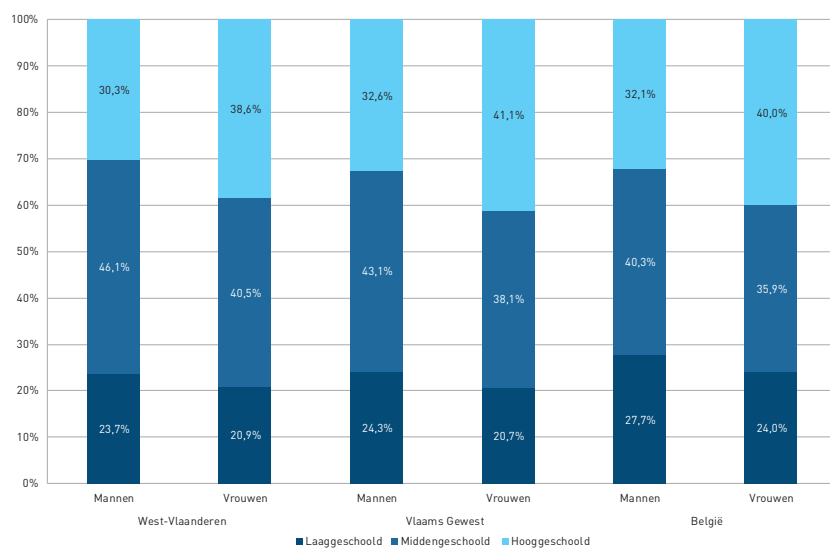
Figuur 4.4.1: Evolutie van de scholingsgraad van de bevolking (a), West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2015-2019.

(a) Bevolking 15-64 jaar.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Enquête naar Arbeidskrachten, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.4.2: Scholingsgraad van de bevolking (a) naar geslacht, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2019.

(a) Bevolking 15-64 jaar.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Enquête naar Arbeidskrachten, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België vormden bij de mannen de middengespoolden de grootste groep. In West-Vlaanderen waren ook bij de vrouwen de middengespoolden het sterkst vertegenwoordigd; in Vlaanderen en België waren dat de hooggeschoolden.

West-Vlaanderen telt relatief meer middengespoolden en minder laag- en hooggeschoolde mannen dan Vlaanderen en België. Het aandeel laaggeschoolde vrouwen is in West-Vlaanderen iets groter dan in Vlaanderen, maar kleiner dan in België. West-Vlaanderen telt procentueel meer middengespoolden vrouwen maar minder hooggeschoolde vrouwen dan in Vlaanderen en België.

In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België zijn relatief meer mannen dan vrouwen laag- en middengespoold; bij de hooggeschoolden zijn vrouwen duidelijk sterker vertegenwoordigd dan mannen.

B. SECUNDAIR ONDERWIJS

Met 76.085 leerlingen secundair onderwijs in het schooljaar 2018-2019 vertegenwoordigde West-Vlaanderen 17,5% van het Vlaamse totaal. Het ASO, TSO en BSO vertegenwoordigden respectievelijk 33,8%, 31,8% en 19,4% van de 12.085 West-Vlaamse leerlingen in het tweede jaar van de derde graad in het schooljaar 2018-2019. In het TSO volgde bijna twee derde van de West-Vlaamse laatstejaarsleerlingen les in de richtingen personenverzorg (27,7%), handel (19,8%) en mechanica-elektriciteit (17,3%). In het BSO vertegenwoordigden de richtingen personenverzorg (26,5%), handel (13,2%), hout en mechanica-elektriciteit (beiden 10,6%) 60,9% van de laatstejaarsleerlingen.

In het schooljaar 2018-2019 (telling op 1 februari 2019) telde West-Vlaanderen 76.085 leerlingen in het secundair onderwijs. In vergelijking met het schooljaar 2017-2018 is dit een minieme toename met 0,5%. Het aantal Vlaamse leerlingen secundair onderwijs kende in deze periode een iets grotere toename met 1,2% waardoor het West-Vlaamse aandeel licht daalde van 17,6% tot 17,5%.

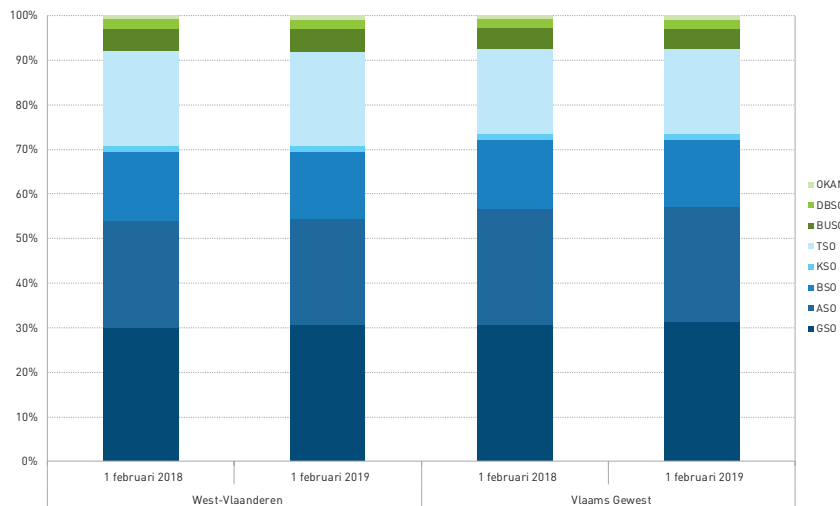
Zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen telden iets meer jongens dan meisjes in het secundair onderwijs, en dit zowel in het schooljaar 2017-2018 als 2018-2019.

Tabel 4.4.1: Evolutie van het aantal leerlingen secundair onderwijs naar geslacht in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 1 februari 2018 – 1 februari 2019.

Woonplaats	01/02/2018	01/02/2019	Evolutie 2018-2019
West-Vlaanderen	75.676	76.085	+0,5%
- Jongens	39.084	39.373	+0,7%
- Meisjes	36.592	36.712	+0,3%
Vlaams Gewest	429.271	434.419	+1,2%
- Jongens	222.660	225.271	+1,2%
- Meisjes	206.611	209.148	+1,2%

Bron: Departement onderwijs en vorming van de Vlaamse Gemeenschap,
Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.4.3: Evolutie van het totale aantal West-Vlaamse en Vlaamse leerlingen in het secundair onderwijs naar onderwijsvorm, 1 februari 2018 – 1 februari 2019.

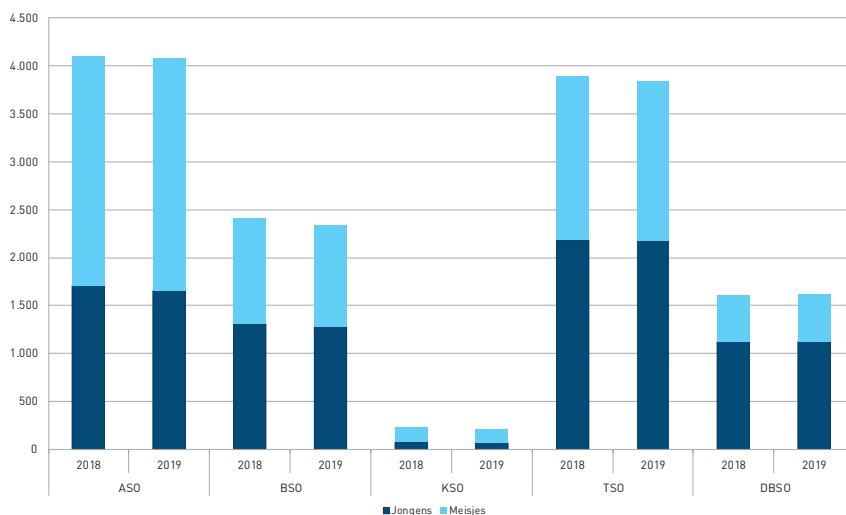

Bron: Departement onderwijs en vorming van de Vlaamse Gemeenschap, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In het schooljaar 2018-2019 zat 30,7% van de West-Vlaamse leerlingen secundair onderwijs in het GSO, 23,8% in het ASO, 21,2% in het TSO en 15,1% in het BSO. Bij de Vlaamse leerlingen waren de aandelen GSO (31,4%) en ASO (25,8%) groter en de aandelen TSO (19%) en BSO (15%) kleiner.

In vergelijking met het schooljaar 2017-2018 telde West-Vlaanderen in het schooljaar 2018-2019 in drie onderwijsvormen minder leerlingen, namelijk in het BSO (-265 of -2,3%), het TSO (-60 of -0,4%) en het ASO (-35 of -0,2%). In het GSO was de toename in absolute termen het grootst (+587 of +2,6%); in relatieve termen was de toename het grootst in de OKAN (+89 of +14,2%). In Vlaanderen telden twee onderwijsvormen minder leerlingen, namelijk het BSO (-1.287 of -1,9%) en het DBSO (-111 of -1,3%). Net als in West-Vlaanderen was de absolute toename in Vlaanderen het grootst in het GSO (+3.944 of +3%) en was de procentuele toename het grootst in de OKAN (+502 of +14,1%).

Figuur 4.4.4: Evolutie van het aantal West-Vlaamse laatstejaarsleerlingen in het secundair onderwijs naar onderwijsvorm en geslacht, 1 februari 2018 – 1 februari 2019.

Bron: Departement onderwijs en vorming van de Vlaamse Gemeenschap, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In het schooljaar 2018-2019 zaten 12.085 West-Vlaamse leerlingen in het tweede leerjaar van de derde graad. Het ASO, TSO en BSO vertegenwoordigden respectievelijk 33,8%, 31,8% en 19,4% van deze West-Vlaamse laatstejaarsleerlingen.

Het aantal West-Vlaamse laatstejaarsleerlingen lag 1,3% lager in het schooljaar 2018-2019 dan in het schooljaar 2017-2018. Met uitzondering van het DBSO telde elke onderwijsvorm in deze periode minder laatstejaarsleerlingen.

West-Vlaanderen telde in het schooljaar 2018-2019 iets meer jongens dan meisjes in het laatste jaar secundair onderwijs (52,1% ten opzichte van 47,9%). In het DBSO (69,4%), TSO (56,6%) en BSO (54,7%) waren de jongens in de meerderheid; in het KSO (66,3%) en ASO (59,5%) vormden de meisjes de grootste groep.

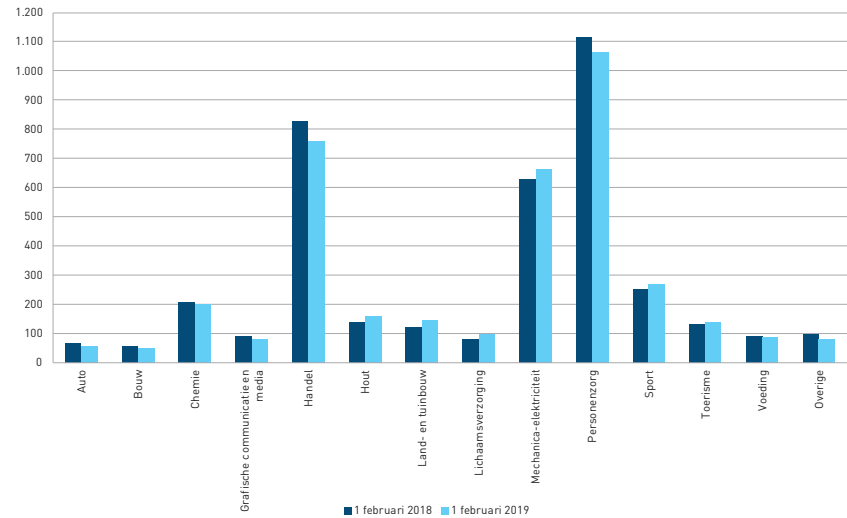
Van de 3.839 West-Vlaamse laatstejaarsleerlingen in het TSO in het schooljaar 2018-2019 volgde bijna twee derde les in de richtingen persone verzorg (27,7%), handel (19,8%) en mechanica-elektricititeit (17,3%). Een aantal TSO-richtingen trekt bijna uitsluitend jongens aan: hout (100%), auto en mechanica-elektricititeit (beiden 98,2%), bouw (97,9%) en grafische communicatie en media (84,4%). De richtingen lichaamsverzorging (100%), persone verzorg (77,7%) en toerisme (59%) tellen overwegend meisjes.

Het TSO telde in het schooljaar 2018-2019 minder laatstejaarsleerlingen dan in het schooljaar 2017-2018 (-54 of -1,4%). In de richtingen handel (-70 of -8,4%) en persone verzorg (-52 of -4,7%) waren de afnames in absolute termen het grootst. De richting mechanica-elektricititeit telde de grootste absolute toename (+36 of +5,7%). Ook de richtingen land- en tuinbouw (+22 leerlingen), hout, lichaamsverzorging en sport (telkens +18 leerlingen) en toerisme (+8 leerlingen) zagen een toename.

Iets meer dan 60% van de 2.340 West-Vlaamse laatstejaarsleerlingen in het BSO in het schooljaar 2018-2019 volgde les in de richtingen persone verzorg (26,5%), handel (13,2%), hout en mechanica-elektricititeit (beiden 10,6%). In een aantal BSO-richtingen zijn bijna uitsluitend jongens ingeschreven: auto (98,6%), hout (98%), mechanica-elektricititeit (97,2%) en bouw (90,5%). De richtingen mode (98,1%), lichaamsverzorging (97,6%), en persone verzorg (85,2%) trekken overwegend meisjes aan.

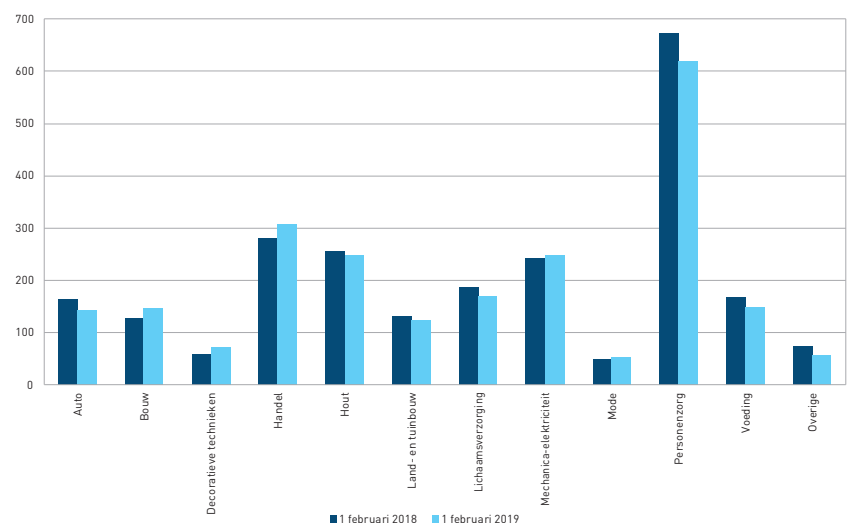
Het BSO telde in het schooljaar 2018-2019 minder laatstejaarsleerlingen dan in het schooljaar 2017-2018 (-73 of -3%). De richting persone verzorg kende de grootste absolute afname (-54 of -8%). In de richting handel was de toename in absolute termen het grootst (+27 of +9,6%). Ook de richtingen bouw (+20), decoratieve technieken (+13), mechanica-elektricititeit (+7) en mode (+4) telden meer laatstejaarsleerlingen in het schooljaar 2018-2019.

Figuur 4.4.5: Evolutie van het aantal West-Vlaamse laatstejaarsleerlingen in het voltijds TSO naar studierichting en geslacht, 1 februari 2018 – 1 februari 2019.

Bron: Departement onderwijs en vorming van de Vlaamse Gemeenschap, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.4.6: Evolutie van het aantal West-Vlaamse laatstejaarsleerlingen in het voltijds BSO naar studierichting en geslacht, 1 februari 2018 – 1 februari 2019.

Bron: Departement onderwijs en vorming van de Vlaamse Gemeenschap, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

C. HOGER ONDERWIJS

Van de 36.357 inschrijvingen van West-Vlaamse studenten hoger onderwijs in het academiejaar 2018-2019 betrof 55,7% een inschrijving aan een hogeschool en 44,3% een inschrijving aan een universiteit. Bij zowel de West-Vlaamse hogeschool- als universiteitsstudenten koos een meerderheid (respectievelijk 79,9% en 52,5%) voor een richting in de menswetenschappen. Van alle West-Vlaamse studenten hoger onderwijs studeerde 61,5% buiten West-Vlaanderen. Dit hoge uitstroompercentage kan hoofdzakelijk worden toegeschreven aan de hoge uitstroom van West-Vlaamse universiteitsstudenten; als gevolg van het beperktere aanbod aan universitaire opleidingen in West-Vlaanderen volgde 89,1% een opleiding buiten West-Vlaanderen. Omgekeerd woonde 28,1% van de studenten die in West-Vlaanderen hoger onderwijs volgden niet in West-Vlaanderen.

Tabel 4.4.2: Evolutie van het aantal inschrijvingen van West-Vlaamse en Vlaamse studenten hoger onderwijs, 30 september 2018 – 30 september 2019.

Woonplaats	30/09/2018	30/09/2019	Evolutie 2018-2019
West-Vlaanderen	36.823	36.357	-1,3%
- Hogescholen	20.788	20.255	-2,6%
- Universiteiten	16.035	16.102	+0,4%
Vlaams Gewest	214.550	214.350	-0,1%
- Hogescholen	113.876	112.389	-1,3%
- Universiteiten	100.674	101.961	+1,3%

Bron: Vlaamse overheid, Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties & Studietoelagen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In het academiejaar 2018-2019 (telling op 30 september 2019) telde West-Vlaanderen 36.357 inschrijvingen van studenten in het hoger onderwijs. Hiervan betrof 55,7% een inschrijving aan een hogeschool en 44,3% een inschrijving aan een universiteit. In vergelijking met West-Vlaamse studenten studeerden Vlaamse studenten naar verhouding minder aan een hogeschool (52,4%) en meer aan een universiteit (47,6%).

Van alle Vlaamse studenten hoger onderwijs op 30 september 2019 woonde 17% in West-Vlaanderen; bij de hogeschoolstudenten was dat 18% en bij de universiteitsstudenten 15,8%.

In vergelijking met het academiejaar 2017-2018 telde West-Vlaanderen in het academiejaar 2018-2019 minder inschrijvingen van studenten hoger onderwijs. Deze afname kan worden toegeschreven aan een afname bij de hogeschoolstudenten (-2,6%); bij de universiteitsstudenten was er een minieme toename met 0,4%. Ook in Vlaanderen was er bij de hogeschoolstudenten een afname (-1,3%) en bij de universiteitsstudenten een toename (+1,3%), wat resulteerde in een minieme afname van het aantal inschrijvingen in het hoger onderwijs (-0,1%). De afname van het aantal inschrijvingen van studenten hoger onderwijs gaat in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen gepaard met een afname van het aantal 18- tot 24-jarigen. Tussen 1 januari 2018 en 1 januari 2019 daalde het aantal 18- tot 24-jarigen in West-Vlaanderen met 1,3%; in Vlaanderen bleef de afname beperkt tot 0,5%. Bekijken we deze evolutie over een periode van vijf jaar (2014-2019), zien we voor West-Vlaanderen een afname met 6,3% en voor Vlaanderen een afname met 3,1%.

In het academiejaar 2018-2019 telde West-Vlaanderen meer inschrijvingen van vrouwelijke studenten dan van mannelijke (54,2% ten opzichte van 45,8%) in het hoger onderwijs. In Vlaanderen was het aandeel inschrijvingen van vrouwelijke studenten nog groter (54,9%). Dit overwicht aan inschrijvingen van vrouwelijke studenten vinden we zowel in West-Vlaanderen als in Vlaanderen vooral in de hogescholen (respectievelijk 55,9% en 56,4%). West-Vlaanderen (52,2%) en Vlaanderen (53,2%) telden iets meer inschrijvingen van vrouwelijke dan mannelijke universiteitsstudenten.

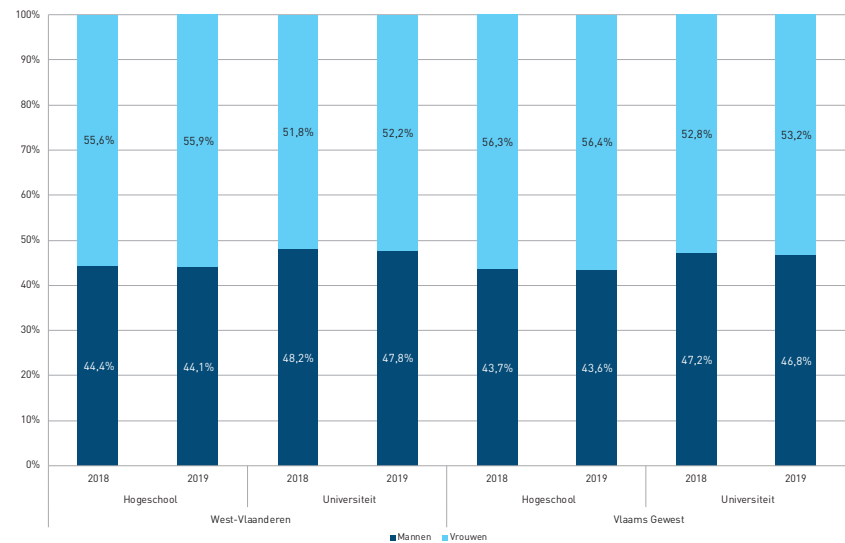
Tussen 30 september 2018 en 30 september 2019 daalde het aantal inschrijvingen bij mannelijke hogeschoolstudenten in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen in relatieve termen iets sterker dan bij de vrouwen. Bij de universiteitsstudenten zien we in West-Vlaanderen het aantal inschrijvingen afnemen bij de mannen en toenemen bij de vrouwen. In Vlaanderen was er zowel bij mannen als vrouwen een toename van het aantal inschrijvingen aan een universiteit.

Vijf studiegebieden - handelswetenschappen (30,7%), gezondheidszorg (16,4%), industriële wetenschappen en technologie (14,6%), sociaal-agogisch werk (13,7%) en onderwijs (13,5%) - vertegenwoordigden 88,8% van alle inschrijvingen van West-Vlaamse hogeschoolstudenten in het academiejaar 2018-2019.

De meerderheid (79,9%) van de West-Vlaamse hogeschoolstudenten volgde in het academiejaar 2018-2019 een richting in de menswetenschappen, 17,6% koos voor een richting in de exacte wetenschappen en 2,5% was ingeschreven voor een gecombineerd studiegebied.

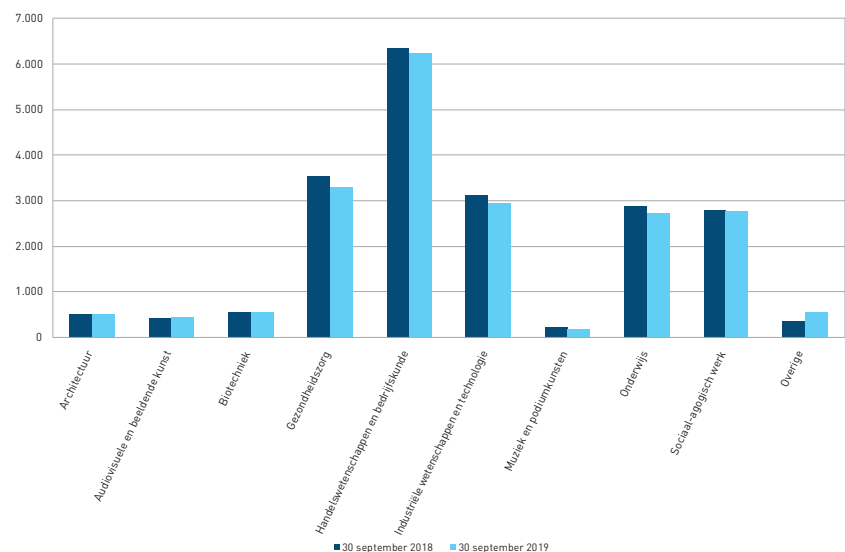
Tussen 30 september 2018 en 30 september 2019 steeg het aantal inschrijvingen in absolute en relatieve termen het sterkst in de gecombineerde studiegebieden (+195 of +64,1%). In de richtingen gezondheidszorg (-232 of -6,5%), industriële wetenschappen en technologie (-192 of -6,1%), onderwijs (-155 of -5,4%) en handelswetenschappen en bedrijfskunde (-116 of -1,8%) waren de afnames in absolute termen het grootst.

Figuur 4.4.7: Evolutie van het aantal inschrijvingen van West-Vlaamse en Vlaamse hogeschool- en universiteitsstudenten naar geslacht, 30 september 2018 – 30 september 2019.

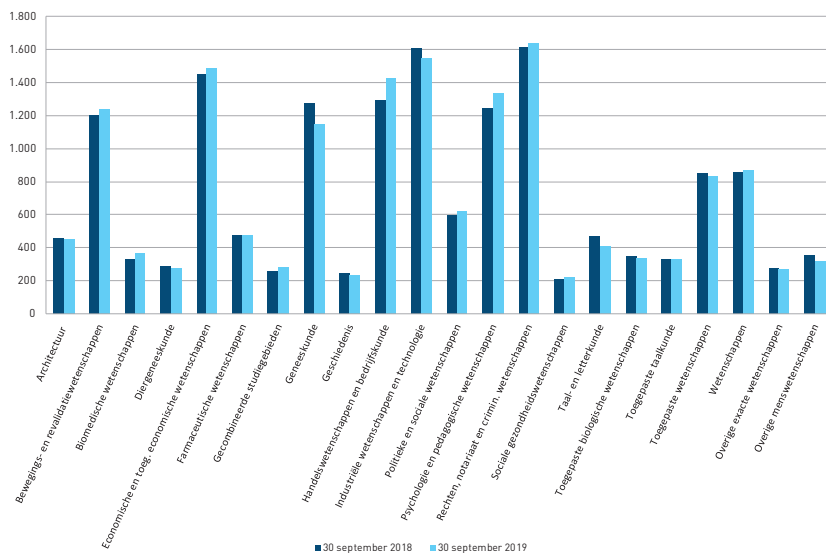
Bron: Vlaamse overheid, Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties & Studietoelagen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.4.8: Evolutie van het aantal inschrijvingen van West-Vlaamse hogeschoolstudenten naar studiegebied, 30 september 2018 – 30 september 2019.

Bron: Vlaamse overheid, Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties & Studietoelagen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.4.9: Evolutie van het aantal inschrijvingen van West-Vlaamse universiteitsstudenten naar studiegebied, 30 september 2018 – 30 september 2019.

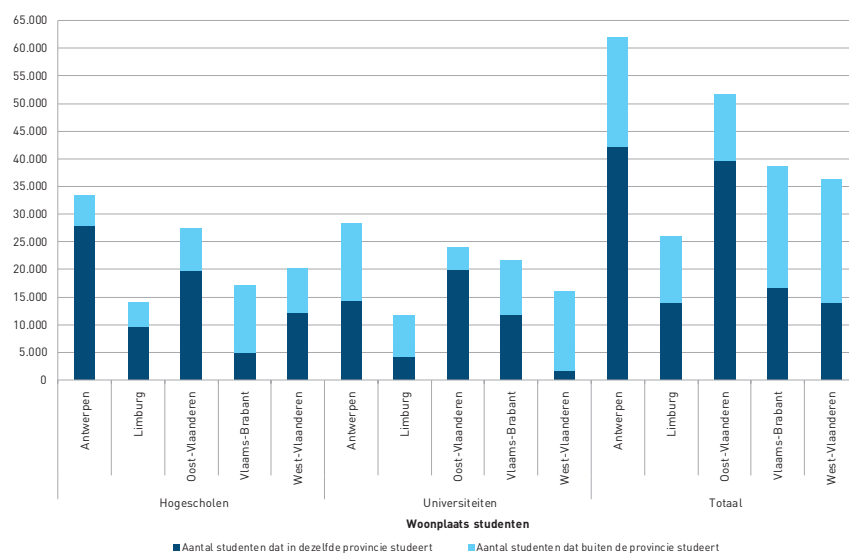
Bron: Vlaamse overheid, Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties & Studietoelagen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In het academiejaar 2018-2019 telden zeven studiegebieden - rechten, notariaat en criminologische wetenschappen (10,2%), industriële wetenschappen en technologie (9,6%), economische en toegepaste economische wetenschappen (9,2%), handelswetenschappen en bedrijfskunde (8,9%), psychologie en pedagogische wetenschappen (8,3%), bewegings- en revalidatiewetenschappen (7,7%) en geneeskunde (7,1%) - samen 60,9% van alle inschrijvingen van West-Vlaamse universiteitsstudenten.

Eind september 2019 was 52,5% van alle West-Vlaamse universiteitsstudenten ingeschreven in een richting in de menswetenschappen, volgde 45,7% een richting in de exacte wetenschappen en koos 1,8% een gecombineerd studiegebied.

Tussen 30 september 2018 en 30 september 2019 kende de richting handelswetenschappen en bedrijfskunde de grootste absolute en relatieve toename van het aantal inschrijvingen (+135 of +10,4%). Ook in de richting psychologie en pedagogische wetenschappen (+88 of +7,1%) was er een aanzienlijke absolute toename. De richting geneeskunde kende de grootste absolute afname (-129 of -10,1%).

Figuur 4.4.10: Aantal inschrijvingen van studenten naar woonplaats, opleidingsvorm en vestigingsplaats van de onderwijsinstelling, 30 september 2019.

Bron: Vlaamse overheid, Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties & Studietoelagen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Van alle West-Vlaamse studenten hoger onderwijs in het academiejaar 2018-2019 studeerde 61,5% buiten West-Vlaanderen.

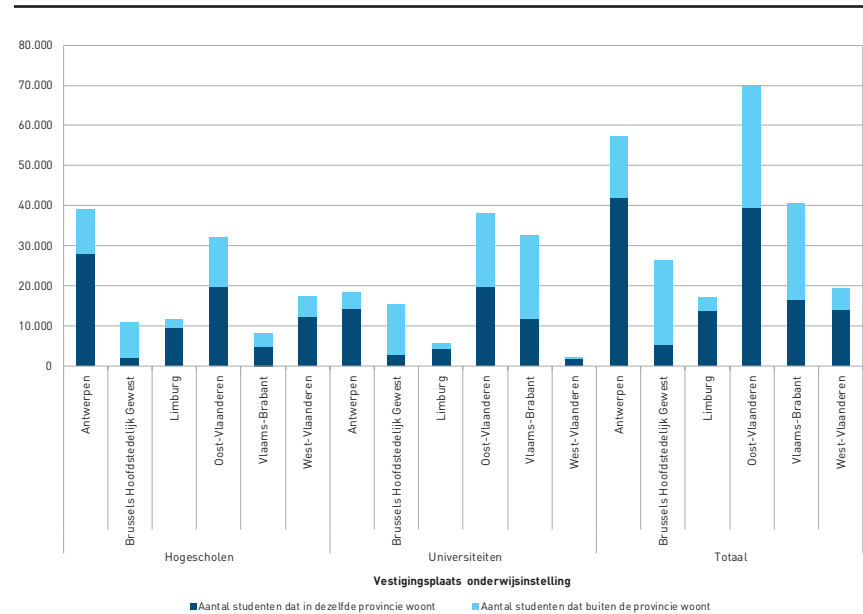
Dit hoge uitstroombepaalde - het hoogste van alle Vlaamse provincies - kan hoofdzakelijk worden toegeschreven aan de hoge uitstroom van de universiteitsstudenten. Als gevolg van het beperktere aanbod aan universitaire opleidingen in West-Vlaanderen volgden er 14.344 West-Vlaamse universiteitsstudenten (of 89,1%) les buiten West-Vlaanderen. De meerderheid hiervan (74,5%) koos voor Oost-Vlaanderen.

Bij de West-Vlaamse hogeschoolstudenten is de uitstroom merkbaar kleiner (39,5%), maar nog een stuk groter dan in Oost-Vlaanderen (27,8%) en Antwerpen (16,5%). Van de 8.005 West-Vlaamse hogeschoolstudenten die niet in West-Vlaanderen studeerden, volgde 86,7% een opleiding in Oost-Vlaanderen.

Van alle studenten hoger onderwijs die in het academiejaar 2018-2019 in West-Vlaanderen studeerden, woonde 71,9% er ook. De overige 28,1% kwam van buiten West-Vlaanderen. Enkel in Limburg (19,3%) en Antwerpen (26,6%) was de instroom kleiner.

De instroom van universiteitsstudenten in West-Vlaanderen bedraagt 18,2% (392 studenten), dat van hogeschoolstudenten 29,3% (5.083 studenten). Dit lage instroompercentage van universiteitsstudenten voor West-Vlaanderen kan vooral worden toegeschreven aan het beperktere aanbod aan universitaire opleidingen. Het instroompercentage van universiteitsstudenten is het laagst in West-Vlaanderen (18,2%); in Antwerpen (22,4%) en Limburg (24,5%) blijft het instroompercentage beperkt tot minder dan een kwart. Enkel in Limburg (16,8%) en Antwerpen (28,6%) was de instroom van hogeschoolstudenten nog kleiner dan in West-Vlaanderen (29,3%). Zowel wat instromende hogeschool- als universiteitsstudenten in West-Vlaanderen betreft, komt de meerderheid uit Oost-Vlaanderen (respectievelijk 59,6% en 58,4%).

Figuur 4.4.11: Aantal inschrijvingen van studenten naar vestigingsplaats van de onderwijsinstelling, opleidingsvorm en woonplaats, 30 september 2019.

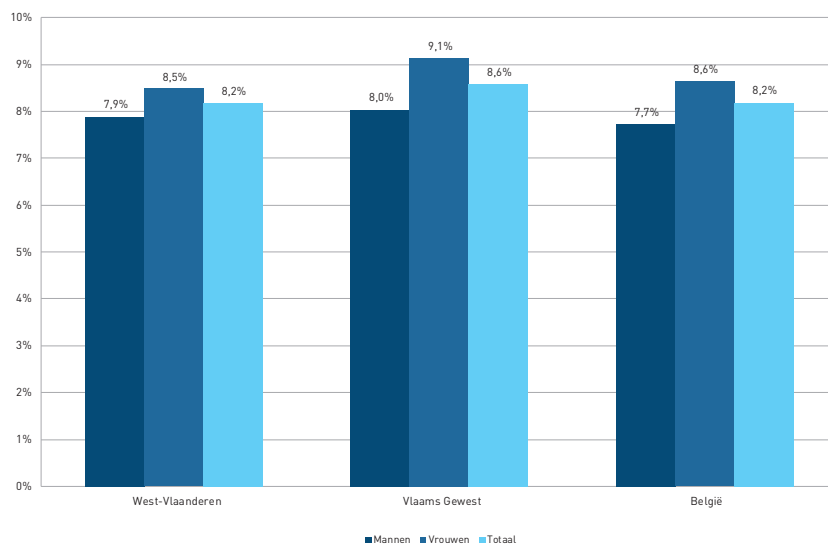

Bron: Vlaamse overheid, Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties & Studietoelagen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

D. LEVENSLANG LEREN

In 2019 volgde 8,2% van de West-Vlamingen tussen 25 en 64 jaar een opleiding, cursus of seminarie in het kader van levenslang leren.

Figuur 4.4.12: Deelname aan levenslang leren bij 25- tot 64-jarigen (a), West-Vlaanderen (b), Vlaams Gewest en België, 2019.

In 2019 nam in West-Vlaanderen 8,2% van de 25- tot 64-jarigen deel aan levenslang leren. Dit is even veel als in België, maar minder dan in Vlaanderen (8,6%).

In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België was de participatie aan levenslang leren in 2019 groter bij vrouwen dan bij mannen.

(a) Percentage personen van 25-64 jaar dat tijdens de referentiemaand les volgde in het regulier onderwijs of dat heeft deelgenomen aan opleidingen buiten het regulier onderwijs (inclusief studenten in schoolvakantie).

(b) Cijfers voor West-Vlaanderen gebaseerd op een beperkt aantal waarnemingen.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Enquête naar Arbeidskrachten, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Allochtoon

Origine buiten EU-15.

Arbeidsgehandicapte

Elk persoon met een diploma buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) of buitengewoon lager onderwijs (BLO), elk persoon met een beperkte tot zeer beperkte arbeidsgeschiktheid of een persoon die door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (het Vlaams Fonds) erkend is als persoon met een handicap inzake tewerkstelling.

EU-15

België, Duitsland, Oostenrijk, Denemarken, Spanje, Finland, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Luxemburg, Griekenland, Ierland, Portugal, Zweden, Italië en Nederland.

EU-13

Bulgarije, Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Tsjechië en Kroatië.

Gedetacheerden

Personen die in jaar x minstens één dag in België gemeld waren via een Limosa-aangifte. Deze Limosa-aangifte is sinds 2007 verplicht voor werkgevers die een werknemer tijdelijk of deeltijds naar België detacheren om er te werken. Het gaat dus om werknemers die gewoonlijk in een ander land dan België werken of zijn aangeworven in een ander land dan België. Voor zelfstandigen is een melding vereist wanneer die tijdelijk een zelfstandige activiteit in België komen uitoefenen, maar er niet permanent verblijven. Sommige categorieën van personen zijn vrijgesteld van het doen van de aangifte gezien de aard of de korte duur van de in België verrichte activiteiten (bvb artiesten, sportlui, internationaal vervoer, diplomaten, overheids-personeel, wetenschappers, deelname aan een wetenschappelijke congressen ...).

Vanaf 1 januari 2019 wordt de Limosa-meldingsplicht voor gedetacheerde zelfstandigen beperkt tot een aantal risicosectoren, namelijk bouwactiviteiten, activiteiten in de vleessector en schoonmaakactiviteiten.

Grensarbeid

De regionale verdeling van de grensarbeiders gebeurt bij het RIZIV op basis van de plaats waar ze ingeschreven zijn in het ziekenfonds. In de praktijk blijkt dat heel wat Franse grensarbeiders die in West-Vlaanderen werken, in Wallonië ingeschreven zijn in een ziekenfonds, wellicht omwille van de taal. Dit fenomeen leidt tot een onderschatting van het aantal Franse grensarbeiders in West-Vlaanderen volgens de RIZIV-cijfers. Vanaf 2010 wordt in de statistieken geen onderscheid meer gemaakt tussen bezoldigde en zelfstandige grensarbeid.

Wat betreft inkomende pendel zijn er een aantal verschillen tussen de statistieken van de Vlaamse Arbeidsrekening (VAR) en de RIZIV-statistieken. Zo vertrekken de VAR-statistieken rechtstreeks van de aangiftes bij RSZ en RSZPPO. Deze aangiftes bij RSZ en RSZPPO hebben betrekking op jaargemiddelden, terwijl de RIZIV-statistieken de toestand op 30 juni weergeven. Daarnaast kunnen werknemers wel nog ingeschreven zijn bij het RIZIV, terwijl ze bij de RSZ en RSZPPO niet meegeteld worden omwille van bijvoorbeeld loopbaanonderbreking of uitdiensttreding.

Help(st)er

Elke persoon die in België een zelfstandige in de uitoefening van zijn of haar beroep bijstaat of vervangt, zonder dat zij door een arbeids-overeenkomst met elkaar verbonden zijn. Deze persoon valt onder de toepassing van het sociaal statuut van de zelfstandigen.

Hoger onderwijs

Aantal inschrijvingen van studenten met een diplomacontract in een instelling van het hoger onderwijs (hogeschool of universiteit) in het desbetreffende academiejaar. Eén student kan meerdere inschrijvingen hebben in het hoger onderwijs. In voorgaande edities van deze publicatie werd gesproken over aantal studenten hoger onderwijs, maar correcter is te spreken over het aantal inschrijvingen van studenten hoger onderwijs.

Hooggeschoold

Diploma hoger beroepsonderwijs, professionele en academische bachelor of master.

Definities en methodologie

Inkomende pendelintensiteit

Het aantal loontrekkenden dat vanuit een andere regio komt werken in regio X ten opzichte van het totale aantal loontrekkenden dat in regio X werkt.

Jobratio

Deze indicator geeft het totale jobaanbod weer in verhouding tot de bevolking op beroepsactieve leeftijd en wordt uitgedrukt als het aantal jobs voor loontrekkenden, zelfstandigen (in hoofd- en bijberoep en na pensioen) en helpers (in hoofd- en bijberoep en na pensioen) in regio X per 100 inwoners tussen 15 en 64 jaar in regio X.

Kansengroepen

Groepen die op de arbeidsmarkt ofwel ondervertegenwoordigd zijn in de werkzaamheid ofwel oververtegenwoordigd in de werkloosheid (ofwel beide). VESOC definieert kansengroepen als "groepen waarbij de werkzaamheidsgraad (het aandeel van de personen uit de betrokken categorie op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar) die effectief werken, uitgedrukt in percentages) lager ligt dan gemiddeld bij de Vlaamse beroepsbevolking". Aangezien we in onze analyse tot op het niveau van arrondissementen werken, is de berekening van dergelijke graden niet mogelijk. Daarom worden kansengroepen in deze publicatie bepaald door te kijken welke groepen oververtegenwoordigd zijn in de werkloosheidscijfers ten opzichte van het Vlaamse Gewest.

Kortgeschoold

Diploma lager onderwijs, 1ste en 2de graad secundair onderwijs, middenstandopleiding of deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Laatstejaarsleerlingen

Leerlingen in het tweede jaar van de derde graad secundair onderwijs. Hoewel er in het BSO en het TSO een mogelijkheid bestaat om in deze laatste graad nog een derde jaar (of zelfs vierde jaar) te volgen, worden in deze publicatie enkel de leerlingen uit het tweede jaar beschouwd. Voor het DBSO worden alle leerlingen meegeteld aangezien het voor deze heterogene groep moeilijk is om de laatstejaarsleerlingen te definiëren.

Levenslang leren

De participatiegraden aan levenslang leren worden berekend aan de hand van de resultaten van de Enquête naar Arbeidskrachten (EAK) die voor België georganiseerd wordt door de FOD Economie (ADSEI). Het gaat om het percentage personen van 25-64 jaar dat tijdens de referentiemaand les volgde in het regulier onderwijs (inclusief leercontract en sociale promotie,

inclusief studenten in schoolvakantie) of dat heeft deelgenomen aan opleidingen (cursussen, seminaries, conferenties, ...) buiten het regulier onderwijssysteem. In 2017 werd de EAK grondig hervormd wat zorgde voor een breuk in de resultaten; de cijfers volgens de oude methode zijn bijgevolg niet meer vergelijkbaar met deze volgens de nieuwe methode. De cijfers voor West-Vlaanderen moeten met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden omdat ze gebaseerd zijn op een beperkt aantal waarnemingen.

Middengeschoold

Diploma derde graad secundair of vierde graad beroepssecundair onderwijs.

Niet-Belg

Beschikt niet over de Belgische nationaliteit. Ter verduidelijking: het begrip niet-Belg (nationaliteit) mag niet verward worden met het begrip allochtoon (origine).

Niet-werkende werkzoekenden (nwwz)

De werkzoekenden met werkloosheidsuitkeringaanvraag (WZUA), de jongeren in beroepsinschakelingstijd, de andere verplicht ingeschreven niet-werkende werkzoekenden en de vrij ingeschreven niet-werkende werkzoekenden.

Ondernemersgraad

Het aantal zelfstandigen en helpers naar woonplaats ten opzichte van de bevolking van 15 tot 64 jaar.

Oudere werklozen

Doorheen de jaren werden de voorwaarden voor oudere werklozen om zich te laten uitschrijven als werkzoekende, zonder hierbij het recht op een uitkering te verliezen, steeds strenger. Vanaf 1 juli 2002 kon iedereen vanaf de leeftijd van 58 jaar van deze maxi-vrijstelling genieten of indien men minstens 50 jaar is én een beroepsverleden heeft van minstens 38 jaar als loontrekkende én minstens 1 jaar werkloos is. In 2013 werd de leeftijds-grens opgetrokken van 58 jaar naar 60 jaar. Wie op 31 december 2014 deze maxi-vrijstelling genoot, behoudt de vrijstelling, en wie aan de voorwaarden voldoet, kan de maxi-vrijstelling nog aanvragen. Ook wie op 31 december 2014 jonger was dan 60 jaar (maar ouder dan 58 jaar) én een beroepsverleden heeft van minstens 38 jaar als loontrekkende én minstens 1 jaar werkloos is, kan de maxi-vrijstelling nog aanvragen.

Vanaf 1 januari 2015 zijn oudere werklozen vanaf de leeftijd van 60 jaar onderworpen aan de verplichting van aangepaste beschikbaarheid. Dit betekent dat ze niet meer actief naar werk moeten zoeken, niet meer onderworpen worden aan de procedure voor de activering van het zoekgedrag naar werk en niet meer in het bezit moeten zijn van een controlekaart. Deze arbeidsgeschikte werklozen zijn wel nog verplicht om ingeschreven te blijven als werkzoekende, beschikbaar te zijn voor de arbeidsmarkt, in België te verblijven, mee te werken aan aangepaste begeleiding die wordt voorgesteld door de VDAB en zich bij de VDAB aan te melden wanneer die hiertoe oproept, geen aangeboden betrekking te weigeren en geen betrekking te verlaten zonder geldige reden. Oudere werklozen van 60 jaar en ouder en met een beroepsverleden van 40 jaar kunnen van deze verplichting van aangepaste beschikbaarheid worden vrijgesteld. Vanaf 2016 werden beide voorwaarden telkens met één jaar opgetrokken. In 2019 moet een oudere werkloze 64 jaar of ouder zijn en een beroepsverleden hebben van 44 jaar; in 2020 zal dat 65 jaar zijn met een beroepsverleden van 44 jaar.

Al deze maatregelen hebben geleid tot een geleidelijke uitstroom van gepensioneerde 50-plussers en een grote instroom van werkloze 50-plussers in de niet-werkende werkzoekendencijfers.

Pendelsaldo

Saldo van in- en uitgaande pendel.

Scholingsgraad

Bevolking volgens niveau van het hoogst behaalde diploma ten opzichte van de totale bevolking, al dan niet ingedeeld naar geslacht. Er wordt onderscheid gemaakt tussen laaggeschoolden (hoogstens diploma lager secundair onderwijs), middengeschoolden (secundair onderwijs afgerond) en hooggeschoolden (diploma hoger onderwijs).

Secundair onderwijs

Het gewoon secundair onderwijs (SO) bestaat meestal uit zes leerjaren ingedeeld in drie graden van twee leerjaren. De eerste graad krijgt de term gemeenschappelijk secundair onderwijs (GSO). Vanaf de tweede graad worden vier onderwijsvormen onderscheiden: Algemeen, Beroeps, Kunst en Technisch secundair onderwijs (respectievelijk ASO, BSO, KSO en TSO). In het BSO en TSO is het

mogelijk om binnen de derde graad nog een derde jaar te volgen om zich voor te bereiden op het hoger onderwijs of om zich te specialiseren. Voor bepaalde specialisaties in het beroepsonderwijs bestaat er zelfs een vierde graad.

Voor jongeren vanaf de leeftijd van 15 of 16 jaar bestaat de mogelijkheid om over te stappen naar een deeltijds systeem. De belangrijkste groep hierin zijn de opleidingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO). In het DBSO volgen de leerlingen 15 lessen per week, die aangevuld worden met een tewerkstelling die bij voorkeur aansluit bij de gevolgde opleiding.

Jongeren van 13 tot 21 jaar met een handicap of met leer- of opvoedingsmoeilijkheden kunnen daarnaast terecht in het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO). De structuur van het BuSO bestaat niet uit graden maar opleidingsvormen, afhankelijk van de doelstellingen die men nastreeft.

De laatste categorie bevat de leerlingen uit de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (OKAN). Deze onthaalklassen werden opgericht om anderstalige leerlingen te helpen zich in te passen in het Vlaams secundair onderwijs.

Startersratio

Aantal startende zelfstandigen en helpers in verhouding tot het aantal actieve zelfstandigen en helpers.

Stopzettingsratio

Aantal zelfstandigen en helpers dat de activiteiten stopzet in verhouding tot het aantal actieve zelfstandigen en helpers.

Uitgaande pendelintensiteit

Het aantal loontrekkenden dat vanuit regio X gaat werken in een andere regio ten opzichte van het totale aantal loontrekkenden dat in regio X woont.

Vacatures

Omdat één interim-vacature kan leiden tot een reeks opeenvolgende interim-opdrachten of doorgegeven kan worden via meerdere interim-kantoren, verwijderde de VDAB de interim-vacatures uit het Normaal Economisch Circuit (NEC) en uit haar analyses.

Wegens te grote niet-conjunctuurgerelateerde schommelingen worden de vacatures voor

studentenjobs vanaf 1 januari 2014 niet meer meegeteld in het Normaal Economisch Circuit (zonder uitzendopdrachten). Bovendien worden vanaf 1 januari 2015 in de statistieken enkel die vacatures meegenomen die rechtstreeks aan de VDAB worden gemeld. Door een doorgedreven samenwerking en data-uitwisseling met bedrijven was het aantal vacatures die via wervings- en selectiekantoren wordt gemeld immers sterk toegenomen. Om een beter beeld te krijgen van de reële arbeidsmarktevoluties worden deze vacatures daarom buiten beschouwing gelaten.

Naar aanleiding van bovenstaande wijzigingen werden alle vacaturecijfers herberekend waardoor een nieuwe tijdreeks met vergelijkbare cijfers werd verkregen.

Wijzigingen in het aantal openstaande of ontvangen vacatures bij één of meerdere grote bedrijven kunnen aanzienlijke schommelingen in de statistiek veroorzaken.

Werkloosheidsdruk

Aantal niet-werkende werkzoekenden inclusief oudere werklozen in verhouding tot de bevolking op beroepsactieve leeftijd (18-64 jaar).

Zelfstandige

Iedere natuurlijke persoon die een beroepsbezigheid uitoefent zonder hiervoor door een arbeids-overeenkomst of een statuut gebonden te zijn.

Zelfstandige in bijberoep

Een zelfstandige waarvan de beroepsactiviteit als zelfstandige gelijktijdig wordt uitgeoefend met een andere, gewoontelijke en hoofdzakelijke beroepsbezigheid onder gezag.

Zelfstandige in hoofdberoep

Een zelfstandige waarvan de beroepsactiviteit als zelfstandige de voornaamste of enige beroepsbezigheid is.

5

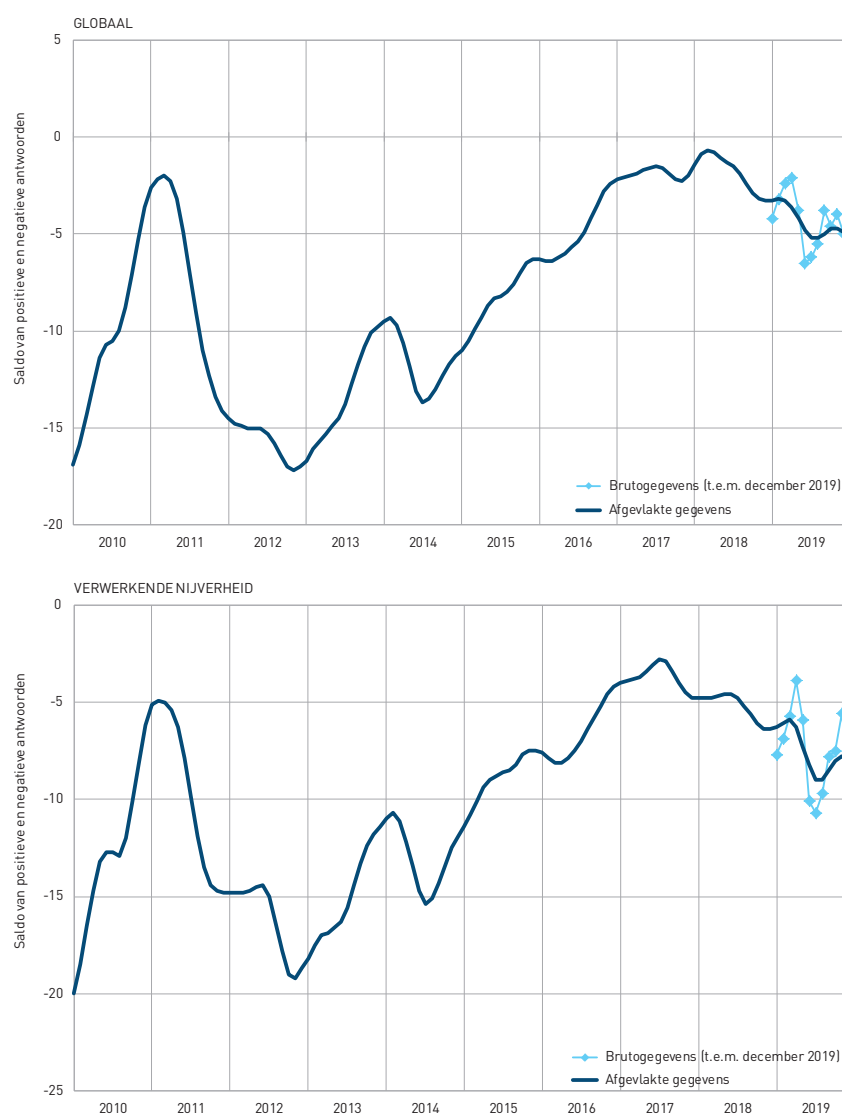
Indicatoren van economische activiteit

1. Conjunctuur
2. Omzet en investeringen
3. Verloop van de ondernemingen
4. Onderzoek en ontwikkeling

1. CONJUNCTUUR

Van april 2019 tot en met augustus 2019 was de synthetische conjunctuurcurve in West-Vlaanderen bijna onafgebroken neerwaarts gericht. Na enkele maanden van lichte verbetering volgde in december 2019 opnieuw een daling die zich door de COVID-19-crisis ook begin 2020 verder zal zetten.

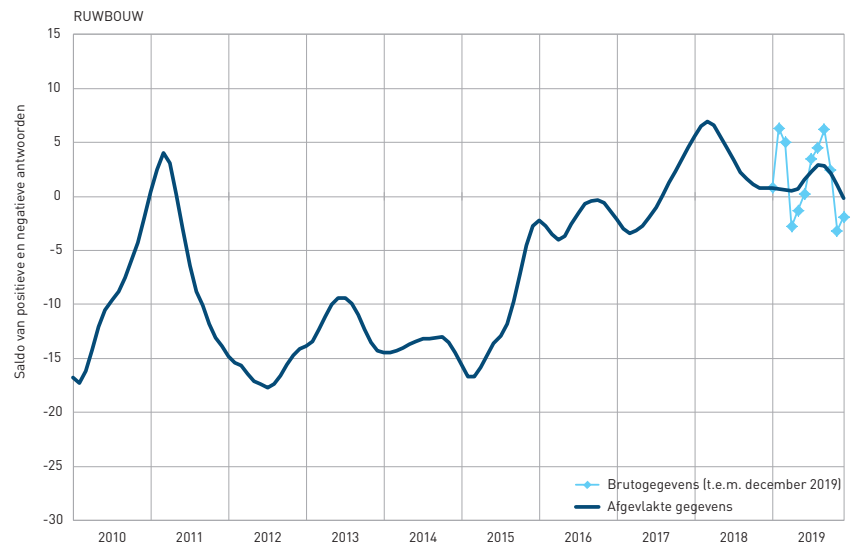
Figuur 5.1.1: Conjunctuurcurven voor West-Vlaanderen, 2010-2019.

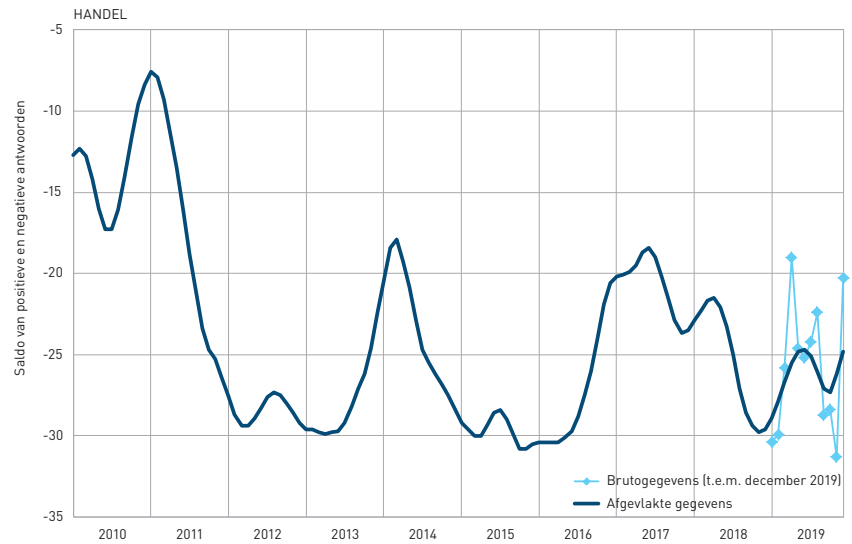
Van april 2018 tot en met januari 2019 was de synthetische conjunctuurcurve in West-Vlaanderen neerwaarts gericht. In februari 2019 toonde de afgevlakte curve een lichte verbetering, maar van maart tot en met augustus 2019 was de curve opnieuw neerwaarts gericht. In de drie daaropvolgende maanden volgde een lichte verbetering, maar in december 2019 volgde opnieuw een daling waardoor de afgevlakte curve 1,6 punt lager lag dan in december 2018. Door de COVID-19-crisis en de maatregelen om de verspreiding van het virus in te dijken vertonen de brutowaarden vanaf maart 2020 sterke afnames, waardoor de dalende trend van de afgevlakte synthetische curve zich ook begin 2020 verder zal zetten.

Van juli tot en met december 2018 was de curve voor de verwerkende nijverheid neerwaarts gericht. In het eerste kwartaal van 2019 evolueerde de afgevlakte curve positief, maar van april tot en met augustus 2019 was de curve opnieuw neerwaarts gericht. Net als bij de synthetische curve was er in de drie daaropvolgende maanden een lichte verbetering, maar volgde in december 2019 opnieuw een daling. De afgevlakte curve van de verwerkende nijverheid lag in december 2019 1,5 punt lager dan in december 2018.

De curve voor de ruwbouw was van april 2018 tot en met april 2019 neerwaarts gericht. Na enkele maanden waarin de afgevlakte curve positief evolueerde, kende de curve vanaf september 2019 terug een dalend verloop. Eind 2019 lag de afgevlakte curve voor de ruwbouw 1 punt lager dan eind 2018.

Van december 2018 tot en met juni 2019 was de curve van de handel opwaarts gericht. Na enkele maanden van dalende waarden, is de curve sinds november 2019 opnieuw opwaarts gericht. De afgevlakte curve van de handel is de enige die in december 2019 een betere waarde liet optekenen in vergelijking met december 2018 (+4,8 punten).

De curve van de dienstverlening aan bedrijven evolueerde negatief van oktober 2018 tot en met juli 2019. In de drie daaropvolgende maanden toonde de afgevlakte curve een lichte verbetering, maar in december 2019 was er opnieuw een negatieve evolutie en lag de waarde 4,6 punten lager dan in december 2018.

Bron: NBB, Conjunctuurenquêtes bij de bedrijven, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

2. OMZET EN INVESTERINGEN

In de periode 2018-2019 groeide de omzet van ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen met 5,2% tot 104,3 miljard euro. In dezelfde periode groeiden de investeringen van West-Vlaamse ondernemingen met 6,9% tot 4,9 miljard euro.

Tabel 5.2.1: Evolutie van de omzet (in miljard euro) in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 2018-2019 (a).

	2018	2019	Evolutie 2018-2019
West-Vlaanderen	99,2	104,3	+5,2%
Vlaams Gewest	640,5	647,2	+1,0%
België	1.311,3	1.319,5	+0,6%

(a) Berekend op basis van kwartaalcijfers.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In 2019 realiseerden de ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen samen 104,3 miljard euro omzet. Aangezien de omzet in West-Vlaanderen in de periode 2018-2019 duidelijk sterker steeg dan in Vlaanderen, steeg het West-Vlaamse aandeel van 15,5% tot 16,1%. In vergelijking met de andere indicatoren van economische activiteit zoals toegevoegde waarde, actieve en startende ondernemingen, werkgelegenheid, enz. is het aandeel van West-Vlaanderen inzake omzet eerder laag.

De verklaring hiervoor kan worden gezocht in het feit dat de btw-registratie en bron van deze statistiek gebeurt naar maatschappelijke zetel, waardoor een belangrijk deel van de in West-Vlaanderen gerealiseerde omzet niet in West-Vlaanderen wordt geregistreerd. Ook het feit dat West-Vlaanderen relatief meer kmo's telt dan gemiddeld in het Vlaamse Gewest speelt een rol.

Tabel 5.2.2: Evolutie van de investeringen (in miljard euro) in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 2018-2019 (a).

	2018	2019	Evolutie 2018-2019
West-Vlaanderen	4,6	4,9	+6,9%
Vlaams Gewest	24,7	24,9	+1,0%
België	40,1	41,2	+2,6%

(a) Berekend op basis van kwartaalcijfers.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In 2019 investeerden de ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen 4,9 miljard euro. In de periode 2018-2019 stegen de investeringen in West-Vlaanderen duidelijk sterker dan in België en Vlaanderen. Het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse cijfer steeg hierdoor van 18,7% tot 19,8%. Dit is een hoger aandeel in vergelijking met het West-Vlaamse aandeel in de omzet van het Vlaamse Gewest.

3. VERLOOP VAN DE ONDERNEMINGEN

A. ACTIEVE, OPPERICHTE EN VERDWENEN ONDERNEMINGEN

Op 31 december 2019 telde West-Vlaanderen 126.831 actieve ondernemingen of 20,5% van het Vlaamse totaal. De oprichtings-, uittredings-, turbulentie- en nettogroeiratio waren in West-Vlaanderen kleiner dan in Vlaanderen en België. In de periode 2014-2019 steeg het aantal opgerichte ondernemingen in West-Vlaanderen (+21,7%) minder sterk dan in Vlaanderen (+25,9%), maar duidelijk sterker dan in België (+13,7%). In 2019 verdwenen in West-Vlaanderen 6,8% meer ondernemingen dan in 2014; dit is iets meer dan in België (+6,7%), maar duidelijk minder dan in Vlaanderen (+8,4%).

De toename van het aantal actieve ondernemingen tussen eind 2018 en eind 2019 was in West-Vlaanderen iets kleiner dan in België en Vlaanderen. Het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal daalde hierdoor van 20,7% in 2018 naar 20,5% in 2019.

In West-Vlaanderen steeg het aantal opgerichte ondernemingen iets sterker dan in België, maar duidelijk minder sterk dan in Vlaanderen. Het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse totaal daalde hierdoor van 18,4% in 2018 naar 17,8% in 2019.

De toename van het aantal verdwenen ondernemingen was in West-Vlaanderen iets groter dan in Vlaanderen en duidelijk groter dan in België. Het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal bleef in 2019 status quo op 19%.

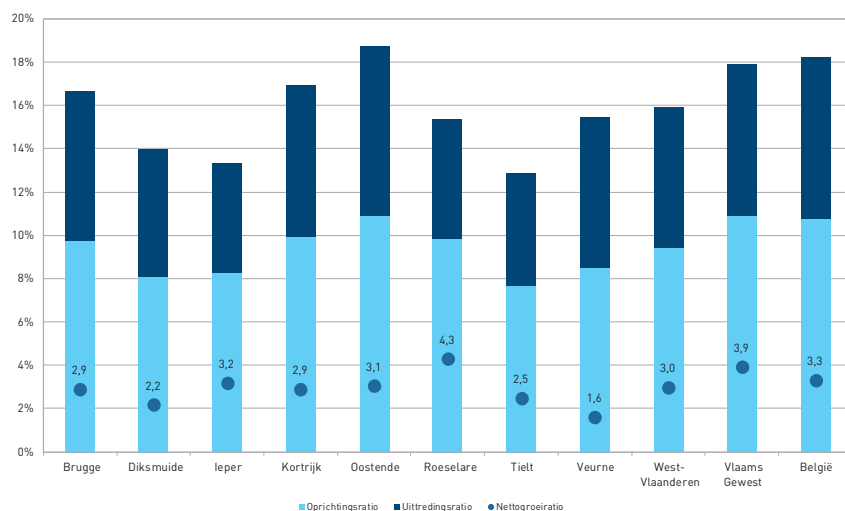
Tabel 5.3.1: Evolutie van het aantal actieve, opgerichte en verdwenen ondernemingen, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2018-2019 (a).

	2018	2019	Evolutie 2018-2019
West-Vlaanderen			
- Actief	123.030	126.831	+3,1%
- Opgericht	11.125	11.988	+7,8%
- Verdwenen	7.229	8.202	+13,5%
Vlaams Gewest			
- Actief	593.087	617.687	+4,1%
- Opgericht	60.568	67.391	+11,3%
- Verdwenen	38.121	43.206	+13,3%
België			
- Actief	956.756	989.255	+3,4%
- Opgericht	99.022	106.369	+7,4%
- Verdwenen	65.980	73.644	+11,6%

(a) Berekend op basis van maandcijfers.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.3.1: Verloop van de ondernemingen, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2019 (a).

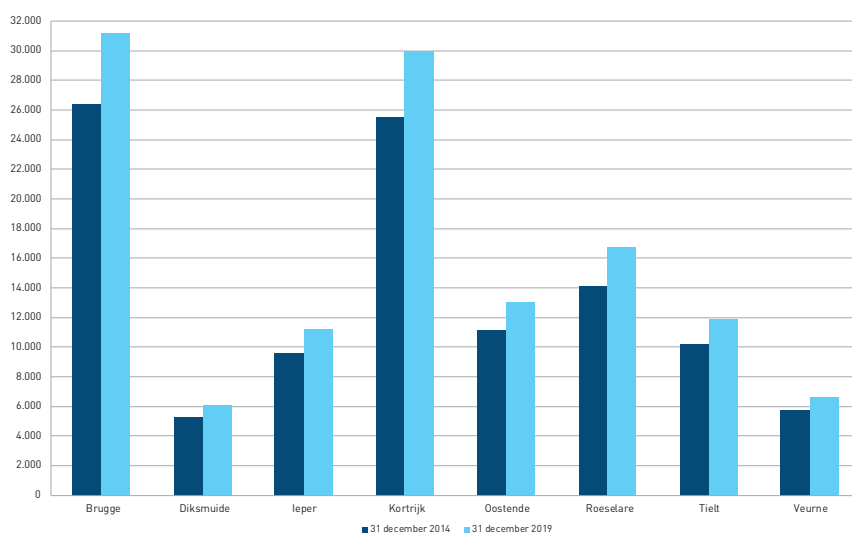
(a) Berekend op basis van maandcijfers.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In 2019 was de oprichtingsratio in West-Vlaanderen (9,5%) kleiner dan gemiddeld in België (10,8%) en Vlaanderen (10,9%). Ook de uitredingsratio was in West-Vlaanderen (6,5%) kleiner dan het Vlaamse (7%) en Belgische (7,4%) cijfer, waardoor ook de turbulentie kleiner was (15,9% ten opzichte van respectievelijk 17,9% en 18,2%). De nettogroeiratio was in West-Vlaanderen (3%) iets kleiner dan het Belgische (3,3%) en Vlaamse (3,9%) gemiddelde.

Binnen West-Vlaanderen was in 2019 zowel de oprichtings- als uitredingsratio, en bijgevolg ook de turbulentie, het grootst in Oostende. In Tielt was de oprichtingsratio het kleinst en was de uitredingsratio de op één na kleinste (na Ieper), waardoor ook de turbulentieratio in Tielt het kleinst was. In Roeselare lag de nettogroeiratio het verst boven het West-Vlaamse gemiddelde; in Veurne was de nettogroeiratio het kleinst.

Figuur 5.3.2: Evolutie van het aantal actieve ondernemingen, arrondissementen van West-Vlaanderen, 31 december 2014 – 31 december 2019 (a).

(a) Berekend op basis van maandcijfers.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Bijna de helft van alle actieve ondernemingen in West-Vlaanderen op 31 december 2019 bevond zich in Brugge (24,6%) en Kortrijk (23,6%). Onderaan de rangschikking vinden we Diksmuide (4,8%) en Veurne (5,2%).

In de periode 2014-2019 steeg het aantal actieve ondernemingen in West-Vlaanderen (+17,5%) minder sterk dan gemiddeld in België (+18,5%) en Vlaanderen (+20,8%). Elk West-Vlaams arrondissement telde in 2019 meer actieve ondernemingen dan in 2014. In absolute termen was de toename het grootst in Brugge (+4.821 of +18,3%) en Kortrijk (+4.486 of +17,6%), in relatieve termen was de toename het grootst in Roeselare (+2.651 of +18,8%). In Veurne (+876 of +15,2%) was de toename in absolute en relatieve termen het kleinst.

Van alle in 2019 in West-Vlaanderen opgerichte ondernemingen vinden we 25,4% in Brugge en 24,8% in Kortrijk. In Veurne (4,7%) en Diksmuide (4,1%) is het aantal opgerichte ondernemingen het kleinst. In 2019 werden in West-Vlaanderen 21,7% meer ondernemingen opgericht dan in 2014; in Vlaanderen was de toename nog groter (+25,9%). In België bleef de toename van het aantal opgerichte ondernemingen in dezelfde periode beperkt tot 13,7%. Binnen West-Vlaanderen werden in elk arrondissement in 2019 meer ondernemingen opgericht dan in 2014. In absolute termen was het verschil inzake oprichtingen tussen 2014 en 2019 het grootst in Kortrijk (+504 of +20,4%), procentueel was de toename het grootst in Roeselare (+402 of +32,3%). In de periode 2014-2019 was de toename van het aantal oprichtingen in absolute termen het kleinst in Veurne (+81 of +16,7%), in relatieve termen was de toename het kleinst in Brugge (+431 of +16,5%).

Als we 2019 vergelijken met 2014, vergelijken we twee tijdstippen. Het is echter ook interessant om naar de evolutie in de tussenliggende jaren te kijken. Daaruit blijkt dat we niet van een geleidelijke toename van het aantal oprichtingen kunnen spreken.

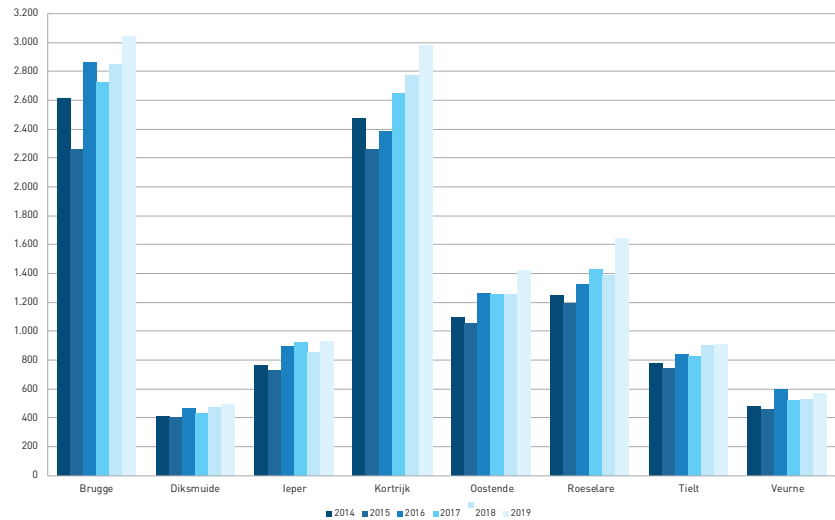
Zo was er in de periode 2014-2015 in alle West-Vlaamse arrondissementen, Vlaanderen en België een afname. In de daaropvolgende jaren was er in West-Vlaanderen, Vlaanderen en België telkens een toename op jaarbasis. Ook Kortrijk volgde deze trend, maar bij de overige West-Vlaamse arrondissementen ging het aantal oprichtingen op en neer.

Brugge (26,1%) en Kortrijk (25,7%) vertegenwoordigen ruim de helft van alle West-Vlaamse ondernemingen die in 2019 verdwenen. In Diksmuide (4,4%) en Veurne (5,6%) verdwenen het minst ondernemingen.

In 2019 verdwenen in West-Vlaanderen 6,8% meer ondernemingen dan in 2014; dit is iets meer dan in België (+6,7%), maar duidelijk minder dan in Vlaanderen (+8,4%). Binnen West-Vlaanderen verdwenen in Brugge, Diksmuide, Kortrijk en Veurne in 2019 meer ondernemingen dan in 2014. In Kortrijk (+334 of +18,8%) was het verschil inzake verdwenen ondernemingen tussen 2014 en 2019 in absolute termen het grootst; in Diksmuide (+63 of +21,1%) was het procentuele verschil het grootst. In Ieper (-34 of -5,6%) was de afname tussen 2014 en 2019 in absolute en relatieve cijfers het grootst.

Het hogere aantal verdwenen ondernemingen in 2019 in vergelijking met 2014 in West-Vlaanderen, Vlaanderen en België is de resultante van afnames op jaarbasis in 2015 en 2016 en toenames in de daaropvolgende jaren. In de periode 2014-2015 telde elk West-Vlaams arrondissement minder verdwenen ondernemingen, maar in de daaropvolgende jaren was er binnen West-Vlaanderen meer variatie in de evoluties.

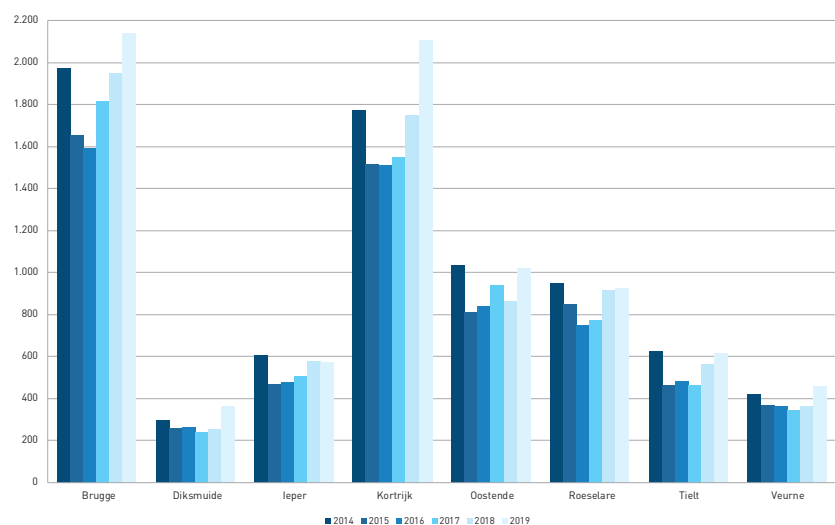
Figuur 5.3.3: Evolutie van het aantal opgerichte ondernemingen, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2014-2019 (a).

(a) Berekend op basis van maandcijfers.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.3.4: Evolutie van het aantal verdwenen ondernemingen, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2014-2019 (a).

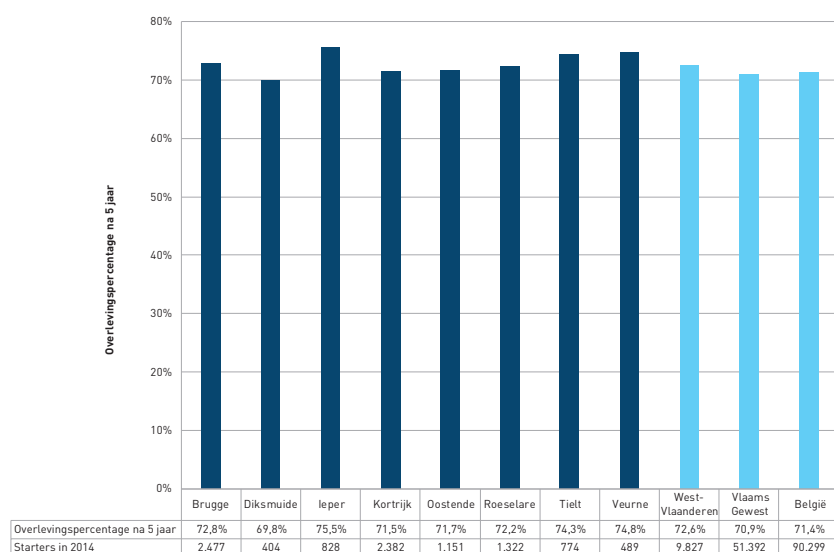
(a) Berekend op basis van maandcijfers.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

B. OVERLEVINGSPERCENTAGE STARTERS

In 2014 werden in West-Vlaanderen 9.827 ondernemingen gestart. Hiervan waren er vijf jaar na oprichting nog 7.133 (of 72,6%) actief. Het overlevingspercentage in West-Vlaanderen is hiermee groter dan in België (71,4%) en Vlaanderen (70,9%). In de industrie, de bouwsector en de tertiaire sector is het overlevingspercentage in West-Vlaanderen groter dan in Vlaanderen en België. In de primaire en quartaire sector is het overlevingspercentage van starters het grootst in België. In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België vormen de starters die het eerste jaar na hun oprichting niet overleven de grootste groep.

Figuur 5.3.5: Overlevingspercentage na vijf jaar van ondernemingen gestart in 2014, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België.

Van alle ondernemingen die in 2014 in Vlaanderen werden gestart, situeerde 19,1% zich in West-Vlaanderen. Binnen West-Vlaanderen vertegenwoordigen Brugge (25,2%) en Kortrijk (24,2%) bijna de helft van deze starters. Onderaan de rangschikking vinden we Diksmuide (4,1%) en Veurne (5%).

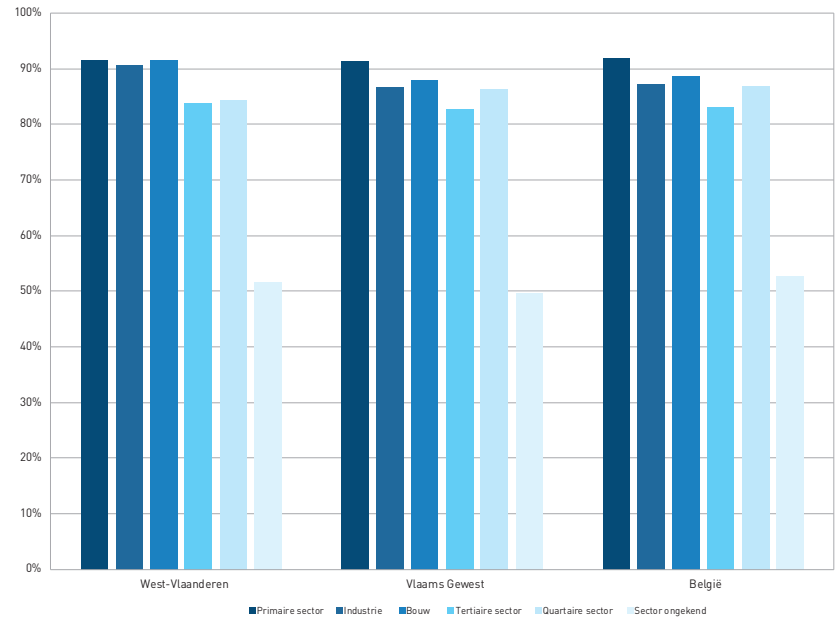
Vijf jaar na hun oprichting in 2014 was in West-Vlaanderen nog 72,6% van deze starters actief, wat meer is dan in België (71,4%) en Vlaanderen (70,9%). Op arrondissementeel niveau staat Ieper op kop met een overlevingspercentage van 75,5%; helemaal onderaan staat Diksmuide met 69,8%. Vergelijken we dit met de demografische beweging van ondernemingen (cfr. 5.3.A), dan blijkt dat arrondissementen met een hoog overlevingspercentage bij starters de arrondissementen zijn met een eerder lage turbulentie en vice versa.

Bron: Lokovest (09/06/2020), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In de industrie, de bouwsector en de tertiaire sector is het overlevingspercentage in West-Vlaanderen groter dan in Vlaanderen en België. In de primaire en quataire sector is het overlevingspercentage van starters het grootst in België.

In West-Vlaanderen staan de primaire sector en de bouwsector samen op kop met een overlevingspercentage van 91,6%. In Vlaanderen en België is het overlevingspercentage het grootst in de primaire sector, gevolgd door de bouwsector. Daarna volgen in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België de industrie, de quataire sector en de tertiaire sector. Binnen de tertiaire sector is het aantal stopzettingen in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België het grootst in de rechtskundige, boekhoudkundige, bedrijfskundige en technische dienstverlening. In West-Vlaanderen staan de horeca en de kleinhandel op de tweede en derde plaats; in Vlaanderen en België staat de kleinhandel op de tweede plaats gevolgd door de horeca.

Figuur 5.3.6: Overlevingspercentage na vijf jaar van ondernemingen gestart in 2014, ingedeeld naar sector, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België.

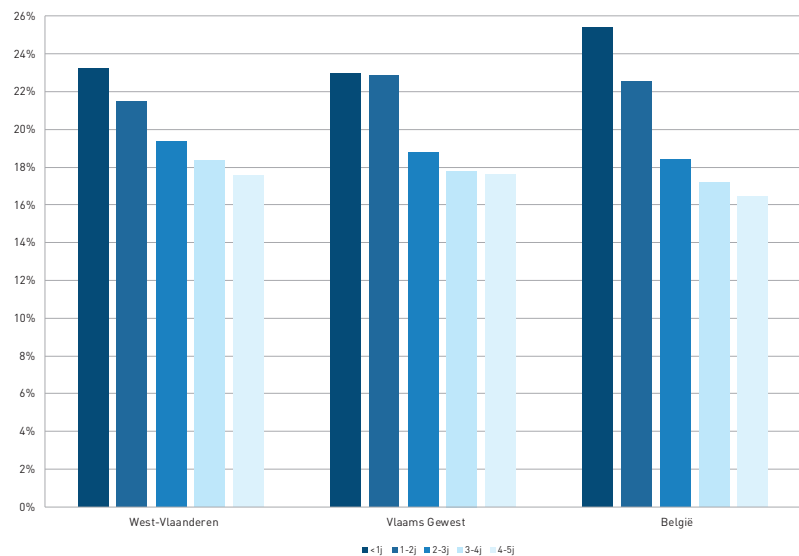
Bron: Lokovest (09/06/2020), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Binnen de sectoren zien we grote verschillen tussen de arrondissementen. Zo waren in Diksmuide de 19 starters in de primaire sector allemaal nog actief vijf jaar na hun oprichting terwijl dat in Kortrijk voor 23 van de 28 starters (of 82,1%) het geval was. In de quataire sector is het verschil nog groter en varieert het overlevingspercentage van 89,3% in Kortrijk (109 van de 122 starters) tot 65% in Diksmuide (13 van de 20 starters).

In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België vormen de starters die het eerste jaar na hun oprichting niet overleven de grootste groep. Het percentage starters dat er binnen het jaar na oprichting mee ophoudt is in West-Vlaanderen (23,2%) iets groter dan in Vlaanderen (23%), maar een stuk kleiner dan in België (25,4%).

Op arrondissementeel niveau zien we enkele opvallende verschillen. Zo is in Diksmuide het percentage starters dat er 2 tot 3 jaar na hun oprichting mee ophoudt (25,4%) het grootst terwijl het aandeel starters dat 4 tot 5 jaar na hun oprichting de activiteiten stopzet er het kleinst is (13,9%). In Ieper is het aandeel starters dat er 1 tot 2 jaar na hun oprichting mee ophoudt (25,6%) het grootst, terwijl het aandeel starters dat 2 tot 3 jaar en 3 tot 4 jaar na oprichting de activiteiten stopzet er het kleinst is (beiden 15,3%). In Tielt is het aandeel starters dat binnen het jaar na hun oprichting (28,1%) en 3 tot 4 jaar na hun oprichting (21,6%) de boeken neerlegt het grootst.

Figuur 5.3.7: Stopzettingen in de periode 2014-2019 van ondernemingen gestart in 2014, ingedeeld naar leeftijd, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België.

Bron: Lokovest (09/06/2020), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

C. FAILLISEMENTEN

In 2019 telde West-Vlaanderen 803 faillissementen; dit zijn er 44 of 5,8% meer dan in 2018. Ruim de helft van deze faillissementen situeerde zich in Brugge (28,1%) en Kortrijk (23,2%). De tertiaire sector vertegenwoordigde 70,4% van alle West-Vlaamse faillissementen. Binnen de tertiaire sector situeerden de meeste faillissementen zich in de horeca (32,4%) en de kleinhandel (16,8%). Als gevolg van faillissementen gingen in 2019 in West-Vlaanderen 2.764 banen verloren. Ruim de helft (54,3%) van dit banenverlies situeerde zich in Kortrijk als gevolg van het faillissement van Belle's in maart 2019.

Tabel 5.3.2: Evolutie van het aantal faillissementen en totale banenverlies, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2018-2019.

	2018	2019	Evolutie 2018-2019
West-Vlaanderen			
- Faillissementen	759	803	+5,8%
- Totaal banenverlies	1.279	2.764	+116,1%
Vlaams Gewest			
- Faillissementen	4.415	4.920	+11,4%
- Totaal banenverlies	8.575	10.426	+21,6%
België			
- Faillissementen	9.878	10.598	+7,3%
- Totaal banenverlies	17.199	20.379	+18,5%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België situeert meer dan 90% van de faillissementen zich bij ondernemingen met minder dan vijf werknemers. Deze ondernemingen zijn qua aantal ook het sterkst vertegenwoordigd in de economie. In West-Vlaanderen ging 27,7% van de banen verloren bij faillissementen van ondernemingen met minder dan vijf werknemers. In Vlaanderen en België was dit voor respectievelijk 39,8% en 43,1% van de verloren banen het geval.

In 2019 waren er in West-Vlaanderen 803 faillissementen met een banenverlies van 2.764 jobs. Er waren in West-Vlaanderen 44 faillissementen meer dan in 2018. In dezelfde periode steeg het aantal faillissementen in België en vooral Vlaanderen sterker dan in West-Vlaanderen waardoor het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse cijfer daalde van 17,2% tot 16,3%. Mede als gevolg van het faillissement van Belle's uit Kortrijk in maart, waarbij 1.241 banen verloren gingen, zag West-Vlaanderen in 2019 ruim dubbel zoveel banen verloren gaan ten gevolge van faillissementen in vergelijking met 2018. In België was er in dezelfde periode een toename met 18,5% en in Vlaanderen met 21,6%. Hierdoor lag het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse cijfer in 2019 veel hoger dan in 2018 [26,5% ten opzichte van 14,9%].

Van alle faillissementen in 2019 in West-Vlaanderen situeerde ruim de helft zich in Brugge (28,1%) en Kortrijk (23,2%). Diksmuide (3,2%) telde veruit het minst faillissementen. In Oostende, Brugge en Veurne is het aandeel faillissementen groter dan het aandeel actieve ondernemingen; in de overige arrondissementen is het aandeel inzake faillissementen kleiner dan inzake actieve ondernemingen (cfr. hoofdstuk 5.3.A).

In 2019 lag het aantal faillissementen in West-Vlaanderen 14,8% lager dan in 2014. Ook Vlaanderen (-6,9%) en België (-1,3%) telden in 2019 minder faillissementen dan in 2014, maar het verschil was duidelijk minder groot dan in West-Vlaanderen. Met uitzondering van Diksmuide (+7 of +36,8%) en Veurne (+5 of +8,8%) telden alle West-Vlaamse arrondissementen in 2019 minder faillissementen dan in 2014. In absolute cijfers was het verschil het grootst in Kortrijk (-61 faillissementen of -24,7%), in relatieve termen was het verschil het grootst in Tielt (-29 faillissementen of -44,6%).

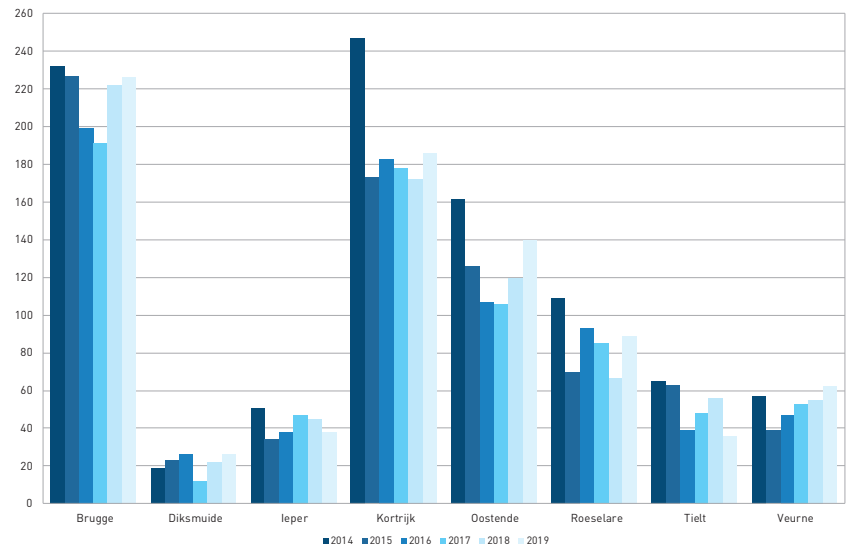
Bekijken we de evolutie in de tussenliggende jaren, dan blijkt dat we niet kunnen spreken van een geleidelijke afname van het aantal faillissementen. In 2015 en 2016 waren er in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België afnames op jaarbasis, maar in 2017 en 2018 waren er zowel af- als toenames. In 2019 was er in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België een toename op jaarbasis. Op arrondissementeel niveau ging het aantal faillissementen in West-Vlaanderen op en neer.

Als gevolg van het faillissement van Belle's situeerde ruim de helft (54,3%) van het totale banenverlies als gevolg van faillissementen in 2019 in West-Vlaanderen zich in Kortrijk. Brugge volgt op de tweede plaats met 19,5% van het totale banenverlies in West-Vlaanderen. In Diksmuide (0,9%) gingen veruit het minst banen verloren.

In West-Vlaanderen gingen in 2019 22,4% meer banen verloren als gevolg van faillissementen dan in 2014. In Vlaanderen en België waren er daarentegen afnames met respectievelijk 11,6% en 19,9%. In Kortrijk (+982 of +188,8%), Brugge (+77 of +16,7%) en Roeselare (+52 of +27,5%) was het totale banenverlies in 2019 groter dan in 2014. In absolute en relatieve cijfers was de afname het grootst in Tielt (-219 banen of -81,7%).

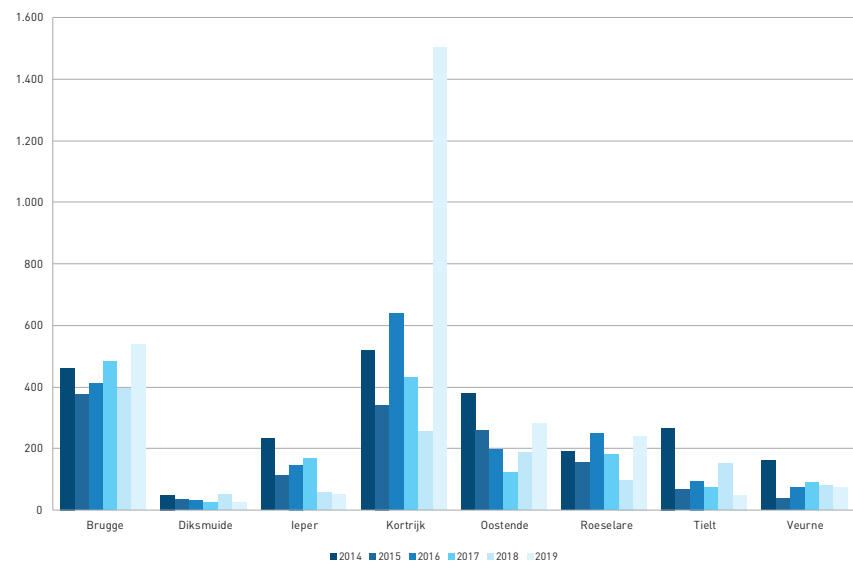
Ook bij het banenverlies als gevolg van faillissementen was er in de jaren tussen 2014 en 2019 geen geleidelijke toe- of afname. In 2015 was er in alle West-Vlaamse arrondissementen, Vlaanderen en België een afname op jaarbasis. In de daaropvolgende jaren waren er op arrondissementeel niveau afwisselend toe- en afnames. In 2016 zagen West-Vlaanderen en Vlaanderen het banenverlies toenemen in vergelijking met 2015, terwijl er in België een afname was. In 2017 en 2018 gingen op jaarbasis in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België telkens minder banen verloren en in 2019 meer.

Figuur 5.3.8: Evolutie van het aantal faillissementen, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2014-2019.

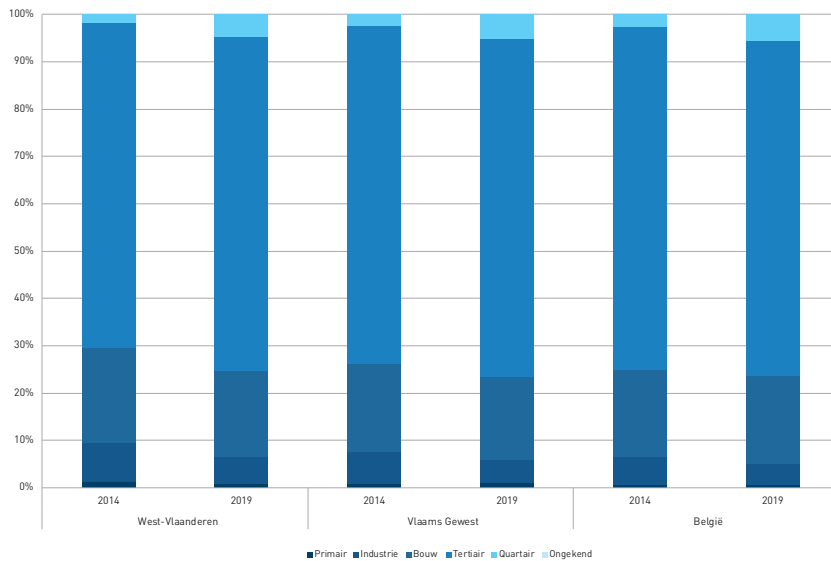
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.3.9: Evolutie van het totale banenverlies als gevolg van faillissementen, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2014-2019.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.3.10: Evolutie van het aantal faillissementen naar sector in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 2014-2019.

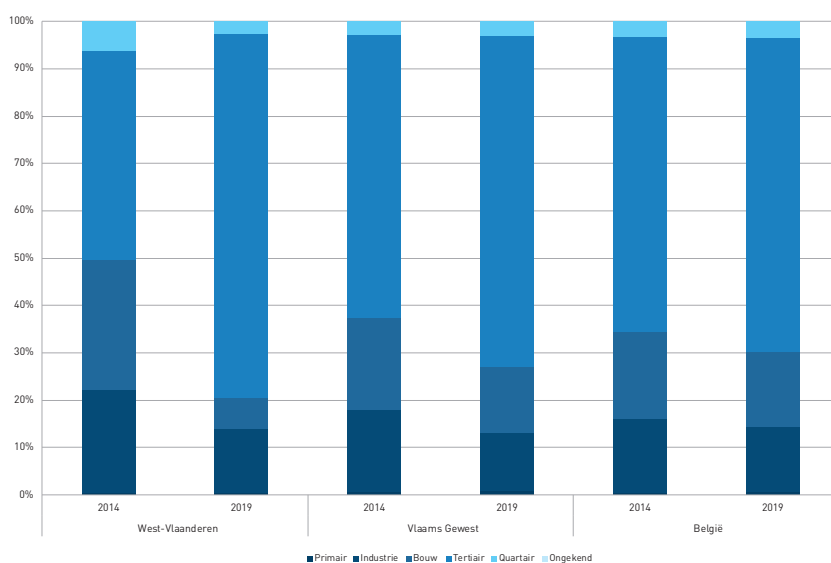

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In 2019 situeerde 70,4% van de faillissementen in West-Vlaanderen zich in de tertiaire sector, wat iets minder was dan in België (70,8%) en Vlaanderen (71,2%). Binnen de tertiaire sector in West-Vlaanderen situeerden de meeste faillissementen zich in de horeca (32,4%) en de kleinhandel (16,8%). De bouwsector telde in West-Vlaanderen 18,2%, in Vlaanderen 17,6% en in België 18,6% van de faillissementen. De tertiaire sector en de bouwsector zijn ook het sterkst vertegenwoordigd wat betreft actieve ondernemingen. Het aandeel faillissementen in de industrie was in West-Vlaanderen (5,7%) groter dan in Vlaanderen (5,1%) en België (4,4%).

In 2019 lag het aandeel faillissementen in de industrie in West-Vlaanderen, Vlaanderen en België lager en het aandeel in de quataire sector hoger dan in 2014. In tegenstelling tot in Vlaanderen en België lag het aandeel faillissementen in de tertiaire sector in West-Vlaanderen in 2019 hoger dan in 2014. Het aandeel faillissementen in de primaire sector en de bouwsector lag in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen in 2019 lager dan in 2014; in België was er bij de primaire sector een status quo en lag het aandeel van de bouwsector in 2019 hoger dan in 2014.

Figuur 5.3.11: Evolutie van het totale banenverlies als gevolg van faillissementen naar sector in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 2014-2019.

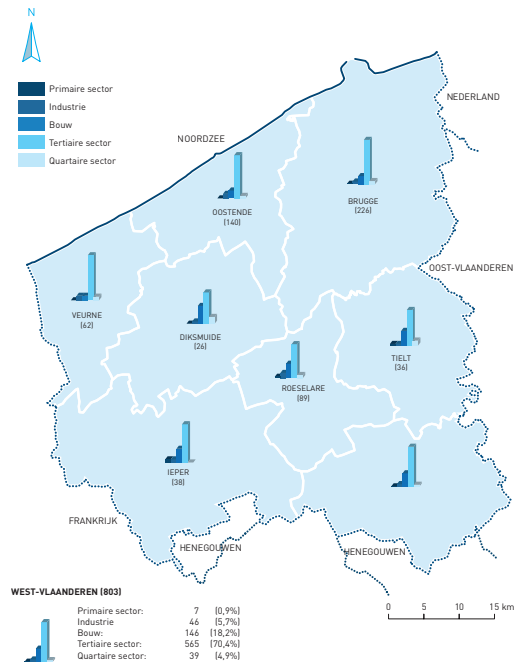

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In 2019 situeerde 77,1% van de banen die verloren gingen als gevolg van een faillissement in West-Vlaanderen zich in de tertiaire sector. Dit is duidelijk meer dan in Vlaanderen (69,9%) en België (66,2%), maar te verklaren door het faillissement van Belle's. Als gevolg van dit faillissement situeerde het grootste banenverlies binnen de tertiaire sector in West-Vlaanderen zich in de administratieve en ondersteunende diensten (64,7%). De kleinhandel volgt op de tweede plaats met 14,7% van de verloren banen in de tertiaire sector. De industrie telde in West-Vlaanderen 13,7%, in België 13,6% en in Vlaanderen 12,5% van de verloren banen. Het banenverlies in de bouwsector was in West-Vlaanderen (6,4%) een stuk kleiner dan in Vlaanderen (13,8%) en België (16%). Wanneer we voor zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België in 2019 abstractie maken van het faillissement van Belle's, zien we dat de tertiaire sector in West-Vlaanderen 58,4% van alle verloren banen telt, wat minder is dan in België (64%) en Vlaanderen (65,8%).

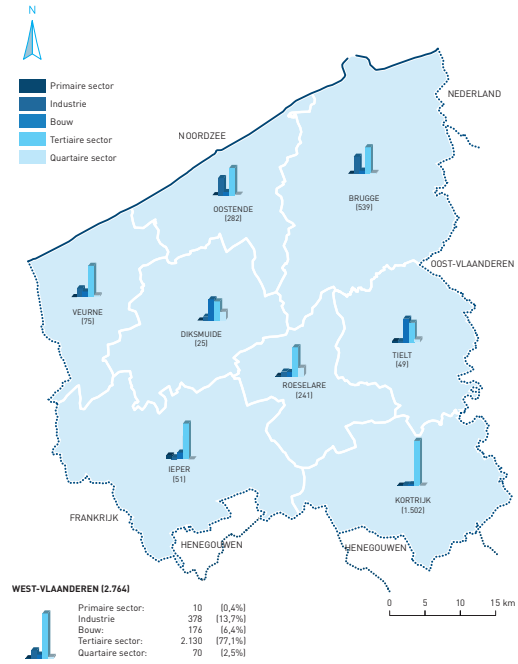
Binnen de tertiaire sector staat nu in zowel West-Vlaanderen, België als Vlaanderen de horecasector op kop met respectievelijk 35,2%, 29,4% en 29,2% van het totale banenverlies in de tertiaire sector. In vergelijking met 2014 was het aandeel verloren banen in 2019 in de industrie en de bouw kleiner en het aandeel verloren banen in de tertiaire sector groter, en dat in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België. In tegenstelling tot in Vlaanderen en België was het aandeel verloren banen in de primaire en quataire sector in West-Vlaanderen in 2019 kleiner dan in 2014.

Kaart 5.3.1: Verdeling van het aantal faillissementen naar sector, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2019.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 5.3.2: Verdeling van het totale banenverlies als gevolg van faillissementen naar sector, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2019.

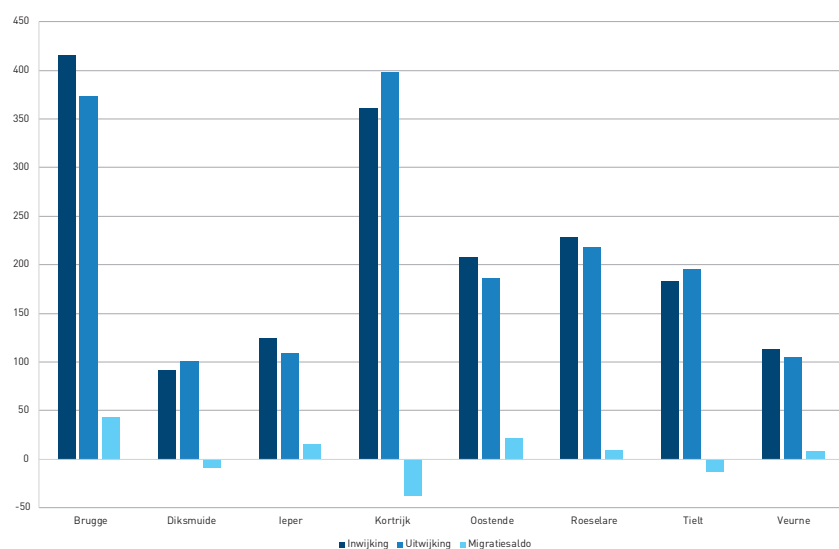

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

D. VERHUISBEWEGINGEN

Met respectievelijk 789 en 760 bewegingen telden de arrondissementen Brugge en Kortrijk in 2019 het grootste aantal verhuisbewegingen van vestigingen. In Kortrijk, Tielt en Diksmuide vertrokken in 2019 meer vestigingen dan er zich kwamen vestigen; in de andere arrondissementen was er een inwijkingoverschot.

Figuur 5.3.12: Aantal verhuisbewegingen van vestigingen in de arrondissementen van West-Vlaanderen, 2019.

Het grootste aantal verhuisbewegingen in 2019 is terug te vinden in de arrondissementen Brugge (789) en Kortrijk (760). Onderaan de rangschikking vinden we Veurne (218) en Diksmuide (193). De arrondissementen met het grootste aantal verhuisbewegingen zijn ook de arrondissementen die eind 2019 het grootste aantal vestigingen telden en vice versa.

In drie arrondissementen – Kortrijk, Tielt en Diksmuide – was het aantal vestigingen dat er weg trok groter dan het aantal vestigingen dat er zich kwam vestigen. De andere arrondissementen kenden een inwijkingoverschot.

Uitgedrukt per 1.000 vestigingen op 31 december 2019 telde Tielt in 2019 de meeste verhuisbewegingen (24,7); Ieper kende slechts 15,4 verhuisbewegingen per 1.000 vestigingen.

Bron: Lokovest (18/06/2020), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

E. COLLECTIEVE ONTSLAGEN

In 2019 telde West-Vlaanderen acht collectieve ontslagen of 18,2% van het Vlaamse totaal.

De 642 jobs die in West-Vlaanderen verloren gingen als gevolg van deze collectieve ontslagen vertegenwoordigden 27,1% van het Vlaamse totaal.

Ondanks het feit dat West-Vlaanderen in 2019 evenveel collectieve ontslagen telde, gingen 314 jobs meer verloren dan in 2018. Hierdoor steeg het gemiddeld aantal werknemers per collectief ontslag van 41 in 2018 tot 80,3 in 2019.

In 2019 telde Vlaanderen zeven collectieve ontslagen en 1.647 verloren jobs minder dan in 2018. Deze sterke afname kan worden toegeschreven aan de 1.233 jobs die in 2018, verspreid over heel Vlaanderen, verloren gingen bij een collectief ontslag bij Carrefour Belgium. Aangezien het aantal verloren jobs relatief sterker daalde dan het aantal collectieve ontslagen, daalde het gemiddeld aantal werknemers per collectief ontslag van 78,8 in 2018 tot 53,9 in 2019.

In 2019 vertegenwoordigden de volledig uitgevoerde collectieve ontslagen in West-Vlaanderen 18,2% van het Vlaamse totaal. Het ermee gepaard gaande banenverlies vertegenwoordigde 27,1% van het Vlaamse cijfer.

In West-Vlaanderen zijn in 2019 naast de reeds uitgevoerde collectieve ontslagen geen intenties meer gemeld. In Vlaanderen werden in 2019 wel nog 15 intenties tot collectief ontslag gemeld waarbij in totaal 706 jobs worden bedreigd.

Tabel 5.3.3: Evolutie van het aantal collectieve ontslagen, bedrijven en werknemers, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2018-2019.

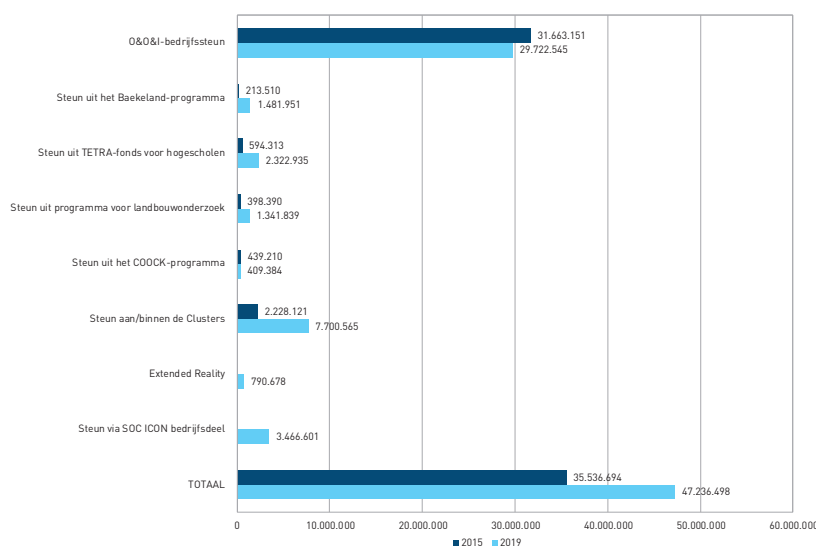
	2018		2019	
	Bedrijven	Werknemers	Bedrijven	Werknemers
West-Vlaanderen				
- Volledig uitgevoerd	8	328	8	642
- Intentie gemeld	2	31	0	0
Vlaams Gewest				
- Volledig uitgevoerd	51	4.017	44	2.370
- Intentie gemeld	18	447	15	706

Bron: VDAB (juni 2019), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

4. ONDERZOEK EN ONTWIKKELING

West-Vlaanderen ontving in 2019 bijna 47,3 miljoen euro projectsteun van VLAIO voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie. Dit is 13,6% van de totale VLAIO-steun die in Vlaanderen werd toegekend in 2019. Op 31 december 2018 was ruim de helft (51%) van alle werknemers in West-Vlaanderen actief in hoogtechnologische sectoren en kennisintensieve diensten. In 2019 waren in West-Vlaanderen 176.400 personen tewerkgesteld in wetenschap en technologie, waarvan 44.700 wetenschappers en ingenieurs.

Figuur 5.4.1: VLAIO-projectsteun (in euro) voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, West-Vlaanderen, 2015-2019.

Bron: VLAIO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vlaanderen ontving in 2019 bijna 47,3 miljoen euro projectsteun van VLAIO; dit is 32,9% meer dan in 2015. In Vlaanderen werd in 2019 27,9% meer projectsteun ontvangen dan in 2015. Bijgevolg was het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse cijfer in 2019 groter dan in 2015 (13,6% ten opzichte van 13,1%).

Het KMO-programma en het Sprint-programma werden in 2018 stopgezet en samen met de VLAIO-steun voor O&O gebundeld in het programma voor Onderzoek & Ontwikkeling & Innovatie (O&O&I). De bedrijfssteun die via dit programma werd toegekend vertegenwoordigde 62,9% van alle VLAIO-projectsteun die West-Vlaanderen in 2019 ontving. De Clustersteun volgt op de tweede plaats met 16,3%. In 2019 werd in West-Vlaanderen ook projectsteun toegekend via twee nieuwe programma's, namelijk Extended Reality en SOC ICON. Deze steunmaatregelen vertegenwoordigden respectievelijk 1,7% en 7,3% van de totale projectsteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie in West-Vlaanderen.

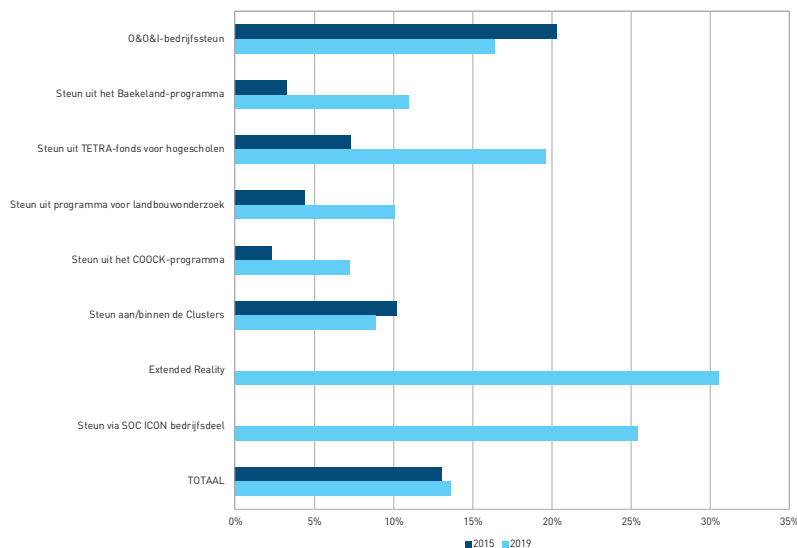
Voor vier programma's - Baekeland, TETRA-fonds, landbouwonderzoek en de Clusters - ontving West-Vlaanderen in 2019 aanzienlijk meer middelen dan in 2015. Voor Baekeland en TETRA werden in 2019 meer middelen vrijgemaakt, waardoor ook meer projecten konden worden goedgekeurd. De clusterwerking kwam in de loop van 2019 op kruissnelheid, waardoor ook hier meer projecten konden worden goedgekeurd.

Met uitzondering van de Clusters was de toename van de projectsteun in 2019 in vergelijking met 2015 bij de programma's Baekeland, TETRA-fonds en landbouwonderzoek in West-Vlaanderen duidelijk groter dan in Vlaanderen. Hierdoor lag ook het West-Vlaamse aandeel voor deze programma's in 2019 hoger dan in 2015.

Ondanks het feit dat West-Vlaanderen in 2019 minder steun ontving via het COOCK-programma (het vroegere VIS-programma), lag het West-Vlaamse aandeel in 2019 hoger dan in 2015. De West-Vlaamse bedrijfssteun uit het O&O&I-programma lag in 2019 lager dan in 2015 en ook het aandeel van West-Vlaanderen in de Vlaamse steun voor dit programma lag lager.

Via de nieuwe programma's – Extended Reality en SOC ICON – ontving West-Vlaanderen in 2019 respectievelijk 30,5% en 25,5% van de in Vlaanderen toegekende steun voor deze programma's.

Figuur 5.4.2: VLAIO-projectsteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse Gewest, 2015-2019.

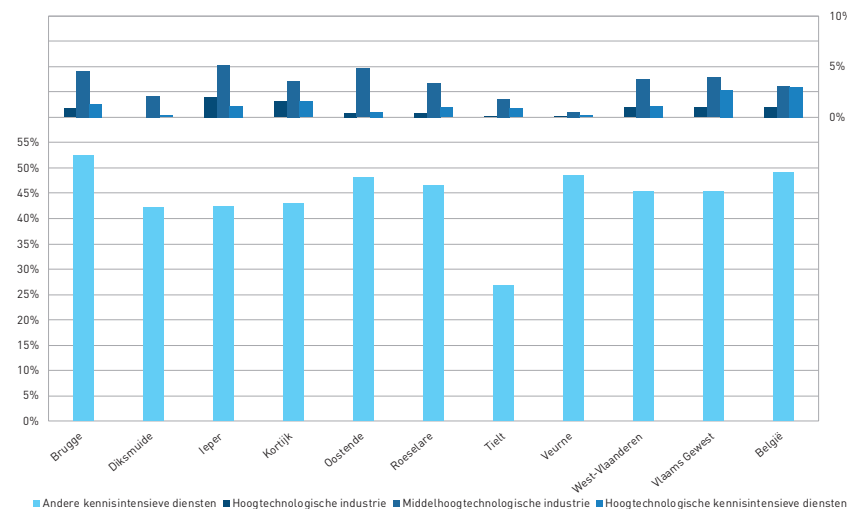
Bron: VLAIO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Eind 2018 was in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen 0,9% van alle loontrekkenden actief in de hoogtechnologische industrie; in België was dit 1%. Binnen West-Vlaanderen staan Ieper (2%) en Kortrijk (1,5%) op kop.

Het aandeel werknemers in de middelhoogtechnologische industrie was in West-Vlaanderen (3,7%) en Vlaanderen (3,9%) groter dan in België (3,1%). In de arrondissementen Ieper (5,1%), Oostende (4,8%) en Brugge (4,5%) was het aandeel werknemers in de middelhoogtechnologische industrie het grootst.

In West-Vlaanderen was 1,1% van alle werknemers actief in de hoogtechnologische kennisintensieve diensten, wat minder is dan in Vlaanderen (2,7%) en België (3%). Binnen West-Vlaanderen is het percentage het hoogst in Kortrijk (1,6%) en Brugge (1,3%).

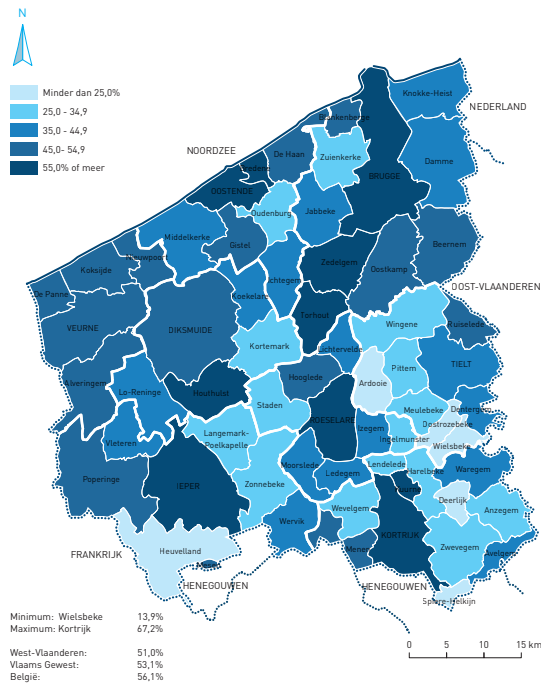
Figuur 5.4.3: Aandeel van de tewerkstelling in hoogtechnologische sectoren en kennisintensieve diensten in de totale tewerkstelling, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 31 december 2018.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

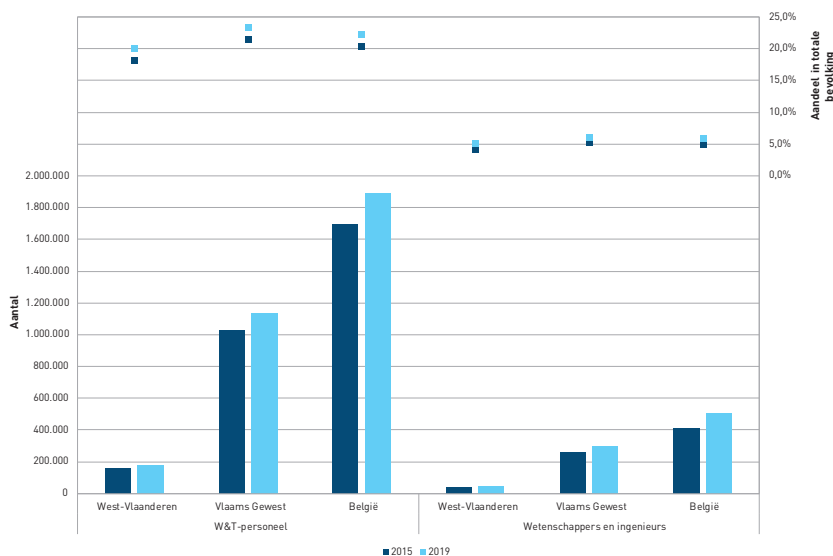
Met 45,3% van alle werknemers was het aandeel van de andere kennisintensieve diensten in West-Vlaanderen iets kleiner dan in Vlaanderen (45,5%) en duidelijk kleiner dan in België (49%). Enkel in Brugge (52,4%) lag het percentage werknemers in de andere kennisintensieve diensten boven het Belgische cijfer (49%).

Kaart 5.4.1: Aandeel van de tewerkstelling in hoogtechnologische sectoren en kennisintensieve diensten in de totale tewerkstelling, gemeenten van West-Vlaanderen, 31 december 2018.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.4.4: Evolutie van personen tewerkgesteld in wetenschap en technologie, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2015-2019.

Bron: Eurostat, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In 2019 waren in West-Vlaanderen 176.400 personen actief in wetenschap en technologie (W&T), waarvan 44.700 wetenschappers en ingenieurs. Het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse aantal W&T-personeelsleden (15,5%) en wetenschappers en ingenieurs (15%) is kleiner dan in vergelijking met andere indicatoren van economische activiteit. Het aandeel W&T-personeelsleden en wetenschappers en ingenieurs in de totale bevolking ligt in West-Vlaanderen lager dan in België en Vlaanderen.

In de periode 2015-2019 groeide zowel het aantal W&T-personeelsleden als het aantal wetenschappers en ingenieurs in West-Vlaanderen (respectievelijk +10,8% en +19,8%) sterker dan in Vlaanderen (respectievelijk +10,5% en +15,7%) maar minder sterk dan in België (respectievelijk +11,6% en +23%). In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België lag het aandeel W&T-personeelsleden en het aandeel wetenschappers en ingenieurs in de totale bevolking in 2019 hoger dan in 2015.

Definities en methodologie

Actieve, opgerichte en verdwenen ondernemingen

Het aantal actieve, opgerichte en verdwenen ondernemingen werd berekend op basis van maandcijfers in plaats van jaarcijfers. Maandcijfers tellen elke levensgebeurtenis van een onderneming ((her)oprichtingen, schrappingen, in- of uitwijkingen). Jaarcijfers daarentegen vloeien voort uit een vergelijking van de toestand van de onderneming op 31 december van het huidige en het vorige jaar. Hierdoor zal het aantal opgerichte en verdwenen ondernemingen bij jaarcijfers lager liggen dan het aantal opgerichte en verdwenen ondernemingen dat werd berekend op basis van maandcijfers. Enkel het aantal actieve ondernemingen op 31 december is hetzelfde bij maand- en jaarcijfers.

Conjunctuurcurven

De conjunctuurcurven van de Nationale Bank van België (NBB) worden samengesteld op basis van een enquête bij de bedrijfsleiders, met vragen over de facetten van de vraag, de activiteiten en de vooruitzichten. Men kan antwoorden met 'stijgend' (positief), 'dalend' (negatief) of 'gelijkblijvend'. De bruto-indicator is het saldo van de antwoorden op die vragen. Met enkele maanden vertraging wordt op basis van de brutogegevens een afgevlakte curve berekend.

Midden 2009 wijzigde de NBB de methodologie voor het samenstellen van de synthetische curven. Enerzijds omvat de globale curve naast de curven van de verwerkende nijverheid (industrie), ruwbouw en handel nu ook de dienstverlening aan bedrijven. Anderzijds baseren de synthetische curven van iedere activiteitstak en bijgevolg dus ook de globale curve zich nu op een selectie van vragen, dit in tegenstelling tot de vorige curven die alle vragen van de enquête omvatten.

De provinciale curven worden volgens eenzelfde methode berekend als de nationale synthetische curven. De basis wordt gevormd door de individuele antwoorden van de ondernemingen die in de provincie gevestigd zijn, maar ze worden ongewogen in de berekeningen opgenomen.

Hoogtechnologise industrie

Deze omvat volgende sectoren: vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (Nace-Bel 21) en vervaardiging van informatica-producten en elektronische en optische producten (Nace-Bel 26).

Kennisintensieve diensten

Deze omvatten de hoogtechnologise kennisintensieve diensten (productie van films en video- en televisieopnames, maken van geluidsopnames en uitgeverijen van muziekopnamen (Nace-Bel 59), programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (Nace-Bel 60), telecommunicatie (Nace-Bel 61), informatica (Nace-Bel 62+63) en speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (Nace-Bel 72)) en de andere kennisintensieve diensten (vervoer over water en luchtvaart (Nace-Bel 50+51), uitgeverijen (Nace-Bel 58), financiële activiteiten en verzekeringen (Nace-Bel 64 t/m 66), rechtskundige, boekhoudkundige, bedrijfskundige en technische dienstverlening (Nace-Bel 69 t/m 71), reclame en overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten (Nace-Bel 73 t/m 75), terbeschikkingstelling van personeel (Nace-Bel 78), beveiligings- en opsporingsdiensten (Nace-Bel 80), openbaar bestuur (Nace-Bel 84), onderwijs (Nace-Bel 85), menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (Nace-Bel 86 t/m 88) en kunst, amusement en recreatie (Nace-Bel 90 t/m 93)).

Middelhoogtechnologise industrie

Deze omvat volgende sectoren: vervaardiging van chemische producten (Nace-Bel 20), vervaardiging van elektrische apparatuur (Nace-Bel 27), vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen (Nace-Bel 28), vervaardiging van transportmiddelen (Nace-Bel 29+30).

Nettogroeiratio

Saldo van het aantal oprichtingen en het aantal stopzettingen en faillissementen in verhouding tot het aantal actieve ondernemingen. De nettogroeiratio drukt uit hoeveel ondernemingen er per saldo bijkwamen

Omzet en investeringen

Enkel voor bedrijven met een omzet van 500.000 euro of meer is informatie beschikbaar omtrent omzet en investeringen aangezien enkel deze grote bedrijven een btw-aangifte doen.

Oprichtingsratio

Aantal oprichtingen in verhouding tot het aantal actieve ondernemingen.

Overlevingspercentage van starters

Om het overlevingspercentage van starters te berekenen wordt gebruik gemaakt van de start- en stopzettingsdatum van ondernemingen in Lokovest, een extract van de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO). Op basis hiervan kon de exacte leeftijd van de onderneming bij stopzetting worden berekend. De definiëring van starters en stopzettingen is in deze statistiek wel administratief. Zo vinden we onder de starters ook ondernemingen die worden omgevormd van "natuurlijk persoon" naar "rechtspersoon". Dit zorgt ervoor dat deze ondernemingen tweemaal worden geregistreerd, namelijk als een schrapping (van de natuurlijke persoon) en een inschrijving (als rechtspersoon). In werkelijkheid gaat het echter om dezelfde onderneming, zij het dan onder een andere juridische vorm. Het is niet mogelijk om dergelijke administratieve starters uit de statistiek te filteren. De redenen waarom een onderneming de activiteiten stopzet kunnen vrij divers zijn (vrijwillige stopzetting van de activiteiten, faillissement, het ontbreken van attesten of vergunningen, een fusie tussen twee of meer ondernemingen, een administratieve wijziging, enz.).

Turbulentieratio

Som van het aantal oprichtingen en het aantal stopzettingen en faillissementen in verhouding tot het aantal actieve ondernemingen. De turbulentieratio geeft weer in welke mate het economisch weefsel zich vernieuwde.

Uittredingsratio

Aantal stopzettingen en faillissementen in verhouding tot het aantal actieve ondernemingen.

Verhuisbeweging

In Lokovest, een extract van de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO), werd een selectie gemaakt van alle vestigingen die tussen 1 januari 2019 en 31 december 2019 verhuisden naar een adres binnen een geselecteerd arrondissement (= inwijking) en vestigingen die verhuisden naar een adres buiten een geselecteerd arrondissement (= uitwijking). Het verschil tussen in- en uitwijking is het migratiesaldo. Verhuisbewegingen binnen een bepaald arrondissement worden niet meegeteld.

VLAIO

Op 1 januari 2016 werden het Agentschap Ondernemen en het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) geïntegreerd in het Vlaams Agentschap voor Innoveren & Ondernemen (VLAIO). Voor meer informatie omtrent de verschillende steunprogramma's: www.vlaio.be.

6

Blik op sectoren

1. Land- en tuinbouw
2. Zeevisserij
3. Fabrieken voor de Toekomst
4. Grootste sectoren
5. Relatieve aanwezigheid en groei

1. LAND- EN TUINBOUW

Van alle land- en tuinbouwbedrijven in Vlaanderen in 2019 telde West-Vlaanderen er 8.061 of 34,6%. Tussen 2014 en 2019 daalde het aantal land- en tuinbouwbedrijven in West-Vlaanderen met 4,5%, maar de gemiddelde grootte van een West-Vlaams land- en tuinbouwbedrijf nam wel toe van 24,7 ha in 2014 tot 25,7 ha in 2019. Van de totale oppervlakte cultuurgrond in Vlaanderen lag 200.713 ha of 32,5% in West-Vlaanderen. De West-Vlaamse veestapel telde bijna 18,7 miljoen dieren, wat 38,5% is van het Vlaamse totaal.

Tabel 6.1.1: Evolutie van het aantal land- en tuinbouwbedrijven, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, mei 2014 – mei 2019.

	Mei 2014	Mei 2019	Evolutie 2014-2019
West-Vlaanderen	8.445	8.061	-4,5%
Vlaams Gewest	24.252	23.318	-3,9%
België	37.194	36.111	-2,9%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In mei 2019 telde West-Vlaanderen 8.061 land- en tuinbouwbedrijven. Aangezien het aantal land- en tuinbouwbedrijven in de periode 2014-2019 in West-Vlaanderen iets sterker daalde dan in Vlaanderen en België, daalde het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal van 34,8% in 2014 tot 34,6% in 2019.

De arrondissementen Ieper (19,5%), Tielt (16,3%) en Brugge (15,8%) vertegenwoordigen samen meer dan de helft van alle West-Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven. Onderaan de rangschikking vinden we Oostende en Veurne met aandelen van respectievelijk 6,8% en 6,6%.

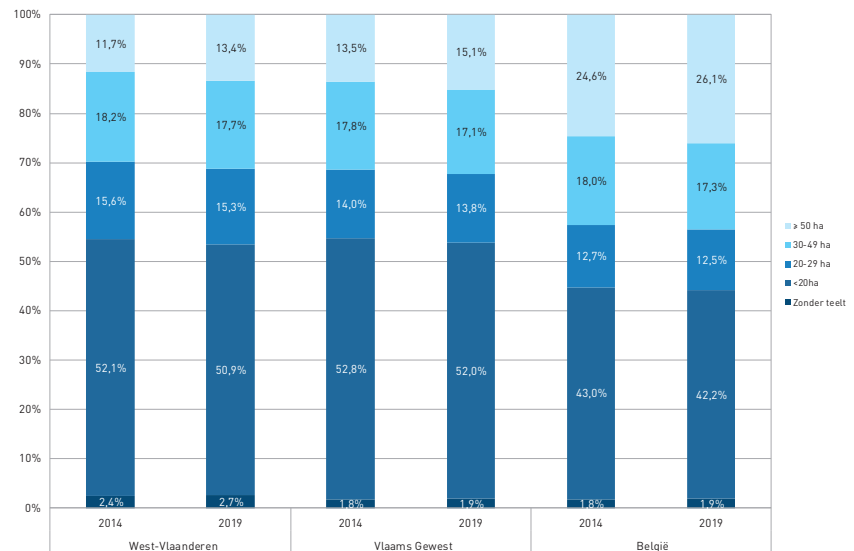
Met uitzondering van Veurne (status quo) telde elk West-Vlaams arrondissement in 2019 minder land- en tuinbouwbedrijven dan in 2014. In Ieper was de afname in absolute termen het grootst (-92 bedrijven of -5,5%) terwijl in Roeselare de relatieve afname het grootst was (-71 bedrijven of -6,9%).

In 2019 werd in 2,7% van de West-Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven uitsluitend vee gehouden; in Vlaanderen en België was het aantal land- en tuinbouwbedrijven zonder teelt kleiner (beiden 1,9%). De kleinere landbouwbedrijven zijn in West-Vlaanderen en Vlaanderen duidelijk sterker vertegenwoordigd dan in België. In 2019 was in zowel West-Vlaanderen (50,9%) als Vlaanderen (52%) ruim de helft van alle land- en tuinbouwbedrijven minder dan 20 ha groot; in België was dit bij slechts 42,2% van alle land- en tuinbouwbedrijven het geval. Ook de land- en tuinbouwbedrijven die 20 tot 29 ha groot zijn, zijn in West-Vlaanderen (15,3%) en Vlaanderen (13,8%) sterker vertegenwoordigd dan in België (12,5%). De land- en tuinbouwbedrijven van 30 tot 49 ha vertegenwoordigen in 2019 in elke regio ongeveer gelijke aandelen: in West-Vlaanderen is dat 17,7%, in België 17,3% en in Vlaanderen 17,1%. Het grootste verschil tussen West-Vlaanderen en Vlaanderen aan de ene kant en België aan de andere kant zit bij de hele grote land- en tuinbouwbedrijven. In België is ruim een kwart (26,1%) van alle land- en tuinbouwbedrijven minstens 50 ha groot; in West-Vlaanderen en Vlaanderen vertegenwoordigt deze groep respectievelijk slechts 13,4% en 15,1% van alle land- en tuinbouwbedrijven.

Behalve bij de land- en tuinbouwbedrijven zonder teelt en de land- en tuinbouwbedrijven van minstens 50 ha groot was er in de periode 2014-2019 in elke grootteklasse een afname van het aantal bedrijven, en dit in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België. In absolute termen was de afname telkens het grootst bij de bedrijven die minder dan 20 ha groot zijn, in relatieve termen was de afname het grootst bij de land- en tuinbouwbedrijven van 30 tot 49 ha. In West-Vlaanderen (+9,9%) steeg het aantal land- en tuinbouwbedrijven met meer dan 50 ha relatief sterker dan in Vlaanderen (+7,6%) en België (+3,3%).

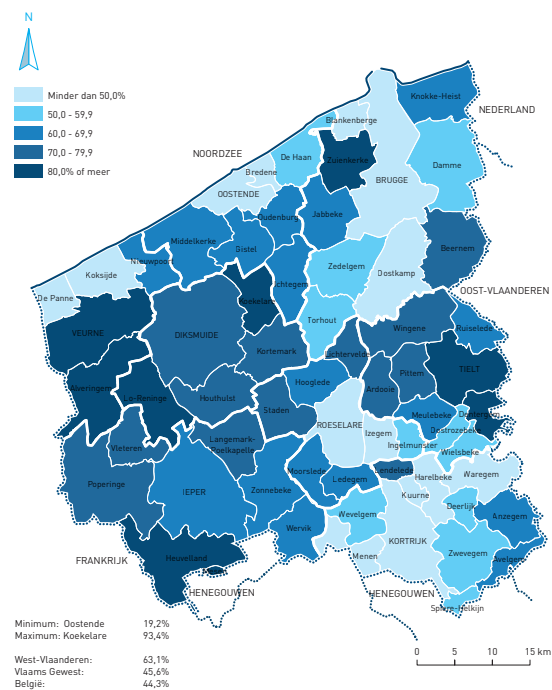
Dit proces van schaalvergroting blijkt ook uit de evolutie van de gemiddelde grootte van land- en tuinbouwbedrijven in de periode 2014-2019. In West-Vlaanderen telde een land- en tuinbouwbedrijf in 2014 gemiddeld 24,7 ha grond; in 2019 was dit 25,7 ha. In Vlaanderen nam de gemiddelde grootte toe van 25,9 ha tot 27,2 ha en in België steeg de gemiddelde grootte nog sterker van 36,5 ha tot 38,4 ha. De verklaring hiervoor ligt in het feit dat in Wallonië de nadruk ligt op akkerbouw en extensieve grondgebonden veeteelt waarbij meer cultuurgrond wordt gebruikt.

Figuur 6.1.1: Evolutie van het aantal land- en tuinbouwbedrijven naar grootteklasse (in ha), West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, mei 2014 – mei 2019.

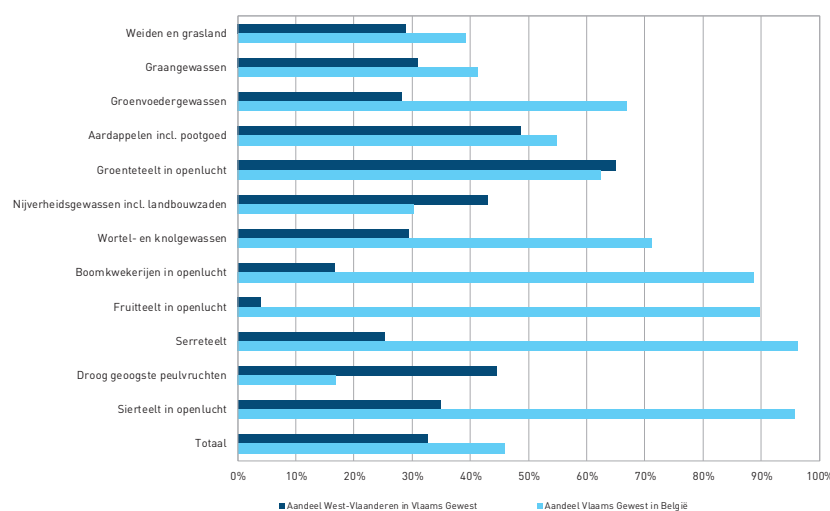
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 6.1.1: Aandeel oppervlakte cultuurgrond in de totale kadastrale oppervlakte, gemeenten van West-Vlaanderen, april/mei 2019 (a).

(a) De oppervlakte cultuurgrond wordt geteld bij de gemeente waar de landbouwer gevestigd is, ongeacht of die cultuurgrond in dezelfde gemeente ligt. Hierdoor wijken percentages soms af van de reële situatie. Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.1.2: Aandeel van de teelten in West-Vlaanderen ten opzichte van de teelten in het Vlaamse Gewest en aandeel van de teelten in het Vlaamse Gewest ten opzichte van de teelten in België (gemeten in oppervlakte cultuurgrond), gemiddelde april/mei 2018 - april/mei 2019.

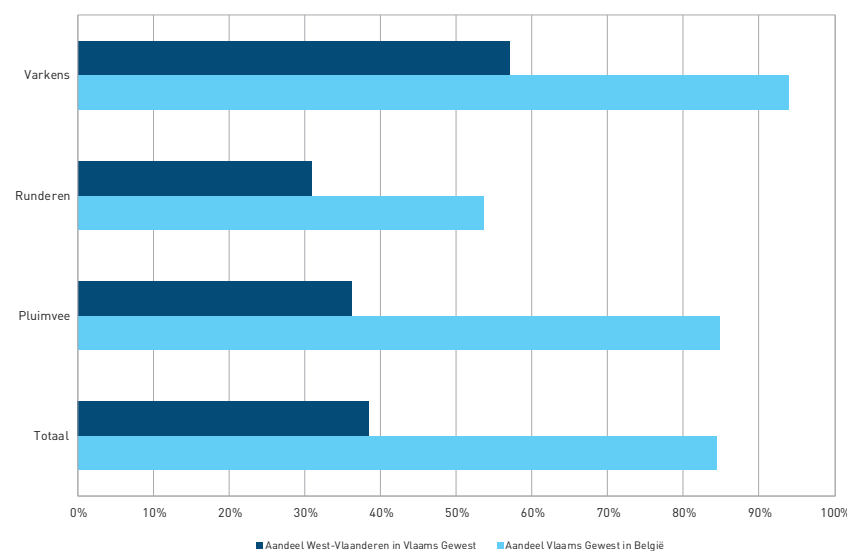
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

De 200.713 ha die in West-Vlaanderen in 2018/2019 werd aangewend als cultuurgrond vertegenwoordigt 62,8% van de totale kadastrale oppervlakte, wat veel meer is dan in Vlaanderen (45,3%) en België (43,9%).

Van de totale oppervlakte cultuurgrond in Vlaanderen situeert 32,5% zich in West-Vlaanderen. Voor vijf teelten - groenteteelt in openlucht (65%), aardappelen (48,6%), droog geoogste peulvruchten (44,5%), nijverheidsgewassen (42,9%) en siereteelt in openlucht (34,8%) - lag het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal boven dit gemiddelde.

Voor vier gewassen - siereteelt (96,2%), siereteelt in openlucht (95,6%), fruitteelt in openlucht (89,7%) en boomkwekerijen in openlucht (88,7%) - situeert ruim vier vijfde van de oppervlakte die deze gewassen in België innemen zich in Vlaanderen. Met uitzondering van de siereteelt in openlucht is het West-Vlaamse aandeel van deze teelten in de Vlaamse oppervlakte klein.

Figuur 6.1.3: Aandeel van West-Vlaanderen in de Vlaamse veestapel en van het Vlaamse Gewest in de Belgische veestapel (a), gemiddelde oktober/november 2018 - oktober/november 2019.

(a) Enkel runderen, varkens en pluimvee.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In 2018/2019 telde de West-Vlaamse veestapel bijna 18,7 miljoen dieren. Het aandeel pluimvee in de West-Vlaamse veestapel (80,3%) was kleiner dan in België (85,2%) en Vlaanderen (85,5%), net als het aandeel runderen (2,1% in West-Vlaanderen ten opzichte van 2,6% in Vlaanderen en 4,1% in België). Daartegenover staat dat in West-Vlaanderen het aandeel varkens (17,6%) duidelijk groter is dan in Vlaanderen (11,9%) en België (10,7%).

In West-Vlaanderen werd 38,5% van de Vlaamse veestapel gekweekt. Inzake de varkenshouderij lag het West-Vlaamse aandeel (57%) ver boven dit gemiddelde; de West-Vlaamse aandelen inzake pluimvee (36,1%) en rundvee (30,8%) lagen onder dit gemiddelde.

Binnen België blijkt de varkenshouderij een bijna uitsluitend Vlaamse aangelegenheid: maar liefst 93,9% wordt in Vlaamse bedrijven gekweekt. Ook pluimvee wordt voornamelijk in Vlaanderen gekweekt (84,7% van het Belgische totaal). Bij de rundveeteelt is het Vlaamse overwicht veel minder uitgesproken; iets meer dan de helft (53,6%) van alle Belgische runderen wordt in Vlaamse bedrijven gekweekt.

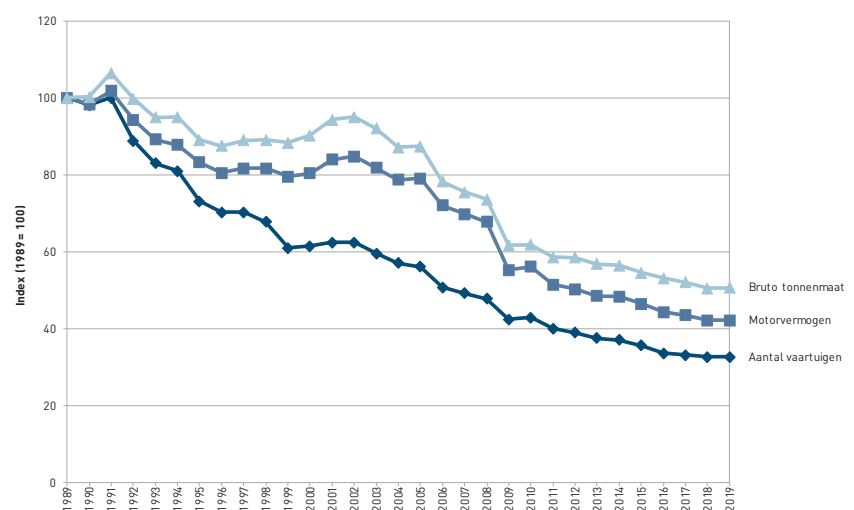
2. ZEEVISSERIJ

Net als in 2018 telde de Belgische zeevisserijvloot ook in 2019 67 vaartuigen. In 2019 voerden de Belgische vaartuigen 19.309 ton vis aan met een totale waarde van 80,8 miljoen euro. Hiermee lag niet alleen de aangevoerde hoeveelheid vis (-6,4%) maar ook de besomming (-4,4%) lager dan in 2018.

In 2019 telde de Belgische zeevisserijvloot evenveel vaartuigen als in 2018 (67). Oostende zag het aantal vaartuigen dalen van 18 naar 17 maar in Zeebrugge nam het aantal vaartuigen toe van 42 naar 43. Nieuwpoort (5) en Blankenberge (2) behielden hun aantal vaartuigen. Ondanks het feit dat het totale aantal vaartuigen in de vloot in de periode 2018-2019 ongewijzigd bleef, kende de bruto tonnenmaat of capaciteit een minieme toename (+0,1%) en het motorvermogen een minieme afname (-0,2%). Het nieuwe vaartuig in Zeebrugge had dus een iets kleiner motorvermogen, maar een iets grotere capaciteit dan het vaartuig dat in Oostende uit de vaart werd genomen.

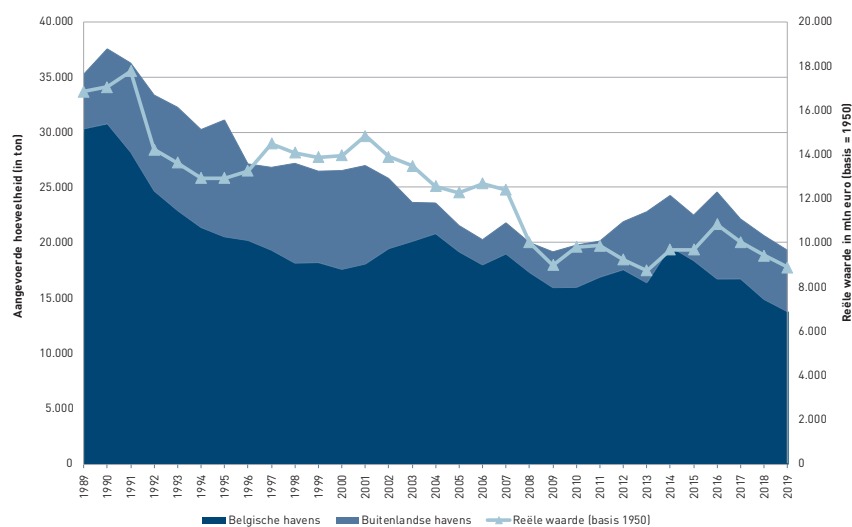
Vanaf 1992 kende de visserijvloot een sterke inkrimping waardoor ook de capaciteit en het motorvermogen sterk daalden. In de afgelopen 30 jaar daalde het aantal vaartuigen in de vloot met 67,3%. Bij het motorvermogen (-57,8%) en de capaciteit (-49,4%) waren de afnames iets minder groot. De Belgische zeevisserijvloot telde in 2019 dus grotere vaartuigen dan in 1989.

Figuur 6.2.1: Evolutie van de Belgische zeevisserijvloot, 1989-2019.

Bron: FOD Mobiliteit en Vervoer, Directoraat-generaal Maritiem Vervoer, Directie Scheepvaartbeleid, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.2.2: Evolutie van de aanvoer door Belgische vaartuigen, aangevoerde hoeveelheid en totale besomming in reële waarde, 1989-2019.

Bron: Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Landbouw- en Zeevisserijbeleid, Zeevisserij, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In 2019 voerden de Belgische vaartuigen 19.309 ton vis aan, waarvan 71,2% in Belgische en 28,8% in buitenlandse havens. In vergelijking met 2018 werd 1.325 ton vis minder (of -6,4%) aangevoerd. Deze afname kan vooral worden toegeschreven aan de afname van de aanvoer in Belgische havens (-1.104 ton of -7,4%) en in mindere mate aan de afname van de aanvoer in buitenlandse havens (-221 ton of -3,8%).

De in 2019 aangevoerde hoeveelheid vis had een totale waarde van 80,8 miljoen euro. Dit is een afname met 4,4% ten opzichte van 2018.

In de periode 1989-2019 voerden de Belgische vaartuigen 45,2% minder vis aan en daalde de reële waarde van de besomming met 47,3%.

3. FABRIEKEN VOOR DE TOEKOMST

In de Fabriek Nieuwe Materialen varieert het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal voor de verschillende indicatoren - loontrekkenden, vestigingen, zelfstandigen, actieve ondernemingen en toegevoegde waarde – in 2018 tussen 32,5% en 41,3%. Bij de Fabriek Voeding vertegenwoordigen de diverse indicatoren in West-Vlaanderen 26,1% tot 28,7% van het Vlaamse totaal. In de Fabriek Machinebouw en Mechatronica varieert het West-Vlaamse aandeel van 29,4% voor actieve ondernemingen tot 58,9% voor zelfstandigen en helpers.

In de Fabriek Nieuwe Materialen varieert het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal voor de verschillende indicatoren tussen 32,5% en 41,3%. Aangezien het West-Vlaamse aandeel loontrekkenden iets groter is dan het aandeel vestigingen, tellen West-Vlaamse vestigingen gemiddeld iets meer loontrekkenden dan in Vlaanderen. Met een specialisatiegraad van 223,4 is West-Vlaanderen duidelijk gespecialiseerd in de nieuwe materialen ten opzichte van Vlaanderen. In tegenstelling tot in Vlaanderen was er tussen 2013 en 2018 in West-Vlaanderen een – weliswaar minieme – toename van het aantal werknemers. Zowel de gemiddelde startersratio als de gemiddelde stopzettingratio waren in deze periode in West-Vlaanderen kleiner dan in Vlaanderen.

Tabel 6.3.1: Kerncijfers voor de Fabriek Nieuwe Materialen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	Aandeel WVl in VLG
Loontrekkenden (31/12/2018)	14.901	36.050	41,3%
Vestigingen (31/12/2018)	425	1.089	39,0%
Loontrekkenden per vestiging (31/12/2018)	35,1	33,1	-
Specialisatiegraad (31/12/2018)	223,4	100,0	-
Evolutie loontrekkenden (2013-2018)	+0,4%	-2,6%	-
Zelfstandigen en helpers (a) (31/12/2018)	653	1.829	35,7%
Actieve ondernemingen (2018)	934	2.877	32,5%
Gem. startersratio (2013-2018)	4,8%	7,4%	-
Gem. stopzettingratio (2013-2018)	5,3%	6,0%	-
Toegevoegde waarde (in mln euro) (2018)	1.221,2	3.604,0	33,9%

(a) Exclusief zelfstandigen in bijberoep.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, FOD Economie (ADSEI), Belfirst (Bureau van Dijk Electronic Publishing), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 6.3.2: Kerncijfers voor de Fabriek Voeding, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	Aandeel WVI in VLG
Loontrekkenden (31/12/2018)	17.993	64.383	27,9%
Vestigingen (31/12/2018)	828	3.176	26,1%
Loontrekkenden per vestiging (31/12/2018)	21,7	20,3	-
Specialisatiegraad (31/12/2018)	151,0	100,0	-
Evolutie loontrekkenden (2013-2018)	+10,0%	+3,6%	-
Zelfstandigen en helpers (a) (31/12/2018)	1.546	5.392	28,7%
Actieve ondernemingen (2018)	1.510	5.613	26,9%
Gem. startersratio (2013-2018)	4,8%	6,1%	-
Gem. stopzettingsratio (2013-2018)	4,8%	5,5%	-
Toegevoegde waarde (in mln euro) (2018)	1.493,9	5.699,5	26,2%

(a) Exclusief zelfstandigen in bijberoep.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, FOD Economie (ADSEI), Belfirst (Bureau van Dijk Electronic Publishing), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Voor de diverse kerncijfers vertegenwoordigt de Fabriek Voeding in West-Vlaanderen 26,1% tot 28,7% van het Vlaamse totaal. Een West-Vlaamse vestiging in de voedingssector telde eind 2018 gemiddeld meer werknemers dan in Vlaanderen. Met een specialisatiegraad van 151 heeft West-Vlaanderen ten opzichte van Vlaanderen ook een specialisatie in de voedingssector. In de periode 2013-2018 groeide het aantal werknemers in de voedingssector in West-Vlaanderen een stuk sterker dan in Vlaanderen. Zowel de gemiddelde starters- als stopzettingsratio in de voedingssector in de periode 2013-2018 waren in West-Vlaanderen kleiner dan in Vlaanderen.

Tabel 6.3.3: Kerncijfers voor de Fabriek Machinebouw en Mechatronica, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	Aandeel WVI in VLG
Loontrekkenden (31/12/2018)	12.399	29.387	42,2%
Vestigingen (31/12/2018)	201	644	31,2%
Loontrekkenden per vestiging (31/12/2018)	61,7	45,6	-
Specialisatiegraad (31/12/2018)	228,0	100,0	-
Evolutie loontrekkenden (2013-2018)	+1,0%	+2,9%	-
Zelfstandigen en helpers (a) (31/12/2018)	109	185	58,9%
Actieve ondernemingen (2018)	409	1.393	29,4%
Gem. startersratio (2013-2018)	4,2%	5,1%	-
Gem. stopzettingsratio (2013-2018)	3,2%	4,3%	-
Toegevoegde waarde (in mln euro) (2018)	1.796,6	4.732,6	38,0%

(a) Exclusief zelfstandigen in bijberoep.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, FOD Economie (ADSEI), Belfirst (Bureau van Dijk Electronic Publishing), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In de Fabriek Machinebouw en Mechatronica varieert het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen van 29,4% voor actieve ondernemingen tot 58,9% voor zelfstandigen en helpers. Het aantal zelfstandigen en helpers in deze fabriek is in absolute aantallen wel zeer laag. Aangezien het West-Vlaamse aandeel loontrekkenden een stuk groter is dan het West-Vlaamse aandeel vestigingen, ligt het gemiddeld aantal loontrekkenden per vestiging in West-Vlaanderen een eind boven het Vlaamse gemiddelde. Ook in de machinebouw en mechatronica heeft West-Vlaanderen duidelijk een specialisatie ten opzichte van Vlaanderen. In West-Vlaanderen was de toename van het aantal werknemers in de periode 2013-2018 kleiner dan in Vlaanderen. In dezelfde periode was zowel de gemiddelde starters- als stopzettingsratio in de machinebouw en mechatronica in West-Vlaanderen kleiner dan in Vlaanderen.

4. GROOTSTE SECTOREN

Met 30.332 loontrekkenden, of 24,2% van het Vlaamse totaal, was de metaalsector op 31 december 2018 de grootste industriële sector in West-Vlaanderen. De 27.786 werknemers die eind 2018 actief waren in de West-Vlaamse bouwsector vertegenwoordigden 21% van het Vlaamse totaal. Binnen de handel en diensten was de gezondheidszorg in West-Vlaanderen met 75.749 werknemers, of 21% van het Vlaamse totaal, de grootste sector.

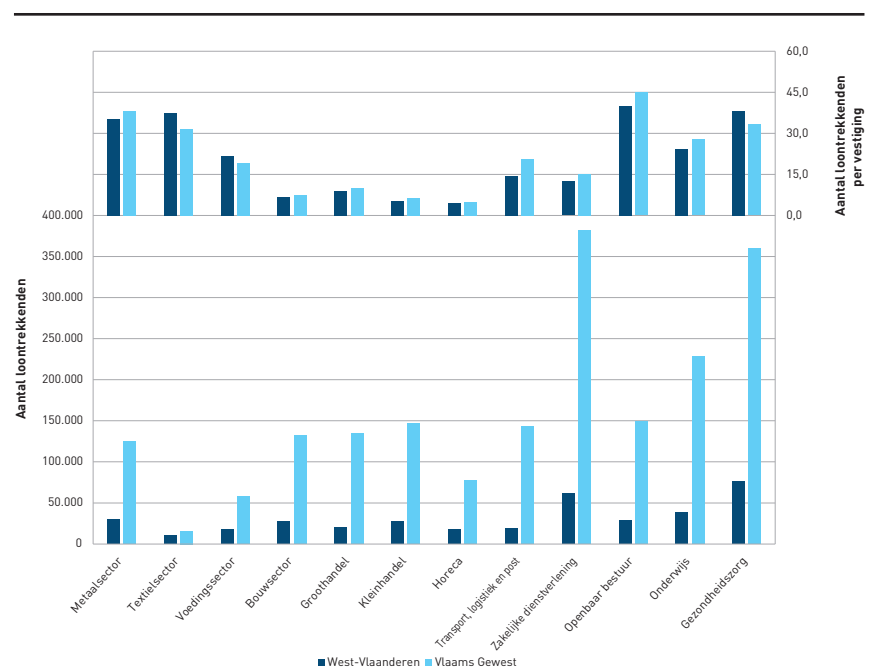
A. INLEIDING

De metaal-, voedings- en textielsector waren eind 2018 de grootste industriële sectoren in West-Vlaanderen; ze vertegenwoordigden respectievelijk 24,2%, 29,8% en 64,1% van de werknemers in deze sectoren in Vlaanderen. Een vestiging in de metaalsector telt in West-Vlaanderen gemiddeld minder werknemers dan in Vlaanderen; in de voedings- en textielsector zien we het omgekeerde.

De 27.786 werknemers die in West-Vlaanderen actief zijn in de bouwsector vertegenwoordigen 21% van het Vlaamse totaal. Het gemiddeld aantal werknemers per vestiging is in West-Vlaanderen iets kleiner dan in Vlaanderen.

Met 75.749 werknemers, of 21% van het Vlaamse totaal, is de gezondheidszorg in West-Vlaanderen de grootste sector binnen de handel en diensten. Na de gezondheidszorg vervulden de zakelijke dienstverlening en het onderwijs de top drie, goed voor respectievelijk 16,1% en 16,6% van het Vlaamse cijfer. De werknemers in de West-Vlaamse horeca vertegenwoordigen 23,2% van het Vlaamse totaal; in de sectoren transport, logistiek en post en groothandel blijft het West-Vlaamse aandeel beperkt tot respectievelijk 13,4% en 14,8%. Van de acht grootste sectoren in de handel en diensten is de gezondheidszorg de enige sector waar de tewerkstelling per vestiging in West-Vlaanderen groter is dan in Vlaanderen.

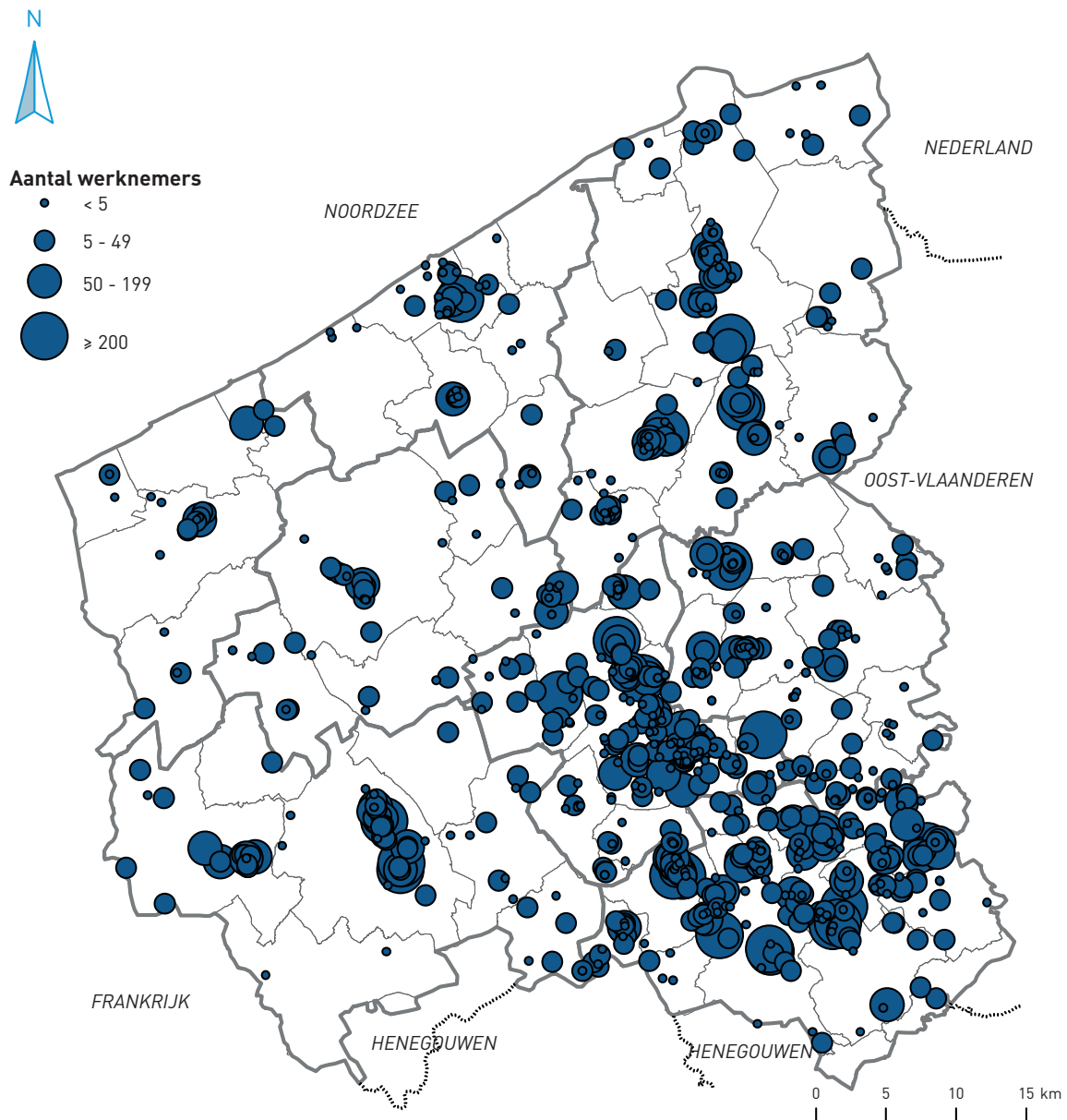
Figuur 6.4.1: Aantal loontrekkenden en aantal loontrekkenden per vestiging, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2018.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

B. METAALSECTOR

Kaart 6.4.1: Geografische spreiding van de vestigingen in de metaalsector in West-Vlaanderen, 31 december 2018.

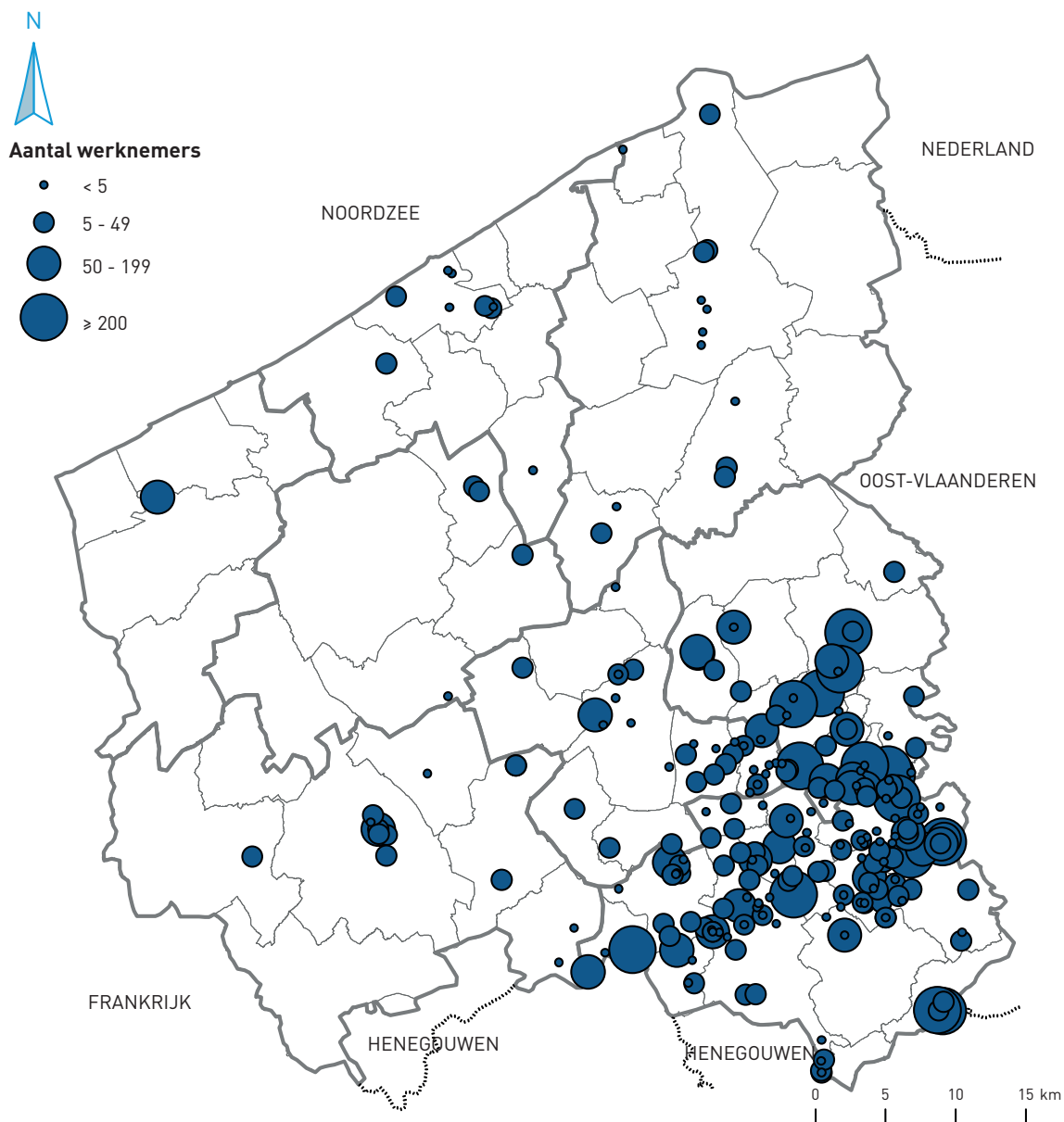
TOP 10	
1. CNH INDUSTRIAL NV, Zedelgem	6. PICANOL NV, Ieper
2. DAIKIN EUROPE NV, Oostende	7. TYCO ELECTRONICS BELGIUM EC BVBA, Oostkamp
3. BARCO NV, Kortrijk	8. PROFERRO NV, Ieper
4. BEKAERT NV, Zwevegem	9. VOESTALPINE SADEF NV, Hooglede
5. MICHEL VAN DE WIELE NV, Kortrijk	10. DANA BELGIUM NV, Brugge

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS,
Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	metaalsector	Vlaams G.
35,8%	in tewerkstelling industrie	34,3%
7,0%	in totale tewerkstelling	5,3%

C. TEXTIELSECTOR

Kaart 6.4.2: Geografische spreiding van de vestigingen in de textielsector in West-Vlaanderen, 31 december 2018.

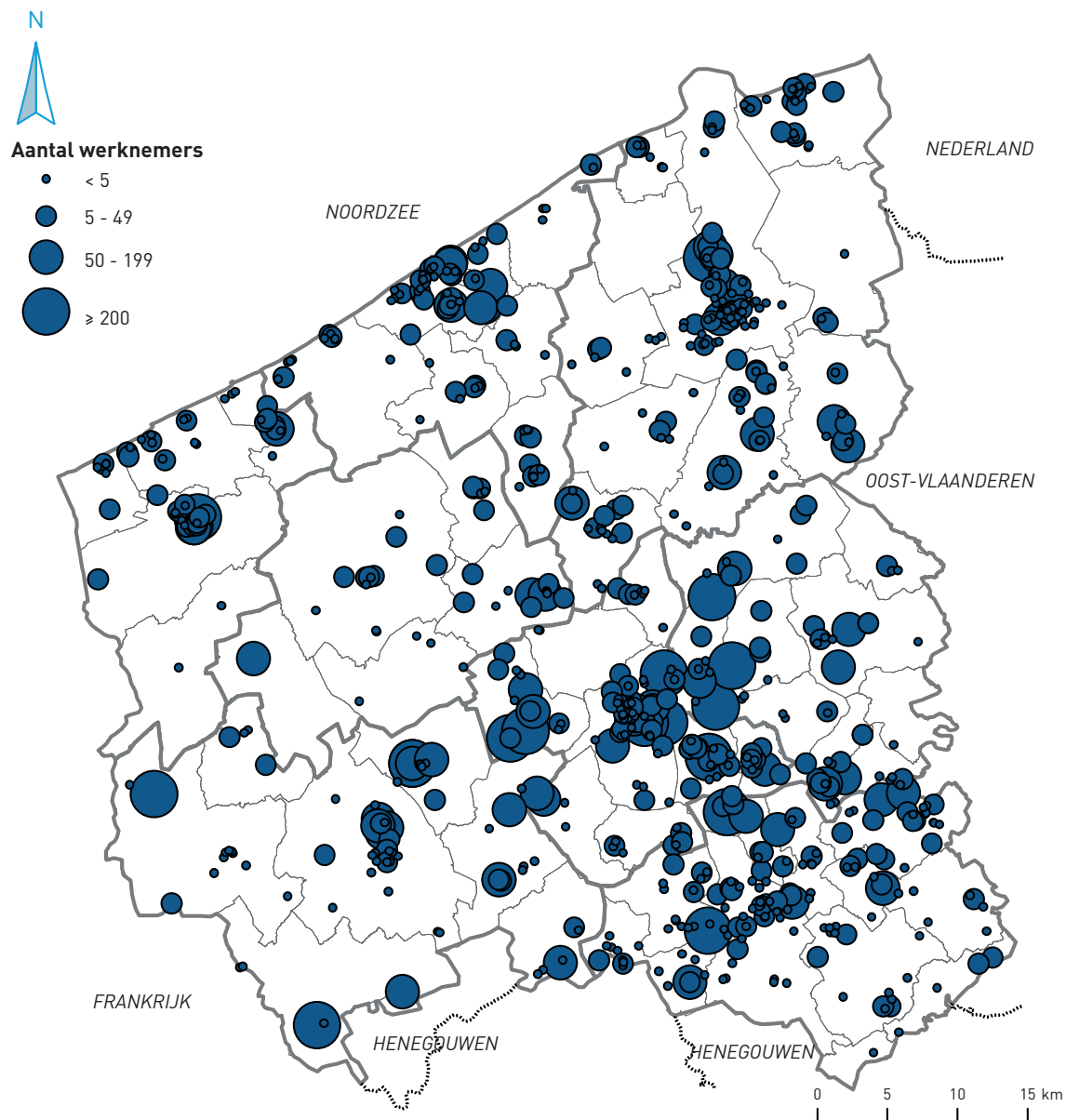
TOP 10	
1. IVC BVBA, Avelgem	6. BALTA INDUSTRIES NV, Wielsbeke
2. BALTA INDUSTRIES NV Divisie I.T.C., Tielt	7. B.I.G. FLOORCOVERINGS NV, Wielsbeke
3. BALTA INDUSTRIES NV, Avelgem	8. MC THREE CARPETS NV, Waregem
4. BALTA INDUSTRIES NV, Wielsbeke	9. BFS EUROPE NV, Oostrozebeke
5. LANO NV, Harelbeke	10. TWE NV, Meulebeke

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	textielsector	Vlaams G.
12,0%	in tewerkstelling industrie	4,4%
2,4%	in totale tewerkstelling	0,7%

D. VOEDINGSSECTOR

Kaart 6.4.3: Geografische spreiding van de vestigingen in de voedingssector in West-Vlaanderen, 31 december 2018.

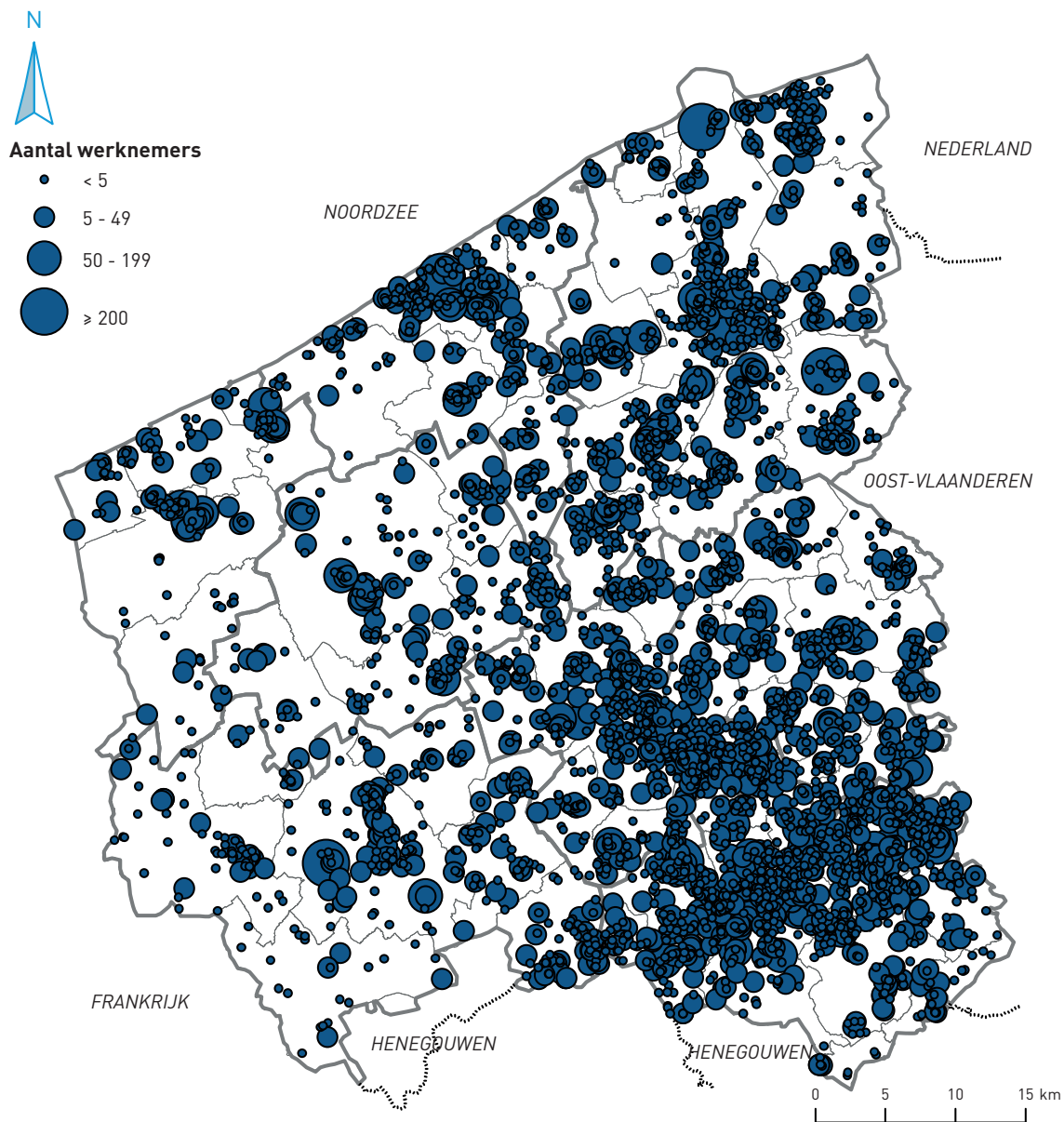
TOP 10	
1. WESTVLEES NV, Staden	6. VEURNE SNACK FOODS BVBA, Veurne
2. ALPRO CVA, Wevelgem	7. ARDOVRIES NV, Ardoeie
3. CLAREBOUT-POTATOES NV, Heuvelland	8. VOLYS STAR NV, Lendeledede
4. SNACK FOOD POCO LOCO NV, Roeselare	9. DUJARDIN FOODS NV - VESTIGING KOOLSKAMP, Ardoeie
5. YSCO NV, Langemark-Poelkapelle	10. D'ARTA NV, Ardoeie

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS,
Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	voedingssector	Vlaams G.
20,4%	in tewerkstelling industrie	15,9%
4,0%	in totale tewerkstelling	2,5%

E. BOUWSECTOR

Kaart 6.4.4: Geografische spreiding van de vestigingen in de bouwsector in West-Vlaanderen, 31 december 2018.

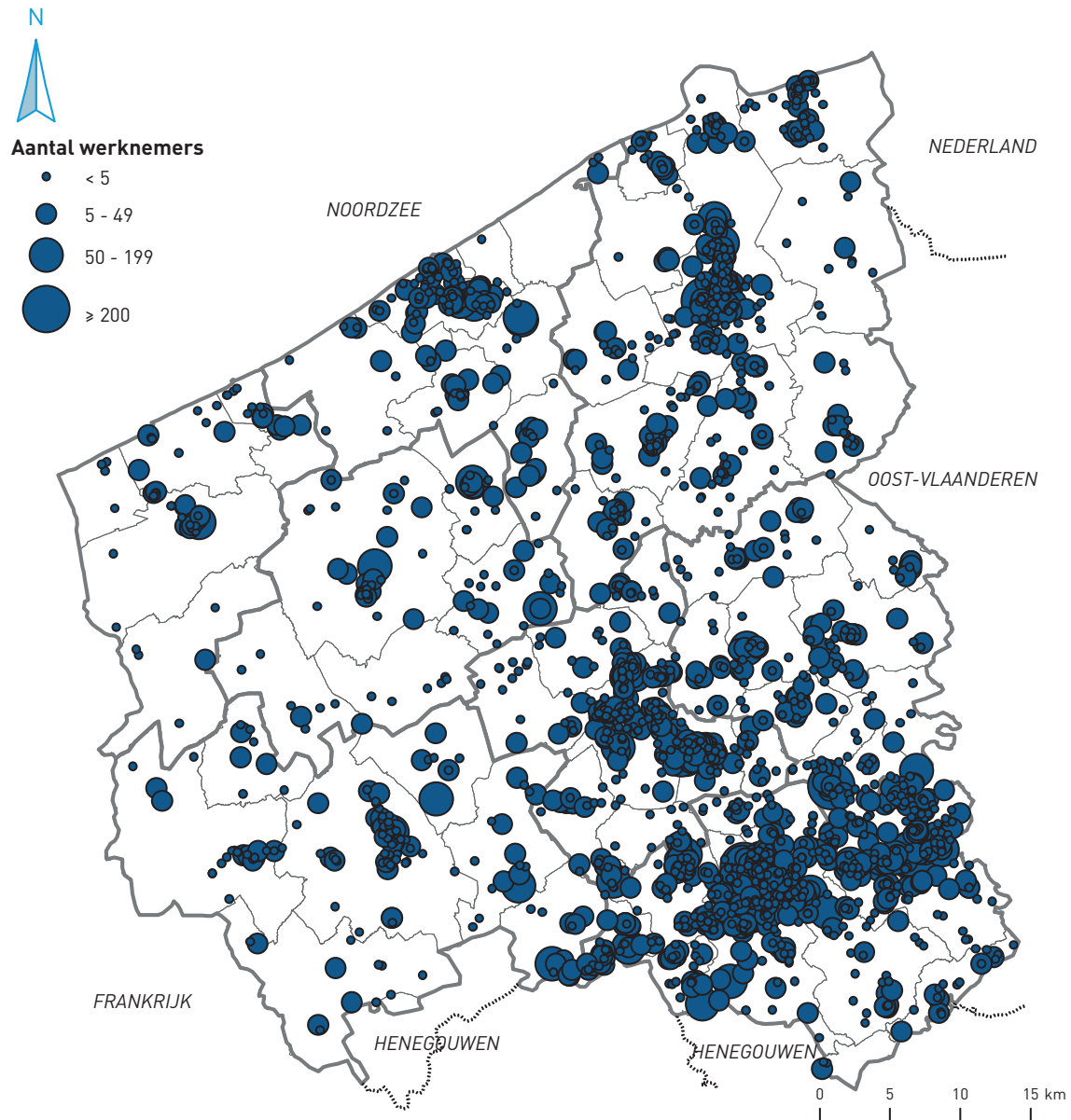
TOP 10	
1. STADSBADER NV, Harelbeke	6. MONUMENT-VANDEKERCKHOVE NV, Ingelmunster
2. VALCKE PREFAB BETON NV, Ieper	7. VERHELST AANNEMINGEN NV, Oostende
3. JACOPS NV, Deerlijk	8. ARTES DEPRET NV, Brugge
4. BAGGERWERKEN DECLOEDT & ZOON NV, Oostende	9. BEKAERT BUILDING COMPANY NV, Waregem
5. EEG NV DIVISIE ELECTRO ENTREPRISE, Wevelgem	10. SIX BVBA, Izegem

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	bouwsector	Vlaams G.
24,7%	in tewerkstelling secundaire sector	26,6%
6,4%	in totale tewerkstelling	5,7%

F. GROOTHANDEL

Kaart 6.4.5: Geografische spreiding van de vestigingen in de groothandel in West-Vlaanderen, 31 december 2018.

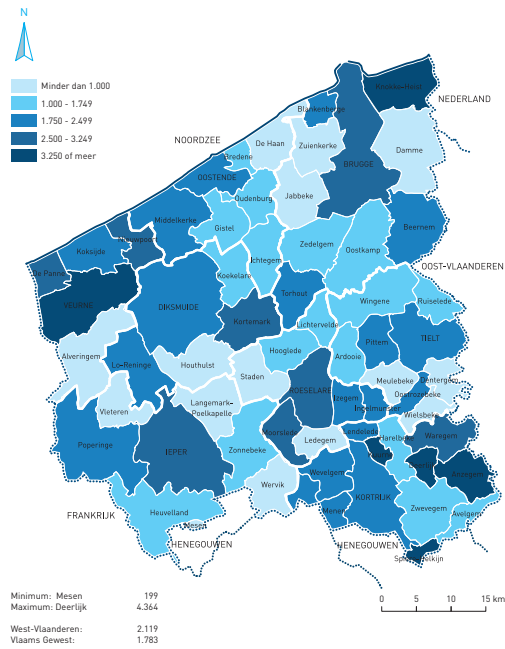
TOP 10	
1. TVH PARTS NV, Waregem	6. BRENNTAG NV, Deerlijk
2. LECOT NV, Kortrijk	7. VAN MARCKE NV, Kortrijk
3. CROP'S VEGETABLES NV, Wielsbeke	8. VERHELST BOUWMATERIALEN NV, Oudenburg
4. TVH PARTS NV, Waregem	9. SKYLINE COMMUNICATIONS NV, Izegem
5. KAASIMPORT JAN DUPONT NV, Brugge	10. HORECA TOTAAL BRUGGE BVBA, Brugge

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS,
Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	groothandel	Vlaams G.
11,9%	in tewerkstelling tertiaire sector	13,0%
4,6%	in totale tewerkstelling	5,8%

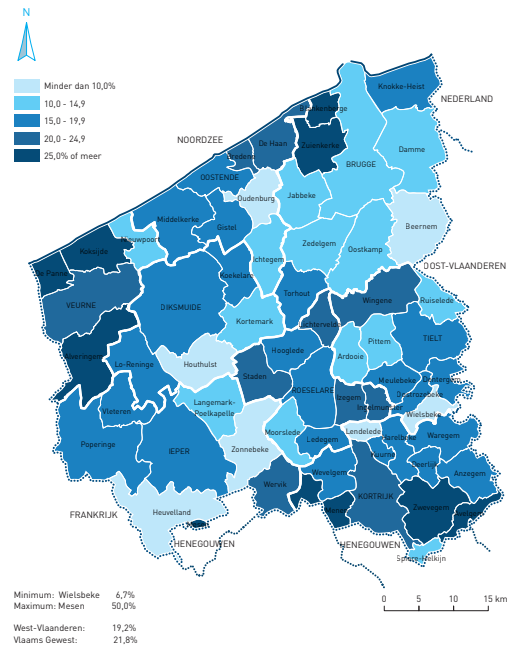
G. KLEINHANDEL

Kaart 6.4.6: Winkelvloeroppervlakte (in m²) van detailhandelszaken (a) per 1.000 inwoners, gemeenten van West-Vlaanderen, 1 januari 2019.

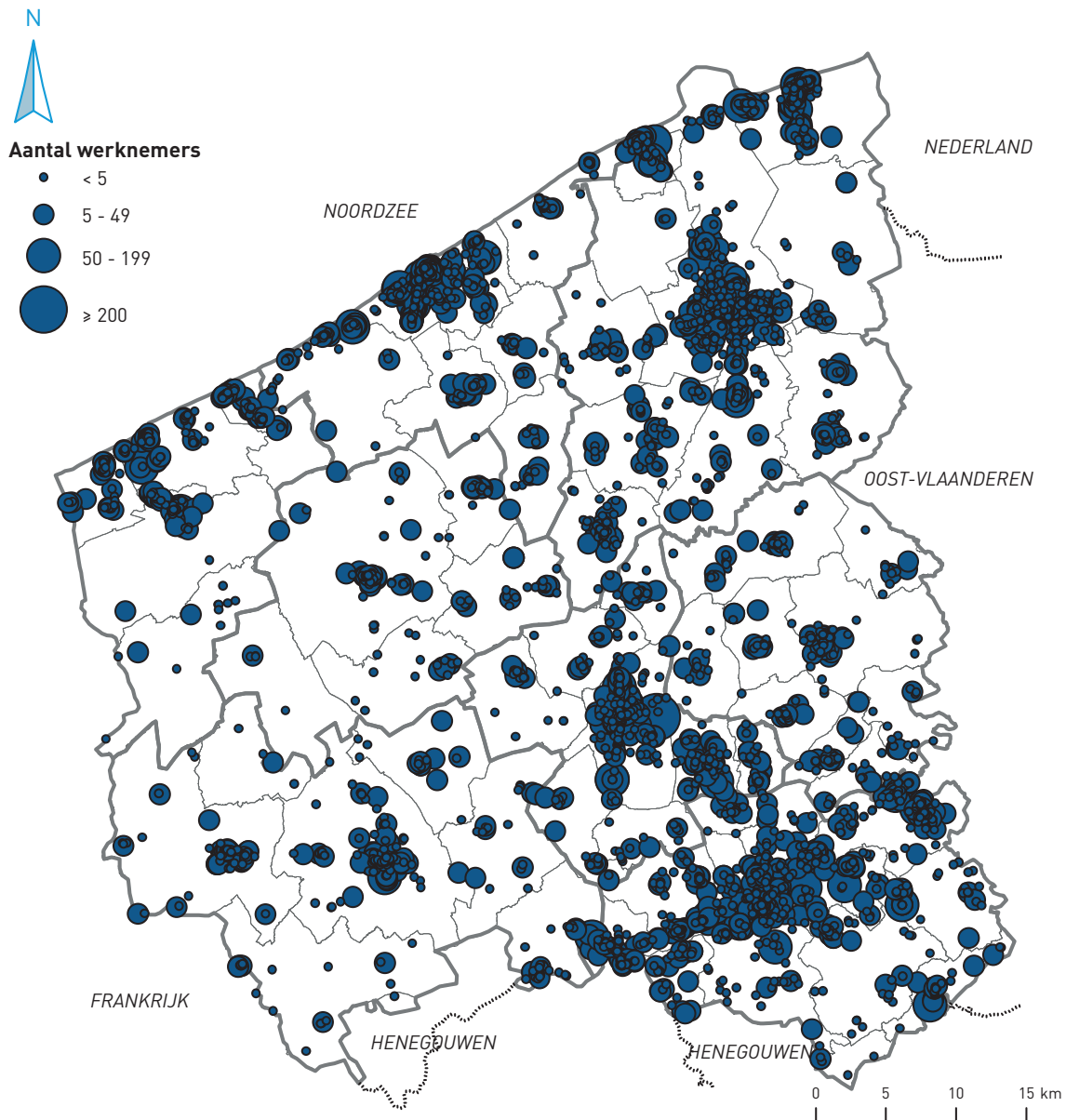
(a) Exclusief horeca, commerciële dienstverlening en leegstand.
Bron: Locatus, FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 6.4.7: Leegstand bij detailhandelszaken (in %) (a), gemeenten van West-Vlaanderen, 1 januari 2019.

(a) Gemeten in aantal panden.
Bron: Locatus, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 6.4.8: Geografische spreiding van de vestigingen in de kleinhandel in West-Vlaanderen, 31 december 2018.

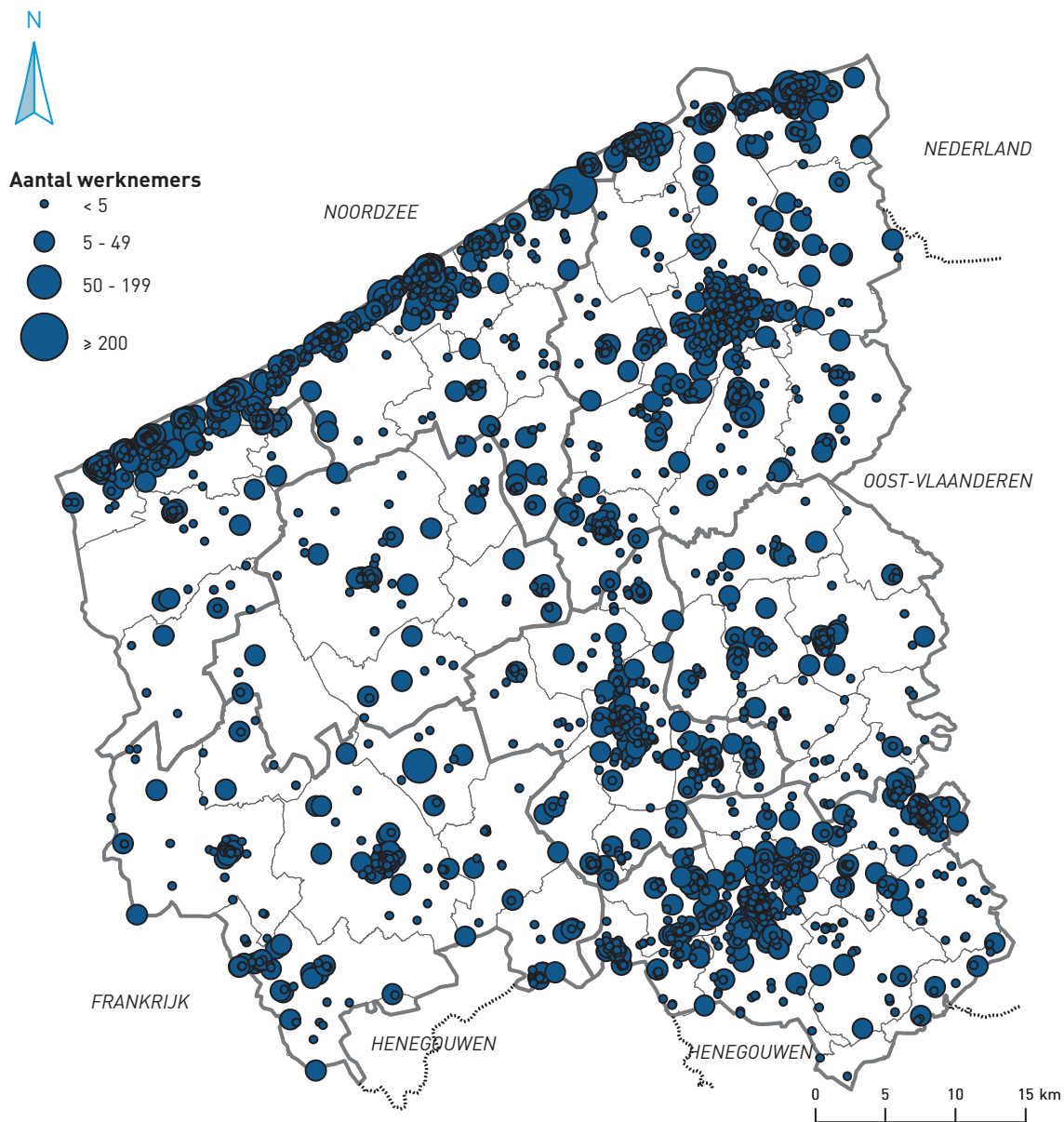
TOP 10	
1. ALDI MARKT NV, Roeselare	6A. CARREFOUR BELGIUM NV, Waregem
2. CARREFOUR BELGIUM NV, Koksijde	6B. DELHAIZE NV - ST-KRUIS, Brugge
3. BRUGGE RETAIL NV, Brugge	8A. COLRUYT NV, Ieper
4. THUISZORGWINKEL NV, Roeselare	8B. BRICO PLAN-IT NV, Kortrijk
5. COLRUYT NV, Kuurne	9A. M.D.D. PHARMA NV, Kortrijk
	9B. COLRUYT NV, Torhout

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS,
Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	kleinhandel	Vlaams G.
16,1%	in tewerkstelling tertiaire sector	14,1%
6,2%	in totale tewerkstelling	6,3%

H. HORECA

Kaart 6.4.9: Geografische spreiding van de vestigingen in de horeca in West-Vlaanderen, 31 december 2018.

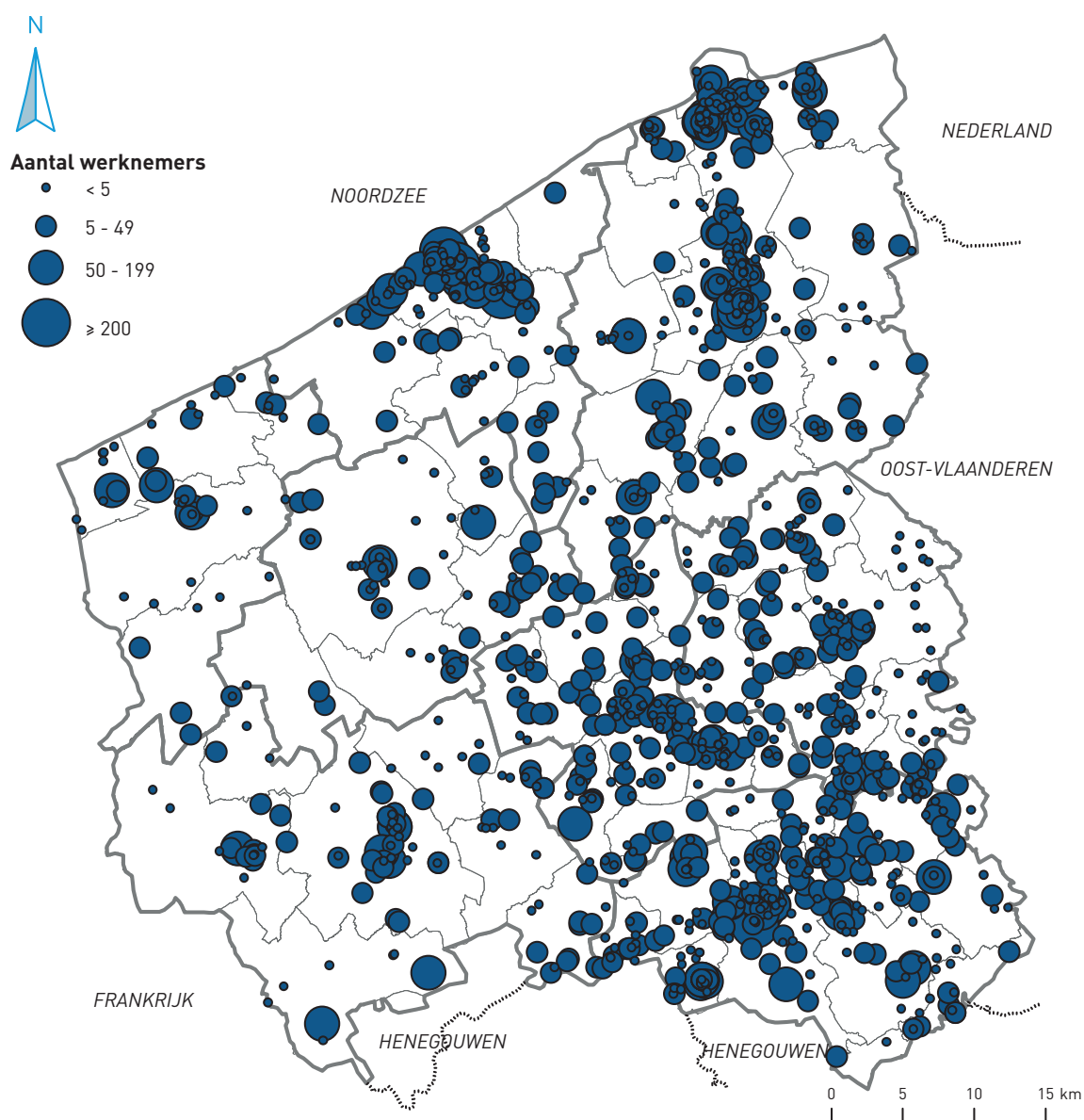
TOP 10	
1. SUNPARKS DE HAAN NV, De Haan	6B. INTERNAAT MEDISCH PEDAGOGISCH INSTITUUT POTTELBERG KORTRIJK, Kortrijk
2. SUNPARKS OOSTDUINKERKE NV, Koksijde	8. VAN DER VALK HOTEL BRUGGE-OOSTKAMP NV, Oostkamp
3. VAYAMUNDO CVBA SO, Oostende	9. HOTEL CROWNE PLAZA NV, Brugge
4. INTERNAAT MEDISCH PEDAGOGISCH INSTITUUT, Koksijde	10A. PARKHOTEL BVBA, Kortrijk
5. FLORÉAL CLUB BLANKENBERGE VZW, Blankenberge	10B. RUBENS NV, Knokke-Heist
6A. LA RÉSERVE MANAGEMENT NV, Knokke-Heist	10C. HET MUNCHENHOF, Langemark-Poelkapelle

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	horeca	Vlaams G.
10,7%	in tewerkstelling tertiaire sector	7,4%
4,1%	in totale tewerkstelling	3,3%

I. TRANSPORT, LOGISTIEK EN POST

Kaart 6.4.10: Geografische spreiding van de vestigingen in transport, logistiek en post in West-Vlaanderen, 31 december 2018.

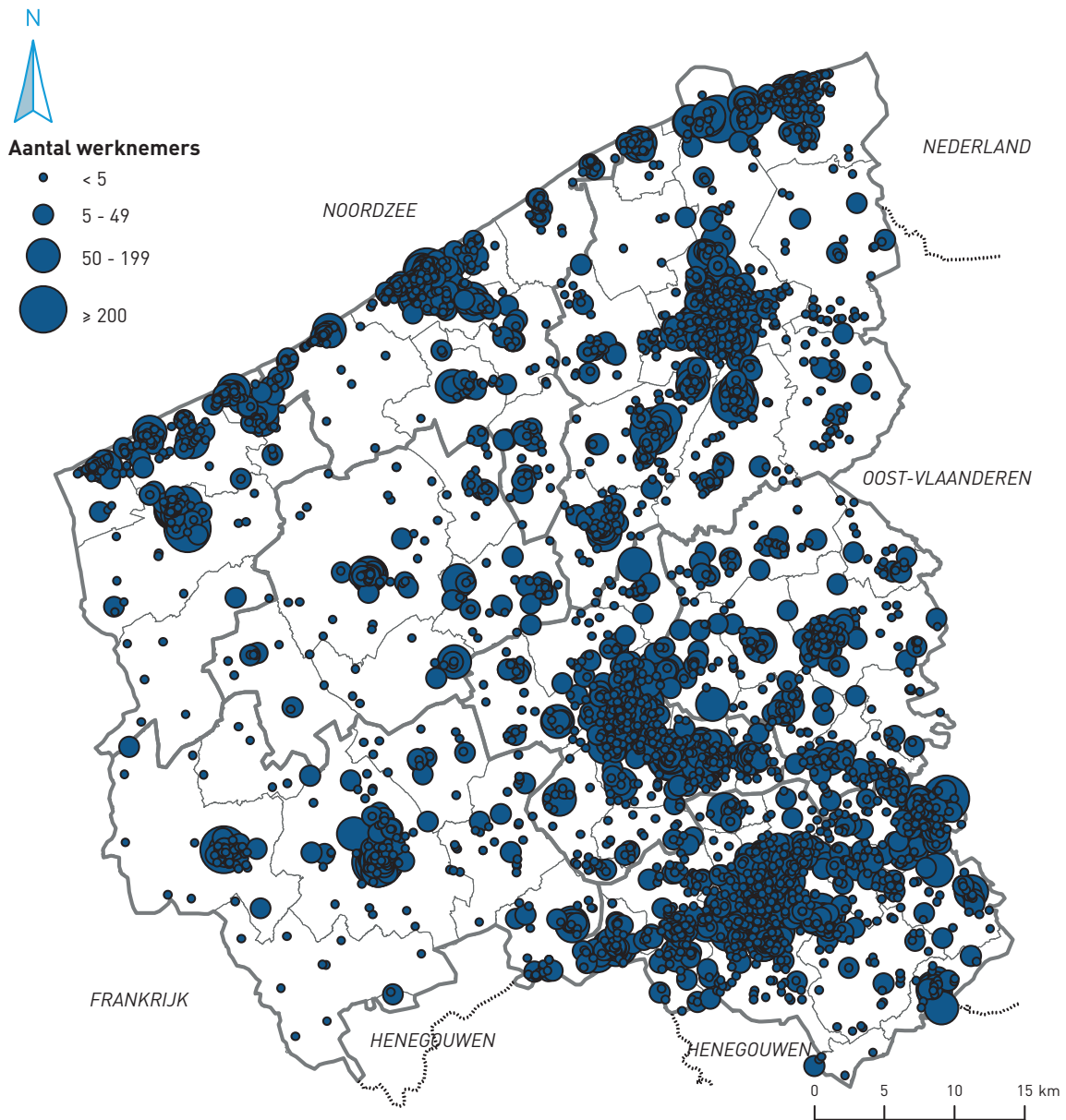
TOP 10	
1. NMBS, Brugge	6. NMBS, Kortrijk
2. DE LIJN, Brugge	7. BPOST, Kortrijk
3A. NMBS, Oostende	8. BPOST, Oostende
3B. AGENTSCHAP VOOR MARITIEME DIENSTVERLENING EN KUST, Oostende	9. DE LIJN, Oostende
5. DE LIJN, Oostende	10. BPOST, Brugge

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS,
Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	transport, logistiek en post in tewerkstelling tertiaire sector in totale tewerkstelling	Vlaams G.
11,4%		13,7%
4,4%		6,1%

J. ZAKELIJKE DIENSTVERLENING

Kaart 6.4.11: Geografische spreiding van de vestigingen in de zakelijke dienstverlening in West-Vlaanderen, 31 december 2018.

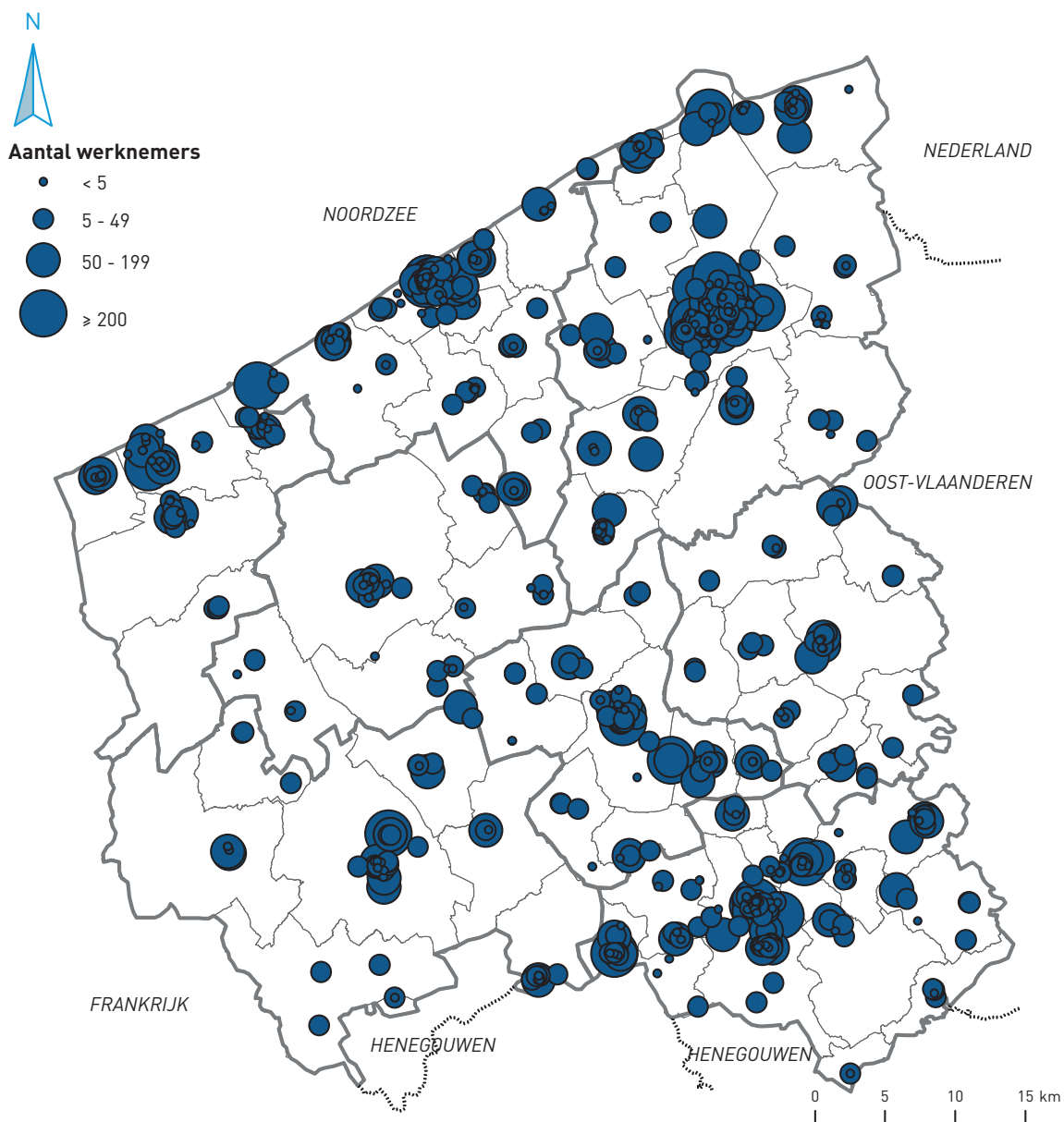
TOP 10	
1. CEWEZ VZW, Brugge	6. RANDSTAD BELGIUM NV, Roeselare
2. ACCENT SELECT SERVICES NV, Roeselare	7. RANDSTAD BELGIUM NV, Kortrijk
3. AGO INTERIM NV, Kortrijk	8. FORUM JOBS NV, Kortrijk
4. AGO INTERIM NV, Kortrijk	9. CLEANDIENST NV, Brugge
5. TUI BELGIUM NV, Oostende	10. ADECCO NV, Ieper

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS,
Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	zakelijke dienstverlening	Vlaams G.
36,6%	in tewerkstelling tertiaire sector	36,6%
14,2%	in totale tewerkstelling	16,3%

K. OPENBAAR BESTUUR

Kaart 6.4.12: Geografische spreiding van de vestigingen in openbaar bestuur in West-Vlaanderen, 31 december 2018.

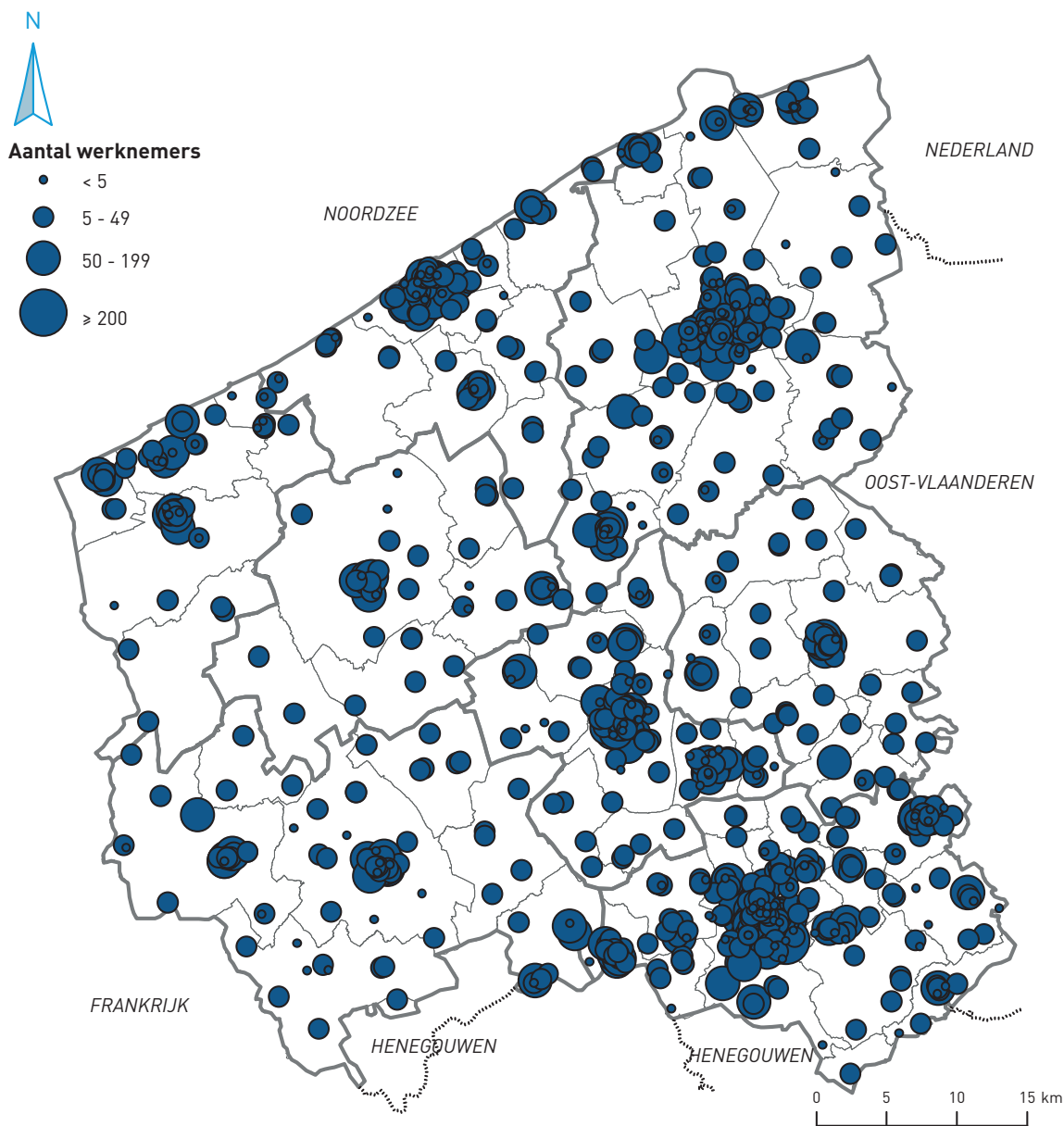
TOP 10		
	1. FOD JUSTITIE - PENITENTIAIR COMPLEX, Brugge	6. POLITIEZONE BRUGGE - HOOFDCOMMISSARIAAT, Brugge
	2. MINISTERIE VAN LANDSVERDEDIGING - MARINEBASIS ZEEBRUGGE, Brugge	7. MINISTERIE VAN LANDSVERDEDIGING - KW LTZ VICTOR BILLET, Brugge
	3. FOD FINANCIËN, Brugge	8. FEDERALE POLITIE - BRUGGE - ZANDSTRAAT-SITE, Brugge
	4. MINISTERIES VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP - JACOB VAN MAERLANTGEBOUW (VAC), Brugge	9. PROVINCIE WEST-VLAANDEREN - PROVINCIEHUIS BOEVERBOS, Brugge
	5. OCMW OOSTENDE, Oostende	10. OCMW BRUGGE, Brugge

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS,
Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	openbaar bestuur	Vlaams G.
18,8%	in tewerkstelling quartaire sector	18,9%
6,5%	in totale tewerkstelling	6,4%

L. ONDERWIJS

Kaart 6.4.13: Geografische spreiding van de vestigingen in het onderwijs in West-Vlaanderen, 31 december 2018.

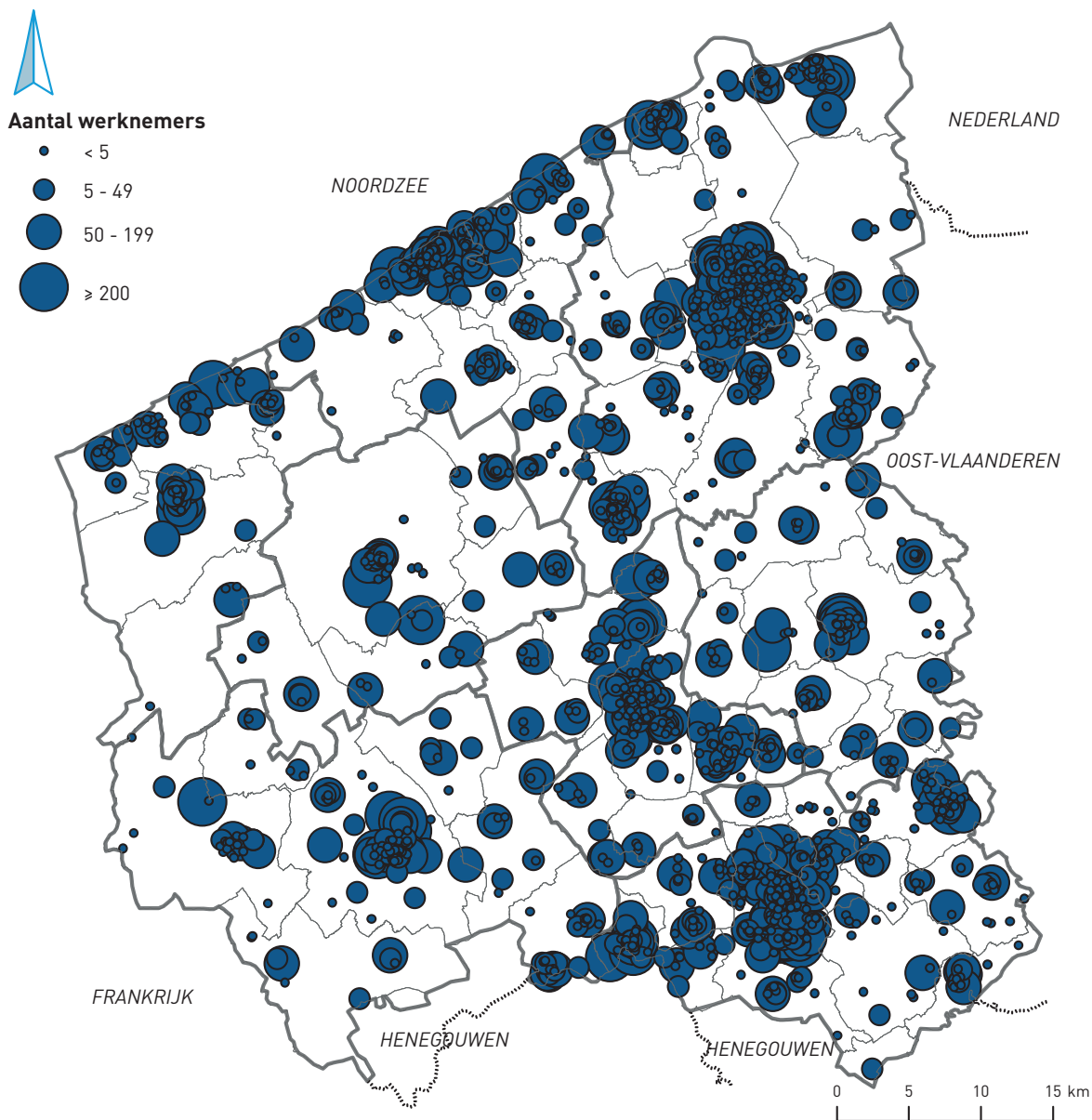
TOP 10	1. KH VIVES ZUID, Kortrijk	6. KONINKLIJK TECHNISCH ATHENEUM AV, Brugge
	2. HOWEST AV - CAMPUS KORTRIJK WEIDE - ALGEMENE DIENSTEN, Kortrijk	7. VLAAMS AGENTSCHAP VOOR ONDERNEMERSVORMING - SYNTRA VLAANDEREN, Brugge
	3. KONINKLIJK TECHNISCH ATHENEUM VESALIUSINSTITUUT AV, Oostende	8. CENTRUM VOOR VOLWASSENENONDERWIJS VIVO VZW, Kortrijk
	4. RHIZO 4 VZW, Kortrijk	9. KU LEUVEN - CAMPUS KORTRIJK, Kortrijk
	5. KH VIVES NOORD, Brugge	10. TECHNISCH INSTITUUT HEILIGE FAMILIE VZW, Brugge

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	onderwijs	Vlaams G.
25,2%	in tewerkstelling quartaire sector	28,9%
8,7%	in totale tewerkstelling	9,7%

M. GEZONDHEIDSZORG

Kaart 6.4.14: Geografische spreiding van de vestigingen in de gezondheidszorg (a) in West-Vlaanderen, 31 december 2018.

(a) Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening.

TOP 10	1. AZ SINT-JAN AV, Brugge	6. AZ SINT-LUCAS BRUGGE VZW, Brugge
	2. AZ GROENINGE VZW CAMPUS KENNEDYLAAN, Kortrijk	7. WAAK VZW, Kuurne
	3. AZ DELTA VZW CAMPUS WILGENSTRAAT, Roeselare	8. AZ SINT-JAN AV CAMPUS HENRI SERRUYS, Oostende
	4. AZ DAMIAAN VZW, Oostende	9. FAMILIEHULP VZW - ONDERSTEUNINGSPUNT ROESELARE, Roeselare
	5. JAN YPERMANZIEKENHUIS VZW CAMPUS ONZE LIEVE VROUW, Ieper	10. ONZE LIEVE VROUW VAN LOURDES ZIEKENHUIS WAREGEM VZW, Waregem

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS,
Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	gezondheidszorg	Vlaams G.
50,4%	in tewerkstelling quartaire sector	45,6%
17,5%	in totale tewerkstelling	15,4%

5. RELATIEVE AANWEZIGHEID EN GROEI

Vier van de vijf grootste industriële subsectoren – metaal, voeding, textiel en vervaardiging van meubelen – zijn sterke sectoren die een specialisatiegraad groter dan 100% combineren met een betere tewerkstellingsevolutie dan het Vlaamse Gewest. De rubber- en kunststoffensector staat binnen de industrie op de vierde plaats inzake tewerkstelling en bevindt zich in het zwakke kwadrant. Bij de handel en dienstensector vinden we de zes grootste subsectoren zowel in het sterke kwadrant (kleinhandel), het verbeterende kwadrant (groothandel), het achterblijvende kwadrant (menselijke gezondheidszorg en openbaar bestuur) als het zwakke kwadrant (zakelijke dienstverlening en onderwijs).

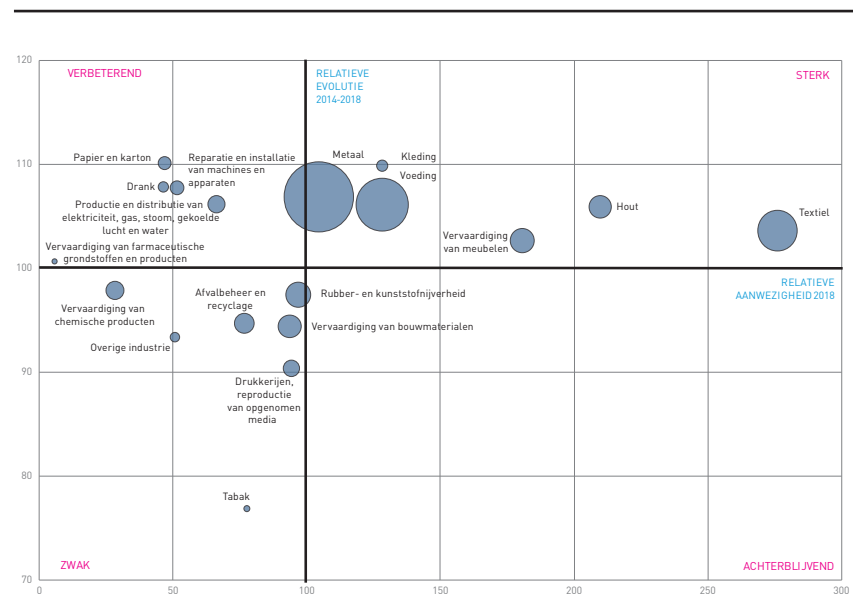
West-Vlaanderen telt zes **sterke** industriële subsectoren die een specialisatiegraad groter dan 100% combineren met een betere tewerkstellingsevolutie dan in Vlaanderen. De drie grootste industriële subsectoren in West-Vlaanderen op vlak van loontrekken – metaal, voeding en textiel – bevinden zich in dit kwadrant, net als de subsector vervaardiging van meubelen die binnen de industrie op de vijfde plaats staat inzake tewerkstelling.

Vijf **verbeterende** subsectoren kenden in West-Vlaanderen een betere tewerkstellingsevolutie dan in Vlaanderen, maar geen specialisatie.

West-Vlaanderen heeft geen **achterblijvende** industriële subsectoren die een specialisatie ten opzichte van Vlaanderen combineren met een minder goede evolutie van de tewerkstelling.

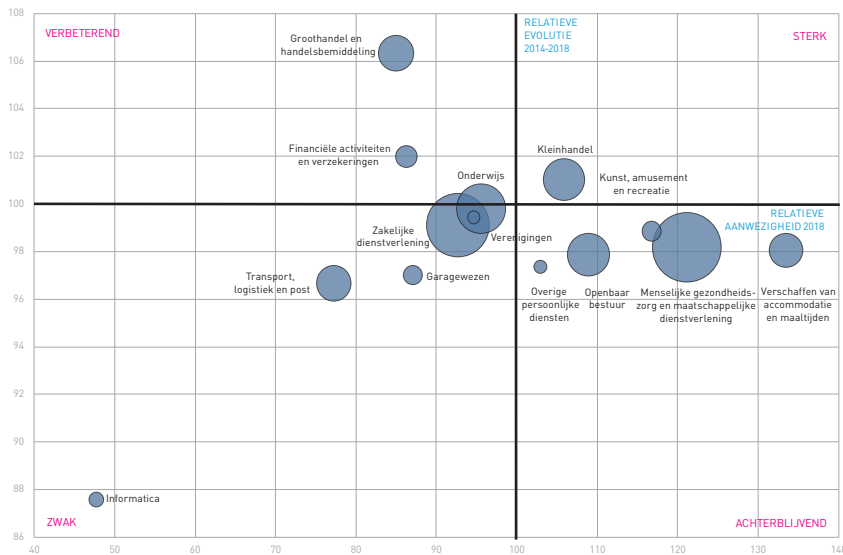
Negen **zwakke** subsectoren combineren een specialisatiegraad kleiner dan 100% met een tewerkstellingsevolutie die in West-Vlaanderen minder goed was dan in Vlaanderen. De subsector rubber- en kunststofnijverheid, die binnen de industrie op de vierde plaats staat inzake tewerkstelling, bevindt zich in dit kwadrant. De subsectoren winning van delfstoffen en leder zijn niet weergegeven op de figuur.

Figuur 6.5.1: Relatieve aanwezigheid (2018) en relatieve groei (2014-2018) van de subsectoren van de industrie in West-Vlaanderen ten opzichte van het Vlaamse Gewest op basis van de loontrekkende tewerkstelling.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.5.2: Relatieve aanwezigheid (2018) en relatieve groei (2014-2018) van de subsectoren van de handel en dienstensector in West-Vlaanderen ten opzichte van het Vlaamse Gewest op basis van de loontrekkende tewerkstelling.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

De West-Vlaamse handel en dienstensector telt twee **sterke** subsectoren, waaronder de kleinhandel die op de vijfde plaats staat inzake loontrekkende tewerkstelling. Niet weergegeven op de figuur is de subsector reparatie van computers en consumentenartikelen (specialisatiegraad 149,2%, relatieve groei 148,6%).

Bij de drie **verbeterende** subsectoren vinden we de groothandel, die binnen de handel en dienstensector op de zesde plaats staat inzake tewerkstelling, de financiële activiteiten en verzekeringen en de uitgeverijen en audiovisuele bedrijven. Deze laatste subsector is niet weergegeven op de figuur (specialisatiegraad 88,3%, relatieve groei 123,6%).

In het kwadrant van de **achterblijvende** subsectoren vinden we zes subsectoren, waaronder de grootste op vlak van tewerkstelling: menselijke gezondheidszorg. Ook de subsectoren openbaar bestuur, die op de vierde plaats staat inzake loontrekkende tewerkstelling, en verschaffen van accommodatie en maaltijden bevinden zich in dit kwadrant. Niet weergegeven op de figuur is de subsector huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel (specialisatiegraad 100,8%, relatieve groei 83,8%).

De handel en dienstensector telt zeven subsectoren die tot de **zwakke** sectoren worden geteld, waaronder de zakelijke dienstverlening en het onderwijs die op de respectievelijk tweede en derde plaats staan inzake loontrekkende tewerkstelling. Niet weergegeven op de figuur is de subsector telecommunicatie (specialisatiegraad 59,3%, relatieve groei 79,7%).

Definities en methodologie

Fabrieken voor de Toekomst (FvT)

De Fabrieken voor de Toekomst (FvT's) geven vorm aan het Nieuw Industrieel Beleid dat door de Vlaamse Regering werd ontwikkeld. In West-Vlaanderen vormen de Fabrieken voor de Toekomst een basispijler van West Deal, het strategisch economisch beleidsplan van de Provincie West-Vlaanderen. Er zijn vijf Fabrieken voor de Toekomst, namelijk Nieuwe Materialen, Voeding, Blue Energy, Machinebouw en Mechatronica en Zorgeconomie. Er zijn drie FvT's die aan de hand van de Nace-Belomenclatuur kunnen worden afgebakend, namelijk Nieuwe Materialen, Voeding en Machinebouw en Mechatronica. Voor een uitgebreide analyse van deze sectoren verwijzen we naar de rapporten op onze website (<http://www.pomwvl.be/studie-focusdomeinen-pom>).

De Fabriek Nieuwe Materialen omvat volgende sectoren: textiel (Nace-Bel 13), kleding (Nace-Bel 14) en rubber- en kunststofnijverheid (Nace-Bel 22). De Fabriek Voeding omvat de sectoren voeding (Nace-Bel 10) en dranken (Nace-Bel 11). De Fabriek Machinebouw en Mechatronica omvat volgende sectoren: vervaardiging van elektronische onderdelen en printplaten (Nace-Bel 26.1), vervaardiging van meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur (Nace-Bel 26.5), vervaardiging van bestralingsapparatuur en van elektromedische en elektrotherapeutische apparatuur (Nace-Bel 26.6), vervaardiging van andere elektrische apparatuur (Nace-Bel 27.9) en vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen (Nace-Bel 28).

Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS

De kubus van de POM West-Vlaanderen bestaat uit RSZ- en DIBISS-data.

Op 1 januari 2015 fuseerden de vroegere Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten (RSZPPO) en de Dienst voor de Overzeese Sociale Zekerheid (DOSZ) tot de Dienst voor de Bijzondere Socialezekerheidsstelsels (DIBISS).

DIBISS betreft de lokale sociale zekerheid van plaatselijke instanties zoals provincies, gemeenten, intercommunales en OCMW's en de overzeese sociale zekerheid voor expats die tewerkgesteld zijn buiten de Europese Economische Ruimte.

Landbouwtelling

Tot en met 2007 was de analyse van de land- en tuinbouw in West-Vlaanderen gebaseerd op de

resultaten van de land- en tuinbouwtelling die elk jaar in mei wordt uitgevoerd door de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de FOD Economie. Om de administratieve lasten voor de land- en tuinbouwers tot een minimum te herleiden werd de landbouwtelling in 2008 en 2009 vervangen door een enquête bij 75% van alle land- en tuinbouwbedrijven. In 2010 was er een land- en tuinbouwtelling, maar vanaf 2011 wordt opnieuw een enquête gehouden. Voor 2013 werden de resultaten van de landbouwenquête gecombineerd met administratieve data. In 2014, 2015, 2017, 2018 en 2019 werd geen landbouwenquête gehouden en zijn de gegevens afkomstig uit administratieve databanken, in combinatie met doelgerichte enquêtes. De cijfers voor 2016 zijn afkomstig uit gewestelijke administratieve databanken die vervolledigd werden met gegevens van de landbouwenquête van november 2016. De referentieperiode voor de teeltstatistieken is april/mei, voor de veeteeltstatistieken is dat oktober/november. Voor meer informatie verwijzen we naar <https://statbel.fgov.be/nl/themas/landbouw-visserij/land-en-tuinbouwbedrijven#figures>.

In tegenstelling tot afnames in de voorgaande jaren bleef het aantal landbouwbedrijven vrij stabiel tussen 2015 en 2016. Dit wordt hoofdzakelijk verklaard door een verbetering van het register van landbouwbedrijven. Hiervoor wordt nu een beroep gedaan op de administratieve registers van de gewesten, en niet meer op de gemeentelijke registers.

Relatieve aanwezigheid

De relatieve aanwezigheid van een industriële subsector wordt berekend door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in deze subsector in de West-Vlaamse industriële tewerkstelling te delen door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in diezelfde subsector in de Vlaamse industriële tewerkstelling. Op dezelfde manier wordt de relatieve aanwezigheid van een subsector in de handel en dienstensector berekend.

Relatieve groei

De relatieve groei van een subsector wordt berekend als het verschil tussen de groei in West-Vlaanderen en de groei in het Vlaamse Gewest. Een positieve waarde betekent dat de subsector in West-Vlaanderen beter is geëvolueerd dan dezelfde subsector in Vlaanderen. Dit kan zowel betekenen dat de groei groter was, de krimp kleiner of dat er een groei was in West-Vlaanderen tegenover een krimp in Vlaanderen.

AFKORTINGEN

ADSEI

Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie

AG

Autonoom Gemeentebedrijf

ASO

Algemeen secundair onderwijs

BBP

Bruto Binnenlands Product

BLO

Buitengewoon lager onderwijs

BSO

Beroepssecundair onderwijs

BuSO

Buitengewoon secundair onderwijs

COOCK

Collectief Onderzoek & Ontwikkeling en
Collectieve Kennisverspreiding

DBSO

Deeltijds beroepssecundair onderwijs

DIBISS

Dienst voor de Bijzondere
Socialezekerheidsstelsels

DSA

Data, Studie en Advies

EAK

Enquête naar arbeidskrachten

FEBIAC

Belgische Federatie van de Automobiel- en
Tweewielerindustrie

FOD

Federale Overheidsdienst

FVT

Fabriek voor de Toekomst

GSO

Gemeenschappelijk secundair onderwijs

KBO

Kruispuntbank van Ondernemingen

KMO

Kleine en middelgrote ondernemingen

KSO

Kunstsecundair onderwijs

MBZ

Maatschappij van de Brugse zeehaven

NACE

Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne
(Statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap)

NBB

Nationale Bank van België

NECzU

Normaal Economisch Circuit zonder
uitzendopdrachten

NWWZ

Niet-werkende werkzoekenden

O&O(&I)

Onderzoek & ontwikkeling (& innovatie)

OKAN

Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers

POM

Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij

RIZIV

Rijksinstituut voor Ziekte- en
Invaliditeitsverzekering

RSZ

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid

RSZPPO

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten

RSVZ

Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen

RVA

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

SOC ICON

Strategisch Onderzoekscentrum
Interdisciplinair Coöperatief Onderzoek

SVR

Studiedienst Vlaamse Regering

TETRA

Technologie transfer

TSO

Technisch secundair onderwijs

VAR

Vlaamse Arbeidsrekening

VDAB

Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

VESOC

Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité

VIS

Vlaams Innovatiesamenwerkingsverband

VLAIO

Vlaams Agentschap voor Innoveren & Ondernemen

WIV

West-Vlaamse Intercommunale Vliegveld Wevelgem-Bissegem

WVO

Winkelvloerooppervlakte

WZUA

Werkzoekenden met werkloosheidsuitkeringsaanvraag

ANDERE STUDIES OF PUBLICATIES

Naast “West-Vlaanderen Ontcijferd – Sociaal-economisch profiel van de provincie” brengt POM West-Vlaanderen periodiek ook andere studies of publicaties uit.

Conjunctuuranalyses

POM West-Vlaanderen maakt elk jaar een aantal conjunctuuranalyses voor West-Vlaanderen. Aan de hand van arbeidsmarktindicatoren en indicatoren die het producenten- en consumentenvertrouwen weerspiegelen, onderzoekt de POM de recente economische evolutie in West-Vlaanderen. www.pomwvl.be/data

Dataset voor de regio's

Deze dataset (met jaarlijkse update) bevat een selectie sociaal-economische gegevens die relevant zijn voor de socio-economische streekwerking van POM West-Vlaanderen. Thema's zijn: demografie, huisvesting en ruimtelijke ordening, welvaart, arbeidsmarkt en opleiding, indicatoren van economische activiteit, land- en tuinbouw en detailhandel.

De statistieken zijn op arrondissementeel en op regio-niveau weergegeven, en waar mogelijk ook op gemeentelijk niveau. www.pomwvl.be/data

Feitenfiches detailhandel

Jaarlijks maakt POM West-Vlaanderen samen met OC West feitenfiches op met cijfers over detailhandel per stad of gemeente. Een compacte fiche met kerncijfers kan u raadplegen op www.provincies.incijfers.be. Voor beleidsmedewerkers en ambtenaren in steden en gemeenten is er ook een uitgebreid rapport met meer informatie over de detailhandelsvraag, het -aanbod en de koopstromen (koopvlucht en koopattractie).

Gemeentelijke steekkaarten

POM West-Vlaanderen maakt elk jaar een steekkaart op per gemeente met een relevante selectie van sociaal-economische gegevens, zoals demografie, huisvesting en arbeidsmarkt.

De recentste gemeentelijke steekkaarten kan u raadplegen via www.provincies.incijfers.be (Thematische rapporten – Tabellenrapport Economie). Oudere versies vindt u terug via www.pomwvl.be/data. U kan deze ook opvragen.

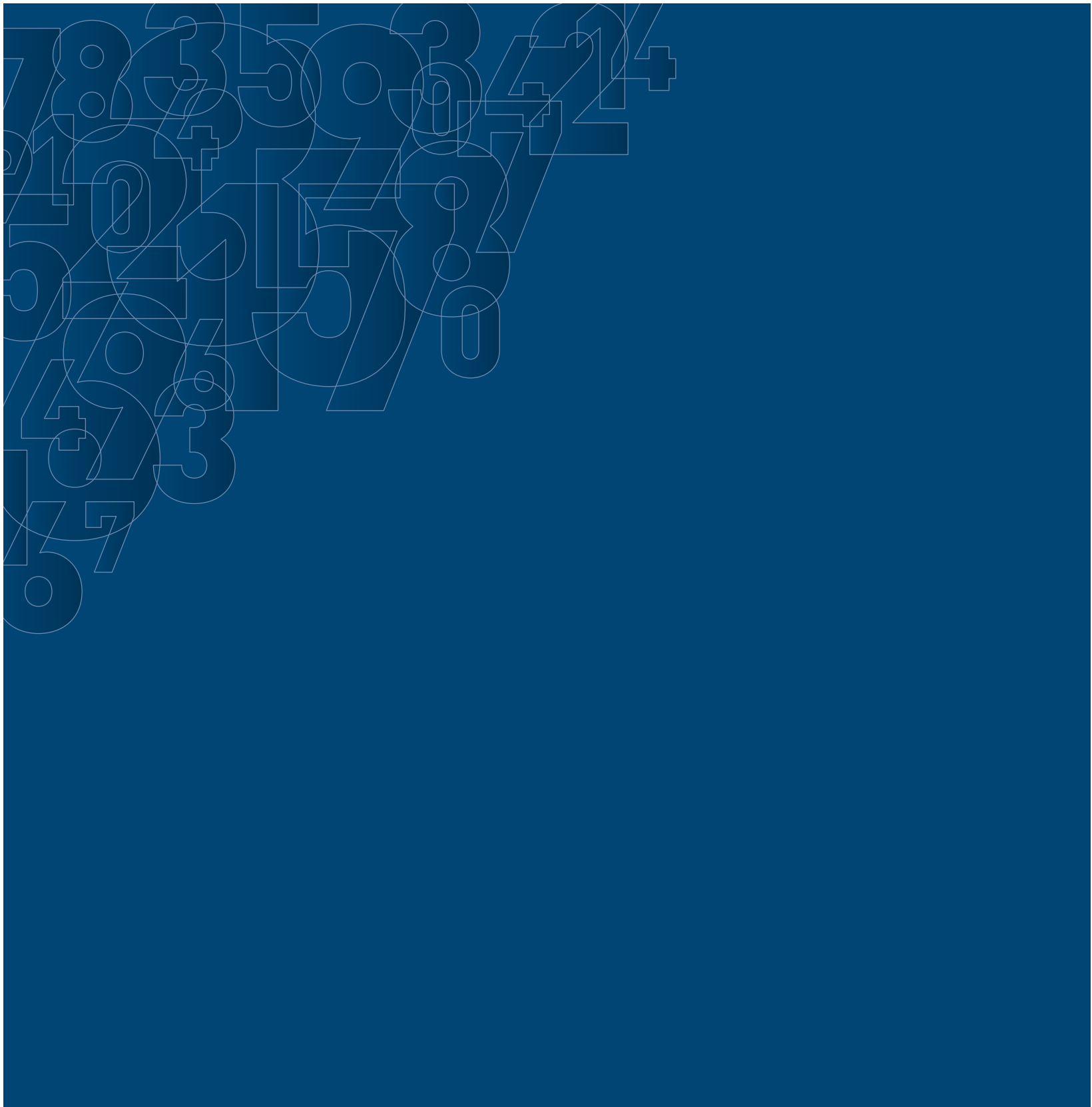
Publicatie “Tewerkstelling en participatie van personen uit de kansengroepen in West-Vlaanderen”

Jaarlijks inventariseert POM West-Vlaanderen het aantal tewerkstellings- en participatieplaatsen voor personen uit de kansengroepen. In deze publicatie werd voor het eerst de participatieladder geïntroduceerd waarmee de diverse tewerkstellings- en participatieplaatsen voor kansengroepen logisch worden geordend en voorgesteld. www.pomwvl.be/data

Ruimtemonitor

De ruimtemonitor is een kwantitatieve inventaris van het aanbod aan bedrijventerreinen in West-Vlaanderen. De ruimtemonitor houdt bij welke terreinen beschikbaar zijn, welke terreinen sinds 1 januari 2012 (de start van de monitor) werden ingevuld, welke uit het aanbod zijn verdwenen en welke nog via RUP's in de pijplijn zitten. De ruimtemonitor inventariseert voorlopig geen terreinen in zeehavengebied.

De ruimtemonitor wordt tweemaal per jaar geactualiseerd. De update van 1 januari van elk jaar kan u raadplegen via www.pomwvl.be/ruimtemonitor. Mail data@pomwvl.be voor meer informatie over deze tool.

Koning Leopold III-laan 66, B-8200 Brugge
info@pomwvl.be | T +32 50 14 01 50

Meer info en activiteiten via
www.pomwvl.be
 @pomwvl

